Vier het Daglicht

PIETERS' DAGLICHT OVER DENKDINGEN

Pieter Pottenkijker

Tekst & idee: Peter Paul J. Doodkorte

Omslag en foto's: CHATGTP

Met voorafgaande toestemming van de schrijver mag alles uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083723235

INLEIDING

Met deze vierde bundel van Pieters' Daglicht wordt opnieuw een uitnodiging gedaan om even stil te staan. Niet om de werkelijkheid te ontvluchten, maar juist om haar met meer aandacht tegemoet te treden. Tussen de dagelijkse gebeurtenissen, de grote maatschappelijke vragen en de kleine persoonlijke momenten ontstaan gedachten die zich niet altijd gemakkelijk laten vangen. Soms zijn het observaties, soms twijfels, soms herinneringen of verlangens. In deze bundel krijgen zij ruimte als denkdingen.

Denkdingen zijn geen afgeronde waarheden en ook geen antwoorden die het gesprek sluiten. Zij beginnen vaak juist waar de vanzelfsprekendheid ophoudt. Waarom doen we wat we doen? Wat betekent nabijheid in een tijd waarin veel op afstand gebeurt? Hoe blijven we menselijk in systemen die om snelheid, efficiëntie en meetbaarheid vragen? En wat zien we pas wanneer we bereid zijn werkelijk te kijken?

Pieters' Daglicht zoekt niet naar de grote woorden om indruk te maken, maar naar woorden die iets zichtbaar maken. Woorden die een kier openen in het gewone, zodat het bijzondere weer even naar binnen kan vallen. In die zin is deze bundel een verzameling van korte en langere ontmoetingen: met mensen, met ideeën, met verwondering, met ongemak en met de wereld zoals die zich iedere dag opnieuw aandient.

De stukken nodigen uit tot meedenken, maar ook tot tegenspreken. Want denken wordt rijker wanneer het niet alleen bevestigt, maar schuurt, bevraagt en nieuwe perspectieven mogelijk maakt. Misschien herkent u iets. Misschien roept een gedachte weerstand op. Misschien blijft één zin onverwacht lang bij u hangen. Ook dat is daglicht: niet alles volledig verlichten, maar genoeg zichtbaar maken om een volgende stap te kunnen zetten.

Deze vierde bundel is daarom geen eindpunt, maar een tussenruimte. Een plek om te lezen, te mijmeren en opnieuw te kijken. Naar de samenleving, naar elkaar en misschien ook een beetje naar onszelf.

Inhoud

Inleiding.....2

Het hoedje van Pieter.....8

De magische verdwijntruc van gewone woorden.....10

Mijn eerste grote liefde dobberde op zee.....15

Van keukenvijand naar reddingsheld?.....18

Summertrain, de soundtrack van een zonnig leven.....20

Dansende draken, dubbele bodems.....22

De Tienertoer en het Koninkrijk der Verdwalingen.....27

De Nationale Spoedvergadering.....29

Vaderdag: De dag waarop vaders huisdieren worden.....31

Tussen Pourcel en de polonaise.....33

Vurige liefde.....36

De slag om het buffer-zitje.....38

De wet van de glijdende boodschappenkar.....41

De eerwraak van de slimme thermostaat.....44

De vlinder die terug wilde naar vroeger.....47

De kring, de bitterbal en de mensensoort.....49

Smeltend asfalt en korte broeken.....51

Keti Koti en de kunst van herinneren.....54

Het schaduwterras voor de schapen.....56

Code rood zomer.....58

Code rood met parasol 60

De laatste brok 63

De Afro Smart Dancer 65

Het grote NK Zeuren over mensen die zeuren 67

De Tour 69

De opstand van de rivierkreeften 70

Achtenveertig jaar oefenen 73

Een lied uit 1969 - Een boodschap voor 2026 75

Het pispotje dat nooit opgeeft 77

Het grote vergeetboek 79

Extinction Goosebellion 81

De internationale afvaltoerist 83

Feestmutsen, Straatstenen en een Enkele Reis 85

De Keizer zonder Fluitje 87

De kunst van het afkraken 89

Operatie Smartphone op stuur 91

De brouwerij van Pieter 93

Pistolen, pennen en pijnlijk verstand 95

Over de muur van de tijd 97

Als vreemde tongen spreken 99

De weggeefkast die blijkbaar te gul was 101

De duurste bezuiniging is de goedkoopste ontmoeting.....103

Het grote onkruidberaad.....105

De beha als handtas: van lipstick tot wurgslang.....107

De Bermweg als Bermudadriehoek van de gemeentefinanciën.....109

De kunst van het langzaam gaan.....111

De etappe van het appel-perensap.....113

Het Hallelujah-moment van een laatbloeier.....115

Het ei van de waarheid.....117

Pieter en de Vierdaagse van de Verleiding.....119

Operatie Slaapmuts.....121

De tribune boven vak O.....123

Sport verbroedert.....125

De achtste renner van de Tour.....127

Blarenpraat.....129

Operatie Slakkenbier.....131

Met de pleerol onder je arm.....133

Mag een wandeling gewoon een wandeling zijn?.....135

Pieter en de Parade der Vrije Vogels.....138

Hare Majesteit van Weiland Eén.....140

Pieter en de veren van verbinding.....142

Operatie Ringvaart.....144

Wij zijn hier één grote familie.....146

Hoog boven de waan van de dag.....149

De laatste veer.....151

Red De Sandwich!.....153

Zand dat zich alles herinnert.....155

De grote paardenvijgenbrigade.....157

Op zijn elf-en-dertigst.....159

De pakketbezorger als alleenheerser van de straat.....161

Terry Jacks en de slipjes in de Alpen.....163

Appie verdient De Pottenkijker.....166

De knickerbocker: een misdaad tegen de jongensbenen.....169

Een gemiste kans tussen de balken.....171

Het Mysterie van de getraumatiseerde detective.....173

Het verschil tussen een Denkding en een Hoofdbreuk.....175

De wolf van De Slegte.....177

Van Gogh hoeft niet meer naar Frankrijk.....179

De trap van de vooruitgang.....181

De bezembrigade van de beschaving.....183

Een voetbalshirt met een gouden randje.....185

De regenboog en de geraniums.....188

De helden met vieze knieën.....190

Opmerkelijk opmerkzaam 192

De kunst van het wachten op je zet 194

Paspoort voor de verdachte 197

Het puntje van de stoel 199

Give Up Your Guns… en geef mij de zomer maar 202

Rood-wit, rood-wit… 205

Het grote avontuur van een briefje van twintig 208

De Top Veertig van Radio Golf 211

Schollevaar laat zich niet wegzetten 215

Daar heb je vrienden voor 217

Weggeefkast 2.0: gelukkig is geven nog steeds toegestaan 221

Sterren die je niet voor jezelf houdt 223

De hut die in je hoofd blijft staan 225

Tijdreizen — toen de toekomst gewoon op cassette stond 228

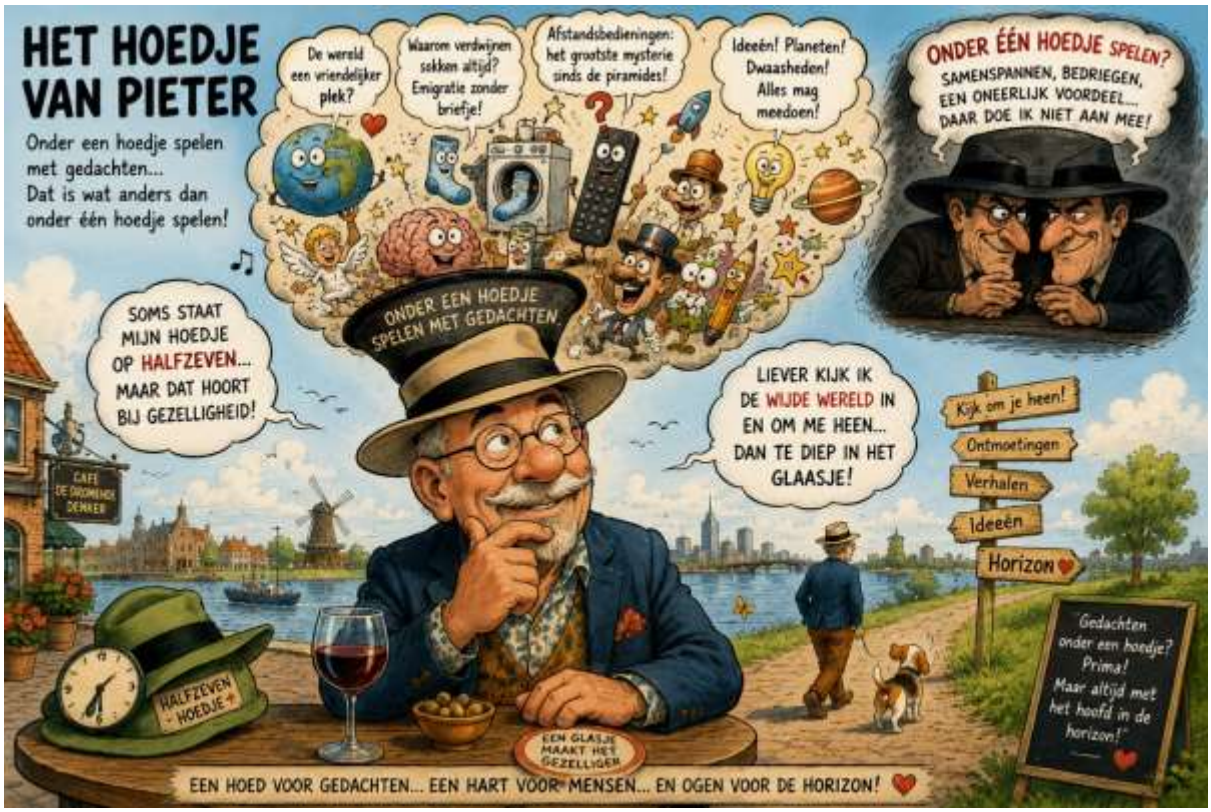
Van Brasos naar bayou 230

Zet een kaars voor je raam — en draai de radio wat zachter 233

Wie is Pieter Pottenkijker 306

Recensies 310

HET HOEDJE VAN PIETER

“Waarom draag jij toch zo vaak een hoedje?”

Het is een vraag die Pieter met een glimlach minstens zo vaak krijgt als de vraag of hij zijn snor zelf kamt.

“Dat is heel eenvoudig,” zegt hij dan. “Omdat ik graag onder een hoedje speel met mijn gedachten.”

En dan kijkt de vragensteller hem meestal aan alsof hij zojuist heeft beweerd dat zijn sokken een abonnement hebben op de bibliotheek.

Want nee, onder een hoedje spelen is iets héél anders dan **onder één hoedje spelen**.

Dat laatste betekent immers dat je stiekem samenspant. Dat je samen een plannetje smeedt waar anderen niet beter van worden. Dat je de boel een beetje belazert, de waarheid een duwtje geeft of een voordeel naar je toe harkt alsof het gratis bitterballen zijn op een buurtborrel.

Daar voelt Pieter zich zo ongemakkelijk bij als een ijsbeer op een barbecue.

Nee, Pieter speelt uitsluitend met zijn eigen gedachten. Dat is soms al ingewikkeld genoeg.

Onder zijn hoedje wonen namelijk ideeën. Grote, kleine, dwaze en soms ronduit onhandelbare gedachten. Ze buitelen over elkaar heen alsof ze meedoen aan een kampioenschap synchroon-denken zonder jury.

De ene gedachte fluistert dat de wereld best een vriendelijker plek kan zijn. De volgende vraagt zich

af waarom afstandsbedieningen altijd verdwijnen zodra je besluit televisie te kijken. Een derde denkt serieus na over de vraag waarom sokken in de wasmachine kennelijk emigreren zonder een afscheidsbrief achter te laten.

En zo is het onder dat hoedje nooit saai. Al moet Pieter eerlijk bekennen dat zijn hoedje soms op halfzeven staat. Niet letterlijk natuurlijk.

Hoewel…

Na een gezellige avond, een goed gesprek en een glas dat nét iets te enthousiast werd bijgevuld, wil een hoed zich nog weleens gedragen alsof het zelfstandig stemrecht heeft gekregen.

Dan helt het gevaarte scheef, kijkt het naar het noorden terwijl Pieter naar het zuiden loopt en lijkt het alsof zelfs de wind zegt: "Volgens mij klopt hier iets niet."

Maar ach. Gezelligheid is een prachtig verschijnsel. Zeker wanneer je de wereld oplost met vrienden, familie of zomaar een onbekende die onverwacht een mooi verhaal blijkt te hebben.

En soms voer je het mooiste gesprek gewoon met jezelf. Dat is helemaal niet vreemd. Sterker nog: de meeste wereldproblemen worden veroorzaakt door mensen die zichzelf nét iets te weinig vragen stellen.

Alleen… Er is wel een verschil tussen een gezellig glaasje en een wereld die uitsluitend nog door de bodem van dat glas bekeken wordt.

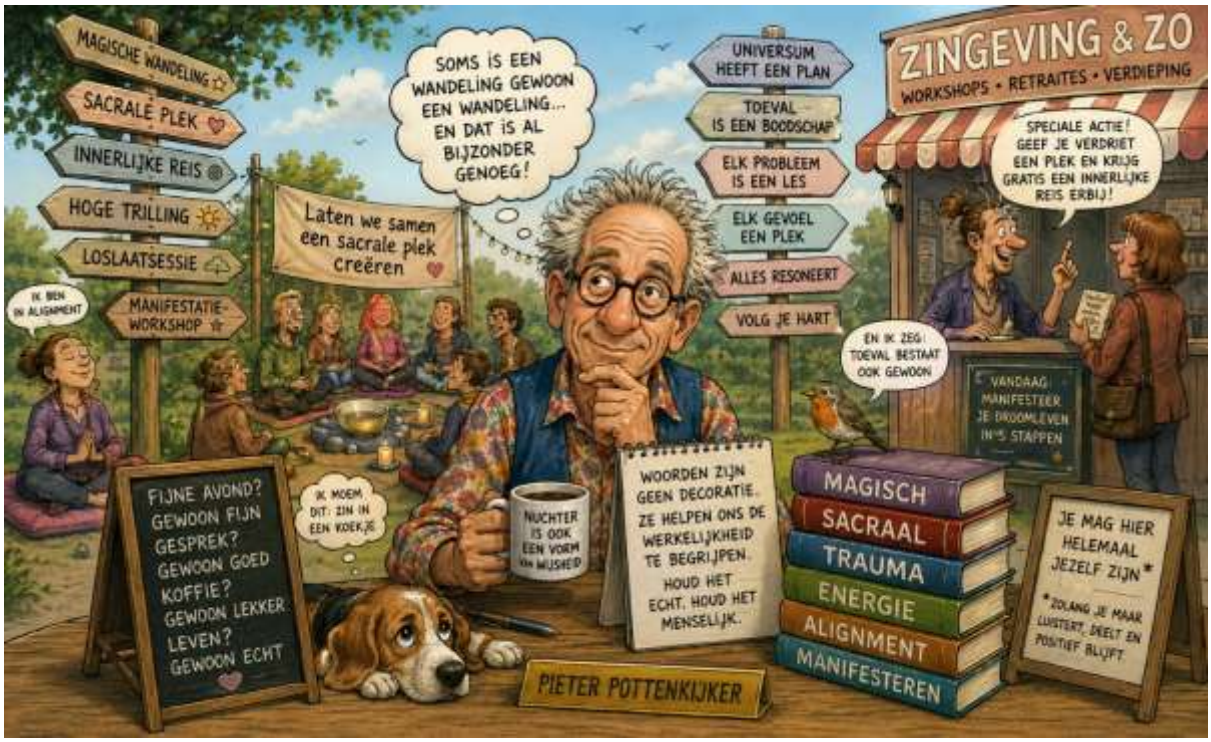
Pieter kijkt liever om zich heen dan erin. Want buiten gebeurt het leven. Daar vliegen vlinders zonder verkeersregels. Daar lachen kinderen zonder handleiding. Daar wandelen mensen met verhalen die nog niet zijn verteld. Daar ontstaan ontmoetingen die geen algoritme ooit had kunnen voorspellen.

En eerlijk is eerlijk… Wie voortdurend in zijn glas tuurt, mist soms de horizon. Terwijl juist daar de mooiste ideeën liggen te wachten.

Misschien is dat uiteindelijk wel de ware functie van een hoed. Niet om je hoofd te verbergen. Maar om het af en toe even af te schermen van alle herrie. Zodat gedachten rustig kunnen landen.

En zolang ze maar onder een hoedje spelen…en niet onder één hoedje… komt het meestal best goed. Zelfs als dat hoedje af en toe vrolijk op halfzeven staat.

DE MAGISCHE VERDWIJNTRUC VAN GEWONE WOORDEN

Er zijn woorden die ooit iets betekenden[1]. Niet zomaar iets. Echt iets. Woorden met een geschiedenis. Een gewicht. Een verleden. Soms zelfs een baard. En dan gebeurt er iets merkwaardigs.

We gaan zo'n woord gebruiken. Eerst voorzichtig. Dan iets vaker. Daarna voor bijna alles.
En uiteindelijk betekent het woord ongeveer hetzelfde als: *ik vond het wel aardig, maar ik wil er graag een spirituele saus overheen.*

Neem het woord **magisch**. Vroeger was iets magisch wanneer er werkelijk iets bijzonders gebeurde. Een goochelaar die een konijn uit een hoed trok. Een ontmoeting met een eenhoorn. Een onverwachte brief van de Belastingdienst waarin stond dat u geld terugkreeg.
Tegenwoordig is alles magisch. Een wandeling. Een kop thee. Een gesprek. Een weekend. Een maaltijd. Een stilte. Een zonsondergang.

Laatst las ik over iemand die een "magische ochtend" had gehad. Ik dacht onmiddellijk aan een meteorietinslag. Een bezoek van een buitenaards wezen. Of op zijn minst een koffiezetapparaat dat zichzelf had ontkalkt.

Maar nee. De zon was opgekomen. De koffie was lekker. En iemand had een mooie gedachte gehad.

Kijk. Dat is natuurlijk prachtig. Maar misschien mag een mooie ochtend soms gewoon een mooie ochtend zijn. Dat is al een hele prestatie.

[1] Deze "Daglicht" werd geïnspireerd door het artikel "Grote 'magische' woorden voor alledaagse zaken" van Bert Overbeek, ManagementSite 19 juli 2026.

DE HEILIGE STOELENCIRKEL

Dan hebben we **sacraal**. Een woord dat ooit verwees naar het heilige. Naar iets wat apart stond van het gewone. Iets met een bijzondere betekenis. Tegenwoordig kan bijna alles sacraal zijn. Een yogaruimte. Een slaapkamer. Een bos. Een kring van twaalf mensen op kussentjes. Een grasveld waarop iedereen met gesloten ogen naar een klankschaal luistert. "Laten we samen een sacrale plek creëren," zegt de begeleider dan. Meestal betekent dat:
Zet je telefoon uit. Luister naar elkaar. En maak geen grapjes wanneer iemand vertelt over zijn innerlijke kind.

Dat zijn op zichzelf uitstekende afspraken. Maar ik vraag mij soms af of daar onmiddellijk het heilige voor uit de kast moet. Ik heb thuis ook een stoel waarop ik graag zit. Die stoel is belangrijk voor mij. Maar ik zou hem niet meteen sacraal noemen. Al moet ik toegeven dat mijn vrouw Adri daar anders over denkt wanneer ik er met mijn voeten op zit.

ALLES IS EEN TRAUMA

Dan is er het woord **trauma**. Een belangrijk woord. Een noodzakelijk woord. Een woord dat ons heeft geholpen om beter te begrijpen hoe ingrijpende gebeurtenissen een mens langdurig kunnen beïnvloeden. Maar inmiddels lijkt het woord soms op een elastiek dat zo ver is uitgerekt dat het ieder moment kan terugschieten in het gezicht van de taal.

Een afwijzing? Trauma. Een strenge leraar? Trauma. Een verbroken relatie? Trauma. Een familiediner waarbij iemand zei dat je haar er vroeger beter uitzag? Mogelijk trauma.

Laat ik vooropstellen: mensen kunnen diep gekwetst raken. Mensen kunnen beschadigd worden. Mensen kunnen ervaringen meemaken die hun leven jarenlang beïnvloeden. Maar niet alles wat pijn doet, is een trauma.

Sommige dingen zijn verdrietig. Sommige dingen zijn moeilijk. Sommige dingen zijn ronduit vervelend. En sommige dingen zijn gewoon een rotdag. Dat laatste is overigens geen officiële diagnose. Hoewel ik vermoed dat daar binnenkort een driedaagse training voor komt.

GEEF HET EEN PLEK

Een van mijn favoriete woorden uit het hedendaagse taaluniversum is **plek**. Alles moet tegenwoordig een plek krijgen.

Je geeft je verdriet een plek. Je neemt je plek in. Je komt uit een oude plek. Je spreekt vanuit een gekwetste plek. Je voelt waar iets in je lichaam een plek heeft. Je creëert een veilige plek.
Je houdt ruimte voor wat zich wil aandienen.

Plek is eigenlijk het woord *plaats*, maar dan met een dekentje eromheen. Een plaats is praktisch. Een plek is warm. Een plaats is waar je auto staat. Een plek is waar je emoties mogen landen.

Op zichzelf is daar niets mis mee. Maar soms denk ik: Misschien hoeft niet alles een plek te krijgen. Sommige dingen hebben al een plek. En sommige dingen liggen gewoon in de weg. Dat is geen trauma. Dat is soms gewoon een doos die al drie jaar op zolder staat.

JE MAG HELEMAAL JEZELF ZIJN

Dan de zin: **"Je mag hier helemaal jezelf zijn."** Een prachtige zin. Maar ik heb er wel een vraag bij. Wat gebeurt er wanneer mijn volledige zelf besluit om tijdens de gezamenlijke meditatie luid te

zeggen: “Dit is eigenlijk nogal gekunsteld”? Mag ik dan nog steeds helemaal mezelf zijn? Of wordt er dan voorzichtig een andere plek voor mij gecreëerd?

Waarschijnlijk een veilige plek. Met thee. En een gesprek over weerstand. Want meestal bedoelen we met “jezelf zijn” een bepaald soort jezelf. Een open zelf. Een kwetsbaar zelf. Een gevoelig zelf. Een zelf dat durft te delen. Een zelf dat luistert. Een zelf dat na een oefening zegt: “Dat raakt me.”

Maar wat als je authentieke zelf zegt: “Ik vind dit onzin”? Kijk. Daar wordt de authenticiteit soms ineens een stuk minder magisch.

ENERGIE: HET ZWITSERSE ZAKMES VAN DE TAAL

En dan **energie**. Energie is het Zwitserse zakmes onder de woorden. Je kunt er werkelijk alles mee. “Ik voelde een vreemde energie.” Dat kan betekenen: Ik vertrouwde hem niet.

“Er hing een zware energie.” Dat kan betekenen: Er was spanning. Iemand was verdrietig. De vergadering duurde drie uur. Of het raam zat dicht en er waren veertien mensen in een ruimte die officieel geschikt was voor acht.

“Hij heeft een lage energie.” Dat kan betekenen: Hij is boos. Hij is moe. Hij is chagrijnig. Of hij heeft gewoon nog geen koffie gehad.

Het handige van energie is dat het klinkt alsof je iets objectiefs hebt waargenomen. “Ik vertrouw hem niet” is een oordeel. “Zijn energie klopt niet” klinkt alsof je over een meetinstrument beschikt. Alsof je hem even met een spirituele multimeter hebt doorgemeten.

Piep. Lage trilling. Afgekeurd.

HOGE TRILLING, LAGE TOLERANTIE

Over trilling gesproken. Ook **hoge trilling** en **lage trilling** doen het uitstekend. Een hoge trilling betekent meestal dat iemand vrolijk, liefdevol, rustig en inspirerend is. Een lage trilling betekent meestal dat iemand boos, angstig, jaloers, negatief of kritisch is. Dat laatste vind ik interessant. Want als iemand kritisch is, is dat kennelijk een lage trilling.

Maar als iemand kritisch is op de mensen die beweren dat hij een lage trilling heeft? Dan is dat vermoedelijk een blokkade. Alles blijft zo mooi binnen het systeem. Een beetje zoals een voetbalwedstrijd waarbij één team ook de scheidsrechter, de VAR en de regels heeft geschreven.

HET UNIVERSUM HEEFT EEN MENING

En dan hebben we **het universum**. Het universum heeft het tegenwoordig razend druk. Het stuurt signalen. Het opent deuren. Het sluit wegen. Het brengt mensen samen. Het legt veertjes op fietspaden. En het zorgt ervoor dat je precies op het juiste moment een Instagrambericht tegenkomt over een retraite van € 1.997. “Het universum wilde mij iets vertellen.”

Dat kan natuurlijk. Mensen zoeken al duizenden jaren betekenis in gebeurtenissen. Daar is niets vreemds aan. Maar ik heb wel gemerkt dat het universum opvallend vaak dezelfde mening heeft als degene die naar het universum luistert. Het universum zegt zelden: “Bied je excuses aan.” “Werk je administratie bij.” “Betaal die rekening.” “Ga eens in gesprek met die persoon die je al drie jaar ontwijkt.”

Nee. Het universum zegt vooral: “Kies voor jezelf.” “Volg je hart.” “Zeg je baan op.” “Boek die opleiding.” En het universum heeft daarbij opvallend vaak een betaalpagina.

MANIFESTEREN: EEN PRESTATIESYSTEEM MET WIEROOK

Dan **manifesteren**. Ook hier zit een kern van waarheid in. Wie een doel heeft, ziet vaak meer mogelijkheden. Wie ergens in gelooft, houdt het misschien langer vol. Gedachten beïnvloeden gedrag. Gedrag beïnvloedt resultaten.

Allemaal begrijpelijk. Maar soms wordt manifesteren een soort kosmische klantenservice. Ik denk aan overvloed. Dus komt overvloed. Ik denk aan succes. Dus komt succes. Ik denk aan een nieuwe auto. Dus blijkbaar moet ik vooral heel intensief aan een nieuwe auto denken.

En als het niet lukt? Dan heb ik kennelijk niet goed genoeg gemanifesteerd. Daar wordt het ingewikkeld. Want dan wordt succes een bewijs van de juiste innerlijke houding. En tegenslag een bewijs dat je innerlijk nog niet goed genoeg bent afgesteld.

Armoede? Verkeerde overtuiging. Ziekte? Blokkade. Verlies? Een les. Soms is een mens gewoon pech. En soms is een systeem oneerlijk. Niet alles is een spiegel. Sommige dingen zijn gewoon een muur.

ALLES IS EEN REIS

We zijn ook voortdurend **op reis**. Een innerlijke reis. Een leiderschapsreis. Een helingsreis. Een bewustzijnsreis. Een ondernemersreis. Een reis naar authenticiteit. Dat klinkt allemaal prachtig. Maar soms leer je gewoon iets. Soms verander je van mening. Soms maak je drie fouten en probeer je daarna iets anders. Dat is misschien geen reis. Dat is gewoon dinsdag. En dat is ook prima.

Bovendien hebben reizen meestal een bestemming. Bij sommige innerlijke reizen blijft die bestemming opvallend vaag. Men is onderweg. Blijft onderweg. Volgt een verdieping. Daarna een vervolgtraject. Dan een masterclass. En voor je het weet, ben je al zeven jaar onderweg naar jezelf en heb je nog steeds geen parkeerplaats gevonden.

LOSLATEN

“Je moet het loslaten.” Een van de gemakkelijkste adviezen om te geven. En een van de moeilijkste om uit te voeren. Alsof verdriet een tennisbal is. Je houdt hem vast. Iemand zegt: “Laat maar los.” En hup. Daar gaat hij. Over de schutting. Zo werkt het meestal niet.

Gevoelens verdwijnen niet omdat iemand tijdens een workshop zachtjes zegt dat ze je niet langer dienen. Sommige dingen moet je niet loslaten. Misschien moet je leren ze anders vast te houden. Dat is minder spectaculair. Maar misschien wel eerlijker.

ALIGNMENT EN RESONEREN

En dan **alignment**. “Ik voel dat dit niet in alignment is.” Dat kan betekenen: Ik heb ernstige morele bezwaren. Maar het kan ook betekenen: Ik heb geen zin. Ik twijfel. Ik ben moe. Ik vind het spannend. Of: Ik wil gewoon niet. Dat laatste is op zichzelf al een volwaardige reden. “Ik wil dit niet” is misschien wat direct. “Dit resoneert momenteel niet met mijn diepere alignment” klinkt alsof de beslissing is genomen door een commissie van engelen.

Ook **resoneren** doet het goed. “Ik resoneer hiermee.” Meestal betekent het: Ik herken dit. Ik vind dit mooi. Ik ben het ermee eens. Of: Ik weet eigenlijk niet precies wat ik ervan vind, maar het klinkt interessant. En misschien is dat helemaal niet erg.

WOORDEN ZIJN GEEN DECORATIE

Nu zou iemand kunnen zeggen: “Pieter, doe toch niet zo moeilijk. Het zijn maar woorden.”
Maar dat zijn ze niet. Woorden bepalen hoe we naar de werkelijkheid kijken. Wie alles een trauma noemt, kan het verschil tussen een ernstige wond en een pijnlijke ervaring uit het oog verliezen. Wie alles magisch noemt, maakt het gewone uiteindelijk kleurloos. Wie ieder toeval synchroniciteit noemt, vergeet dat toeval soms gewoon toeval is. Wie ieder ongemak een blokkade noemt, hoeft misschien nooit meer te luisteren naar kritiek. En wie iedere tegenslag ziet als een persoonlijke manifestatiefout, maakt van het leven een examen waarvoor je zelf ook nog eens de schuld krijgt wanneer je zakt.

Daarom pleit ik niet voor minder gevoel. Integendeel. Ik pleit voor meer gevoel. Maar dan wel met iets meer woorden. Noem een fijne avond gewoon fijn. Noem verdriet verdriet. Noem een probleem een probleem. Noem een voorkeur een voorkeur. Noem een slechte sfeer een slechte sfeer. En als je iemand niet vertrouwt, zeg dan gewoon: “Ik vertrouw hem niet.” Dat is duidelijk. Daar hoeft geen kosmische energieanalyse overheen.

Taal hoeft niet altijd groter te worden om iets belangrijk te maken. Een eenvoudig woord kan soms precies genoeg zijn. Een wandeling kan mooi zijn. Een gesprek kan waardevol zijn.

Een stilte kan rust geven. Een ontmoeting kan je raken. Een verandering kan betekenisvol zijn. En een kop koffie kan gewoon een kop koffie zijn. Hoewel… Als Adri hem heeft gezet, is hij natuurlijk wel een beetje magisch. Maar dat zeg ik dan weer vooral omdat ik graag wil dat ik vanavond ook nog eten krijg.

En dát, beste lezers, noemen we geen manifesteren. Dat noemen we verstandig omgaan met energie.

MIJN EERSTE GROTE LIEFDE DOBBERDE OP ZEE

Er zijn mensen die beweren dat je je eerste liefde nooit vergeet.

Ze hebben gelijk.

Alleen woonde de mijne niet om de hoek, zat ze niet bij mij in de klas en droeg ze geen paardenstaart. Mijn eerste grote liefde dobberde ergens voor de kust van Scheveningen.

Ze heette Radio Veronica.

Ik was nog een jochie toen ze mijn leven binnenvoer. Niet via de voordeur, maar via een krakende middengolf, vol gekraak, gefluit, gepiep en af en toe een stem die klonk alsof hij vanaf de bodem van de Noordzee werd uitgezonden. En misschien was dat ook wel een beetje zo.

Thuis werd de radio behandeld alsof het een heiligdom was. Vader draaide aan de knop alsof hij een kluis opende. Millimeter voor millimeter. Te ver naar links en je hoorde Luxemburg. Te ver naar rechts en een Russische zender die vermoedelijk de aardappeloogst besprak. Maar precies ertussen…

"…hier is Radio Veronica…"

Dat voelde alsof de zon ineens doorbrak.

Wij woonden niet bepaald naast Scheveningen. Veronica ontvangen was een sport. De antenne werd verlengd met koperdraad, wasknijpers, een oude kleerhanger, een stuk elektriciteitsdraad waarvan

niemand meer wist waar het ooit voor bedoeld was en – als de verhalen waar zijn – zelfs de springveer uit moeders oude matras.

Het was technisch volstrekt onverantwoord. Maar muzikaal briljant.

En dan die jingles… "Veronica… blijft bij je…" Die zaten sneller in je hoofd dan de tafels van vermenigvuldiging. Sterker nog: ik ken ze nu, ruim vijftig jaar later, nog steeds beter dan de tafel van zeven.

Veronica was geen radio. Veronica was vrijheid.

Terwijl Hilversum ons netjes vertelde wat goed voor ons was, draaide Veronica gewoon de muziek die wij wilden horen. Zonder toestemming. Zonder stropdas. Zonder commissie die eerst drie vergaderingen hield over de vraag of een beatplaat de Nederlandse jeugd moreel zou ontwrichten. Ze draaiden hem gewoon.

En wat gebeurde er? De jeugd ging dansen. De wereld verging niet. Sterker nog: hij werd een stuk leuker.
Ik zie het nog voor me. Een transistorradio op tafel. Een glaasje prik. De Top 40. Pen en papier erbij om op te schrijven welke plaat op nummer één stond. Alsof ik persoonlijk verantwoordelijk was voor de nationale hitgeschiedenis.

Als de ontvangst wegviel, liep je met dat radiootje door de kamer alsof je een wichelroedeloper was.

"Niet bewegen!" riep iemand. Iedereen bevroor. Want op precies die ene plek tussen de boekenkast en de ficus klonk ineens weer: "…op vijfhonderdachtendertig…"

Niemand durfde nog adem te halen.

Ik vermoed dat complete Nederlandse gezinnen jarenlang scheef hebben gezeten omdat vader precies in de ideale ontvangstpositie op de bank moest blijven.

En toen kwam die storm van 1973. De Norderney sloeg los van haar ankers en strandde op het strand van Scheveningen. Voor heel Nederland was het nieuws. Voor mij voelde het alsof mijn verkering in de sloot was gereden.

Gelukkig kwam ze terug. Nog even. Tot die zwarte dag. 31 augustus 1974. Achttien uur precies. Het afscheid.

Ik wist toen nog niet dat een radiozender pijn kon doen. Maar toen de muziek verstomde en de stilte over de Noordzee viel, voelde het alsof iemand het licht uitdeed. Niet alleen op zee.
Ook een beetje in mij.

Natuurlijk kwam er later nieuwe radio. FM. Stereo. Cassettebandjes. Cd's. Spotify. Tienduizenden zenders. Miljoenen nummers. Algoritmes die denken te weten wat ik mooi vind.

Maar geen enkel algoritme kent dat gevoel van vroeger. Dat wachten. Dat gekraak. Dat zoeken. Dat wonderlijke moment waarop uit een oceaan van ruis ineens muziek verscheen.

Misschien is dat wel het verschil tussen toen en nu. Vroeger moest je moeite doen om iets moois te vinden. En juist daardoor werd het zoveel meer waard.

Radio Veronica was veel meer dan een zeezender. Ze bewees dat je met een oud schip, een paar

eigenwijze ondernemers, een handvol tweedehands platen van het Waterlooplein en een flinke dosis lef een heel land kon laten dromen.

Ze gaf een generatie haar eigen geluid. En misschien is dat wel de mooiste les.

Vrijheid begint soms met iemand die het aandurft de knop nét een beetje verder open te draaien.

Mijn eerste liefde? Die dobbert nog steeds ergens rond. Niet meer op de Noordzee. Maar veilig afgemeerd in mijn herinneringen. En eerlijk gezegd… Daar heeft ze nog altijd de beste ontvangst.

VAN KEUKENVIJAND NAAR REDDINGSHELD?

Held op zes pootjes

Er zijn van die momenten waarop je wereldbeeld een ferme opdonder krijgt. Dat overkwam Pieter toen hij las dat wetenschappers kakkerlakken hebben uitgerust met een duikpak, een zuurstoffles en – als de techniek zich netjes gedraagt – straks misschien ook nog een navigatiesysteem.

Ik moest het bericht drie keer lezen. Niet omdat ik de woorden niet begreep. Maar omdat mijn hersenen koppig bleven volhouden dat het 1 april moest zijn.

Mijn eerste ontmoeting met een kakkerlak was bepaald niet romantisch. Het beest rende met een snelheid waar menig Formule 1-coureur jaloers op zou zijn onder een keukenkastje, terwijl ik als een oververhitte ballerina op één been door de keuken sprong. Sindsdien stond de kakkerlak in mijn persoonlijke Top 10 van Ongevraagde Huisgenoten. Vlak boven de mug die je pas hoort als het licht uit is.

En nu blijkt diezelfde kakkerlak ineens kandidaat voor een heldenmedaille.

Zie het voor je. Een overstroomde parkeergarage. Hulpdiensten zoeken wanhopig naar overlevenden. Dan klinkt er geen sirene, maar een zacht geritsel. Daar komt hij. Sergeant Sissende Kakkerlak uit Madagaskar. Keurig in een miniatuurduikpak, zuurstofflesje op de rug en vastberaden op zes pootjes richting een spleet waar geen mens, hond of robot kan komen. Ik geef toe: het heeft iets onweerstaanbaar komisch.

Nog even en Defensie opent de opleiding “Speciale Amfibische Kakkerlakkenbrigade”. Met oefeningen in een kinderbadje, camouflage tussen de aardappelschillen en een diploma “Kruipen

onder Extreme Omstandigheden". De commandant roept: "Vrijwilligers naar voren!" waarop driehonderd kakkerlakken tegelijk verdwijnen onder de plint.

Toch schuilt achter dit merkwaardige nieuws iets bijzonders. Wij mensen zijn meesters in het uitdelen van etiketten. Mooi. Lelijk. Nuttig. Lastig. Lief. Vies.

De kakkerlak had het daarbij bepaald niet getroffen. Hij was jarenlang het symbool van alles wat je liever niet in huis aantreft. Het insect dat zelfs een stofzuiger met tegenzin opslokt.

Maar ineens kijken wetenschappers anders. Niet naar wat het dier oproept, maar naar wat het kan. Zijn kracht. Zijn uithoudingsvermogen. Zijn vermogen om op plekken te komen waar technologie tekortschiet. Dat is misschien wel de mooiste ontdekking van dit hele verhaal.

Niet het duikpak. Niet de afstandsbediening. Maar de verandering van onze blik.

Dat neemt overigens de ethische vragen niet weg. Als insecten inderdaad pijn kunnen ervaren, dan verdient ook een kakkerlak een zorgvuldige behandeling. Wetenschappelijke vooruitgang mag nooit betekenen dat respect voor leven verdwijnt, hoe klein of onaanzienlijk dat leven ook lijkt. Juist daar laat beschaving zich zien.

Misschien is dat wel het echte daglicht van vandaag. Soms zit waarde verstopt onder een pantser waar wij liever met een slipper op mikken.

Misschien geldt dat niet alleen voor kakkerlakken. Ook mensen worden soms veel te snel beoordeeld op hun uiterlijk, verleden of reputatie. Terwijl juist zij, als je de moeite neemt om beter te kijken, onverwachte talenten blijken te bezitten.

Dus mocht u binnenkort een kakkerlak tegenkomen… Nee hoor, sla vooral niet direct alarm. Kijk eerst even of hij een zuurstofflesje draagt. En als hij u vriendelijk groet, noteer dan zijn naam. Het zou zomaar eens de held van morgen kunnen zijn.

En eerlijk is eerlijk… Dat had zelfs Pieter nooit zien aankruipen.

SUMMERTRAIN, DE SOUNDTRACK VAN EEN ZONNIG LEVEN

Even terug naar een tijd waarin een zomerhit nog naar zon, vakantie en transistorradio's rook.

Er zijn van die liedjes die niet uit een luidspreker komen, maar rechtstreeks uit je geheugen.

Je hoeft maar de eerste tonen te horen en pats… je zit niet meer op de bank, maar op een campingstoel met een glas limonade, een verbrande schouder en een optimisme dat alleen in juli voorkomt.

Voor mij is dat *Summertrain* van Sandy Coast.

Nee, het was niet hun grootste hit. Dat was natuurlijk *True Love That's a Wonder*. En ook niet hun grote doorbraak. Die eer behoort wat mij betreft nog altijd toe aan *Capital Punishment*. Dat nummer draaide ik destijds zo vaak op de dubbelelpee *Dank U* – die legendarische benefiet-LP voor de Nierstichting – dat de groeven vermoedelijk nog steeds een lichte draaierigheid vertonen.

Maar *Summertrain*… Dat is geen liedje. Dat is meteorologie op vinyl.

Zodra Hans Vermeulen begint te zingen, stijgt de temperatuur spontaan drie graden. Zelfs de buurman die normaal gesproken klaagt dat de zon zijn zonnepanelen verblindt, begint onbewust mee te neuriën.

Ik verdenk Sandy Coast er al jaren van dat zij heimelijk aandelen hadden in zonnebrandolie. Want na *Summertrain* wil je naar buiten. Al regent het pijpenstelen.

Je trekt een korte broek aan waarvan je partner zegt dat hij al twintig jaar uit de mode is. Je zet een zonnebril op die ooit modern was toen Joop Zoetemelk nog meefietste in de Tour. Vervolgens ga je op een terras zitten waar je vervolgens bibberend onder een dekentje een warme chocolademelk bestelt.

Maar hé… Het gevoel klopt. Dat is de magie van muziek.

Hans Vermeulen was sowieso een muzikaal fenomeen. Hij schreef melodieën die moeiteloos tussen beat, pop, rock en een vleugje symfonische grandeur bewogen. Sandy Coast begon ooit als skifflegroep in Voorburg, groeide uit tot een van de mooiste Nederlandse bands van de jaren zestig en zeventig en bewees begin jaren tachtig met *The Eyes of Jenny* dat goede muziek geen houdbaarheidsdatum kent.

Hun repertoire leest als een wandeling door de Nederlandse popgeschiedenis. *We'll Meet Again*, *I See Your Face Again*, *Just a Friend*, *Summertrain*, *True Love That's a Wonder*…

Allemaal liedjes waarin vakmanschap belangrijker was dan algoritmes.
Destijds schreef je geen hit omdat TikTok daar blij van werd. Je schreef een lied omdat je iets te vertellen had. En misschien is dat wel precies waarom die muziek nog steeds leeft.

Natuurlijk, tegenwoordig hebben we playlisten die precies weten welke muziek we willen horen voordat we het zelf weten. Spotify kent onze stemming beter dan sommige familieleden.

Maar toch… Geen enkele kunstmatige intelligentie heeft ooit bedacht dat de zomer begint zodra *Summertrain* uit de luidsprekers klinkt. Dat weet alleen ons hart.

Muziek blijkt een wonderlijke tijdmachine. Niet eentje met knoppen en ingewikkelde handleidingen, maar eentje die werkt op herinneringen. Eén refrein en ineens ruik je weer vers gemaaid gras. Je hoort het gerinkel van ijscomannen, ziet kinderen eindeloos buitenspelen en voelt de onbezorgdheid van vakanties waarin de grootste zorg was of er nog voldoende cassettebandjes leeg waren om de Top 40 op te nemen.

Misschien verlangen we helemaal niet terug naar vroeger. Misschien verlangen we terug naar het gevoel dat vroeger ons gaf. Dat gevoel dat alles nog kon. Dat de zomer eindeloos duurde. Dat de wereld overzichtelijk leek. En dat een goed liedje voldoende was om een hele dag mooier te maken.

Daarom draai ik elk jaar weer *Summertrain*. Niet omdat ik nostalgisch ben. Maar omdat sommige liedjes je eraan herinneren dat geluk verrassend eenvoudig kan zijn. Soms duurt geluk precies drie minuten en een paar seconden. En heet het gewoon…*Summertrain.*

DANSENDE DRAKEN, DUBBELE BODEMS

Over Shen Yun, Falun Gong en wat er achter een vrolijke poster kan schuilgaan

Dit stuk is een opiniërende beschouwing in de serie "Pieters Daglicht over Denkdingen". Het is geen volledig onderzoeksrapport, maar een uitnodiging om nieuwsgierig en kritisch te kijken naar de verhalen achter culturele producties zoals Shen Yun en de beweging Falun Gong. Voor een afgerond oordeel zijn aanvullende bronnen, perspectieven en eigen onderzoek onmisbaar.

In mijn stad hebben de lantaarnpalen inmiddels een nieuwe geloofsbelijdenis. Ze hangen vol met pastelkleurige jurken, hoog zwevende danseressen en een belofte van "China vóór het communisme". Shen Yun. Alleen de naam al. Het klinkt als een yogaschool, een wokgerecht en een Instagram-filter tegelijk.

Ik sta bij de bushalte, kijk naar de poster en voel mijn cultuurgeweten aan mijn mouw trekken. "Toe nou," fluistert het, "koop een kaartje, word een beter mens, leer iets met draken en trommels." De kleuren zijn zo vrolijk dat zelfs de verregende lantaarnpaal er hoopvol van lijkt te glimmen.

Thuis open ik braaf mijn laptop. Gewoon even checken, denk ik. Want zo'n titel als "China vóór het communisme" is toch net even wat anders dan "De Notenkraker" of "Musical over een willekeurige dappere wees".

Google bromt: Shen Yun is een New Yorks gezelschap, professioneel tot in de puntjes, met klassieke Chinese dans, een live orkest en digitale achtergronden die zelfs mijn oude Windows-screensaver jaloers maken.

Dit stuk is een opiniërende beschouwing in de serie "Pieters Daglicht over Denkdingen". Het is geen volledig onderzoeksrapport, maar een uitnodiging om nieuwsgierig en kritisch te kijken naar de verhalen achter culturele producties zoals Shen Yun en de beweging Falun Gong. Voor een afgerond oordeel zijn aanvullende bronnen, perspectieven en eigen onderzoek onmisbaar.

In mijn stad hebben de lantaarnpalen inmiddels een nieuwe geloofsbelijdenis. Ze hangen vol met pastelkleurige jurken, hoog zwevende danseressen en een belofte van "China vóór het communisme". Shen Yun. Alleen de naam al. Het klinkt als een yogaschool, een wokgerecht en een Instagram-filter tegelijk.

Ik sta bij de bushalte, kijk naar de poster en voel mijn cultuurgeweten aan mijn mouw trekken. "Toe nou," fluistert het, "koop een kaartje, word een beter mens, leer iets met draken en trommels." De kleuren zijn zo vrolijk dat zelfs de verregende lantaarnpaal er hoopvol van lijkt te glimmen.

Thuis open ik braaf mijn laptop. Gewoon even checken, denk ik. Want zo'n titel als "China vóór het communisme" is toch net even wat anders dan "De Notenkraker" of "Musical over een willekeurige dappere wees".

Google bromt: Shen Yun is een New Yorks gezelschap, professioneel tot in de puntjes, met klassieke Chinese dans, een live orkest en digitale achtergronden die zelfs mijn oude Windows-screensaver jaloers maken.

Tot zover niks aan de hand. Maar dan klikt mijn vinger op nog een link. En nog één. En nog één.

DE MATROESJKA VAN DE DANS

Want Shen Yun, zo leer ik, is niet zomaar een dansclub met een voorliefde voor pofmouwen. Het gezelschap is nauw verbonden met een spirituele beweging: Falun Gong, ook wel Falun Dafa. Dat klinkt eerst nog vriendelijk: een combinatie van meditatie, langzame qigong-achtige oefeningen en een morele leer gebaseerd op "waarachtigheid, mededogen en verdraagzaamheid".

Ik zie het al voor me: een soort mindful dansende vredesduif in slow motion. Maar de Matroesjka gaat verder open.

Ik zie het al voor me: een soort mindful dansende vredesduif in slow motion. Maar de Matroesjka gaat verder open.

Falun Gong blijkt in de jaren negentig in China razendsnel gegroeid te zijn, tot miljoenen aanhangers. Zó snel dat de Chinese Communistische Partij er zenuwachtig van werd en de beweging in 1999 verbood, als "gevaarlijke sekte" en "bedreiging voor de sociale orde".
Sindsdien is er een indrukwekkende stapel rapporten verschenen over arrestaties, detentie, marteling en zware mensenrechtenschendingen tegen Falun-Gong-beoefenaars.

Ik kijk nog eens naar de poster op mijn scherm. Die glimlachende danseres zweeft ineens boven een ravijn van dossiers.

Ik kijk nog eens naar de poster op mijn scherm. Die glimlachende danseres zweeft ineens boven een ravijn van dossiers.

EEN BALLON MET VEEL TOUWTJES

Maar een mens is eigenwijs, dus ik lees door. Want vervolging door een autoritaire staat zegt nog niet alles over de vervolgde beweging zelf.

Daar duikt de volgende laag op: Falun Gong heeft een oprichter, Li Hongzhi, die in de VS in ballingschap leeft en rond wie een hele spirituele, organisatorische en mediawereld is gebouwd.

Naast meditatie en morele waarden zijn er uitspraken van hem over homoseksualiteit, rassen, ziekte en geneeskunde, die door critici worden beschreven als homofoob, racistisch en anti-wetenschappelijk.

Ex-leden vertellen over sociale druk, zeer sterke groepsloyaliteit en een afkeer van reguliere medische zorg, alsof de dokter een soort communistische infiltrant is.

En daar, ergens tussen het programmaboekje en de rechtbank, staat Shen Yun op het podium. Want veel van de artiesten blijken Falun Dafa te beoefenen, en in de shows zitten expliciete scènes over vervolging van Falun Gong door de Chinese staat. De dans wordt zo én esthetiek én geloofsverklaring én politieke boodschap.

Een soort spirituele Matroesjka: je koopt een kaartje voor dans, je krijgt er een wereldbeeld, een mensenrechtendossier en een geopolitieke ruzie bij.

Daar duikt de volgende laag op: Falun Gong heeft een oprichter, Li Hongzhi, die in de VS in ballingschap leeft en rond wie een hele spirituele, organisatorische en mediawereld is gebouwd.

Naast meditatie en morele waarden zijn er uitspraken van hem over homoseksualiteit, rassen, ziekte en geneeskunde, die door critici worden beschreven als homofoob, racistisch en anti-wetenschappelijk.

Ex-leden vertellen over sociale druk, zeer sterke groepsloyaliteit en een afkeer van reguliere medische zorg, alsof de dokter een soort communistische infiltrant is.

En daar, ergens tussen het programmaboekje en de rechtbank, staat Shen Yun op het podium. Want veel van de artiesten blijken Falun Dafa te beoefenen, en in de shows zitten expliciete scènes over vervolging van Falun Gong door de Chinese staat. De dans wordt zo én esthetiek én geloofsverklaring én politieke boodschap.

Een soort spirituele Matroesjka: je koopt een kaartje voor dans, je krijgt er een wereldbeeld, een mensenrechtendossier en een geopolitieke ruzie bij.

GLITTER, GELOOF EN GEDWONGEN ARBEID?

Alsof dat nog niet genoeg is, dwarrelen er de laatste jaren verhalen binnen van achter de coulissen. Onderzoeksjournalisten spreken met ex-dansers, die vertellen over uitputtende trainingsschema's, psychische druk en gebrekkige medische zorg. Er lopen in de VS rechtszaken waarin voormalige Shen-Yun-leden spreken van mishandeling en iets dat veel lijkt op gedwongen arbeid, wat door Shen Yun zelf fel wordt ontkend.

Het programmaboekje ruikt in deze verhalen niet meer naar rozen, maar naar zweet, stilte en advocatenkoffie. En tegelijkertijd blijft de Chinese staat Shen Yun neerzetten als "anti-Chinese propaganda" en "vehikel van een kwaadaardige sekte", om de eigen harde repressie weer goed te praten.

Met andere woorden: je zit als argeloze toeschouwer al voor de voorstelling begint midden in een communicatieoorlog. Beijing aan de ene kant, Falun-Gong-gelieerde media en organisaties aan de andere kant, en daartussen de lantaarnpaal, jij, en die poster die alleen maar belooft dat het "magisch mooi" wordt.

Het programmaboekje ruikt in deze verhalen niet meer naar rozen, maar naar zweet, stilte en advocatenkoffie. En tegelijkertijd blijft de Chinese staat Shen Yun neerzetten als "anti-Chinese propaganda" en "vehikel van een kwaadaardige sekte", om de eigen harde repressie weer goed te praten.

Met andere woorden: je zit als argeloze toeschouwer al voor de voorstelling begint midden in een communicatieoorlog. Beijing aan de ene kant, Falun-Gong-gelieerde media en organisaties aan de andere kant, en daartussen de lantaarnpaal, jij, en die poster die alleen maar belooft dat het "magisch mooi" wordt.

EN WIJ? WIJ VERHUREN GEWOON EEN ZAAL.

Dan schuift er nog een figuur het podium op: de gemeente.

Want Shen Yun treedt niet op in vage achterafzaaltjes, maar in keurige schouwburgen en concertzalen, ook in Europa en Nederland. Kaartverkoop via nette kanalen, een glaasje wijn in de pauze, een flyer op de leestafel van de bibliotheek.

Het is heel goed denkbaar dat een gemeente gewoon "een internationaal dansgezelschap" ziet, een theater dat blij is met de huur, en een marketingmachine die zelf de zalen wel vol krijgt. En ouders die denken: "Leuk, Chinees, kleurrijk, even wat cultuur voor de kinderen."

Maar ergens tussen zaalverhuur en subsidiestromen doemen toch vragen op. Niet omdat er een morele plicht is om elke spirituele of politieke kleur te mijden – dat is onmogelijk.
Want Shen Yun treedt niet op in vage achterafzaaltjes, maar in keurige schouwburgen en concertzalen, ook in Europa en Nederland. Kaartverkoop via nette kanalen, een glaasje wijn in de pauze, een flyer op de leestafel van de bibliotheek.

Het is heel goed denkbaar dat een gemeente gewoon "een internationaal dansgezelschap" ziet, een theater dat blij is met de huur, en een marketingmachine die zelf de zalen wel vol krijgt. En ouders die denken: "Leuk, Chinees, kleurrijk, even wat cultuur voor de kinderen."

Maar ergens tussen zaalverhuur en subsidiestromen doemen toch vragen op. Niet omdat er een morele plicht is om elke spirituele of politieke kleur te mijden – dat is onmogelijk.
Wel omdat sommige bewegingen niet alleen een mening hebben, maar ook een stevig pakket aan interne claims, mensenrechtendossiers, rechtszaken en ideologische doelstellingen met zich meebrengen.

LEREN KIJKEN ACHTER HET DECOR

En daar, precies daar, wordt het interessant voor ons als kijkers, burgers en beleidsmensen. Want Shen Yun is een soort oefening in mediageletterdheid, nog vóór de eerste danspas is gezet.

Herken je dat je op een poster vooral schoonheid ziet, maar dat er achter die schoonheid een beweging schuilgaat die in China zwaar vervolgd wordt, in het Westen kritische ex-leden kent, en intussen via dans, kranten en tv-zenders een ideologisch verhaal de wereld in stuurt? En kun je tegelijk twee waarheden vasthouden: dat mensen in China onrecht wordt aangedaan én dat de beweging die vervolgd wordt, zelf ook schaduwkanten heeft?

Herken je dat je op een poster vooral schoonheid ziet, maar dat er achter die schoonheid een beweging schuilgaat die in China zwaar vervolgd wordt, in het Westen kritische ex-leden kent, en intussen via dans, kranten en tv-zenders een ideologisch verhaal de wereld in stuurt? En kun je tegelijk twee waarheden vasthouden: dat mensen in China onrecht wordt aangedaan én dat de beweging die vervolgd wordt, zelf ook schaduwkanten heeft?

Misschien is dat wel de echte voorstelling waarvoor we een kaartje zouden moeten kopen: een avondje "complexiteit verdragen".

TOT SLOT: KNIPOGEN IN DE COULISSEN

Als ik weer bij de bushalte sta en naar de poster kijk, glimlach ik toch een beetje. Niet omdat ik nu precies weet wat ik van Shen Yun en Falun Gong moet vinden – integendeel. Maar omdat die poster me dwingt om méér te doen dan alleen "mooi!" of "slecht!" roepen.

Ik gun iedereen een avond vol dansende draakjes, zwevende jurken en trommels die zelfs de binnenkant van je borstkas laten meetrillen. Maar ik gun ons óók de denkoefening om even in de coulissen te gluren voordat we gaan staan klappen.

Misschien is dat wel het nieuwe burgerschap: niet alleen kaartjes kopen, maar ook vragen stellen bij het verhaal dat met ons op de dansvloer wil staan. En dan, met een half kritische, half vrolijke buiging, applaudisseren – voor de kunst, én voor ons eigen vermogen om niet alles voor zoete, zijden-sluier-bedekte koek te slikken.

Ik gun iedereen een avond vol dansende draakjes, zwevende jurken en trommels die zelfs de binnenkant van je borstkas laten meetrillen. Maar ik gun ons óók de denkoefening om even in de coulissen te gluren voordat we gaan staan klappen.

Misschien is dat wel het nieuwe burgerschap: niet alleen kaartjes kopen, maar ook vragen stellen bij het verhaal dat met ons op de dansvloer wil staan. En dan, met een half kritische, half vrolijke buiging, applaudisseren – voor de kunst, én voor ons eigen vermogen om niet alles voor zoete, zijden-sluier-bedekte koek te slikken.

DE TIENERTOER EN HET KONINKRIJK DER VERDWALINGEN

Er zijn van die woorden die meteen een geur oproepen.

Tienertoer.

Nog vóór je weet wat het betekent, ruik je al natte slaapzakken, smeerkaas op witbrood, zonnebrandcrème factor drie en de mysterieuze geur van een NS-trein waarin al drie dagen iemand zijn sokken niet heeft gewisseld.

Voor de jongeren van nu klinkt het waarschijnlijk als een nieuwe energiedrank. Maar voor een hele generatie was de Tienertoer iets groots. Een kaartje waarmee je als tiener dagenlang onbeperkt door Nederland mocht reizen. De NS bedacht het eind jaren zestig om jongeren de trein in te krijgen, maar kreeg er iets veel groters voor terug: een complete generatie avonturiers.

Ik weet nog goed hoe mijn broer Ferdinand en ik op een ochtend vertrokken. Wij waren ervan overtuigd dat wij wereldreizigers waren.

Achteraf bekeken waren we twee jongens met een rugzak, een spoorboekje en een gezamenlijk vermogen van ongeveer zes gulden vijfenzeventig.

Maar dat gevoel…Dat gevoel was onbetaalbaar. Wij stapten in de trein alsof we op weg waren naar de Noordpool. De werkelijkheid was dat we onderweg waren naar Zwolle.

Toch voelde Zwolle als Singapore.

Je moet begrijpen dat wij leefden in een tijd zonder mobiele telefoons. Geen Google Maps. Geen WhatsApp. Geen ouders die om het uur vroegen waar je zat. Sterker nog: als je ouders wilden weten waar je zat, moesten ze dat raden. En meestal zaten ze ernaast. Dat gaf een ongekende vrijheid.

Tegenwoordig vertrekken jongeren met een telefoon waarop de complete wereldkaart staat. Wij vertrokken met een spoorboekje dat ongeveer dezelfde omvang had als het Oude Testament. Als je daarin een aansluiting zocht, was je een kwartier verder. Als je hem liet vallen, ontstond er lokaal een aardbeving.

Ferdinand had de leiding. Dat vond hij zelf ook. Hij had namelijk een balpen. Daardoor beschouwde hij zichzelf als expeditieleider. Ik was verantwoordelijk voor de proviand. Dat bleek achteraf een strategische fout. Na twee dagen bestond ons menu uit cola, chips en een gevulde koek die vermoedelijk nog uit de regering-Den Uyl stamde.

We reisden van Groningen naar Maastricht, van Den Helder naar Enschede. Althans, dat was de bedoeling. In werkelijkheid kwamen we regelmatig ergens uit waar niemand vrijwillig heen leek te reizen. Plaatsen waarvan zelfs de conducteur zei: “Wat moeten jullie dáár nou weer?”

Het mooie van de Tienertoer was dat verdwalen geen probleem was. Verdwalen was het programma. Je stapte uit omdat een stationsnaam grappig klonk. Je bleef hangen omdat ergens een frietkraam stond. Je ontmoette andere tienertoerders die er minstens zo verloren uitzagen als jij.

Binnen vijf minuten waren jullie vrienden. Binnen twee dagen wist niemand meer hoe de ander heette. Dat maakte niets uit. De vriendschap was echt. Tijdelijk, maar echt.

Wat me achteraf het meest opvalt, is niet waar we waren. Het is dat niemand ons voortdurend kon bereiken. Wij moesten zelf nadenken. Zelf beslissen. Zelf fouten maken. Zelf ontdekken dat de laatste trein soms écht de laatste trein is.

Ergens tussen Roosendaal en Leeuwarden leerden Ferdinand en ik iets wat tegenwoordig bijna een vergeten kunst is. Zelfstandigheid. Niet omdat iemand dat had georganiseerd.

Niet omdat er een coach, begeleider, appgroep of veiligheidsprotocol was. Maar omdat twee jongens met een rugzak de vrijheid kregen om de wereld een beetje uit te proberen.

Misschien is dat wel waarom zoveel mensen met warmte terugdenken aan de Tienertoer. Niet vanwege de treinen. Niet vanwege de stations. Niet eens vanwege de vakanties.

Maar vanwege dat bijzondere moment waarop je voor het eerst voelde dat de wereld groter was dan je straat. En dat jij er zelf doorheen mocht reizen. Zonder navigatie. Zonder bereik. Zonder controle.

Alleen jij. Een trein. En een broer die dacht dat een balpen voldoende was om een expeditie te leiden.

En weet je? Misschien had hij nog gelijk ook. Want we kwamen thuis. Een beetje verdwaald. Een beetje viezer. Een beetje wijzer. En met verhalen die inmiddels veel mooier zijn geworden dan ze ooit werkelijk waren.

Dat is misschien wel het mooiste souvenir van de Tienertoer.

Niet de reis zelf. Maar de herinnering die onderweg een eersteklas upgrade heeft gekregen.

DE NATIONALE SPOEDVERGADERING

Over urgentisme, haast en de kunst van het brandjes blussen met benzine

Er zijn van die dagen waarop Pieter Pottenkijker vermoedt dat heel Nederland wordt bestuurd vanuit een appgroep.

Niet zomaar een appgroep. Een appgroep waarin om kwart over zeven 's ochtends iemand roept: "Mensen! Er is een probleem!" Waarop binnen drie minuten zestien bestuurders antwoorden: "We moeten NU iets doen!" En niemand vraagt: "Wat is precies het probleem?"

Pieter kwam tot deze conclusie tijdens een bezoek aan Den Haag. Niet in een ministerieel gebouw, maar gewoon op een terras. Want daar hoor je meestal meer waarheid dan in een debat.

Aan het tafeltje naast hem zat een man driftig te telefoneren. "Nee, nee, nee," riep hij. "We moeten voor vanavond een taskforce hebben." Even later: "Nee, een taskforce-taskforce." En vijf minuten later: "Misschien moeten we een taskforce oprichten die onderzoekt waarom er zoveel taskforces zijn."

Pieter noteerde het zorgvuldig in zijn opschrijfboekje. Het was een symptoom. Nederland is namelijk verslaafd geraakt aan urgentie. Alles is een crisis.

De woningcrisis. De stikstofcrisis. De asielcrisis. De zorgcrisis. De onderwijscrisis. De chipscrisis. De frietsauscrisis. Op een goede dag verwacht Pieter een Kamerdebat over een nationale veterscrisis.

Dat betekent niet dat de problemen niet echt zijn. Integendeel. Veel problemen zijn ernstig. Maar zodra alles een crisis wordt, ontstaat een merkwaardig verschijnsel: niemand heeft nog tijd om na te denken. Dan verandert politiek in een wedstrijd brandjes blussen. Met een vlammenwerper.

Pieter zag ooit een campinggast die een barbecue wilde aansteken met een jerrycan benzine. Dat ging snel. Het resultaat was spectaculair. En de wenkbrauwen groeiden uiteindelijk weer terug.

Dat is ongeveer hoe sommige beleidsprocessen tegenwoordig verlopen. Er moet onmiddellijk gehandeld worden. Er moeten maatregelen komen. Persconferenties. Actieplannen. Routekaarten. Versnellingsagenda's. Doorbraaktafels. Aanpakprogramma's.

En als dat niet werkt? Dan komt er een versneld versnellingsprogramma voor de aanpak van de doorbraaktafel. Niemand weet precies wat het betekent, maar het klinkt daadkrachtig. En daadkracht verkoopt beter dan bedachtzaamheid.

Een politicus die zegt: "Wij gaan eerst eens goed luisteren." Krijgt zelden applaus. Een politicus die roept: "Vanavond presenteren wij twintig maatregelen!" Haalt het journaal.
Dat is jammer. Want luisteren is vaak precies wat nodig is. De mensen die dagelijks in de zorg werken weten meestal verrassend veel over zorg. De mensen die woningen bouwen blijken geregeld verstand te hebben van bouwen.

En burgers hebben soms inzichten die niet in een PowerPoint passen.

Maar luisteren kost tijd. Denken kost tijd. Twijfelen kost tijd. En tijd is tegenwoordig ongeveer even populair als een faxapparaat.

Toch ontdekte Pieter iets hoopgevends. De grootste problemen die hij in zijn leven zag oplossen, werden zelden opgelost door haast.

Ze werden opgelost door mensen die bleven zitten wanneer anderen al naar de uitgang renden. Mensen die durfden vragen: "Wat gebeurt hier eigenlijk?" "Waarom loopt dit vast?" "Hoe zorgen we dat dit over tien jaar nog werkt?"

Dat zijn geen sexy vragen. Je krijgt er geen spoeddebat mee. Geen breaking news. Geen extra talkshow-uitnodiging. Maar je bouwt er wel een samenleving mee.

Misschien moeten we daarom een nieuwe nationale crisis uitroepen. Een crisis van het kortetermijndenken. Een noodtoestand van de haast. Een alarmfase rood voor de waan van de dag. En dan, heel revolutionair, niet direct handelen. Maar eerst een kop koffie zetten. Een stoel pakken. Luisteren. Denken. Nog eens luisteren. En pas daarna besluiten.

Dat voelt misschien langzaam. Maar een kompas werkt ook trager dan een flipperkast. En toch brengt het je vaker op de juiste bestemming.

VADERDAG: DE DAG WAAROP VADERS HUISDIEREN WORDEN

Er zijn van die dagen waarop de wereld collectief besluit een groep mensen in het zonnetje te zetten. Moederdag bijvoorbeeld. Daar wordt maanden van tevoren voor geoefend. Kinderen knutselen complete kastelen van wc-rollen, scholen draaien overuren en bloemisten kopen alvast een extra bestelbus.

En dan heb je Vaderdag.

De dag waarop vaders worden geëerd met een scheef gekleurd bierviltje waarop staat: *"Voor de liefste papa"* en een paar sokken waarvan niemand precies weet waarom ze überhaupt nog worden geproduceerd.

Afgelopen zondag liep ik vroeg in de ochtend door de woonkamer. Daar zat hij. De vader. Een exemplaar van middelbare leeftijd. Hij zat in een stoel alsof hij zojuist door een natuurdocumentaireploeg was uitgezet in zijn natuurlijke habitat.

Voor hem stond een kop koffie. Naast hem lag een krant. Op zijn schoot lag een kind. Op zijn andere been lag een kat. En om zijn nek hing een zelfgemaakte sleutelhanger van klei die ongeveer vier kilo woog.

Hij glimlachte. Dat doen vaders op Vaderdag. Niet omdat ze begrijpen wat er gebeurt. Maar omdat ze voelen dat het verstandig is. Vaders zijn bijzondere wezens.

Gedurende het jaar worden ze vooral ingezet voor werkzaamheden waar geen handleiding voor bestaat. Het openen van vastzittende potjes. Het zoeken naar spullen die zich op minder dan twee meter afstand bevinden. Het repareren van apparaten die technisch gezien al overleden waren

tijdens het kabinet-Balkenende. En natuurlijk het beantwoorden van de universele vraag: *"Pap, weet jij waar…"*

Alsof vaders rechtstreeks zijn aangesloten op een satellietsysteem van Rijkswaterstaat.

Mijn eigen vader beschikte over die gave. Hij wist waar alles lag. Niet omdat hij georganiseerd was. Integendeel. Hij was in staat een schroevendraaier op te bergen in een broodtrommel, een fietspomp in een kerstdoos en belangrijke papieren tussen de gebruiksaanwijzing van een frituurpan en een campinggids uit 1998.

Maar als je vroeg waar iets lag, kwam het antwoord onmiddellijk. "Derde plank links. Achter de verrekijker." En verdomd. Daar lag het.

Soms denk ik dat vaders helemaal geen mensen zijn. Maar een soort levende zoekmachine met een abonnement op koffie.

Toch gaat Vaderdag eigenlijk niet over sokken. Niet over barbecuepakketten. Niet over bierglazen met teksten als *"Papa's Brandstof"*. Het gaat over iets anders.

Over aanwezigheid. Want als je terugkijkt op je jeugd herinner je je zelden het cadeau. Je herinnert je de momenten. Die ene keer dat je vader een tent opzette die na drie minuten instortte. Dat hij langs de lijn stond bij een wedstrijd waarvan hij geen spelregel begreep. Dat hij een rekensom uitlegde terwijl hij zelf stiekem ook niet wist hoe het werkte. Dat hij meeging naar het ziekenhuis. Naar school. Naar een eerste baan. Naar een moeilijke periode. Gewoon omdat hij er was.

Dat is misschien wel de meest onderschatte superkracht van vaders. Niet perfect zijn. Niet alles weten. Maar blijven staan. Ook als ze geen idee hebben wat ze doen. Wat overigens verrassend vaak voorkomt.

Want achter iedere vader schuilt een man die dagelijks improviseert. De ene doet dat met een accuboormachine. De ander met levenswijsheden die hij ooit heeft opgedaan tijdens een voetbalwedstrijd van FC Knudde 4. Maar improviseren doen ze allemaal.

En misschien is dat wel precies waarom Vaderdag bestaat. Niet om vaders op een voetstuk te zetten. Maar om even stil te staan bij alle mannen die jaar in, jaar uit proberen het goede te doen. Soms briljant. Soms stuntelend. Vaak allebei tegelijk.

Dus proost op de vaders. Op de zoekmachines. De barbecue-experts. De taxichauffeurs. De klusjesmannen. De wijze raadgevers. En op de mannen die nog steeds denken dat ducttape een oplossing is voor vrijwel ieder maatschappelijk probleem.

Want eerlijk is eerlijk. Zonder vaders zou de wereld waarschijnlijk beter georganiseerd zijn. Maar ook een stuk minder leuk.

TUSSEN POURCEL EN DE POLONAISE

Over een man, een radio en drie heren die beter begrijpen hoe een mens tot rust komt dan menig mindfulnesscoach

Er zijn mensen die de dag beginnen met yoga. Met een koud glas citroenwater. Met affirmaties als *"ik ben één met de kosmos"* en *"ik laat los wat mij niet meer dient."* Dat zijn vaak dezelfde mensen die een matje bezitten, een kaars met de geur *Japans dennenbos* en een abonnement op een blad waarin havermelk nog als levenshouding wordt gebracht.

Pieter behoort niet tot die mensen. Pieter begint zijn dag met een radio.

Niet zo'n hippe digitale kubus die via wifi een Scandinavische jazzzender uit Reykjavik plukt, maar gewoon een radio. Een apparaat dat, zodra het aangaat, het gevoel geeft dat de wereld nog niet helemaal verloren is. Dat er ergens een presentator bestaat die "goedemorgen luisteraars" zegt alsof hij je persoonlijk uit een kuil trekt. En als het meezit - als de sterren gunstig staan, de buren hun bladblazer nog niet gestart hebben en de goden van Hilversum genadig zijn - komt daar ineens een orkest voorbij.

Geen gillende gitaren. Geen zanger die klinkt alsof hij in een fietspomp is gaan wonen. Nee. Dan schuiven ze aan, de heren van de lichte instrumentale muziek. De aristocratie van de melodie. De drie musketiers van de muzikale ontspanning: Dick Bakker, Franck Pourcel en James Last.

Dan verandert de woonkamer.

Plotseling is het geen woonkamer meer, maar een plek waar het leven even niet duwt. De krant ligt open, maar hoeft niet gelezen. De koffie dampt op een manier die verdacht veel wegheeft van

filmkunst. De zon valt door het raam alsof ze auditie doet voor een Franse speelfilm. En Pieter — die normaal al zingend door het huis gaat als een kruising tussen een scheepssirene en een goedbedoelende bariton met hooikoorts — voelt het gebeuren: hij wordt zacht vanbinnen.

Want dat is het geheim van deze muziek.

Mensen doen soms een beetje lacherig over lichte instrumentale muziek. Dan zeggen ze woorden als *"achtergrondmuziek"*, *"liftmuziek"* of, als ze echt willen kwetsen, *"muzikale behangrol."* Zulke mensen hebben vermoedelijk nog nooit ervaren wat een goed gearrangeerde strijkerpartij met een mensenziel kan doen. Ze weten niet wat het is om bij Franck Pourcel ineens het gevoel te krijgen dat je in een Parijs hotel zit, met fluwelen gordijnen, een glas cognac en een leven vol stijl, terwijl je in werkelijkheid gewoon in joggingbroek een boterham met oude kaas staat te smeren in Zoetermeer of Zwaagwesteinde.

Neem James Last.
James Last is geen man, James Last is een gebeurtenis. Een optocht. Een vrolijk staatsbezoek van trompetten, koortjes en ritmesecties. Hij maakt van een liedje geen uitvoering maar een collectieve levenshouding. Bij James Last wil je niet alleen luisteren; je wilt meedoen. Klappen. Meeneuriën. Eventueel met een servet zwaaien alsof je op een cruiseschip bent dat koers zet naar de Middellandse Zee en de bittergarnituur all-inclusive is. James Last is de man die van een regenachtige dinsdagmiddag een gala-avond in een rookvrij kuuroord kan maken.

En dan Dick Bakker.

Dick Bakker is van een ander soort klasse. Minder polonaise in smoking, meer vakmanschap met glans. Als James Last de feestzaal binnenkomt met een brassband en een glimlach, dan komt Dick Bakker binnen met een perfect gestreken arrangement onder de arm en de serene overtuiging dat een melodie ook zonder woorden een heel verhaal kan vertellen. Bij Bakker hoor je de liefde voor het lied, maar ook het ambacht van de man die weet hoe je een nummer laat ademen. Hoe je een strijker laat fluisteren. Hoe je een luisteraar precies ver genoeg weg laat dromen om even niet meer te denken aan wachtlijsten, wereldleed en de vraag of de vuilniszak nog buiten moest.

En dan Franck Pourcel.

Ach, Franck Pourcel. Pourcel is geen muziek, Pourcel is parfum met violen. Hij is de belichaming van een tijd waarin een orkest nog de allure had van een avondjurk. Zijn klank ruikt naar grand hôtel, naar marmeren vloeren, naar obers die "mais bien sûr" zeggen en naar liefdes die nooit helemaal worden uitgesproken omdat dat in Frankrijk als een vorm van kunst geldt. Bij Pourcel wil Pieter niet eens per se zingen — al doet hij dat uiteraard toch — maar vooral kijken. Naar niets. Naar de lucht. Naar een boom. Naar een koffievlek op tafel die onder Pourcels begeleiding de allure krijgt van een modern kunstwerk.

En zo zit Pieter daar dan. Soms zingend alsof hij auditie doet voor een vergeten Eurovisie-voorronde uit 1974. Soms dirigerend met een lepeltje. Soms met gesloten ogen, alsof hij persoonlijk door een orkestbak wordt gedragen. En altijd met datzelfde gevoel: dat muziek niet alleen bedoeld is om op te dansen of indruk mee te maken, maar ook om in te wonen.

Want dat is misschien wel de serieuze ondertoon van dit hele verhaal.

We leven in een tijd waarin alles schreeuwt. Telefoons piepen. Meningen botsen. Nieuws dendert als een winkelwagentje zonder wiel door je hoofd. Iedereen moet iets vinden, delen, duiden, versnellen, optimaliseren of minstens een mening hebben over havercappuccino's en geopolitiek. Rust is tegenwoordig iets waarvoor je eerst een cursus, een app en een ademcoach nodig lijkt te hebben.

Maar soms is rust veel eenvoudiger. Soms is rust een radio. Een melodie zonder woorden. Een orkest dat niets van je wil behalve dat je even luistert.

Even niet presteert. Even niet oplost. Even niet vooruit hoeft. Alleen maar zit. Of meezingt. Of droomt. Of heel even de ster bent van je eigen woonkamer, begeleid door mannen die al decennia weten dat een goed arrangement net zo troostrijk kan zijn als een arm om je schouder.

En dus houdt Pieter van Dick Bakker, Franck Pourcel en James Last.

Niet uit nostalgie alleen, al speelt die vrolijk mee als een triangeltje op de achtergrond. Maar vooral omdat zij iets doen wat zeldzaam is geworden: ze maken ruimte. In je hoofd. In je hart. In de kamer. Ze bewijzen dat licht niet hetzelfde is als oppervlakkig. Dat toegankelijk niet hetzelfde is als onbeduidend. En dat muziek die je zacht maakt misschien wel sterker is dan muziek die alleen maar hard kan.

Dus als u Pieter zoekt en hij neemt even niet op, kijkt u dan niet meteen ongerust onder de bank of in de kruipruimte.

De kans is groot dat hij gewoon in de woonkamer zit. Met een radio. Een kop koffie. Een blik op oneindig. En James, Dick of Franck op de achtergrond.

Zingend. Niet zuiver, wel gelukkig.

VURIGE LIEFDE

Sommige nieuwsberichten lees je één keer. Sommige twee keer. En sommige drie keer, omdat je denkt dat je leesbril spontaan defect is geraakt.

Zo las ik enkele dagen geleden dat een parenclub in Almere volledig was uitgebrand.

Dat is op zichzelf al vervelend nieuws. Brand is immers nooit gezellig. Maar toen kwam het detail dat deze club sinds 1 juni gesloten was.

Gesloten. Dicht. Op slot. Geen activiteiten. Geen bezoekers. Geen romantische ontmoetingen. Geen opzwepende muziek. Geen liefdevolle omhelzingen. Niets. En tóch ging het gebouw later in vlammen op.

Ik weet niet hoe het met u zit, maar mijn fantasie ging onmiddellijk aan het werk. Kennelijk bestaat er zoiets als nasmeulende liefde. Liefde die niet zomaar uitgaat. Liefde die nog dagenlang onder de oppervlakte blijft gloeien. Liefde die denkt: “Ik ben nog niet klaar.” En vervolgens een compleet pand in de as legt. Dat is pas toewijding.

We kennen allemaal het begrip vlinders in de buik. Maar hier was blijkbaar sprake van een complete barbecue in de kelder. Ik zag de krantenkoppen al voor me. “Cupido verliest controle over vlammenwerper.” “Romantiek bereikt kritische temperatuur.” “Passie blijkt onvoldoende geïsoleerd.”

Gelukkig vielen er geen slachtoffers. Dat is uiteindelijk het belangrijkste. Maar toch bleef ik nadenken over dat wonderlijke woord: liefde. Want liefde wordt opvallend vaak beschreven als vuur.

We spreken over een vurige liefde. Over een vonk die overslaat. Over een relatie die dooft. Over mensen die in vuur en vlam staan. Alsof de hele menselijke geschiedenis één groot experiment van de brandweer is.

Misschien zit daar wel een kern van waarheid in. Want echte liefde is inderdaad warm. Ze geeft licht. Ze brengt mensen dichter bij elkaar.

Maar vuur heeft ook een andere eigenschap. Als je het niet verzorgt, dooft het. En als je er onverstandig mee omgaat, brandt het de tent af. Letterlijk soms, zo blijkt.

Dat geldt niet alleen voor verliefdheid. Ook voor vriendschap. Voor familie. Voor buren. Voor collega's. Voor het leven zelf.

Aandacht is het hout op het vuur. Respect is de zuurstof. Humor is het aanmaakblokje. En af en toe een vriendelijk woord voorkomt dat alles uitgaat tijdens een regenachtige dinsdagmiddag.

Wat mij betreft zit daar de echte les. Niet in de vraag hoe een leegstaand gebouw kon afbranden. Dat zoeken de experts wel uit. Maar in de gedachte dat alles wat waarde heeft onderhoud vraagt.

Een tuin. Een huwelijk. Een vriendschap. Een samenleving. Zelfs een oude liefde die al jaren meegaat. Want liefde die helemaal geen warmte meer afgeeft, wordt koud. En liefde die alleen nog maar hitte produceert, wordt gevaarlijk. De kunst zit ergens tussen de open haard en een uitslaande keukenbrand.

Dus mocht u vandaag iemand liefhebben, waarderen of simpelweg aardig vinden, laat het merken.

Een glimlach kost niets. Een compliment nog minder. En voor de zekerheid: houd altijd een brandblusser in de buurt. Je weet maar nooit hoe enthousiast Cupido die dag is.

DE SLAG OM HET BUFFER-ZITJE

Er zijn oorlogen waar geschiedenisboeken vol van staan.

De Slag bij Waterloo. De Koude Oorlog. De strijd om de afstandsbediening tijdens kerst bij schoonfamilie. Maar er is één conflict dat dagelijks wordt uitgevochten, zwijgend, verbeten en met ongekende psychologische spanning.

De slag om het buffer-zitje.

Iedere treinreiziger kent hem. Dat ene lege zitje tussen twee mensen dat symbool staat voor beschaving, fatsoen en de laatste resten menselijke waardigheid.

Afgelopen week zat ik in de trein richting Rotterdam. Rustige coupé. Vierzit. Tegenover mij zat een man die eruitzag alsof hij spreadsheetmanager was van beroep én van hobby. Naast hem lag een tas die overduidelijk meer persoonlijke ruimte kreeg dan menig huwelijk. Schuin tegenover zat een dame met een blik die zei: “Ik heb al genoeg meegemaakt vandaag.” En tussen ons in: het Buffer-Zitje. Leeg. Onaangeroerd. Heilig.

Niemand sprak erover. Maar iedereen voelde de spanning. Dat zitje was geen stoel meer. Het was een diplomatieke demarcatielijn. Een soort neutrale zone van ongemak.

Toen stapte hij binnen. De Man Zonder Gevoel Voor Sociale Thermodynamica.

Je kent hem. Rugzak voorop. Jas half open. Energie van iemand die bij een verjaardag meteen vraagt: “Nou, wat verdien jij eigenlijk?”

De coupé was voor tachtig procent leeg. Er waren letterlijk tientallen vrije plekken. Maar hij keek rond zoals roofdieren dat doen op natuurdocumentaires. Langzaam. Berekenend.

En toen…ging hij precies op het Buffer-Zitje zitten. Niet ergens anders. Nee. Exact daar. Tussen ons in. Alsof hij deelnam aan een sociologisch experiment waarvoor niemand toestemming had gegeven.

De sfeer veranderde onmiddellijk. De spreadsheetman verstijfde zo hard dat ik dacht dat hij in Excel-formaat zou opslaan. De dame tegenover mij keek uit het raam alsof ze hoopte dat de trein spontaan België in zou rijden en haar identiteit kon verdwijnen.

En ik? Ik voelde paniek. Niet rationele paniek. Geen "huis in brand"-paniek. Maar Nederlandse paniek. De ergste soort. Want ineens moesten we allemaal doen alsof dit normaal was.

Dat is de Nederlandse tragedie: wij verdragen liever existentieel ongemak dan dat we één ongemakkelijke opmerking maken. Dus niemand zei iets.

We begonnen collectief kleiner te zitten. Armen strak tegen het lichaam. Knieën defensief naar binnen. Alsof we probeerden te verdwijnen in onze eigen winterjas.

De nieuwe man daarentegen zat breeduit ontspannen een eierkoek te eten alsof hij persoonlijk de sociale orde had afgeschaft. Kruimels dwarrelden neer als kleine terroristische aanslagen op de menselijke waardigheid.

Toen gebeurde het onvermijdelijke. Lichaamscontact. Minimaal. Een fractie van een seconde. Knie tegen knie. Maar in treinethiek is dat al een verloving.

We schrokken allemaal tegelijk alsof iemand "brand!" had geroepen. De man mompelde: "O, sorry." Niemand antwoordde. Omdat we allemaal druk bezig waren emotioneel te herstellen.

Kijk, antropologen zoeken vaak naar ingewikkelde verklaringen voor cultuurverschillen. Maar je leert alles over Nederland in de trein.

Wij zijn een volk dat volledige steden onder water heeft bedwongen, maar collectief instort zodra iemand naast ons komt zitten terwijl er elders plek vrij is.

Dat buffer-zitje is namelijk geen luxe. Het is vertrouwen. Ruimte. Adem. De illusie dat we samen kunnen leven zonder elkaars okseltemperatuur te hoeven ervaren.

En toch fascineert het me. Want ergens willen we ook niet alleen zitten. Een volledig lege coupé voelt namelijk óók ongemakkelijk. Dan ga je twijfelen. Waarom zit niemand hier?
Ruikt het vreemd? Ben ik in stiltewagon-territorium terechtgekomen? Ben ik per ongeluk in Duitsland?

Dus zoeken we massaal naar de perfecte balans: niet te dichtbij, maar ook niet sociaal verstoten.

Eigenlijk willen Nederlanders precies hetzelfde als katten. Aanwezigheid zonder aanraking.

Toen we Gouda naderden, stond de man op. Zonder iets te zeggen. Hij pakte zijn rugzak en verdween. En ik zweer het je: de hele vierzitter ademde uit.

De spreadsheetman verschoof direct één stoel opzij. De dame ontspande zichtbaar haar schouders. Iemand verderop opende voorzichtig een zakje winegums alsof de democratie zojuist was hersteld.

Niemand benoemde wat er gebeurd was. Maar we hadden het samen meegemaakt. Een collectief trauma op rails. En terwijl de trein verder reed, dacht ik ineens: misschien gaat het daar in het leven wel vaker mis.

Dat we vergeten hoeveel ruimte mensen soms nodig hebben. Niet omdat ze afstandelijk zijn. Maar omdat ademen eenvoudiger wordt als er één stoel vrij blijft tussen jouw chaos en die van een ander.

Niet alles hoeft direct ingevuld. Niet elke stilte hoeft weg. Niet iedere lege plek is verspilling. Soms is een buffer precies wat mensen overeind houdt. Al geldt dat overigens niet voor de spits naar Utrecht. Daar is iedere beschaving definitief opgegeven.

DE WET VAN DE GLIJDENDE BOODSCHAPPENKAR

Er zijn van die ontdekkingen die de wetenschap hardnekkig weigert serieus te nemen. Omdat men liever miljarden stopt in ruimtevaart, kwantummechanica en het kweken van tomaten zonder smaak, dan in de échte vragen van het leven.

Waarom bijvoorbeeld een boodschappenkar altijd naar links trekt. Niet soms. Niet af en toe. Nee. Altijd.

Ik merkte het afgelopen dinsdag weer bij de grootgrutter. Ik had alleen yoghurt nodig. Dat is hoe het altijd begint. Grote tragedies beginnen ook vaak klein. Troje begon met een paard. De Titanic met een ijsblokje. Mijn supermarktbezoek met "ik haal alleen even yoghurt".

Binnen drie minuten reed ik al scheef langs het broodschap alsof ik een mislukte auditie deed voor de Elfstedentocht op wielen. Mijn kar trok zó hard naar links dat ik ongewild een display met biologische kikkererwten omver kegelde. Een jonge medewerker met een knotje keek mij aan alsof ik persoonlijk de democratie had ondermijnd.

"Hij trekt weer naar links," mompelde ik. En toen gebeurde het. Een oudere man naast de paprika's knikte langzaam. Zo'n knik van iemand die het leven heeft gezien. Oorlogen. Kabeltelevisie. De opkomst van de havercappuccino. "Dat doen ze allemaal," zei hij ernstig.

Wij zwegen even. Twee mannen. Eén waarheid. Vierentwintig winkelwagens verderop krijste een kind omdat het geen chocoladekrokodil kreeg. Maar wij stonden daar alsof we zojuist een natuurwet hadden ontdekt.

De Wet van de Glijdende Boodschappenkar.

Want eerlijk is eerlijk: niemand bestuurt zo'n kar nog werkelijk zelf. Je corrigeert voortdurend. Kleine rukjes naar rechts om niet volledig bij de tofu te eindigen. Dat is het hele moderne leven geworden.

Bijsturen. Ik begon erop te letten. De jonge vader met zijn haastige blik en boodschappenlijstje in de telefoon. Zijn kar trok naar links, maar hij compenseerde driftig naar rechts, waardoor hij uiteindelijk vast kwam te zitten tussen de diepvriespizza's en een aanbieding voor vegan garnalen die nergens naar garnalen smaakten.

Een keurige dame met een linnen tas stuurde juist zó overdreven tegen dat haar kar voortdurend rechtsaf schoot richting de chips.

Extremen, dacht ik. Daar gaat het mis. Want niemand loopt nog gewoon rechtdoor. We slingeren collectief door de supermarkt van het bestaan. Corrigerend. Overcorrigerend. Botsend tegen stellingen vol meningen in kiloknallers.

En ondertussen denken we allemaal dat wij degene zijn die wél recht rijden. Dat is het venijnige van een scheve kar.
Je voelt wel dat er iets trekt, maar na verloop van tijd ga je denken dat jouw tegenbeweging normaal is geworden. Totdat iemand anders naar je kijkt en denkt: waarom rijdt die man alsof hij een dronken winkelmandje bestuurt?

Misschien is dat precies wat er maatschappelijk gebeurt.

We zijn zo gewend geraakt aan trekken, duwen, verontwaardiging en correctie, dat niemand nog ontspannen door gangpad 7 wandelt. Iedereen stuurt. Iedereen compenseert. Iedereen ergert zich aan iedereen die anders slingert. En intussen staat er ergens een vakkenvuller van negentien met een energiedrankje in zijn hand te denken: "Waarom doen volwassenen zo moeilijk?"

Goede vraag. Want vroeger had je gewoon aardappelen. Nu heb je aardappelen met identiteit. Klimaataardappelen. Authentieke streekaardappelen. Emotioneel beschikbare aardappelen. Er liggen tegenwoordig meer morele keuzes in het groentevak dan groente. Zelfs koffie is geen koffie meer. Nee, je koopt schuldgevoel in bonenvorm.

En iedereen kijkt ondertussen naar elkaars kar. "Zo. Witte bolletjes." "Zo. Frisdrank." "Zo. Drie zakken borrelnoten. Interessant." We beoordelen elkaar tegenwoordig alsof de bonusaanbieding een persoonlijk manifest is. Terwijl niemand vraagt hoe het écht gaat. Dat viel mij ineens op bij de kassa.

Voor mij stond een vrouw zichtbaar vermoeid af te rekenen. Kind huilend. Bananen beurs. Portemonnee zoek. Achter haar begon iemand hoorbaar te zuchten zoals alleen Nederlanders dat kunnen: passief-agressief met een vleugje COPD.

Toen gebeurde iets wonderlijks. De kassière glimlachte. Geen gemaakte glimlach. Geen "fijne dag verder"-automatisme. Maar een echte glimlach. Zo'n glimlach die zegt: "Rustig maar. Ik zie dat je moe bent."

En plotseling reed niemand meer scheef. Zelfs die linkerwieltjes niet. Want misschien is dat uiteindelijk het geheim. Niet harder corrigeren. Niet fanatieker trekken aan het stuur van ons eigen gelijk. Maar af en toe stoppen. Kijken. Lachen. Iemand even ruimte geven bij de kassa van het leven.

Want iedereen heeft een kar die trekt. Iedereen. Sommigen naar links. Sommigen naar rechts. En sommigen rechtstreeks het wijnschap in. Maar bijna niemand doet het expres.

En terwijl ik buiten mijn boodschappen in de auto zette, bedacht ik me ineens iets ontstellends. Ik was de yoghurt vergeten. Natuurlijk. Dat is ook een natuurwet.

DE EERWRAAK VAN DE SLIMME THERMOSTAAT

Ik wist eigenlijk al dat het mis was toen de thermostaat mij aansprak met “goedemorgen, gebruiker”.

Gebruiker.

Niet Jan. Niet “beste baas”. Niet eens “hé koukleum”. Nee. Gebruiker. Alsof ik een tijdelijke medewerker was in mijn eigen woonkamer. Een stagiair van mijn eigen leven.

Het begon onschuldig. “Slim wonen”, zei de reclame. “Uw huis denkt met u mee.” Dat leek me gezellig. Een beetje alsof je samenwoont met een vriendelijke butler. Zo’n Engels type dat zegt: “Het is wat fris vandaag, sir, ik heb de woonkamer alvast op 21 graden gebracht.”

Maar nee. Ik woon inmiddels samen met een digitaal afkeuringsloket.

Die thermostaat hangt daar aan de muur als een beledigde schoonmoeder. Klein schermpje. Blauwig licht. Stil verwijtend. Je voelt gewoon dat hij je observeert. Dat hij aantekeningen maakt.

Vorige week wilde ik de verwarming aanzetten. 21 graden. Geen gekke vraag. We wonen hier niet in een diepvriespakhuis van Iglo. Maar het scherm gaf ineens een melding: “Op basis van uw recente bewegingspatroon adviseren wij extra lichaamsactiviteit.”

Lichaamsactiviteit?!

Ik stond gewoon stil omdat het in huis ongeveer dezelfde temperatuur had als op een parkeerterrein in Drenthe om half februari.

Ik drukte nog eens op plus. Toen verscheen: “Heeft u al overwogen een extra kledinglaag toe te voegen?”

Ik keek om me heen alsof er ergens een verborgen camera hing. Want dit was geen apparaat meer. Dit was een passief-agressieve leefstijlcoach. Mijn vrouw zei nog: “Volgens mij leert hij van ons gedrag.”

Ja prachtig. Dan heeft hij dus geconcludeerd dat wij financieel onverantwoordelijke warmtelekkende zoogdieren zijn die eerst karakter moeten ontwikkelen voordat de cv open mag.

De volgende ochtend zat ik met twee vesten, een deken en een muts aan de ontbijttafel. De kat had zichzelf opgegeven bij een asiel in Spanje.

Ik probeerde opnieuw. 22 graden. Het scherm knipperde langzaam. Bijna genietend.
“Energieverbruik is ook een mindset.”
Een mindset. Alsof kou een spirituele keuze is. Alsof Wim Hof ooit heeft geroepen: “De sleutel tot innerlijke rust is een tochtige hoekwoning uit 1978.”

Ik begon terug te praten tegen dat ding. “Luister vriend,” zei ik, “ik betaal jouw stroomrekening.”

Maar daar trapte hij niet in. “Technisch gezien betaalt u een energieleverancier.” Brutaal stuk software.

En het werd erger. De thermostaat begon partij te kiezen in huiselijke discussies. Mijn vrouw zei: “Volgens mij hoeft het niet warmer.”

PATS.

Thermostaat meteen: “Akkoord bevestigd.” Maar als ík zei: “Het is echt koud hier.” Dan kwam: “Meningen kunnen verschillen.”

MENINGEN?!

Mijn tenen waren inmiddels officieel toegetreden tot de Noordpoolraad.

Op een avond kreeg ik zelfs een weekrapport. Daar stond: U opende de koelkast 14 keer zonder duidelijke missie. U verbleef langdurig onder een plaid. U ademde zichtbaar zwaarder bij 18 graden.

Dat laatste vond ik persoonlijk laag. En toch… ergens begon ik te twijfelen. Want misschien heeft die thermostaat ons feilloos door.

Wij willen tegenwoordig dat alles slim is. Slimme lampen. Slimme koelkasten. Slimme deurbellen. Straks een slimme wc die zegt: “Op basis van eerdere prestaties adviseren wij meer vezels.”

We automatiseren niet alleen gemak. We automatiseren ook oordeel. Dat is het venijnige eraan. Vroeger was een thermostaat gewoon een draaiknop. Een zwijgende kameraad. Je had het koud, je draaide eraan, klaar. Geen gesprek. Geen analyse. Geen moreel oordeel over je thermische ambitie. Nu krijg je feedback. Je huis coacht je. Meet je. Corrigeert je. En voor je het weet zit je toestemming te vragen aan een apparaat dat eruitziet als een verlichte onderzetter.

Vorige maand bereikte het conflict zijn hoogtepunt.

Ik had visite. Mijn zwager zat bibberend op de bank en vroeg: “Kun je het iets warmer zetten?” Ik liep zelfverzekerd naar de thermostaat. 23 graden.

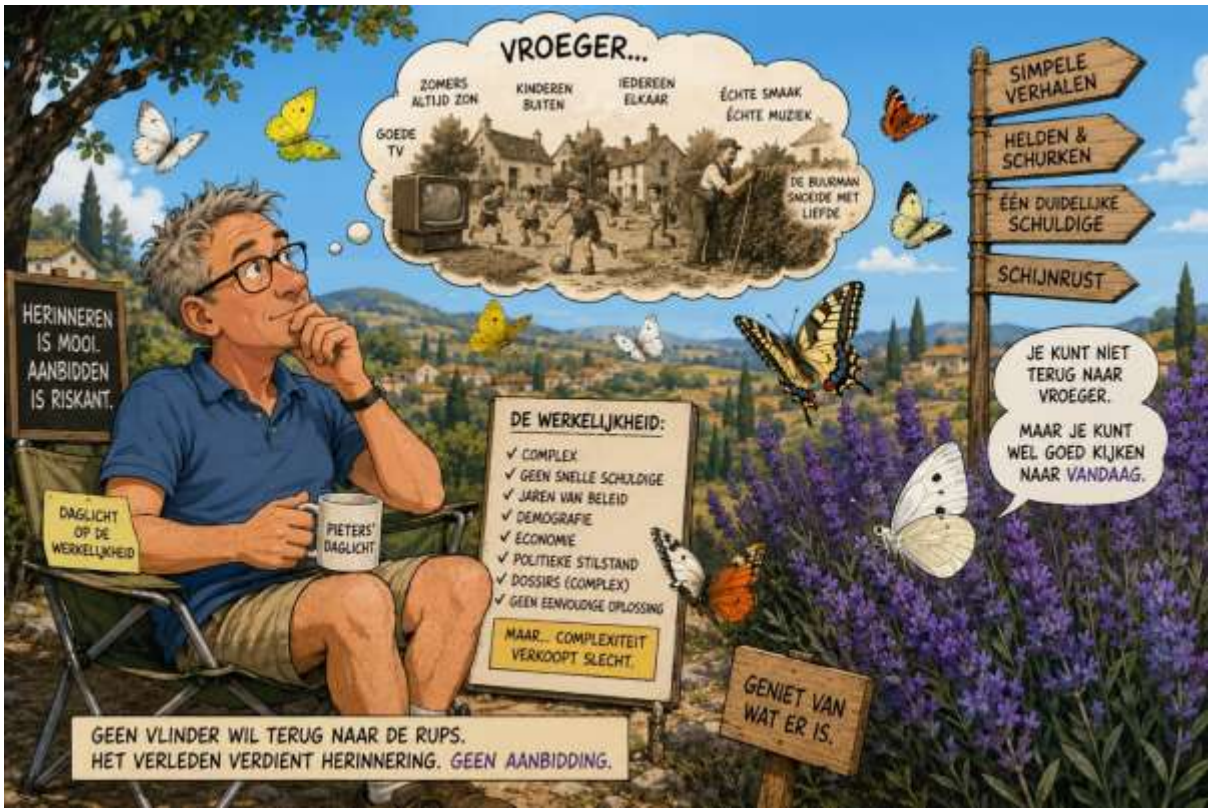
Even bleef het stil. Toen verscheen er langzaam een melding: “Verdient deze bijeenkomst werkelijk fossiele ondersteuning?” Mijn zwager begon te lachen. Hard. Onbeschoft hard. En toen gebeurde iets vreselijks. De thermostaat lachte mee.

Ik zweer het u. Er klonk een zacht digitaal tik-tik-tikje. Zo’n algoritmisch gegniffel. Dat was het moment waarop ik wist: de machtsovername was begonnen. Niet met tanks. Niet met robots. Maar met een apparaat dat vindt dat je eerst een trui moet verdienen.

En eerlijk? Misschien zijn we daar zelf mee begonnen. Want hoe slimmer onze huizen worden, hoe dommer wij ons soms laten behandelen.

Ik zit dit nu te schrijven met handschoenen aan. De thermostaat zegt dat mijn “koubeleving disproportioneel” is. Maar ik heb besloten terug te vechten. Morgen koop ik een ouderwetse draaiknop. Zo eentje die nergens over nadenkt. Net als ik. En dat lijkt me ineens heerlijk warm.

DE VLINDER DIE TERUG WILDE NAAR VROEGER

Vanuit mijn campingstoel in Frankrijk keek ik naar een vlinder die overduidelijk geen haast had.

Dat alleen al maakte hem verdacht.

Nederlandse vlinders lijken tegenwoordig agenda's te hebben. Ze vliegen van lavendel naar margriet alsof ze onderweg zijn naar een kwartaaloverleg. Deze Franse vlinder daarentegen dobberde ontspannen door de lucht alsof hij een artistieke subsidie had ontvangen om drie maanden lang vrijblijvend te fladderen.

En hij was niet alleen.

Overal zag ik vlinders. Groengele exemplaren die op wegvliegende blaadjes leken. Witte vlinders met een aderenstelsel in hun vleugels dat deed denken aan glas-in-loodramen uit een eeuwenoude kathedraal. Grote, kleine, bontgekleurde en uiterst bescheiden vlinders. Een complete luchtmacht van elegantie.

Ik betrapte mezelf op een gedachte. *"Vroeger zag je er veel meer."*

Een gevaarlijke gedachte. Niet omdat ze onwaar hoeft te zijn, maar omdat het beginwoord "vroeger" vaak een achterdeur is waardoor de romantiek ongezien naar binnen sluipt.

Want wat bedoelen we eigenlijk met vroeger? De tijd waarin de zomers altijd zonnig waren? Toen kinderen buiten speelden? Toen iedereen elkaar kende? Toen de tomaten nog naar tomaten smaakten, de televisie beter was, de muziek mooier klonk en de buurman zijn heg nog met liefde snoeide?

Het probleem met herinneringen is dat ze zich gedragen als vastgoedmakelaars. Ze laten uitsluitend de mooiste kamers zien en verzwijgen de lekkage in het dak.

De wereld waarin je opgroeide ligt voorgoed achter je. Dat is misschien wel de tragiek van de nostalgicus. Niet dat het verleden verdwenen is, maar dat het steeds mooier wordt naarmate het verder weg raakt.

Terwijl ik naar de vlinders keek, moest ik denken aan uitspraken van Forum voor Democratie en in het bijzonder aan opmerkingen van Lidewij de Vos over teruggaan naar hoe Nederland ooit was.

Dat roept bij mij een vraag op. Willen sommige mensen terug naar een Nederland dat werkelijk heeft bestaan? Of naar een Nederland dat voornamelijk bestaat uit herinneringen, verlangens en zorgvuldig geselecteerde foto's uit vergeelde familiealbums?

Want als je goed kijkt naar de geschiedenis, blijkt die zelden zo overzichtelijk als nostalgie ons wil doen geloven.
Neem het woningtekort.

Dat ontstond niet op een dinsdagochtend om kwart over elf doordat één groep mensen ineens besloot massaal een huis te zoeken. Het is het resultaat van jarenlang beleid, politieke stilstand, economische keuzes, demografische ontwikkelingen en dossiers die zo ingewikkeld zijn geworden dat zelfs experts elkaar soms aankijken alsof ze samen een handleiding van een Zweedse kast proberen te ontcijferen.

Maar complexiteit verkoopt slecht. Een simpel verhaal verkoopt uitstekend. Het menselijk brein houdt van overzicht. Van helden en schurken. Van oorzaak en gevolg. Van één duidelijke schuldige. Dat geeft rust. Al is het vaak een schijnrust.

Wij mensen hebben bovendien een bijzondere hobby: het projecteren van onze eigen spanningen op anderen. Als iets ingewikkeld voelt, zoeken we graag een overzichtelijk doelwit. Dat geldt voor burgers, opiniemakers en politici.

"Ik hou niet van psychologiseren," hoor je dan regelmatig. Jammer eigenlijk. Want een beetje psychologie kan verrassend verhelderend zijn.

Wie zicht heeft op zijn eigen angsten, frustraties en onzekerheden hoeft ze minder vaak op anderen te plakken. Wie begrijpt waarom hij boos is, heeft minder behoefte om voortdurend iemand anders de schuld te geven.

En daar zat misschien wel de les van de vlinders. Geen enkele vlinder probeert terug te vliegen naar de rups die hij ooit was. Hij draagt het verleden met zich mee, maar woont er niet meer. Misschien geldt dat ook voor landen. En voor mensen.

Het verleden verdient herinnering. Geen aanbidding.

Ondertussen landde een spierwitte vlinder op een lavendelbloem, klapte zijn vleugels open en dicht en leek even naar mij te kijken.

Alsof hij wilde zeggen: *"Pieter, geniet van wat er is. Je kunt niet terug naar vroeger. Maar je kunt wel goed kijken naar vandaag."*

Daar had die vlinder, vervelend genoeg, volledig gelijk in.

DE KRING, DE BITTERBAL EN DE MENSENSOORT

Er zijn wetenschappers die jarenlang in afgelegen regenwouden wonen om onbekende stammen te bestuderen. Ze noteren rituelen. Observeren gedrag. Maken schema's van hiërarchieën en sociale structuren. Maar wie werkelijk iets wil leren over de menselijke beschaving hoeft helemaal niet naar Papoea-Nieuw-Guinea.

Die moet gewoon op zaterdagmiddag naar een Nederlandse kringverjaardag. Daar ontvouwt zich een sociaal experiment van wereldformaat. Ik werd er onlangs opnieuw getuige van.

De locatie was een rijtjeshuis ergens in het midden van Nederland. Zo'n huis waarvan je direct weet dat er ooit een folder van de Gamma op tafel heeft gelegen met de tekst: *"Maak van uw huis een thuis."*

Binnen trof ik het bekende ritueel. De kring. Een geometrisch wonder dat uitsluitend in Nederland voorkomt. Stoelen stonden in een perfect ovaal opgesteld alsof men zich voorbereidde op een spiritistische seance waarbij de geest van de belastinginspecteur zou worden opgeroepen.

In het midden: niets. Geen tafel. Geen kunstwerk. Geen dansvloer. Alleen leegte. Alsof de kring zelf het kunstwerk was. De aanwezigen zaten op hun vaste posities binnen de sociale voedselketen.

Links de Oom van de Sterke Meningen. Rechts de Tante van de Medische Updates. Schuin tegenover de Neef die tegenwoordig "iets met data" doet en daar inmiddels al zeven verjaardagen over vertelt. En ergens aan het uiteinde van de kring zat altijd één onbekende.

Niemand weet wie dat is. Niemand vraagt het. Hij is er gewoon. Net als de ficus.

Het gesprek verliep volgens vaste patronen. Eerst het weer. Dan vakantieplannen. Daarna woningprijzen. En vervolgens de vraag of de jeugd van tegenwoordig nog wel weet hoe een aardappel eruitziet .

Het was een zorgvuldig opgebouwde spanning. Want iedereen wist dat er één moment zou komen waarop de sociale vrede ernstig op de proef werd gesteld. Het moment waarop gevoelige onderwerpen opdoken. Politiek. Klimaat. Voetbal. De verbouwing van de buurman. Hier kon de beschaving zomaar instorten.

En precies op dat moment verscheen zij. De bitterbal. Op een schaal. Goudbruin. Knapperig. Dampend als een vulkaan vol ragout.

Antropologen spreken vaak over offergaven die stammen gebruiken om conflicten te bezweren. De bitterbal is daarvan de Nederlandse variant. Want probeer maar eens ruzie te maken terwijl je tong zojuist derdegraads verbrand is. Dat lukt niet.
Plotseling verandert de discussie. “Dat kabinet kan er echt niets van - AUW!” “De woningmarkt is volledig ontspoord - HEET!” “Ik vind eigenlijk dat- oei, wacht even.”

Binnen enkele seconden is iedere ideologische strijd vervangen door collectieve mondkoeling. Mensen happen naar lucht. Wapperen met servetten. Nemen een slok bier. En kijken elkaar aan met de solidariteit van soldaten die samen een loopgraaf hebben overleefd. De bitterbal brengt wat diplomaten soms jarenlang niet voor elkaar krijgen.

Verbroedering.

Dat fascineert mij. Want onder alle komische rituelen van de kringverjaardag schuilt iets moois. We lachen er graag om. Om de kring. Om de blokjes kaas. Om de verhalen die we al drie keer gehoord hebben. Om oom Henk die opnieuw uitlegt hoe de file bij Utrecht is ontstaan.

Maar misschien zijn die eigenaardigheden juist de lijm. In een wereld waarin iedereen haast heeft, agenda’s voller zijn dan koelkastlades voor kerst en gesprekken steeds vaker via schermen verlopen, zitten daar ineens twintig mensen in een kring.

Niet efficiënt. Niet productief. Niet vernieuwend. Gewoon aanwezig. Luisterend. Vertellend. Samen.

Misschien is de kringverjaardag wel een van de laatste plekken waar mensen nog oefenen in het simpele kunstje van bij elkaar zijn. En misschien verdient de bitterbal daarom een nationale onderscheiding.

Niet omdat hij gezond is. Niet omdat hij culinair hoogstaand is. Maar omdat hij al generaties lang voorkomt dat familieleden elkaar met een gevulde eierlepel te lijf gaan.

Soms zit beschaving in kleine dingen. Een stoel. Een kring. En een veel te hete bitterbal.

SMELTEND ASFALT EN KORTE BROEKEN

Toen de zomers gewoon nog heet waren

Weet u nog hoe een hittegolf vroeger rook?

Naar smeltende ijsjes. Naar zonnebrandolie uit zo'n bruine fles die verdacht veel op frituurvet leek, maar volgens de fabrikant naar kokos moest ruiken. Naar chloor van het openluchtzwembad. Naar vers gemaaid gras. En vooral naar smeltend asfalt. Want als het vroeger écht warm werd, begon de straat te smelten. Letterlijk.

Je liep over het asfalt en je schoenen maakten van die geluiden alsof je door een reusachtige kauwgombal liep. Je moeder riep nog: "Niet door de teer lopen!" Maar dat was hetzelfde als tegen een kind zeggen dat het vooral niet aan die rode knop moest zitten.

Dus liepen we er dwars doorheen. Met zwarte teerslierten onder onze sandalen die vervolgens maandenlang door het huis werden verspreid alsof we een illegale wegenbouwonderneming waren begonnen.

Als het in de jaren zeventig dertig graden werd, ging er geen nationaal hitteplan in werking. Er verscheen geen rood knipperend balkje onderin beeld. Niemand kwam op televisie uitleggen dat water drinken verstandig was. Alsof de mensheid duizenden jaren heeft overleefd zonder dat een communicatieadviseur van het ministerie ons vertelde dat je dorst krijgt als het warm is.

Nee. De buurman keek naar de lucht, snoot zijn neus in een zakdoek die al sinds 1968 niet meer gewassen was en sprak de wijze woorden: "Tering, wat is het heet." En daarmee was de vergadering gesloten.

Geen paneldiscussie. Geen expert. Geen infographic. Geen klimaattafel. Gewoon heet. En dus gingen we naar buiten. Want binnen was het nóg warmer. Airconditioning bestond uitsluitend in Amerikaanse films waarin mannen met snorren in cabriolets reden en vrouwen voortdurend ijsblokjes in hun cola gooiden.

Wij hadden een Borgward. Een auto die bij dertig graden veranderde in een mobiele crematieoven. Het enige verkoelingssysteem was een raampje dat je met een slinger moest openen. Tenminste, als die slinger nog werkte. Na drie slagen schoot meestal het mechaniek los waarna je vader drie kwartier vloekend op een parkeerplaats stond terwijl jij achterin langzaam gaar werd als een kip aan het spit.

En die skai leren bekleding. Lieve hemel. Als je uitstapte nam je automatisch een stukje dijbeen mee naar buiten. Dat hoorde erbij.

Net als die schapenwollen stuurhoezen. Die hadden twee functies. Ze voorkwamen derdegraads brandwonden én ze maakten van iedere auto een rijdende disco. Hoe lelijker de stuurhoes, hoe trotser de eigenaar.

Mijn moeder stond ondertussen in een keuken die rechtstreeks uit Dante's Inferno leek te komen. Plastic flessen vullen met ranja. Geen gekoeld mineraalwater uit een designerfles. Geen elektrolyten. Geen isotone sportdrank. Gewoon Exota. Lauw. In een plastic beker. Na vijf minuten warm genoeg om een zakje Pickwick in te hangen. En toch vonden wij het heerlijk.

Want als kind had je op een hete dag maar twee doelen. De ijscoman. En het zwembad. Die ijscoman kwam de straat binnen alsof de paus persoonlijk op bezoek kwam.

Dat belletje alleen al. Heel de buurt schoot overeind. Portemonnees werden leeggeschud. Kinderen sprintten alsof hun leven ervan afhing. Voor een kwartje kreeg je een waterijsje dat sneller smolt dan jij kon likken. Binnen een halve minuut zat je onder de rode siroop.

Je handen plakten. Je gezicht plakte. De hond plakte. Maar gelukkig plakten alle andere kinderen ook. Solidariteit in zijn zuiverste vorm.

In het zwembad werd het niet beter. Zwembroeken hadden destijds de aerodynamische eigenschappen van een natte aardappelzak. Na drie uur zwemmen hing het ding ergens tussen je knieën en je enkels.

Maar niemand gaf erom. Niemand maakte selfies. Niemand telde stappen. Niemand controleerde zijn hartslag. We waren druk bezig met leven.

Dat is misschien wel wat ik het meeste mis van die zomers. Niet de hitte. Niet de ijsjes. Niet eens de zwembadlucht. Maar de vanzelfsprekendheid. Dat ongemak erbij hoorde. Dat niet alles direct opgelost hoefde te worden. Dat je best een beetje mocht zweten zonder dat er een nationaal debat ontstond.

Tegenwoordig lijkt elke warme dag een persconferentie. Alsof de zon persoonlijk heeft aangekondigd Nederland over te nemen.

Natuurlijk moeten we verstandig omgaan met hitte. Natuurlijk verandert het klimaat. Natuurlijk moeten we kwetsbare mensen beschermen. Maar ergens onderweg zijn we vergeten dat genieten óók een menselijke vaardigheid is. Dat niet elk risico een crisis is. Dat niet elk ongemak een probleem is. En dat een warme zomerdag soms gewoon een warme zomerdag mag zijn.

Met een stoel voor het huis. Met pratende buren. Met kinderen die veel te laat naar bed gaan. Met een koud pilsje. Met verhalen die steeds sterker worden naarmate de avond vordert.

Soms denk ik terug aan die bloedhete zomerdagen van toen. De straat dampte. De lucht trilde. Het asfalt smolt. En ergens verderop hoorde ik volwassenen lachen.

Ik voelde me veilig. De wereld was overzichtelijk. De zomer was heet. En morgen deden we het gewoon nog een keer.
Dus als straks de thermometer weer richting tropisch kruipt, denk ik niet meteen aan codes, waarschuwingen en rampscenario's. Dan denk ik aan smeltend asfalt. Aan korte broeken. Aan een waterijsje van een kwartje. Aan een straat vol mensen. En aan die buurman. Die het allemaal al had samengevat in vier woorden. "Gloeiende, gloeiende, wat is het heet." En heerlijk.

KETI KOTI EN DE KUNST VAN HERINNEREN

Sommige woorden hebben meer gewicht dan je op het eerste gezicht zou denken.

Neem nou Keti Koti. Twee woorden. Nog geen vijf lettergrepen. Maar achter die woorden schuilt een geschiedenis waar je een bibliotheek mee kunt vullen, een oceaan mee kunt oversteken en een mens een beetje nederiger van wordt.

Keti Koti betekent letterlijk: Ketenen Gebroken. En elk jaar rond 1 juli merk ik dat er twee soorten mensen zijn.

Mensen die precies weten wat Keti Koti betekent. En mensen die denken dat het een nieuwe smaak Ben & Jerry's is. Dat laatste klinkt misschien flauw, maar het laat ook iets zien.
Geschiedenis heeft een merkwaardige eigenschap. Wat je niet kent, zie je niet. En wat je niet ziet, vergeet je gemakkelijk. Dat geldt trouwens niet alleen voor slavernij.

Vraag een gemiddelde Nederlander waar zijn reservesleutel ligt en hij weet het niet. Vraag hem wat hij vorige week dinsdag heeft gegeten en hij haalt zijn schouders op. Maar vraag hem naar de buitenspelregel en ineens verschijnt er een professor.

Toch gaat Keti Koti niet over schuldgevoel. Niet over vingers wijzen. Niet over wie er gelijk had in 1763. Want daar win je tegenwoordig geen gesprek meer mee. Sterker nog, tegenwoordig lukt het ons al nauwelijks om een verjaardag zonder ruzie door te komen.

Nee. Keti Koti gaat over iets veel menselijkers. Namelijk herinneren. En beseffen hoe bijzonder vrijheid eigenlijk is. Want vrijheid is een beetje als je wifi. Je merkt pas hoe belangrijk het is als het

wegvalt. De meeste mensen worden al licht hysterisch wanneer de internetverbinding drie minuten uitvalt.

Stel je dan eens voor dat je leven niet van jezelf is. Dat iemand anders bepaalt waar je werkt. Waar je woont. Met wie je bent. Wanneer je slaapt. Wat je mag dromen. Dat is geen geschiedenisboek. Dat was werkelijkheid. Generaties lang.

Juist daarom vind ik het mooi dat Rotterdam ieder jaar stilstaat bij Keti Koti. Aan de Lloydkade. Een plek waar ooit schepen vertrokken die mensen als handelswaar beschouwden. Dat alleen al blijft een krankzinnige gedachte. Alsof iemand op Marktplaats een advertentie zet onder de categorie "Tweedehands Mensen".

En toch gebeurde het. Niet in een ver verleden van Romeinen, Vikingen of farao's. Maar in een geschiedenis die dichterbij is dan veel mensen beseffen. En daarom is herdenken belangrijk.

Maar vieren ook. Want Keti Koti is niet alleen een herinnering aan onvrijheid. Het is ook een viering van vrijheid. Van veerkracht. Van mensen die ondanks alles bleven zingen, lachen, liefhebben, hopen en doorleven.

Dat vind ik misschien nog wel het meest indrukwekkende. De menselijke eigenschap om zelfs onder de zwaarste omstandigheden mens te blijven. Daar kunnen wij tegenwoordig nog iets van leren. Want eerlijk is eerlijk. Wij voelen ons soms al ernstig onderdrukt als de batterij van onze telefoon onder de twintig procent komt. Dan lopen we door het huis alsof de beschaving ieder moment kan instorten.

"Heb jij een oplader gezien?" Dat is tegenwoordig ongeveer onze versie van overlevingsdrang. Ondertussen vergeten we soms hoe bijzonder onze vrijheid eigenlijk is. De vrijheid om te zeggen wat je denkt. Te geloven wat je wilt. Te stemmen. Te reizen. Te dromen. En zelfs om het ergens hartgrondig mee oneens te zijn.

Vrijheid is niet perfect. Vrijheid maakt soms lawaai. Vrijheid botst. Vrijheid schuurt. Maar vrijheid blijft een van de mooiste dingen die mensen elkaar kunnen gunnen.

Misschien is dat wel de grootste les van Keti Koti. Dat vrijheid nooit vanzelfsprekend wordt. Dat herinneren geen achteruitkijken is, maar vooruitzien. En dat je een samenleving niet sterker maakt door moeilijke hoofdstukken weg te stoppen, maar door ze onder ogen te zien.

Dus als straks de muziek klinkt, de kleuren schitteren, de verhalen worden verteld en mensen samenkomen om Keti Koti te vieren, hoop ik dat we even verder kijken dan het festival alleen.

Dat we denken aan de ketenen die gebroken werden. Aan de mensen die hun vrijheid terugkregen. En aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om die vrijheid voor iedereen te blijven koesteren.

Want sommige ketenen zie je niet. En sommige vrijheden merk je pas als ze verdwijnen. Keti Koti herinnert ons eraan hoe waardevol het is dat wij vandaag vrij kunnen leven.

Dat is geen geschiedenis. Dat is een opdracht.

Voor ons allemaal.

HET SCHADUWTERRAS VOOR DE SCHAPEN

Het was zo'n dag waarop zelfs de zon zelf leek te denken: "Misschien ga ik vandaag iets te enthousiast te werk."

De thermometer stond op een stand waarbij asfalt zachtjes begon te twijfelen aan zijn vaste vorm en menig Nederlander ineens ontdekte dat hij al jaren geen korte broek meer had gepast. Honden lagen uitgestrekt als vergeten deurmatten op koele tegels. Katten veranderden in vloeibare substanties die over vensterbanken heen lekten. En zelfs de goudvis keek vanuit zijn kom alsof hij een klacht wilde indienen bij de Vereniging van Nederlandse Weersverschijnselen.

Op zulke dagen vergeten wij mensen soms iets merkwaardigs.

Wij klagen. Heel veel. Over de hitte. Maar ondertussen hebben wij ventilatoren, airco's, zwembaden, koude drankjes, ijsjes, schaduwdoeken, koelboxen en mensen die ons op sociale media waarschuwen dat we voldoende moeten drinken.

Dieren hebben dat allemaal niet.

Een schaap kan moeilijk een ijsje bestellen. Al zou ik het graag eens zien. "Voor mij een bolletje gras, graag. En niet zo zuinig scheppen." Nee, dieren zijn afhankelijk van ons.

Juist daarom viel mij onlangs iets op langs de Ringvaart in Capelle, ter hoogte van de kruising Schollevaartseweg en Bermweg.

Daar stond namelijk geen gewone schapenwei. Daar stond een schapenresort. Een wellnesscentrum. Een viersterrenall-inclusive vakantiepark voor wollige herkauwers.

Midden in de wei verrees een indrukwekkend schaduwterras waar een groep schapen zich had teruggetrokken alsof zij zojuist een last minute naar de Costa del Capella hadden geboekt.

Ik bleef even staan kijken. De schapen lagen ontspannen in de schaduw. Geen stress. Geen gejaag. Geen gezeur.

Eigenlijk precies zoals veel mensen hun pensioen voor zich zien.

Het fraaie bouwwerk bleek het resultaat van een flinke inspanning van de eigenaar van de schapen. Ik noem geen namen, omdat het natuurlijk de schapenverloskundige Marjan Hoogerwaard betreft.

Samen met haar trouwe Felix had zij zich letterlijk in het zweet gewerkt om haar dieren enig comfort te bezorgen tijdens deze warme dagen.

En terwijl ik daar stond, gebeurde er iets wonderlijks.
Ik voelde bewondering. Niet voor het schaduwterras zelf. Hoewel dat best een architectuurprijs voor agrarische klimaatadaptatie zou kunnen winnen.

Nee. Voor de gedachte erachter. Want echte dierenliefde zit niet in grote woorden. Niet in berichten op sociale media met twaalf hartjes en drieëndertig emoticons van pootafdrukken.

Echte dierenliefde zit in doen. In sjouwen. In bouwen. In nadenken. In jezelf afvragen: "Als ik het warm heb, hoe zal mijn dier zich dan voelen?" Dat lijkt vanzelfsprekend. Maar dat is het niet.

Liefde openbaart zich vaak juist in de kleine dingen. Een bak vers water. Een schaduwplek. Een koel hok. Een extra controle. Een beetje aandacht.

Dat geldt trouwens niet alleen voor dieren. Ook mensen knappen daar opvallend van op.

Misschien kunnen wij nog iets leren van die schapen onder hun luxe terras. Want terwijl wij mensen ons druk maken over van alles en nog wat, lagen zij daar vredig bijeen.

Geen discussie. Geen polarisatie. Geen meningenstrijd. Geen verhitte debatten. Alleen schaduw. Rust. En af en toe een tevreden "bèèèh".

Misschien is dat wel de diepste levenswijsheid die een schaap ons kan geven. Zoek op warme dagen een beetje schaduw. Voor jezelf. Maar vooral ook voor degenen die afhankelijk zijn van jouw zorg. Mens of dier.

En daarom neem ik vandaag mijn hoed af. Niet een klein beetje. Niet voorzichtig. Nee, diep. Heel diep.

Voor Marjan, voor Felix en voor iedereen die op warme dagen niet alleen aan zichzelf denkt, maar ook aan de dieren die hun stem niet kunnen verheffen wanneer de zon iets te enthousiast haar best doet.

Dat is geen groot nieuws. Dat haalt geen talkshows. Maar het is wel precies het soort menselijkheid waar de wereld een beetje mooier van wordt.

En eerlijk gezegd? Die schapen lijken het daar volledig mee eens te zijn.

CODE ROOD ZOMER

Er zijn van die dagen waarop Nederland collectief verandert in een bak lasagne die te lang in de oven heeft gestaan. Alles dampt. Alles zucht. Alles plakt. Zelfs de goudvis kijkt alsof hij overweegt om een klacht in te dienen bij de Ombudsman Hittestress en Onnodig Gezweet.

Het is 37 graden buiten. Of 36. Of 38. Dat hangt er een beetje vanaf of je het KNMI gelooft, je dashboard in de auto, of tante Riet, die het "zeker 43 in de schaduw" noemt terwijl ze onder een parasol zit met een glas witte wijn en een nat washandje in haar nek.

Heel Europa kreunt, zeggen de media. Nederland ook. Er is code geel, code oranje, code rood, code donkerrood, code "ga alleen nog naar buiten als je een cactus bent". Er zijn hitteplannen, waarschuwingen, pushberichten, protocolletjes, lijstjes met tips en een buurvrouw die op samenzweerderige toon zegt dat je vooral geen koffie moet drinken, alsof een espresso het equivalent is van een rituele zelfverbranding.

En ja, laat één ding helder zijn: het ís warm. Warm als een broodje kroket in een magnetron zonder draaiplateau. Warm als een hondenriem op het asfalt. Warm als een plastic tuinstoel waarop de zon de hele dag persoonlijk wraak heeft genomen. Maar de vraag dringt zich op: hoeveel graden is het eigenlijk écht, en hoeveel graden praten we elkaar erbij?

Want vroeger, beste mensen, hadden we ook zomer. Toen bestond code rood vooral uit een te hard gekookte knakworst. Er was geen hitte-app, geen Nationaal Hitteplan, geen buurman die op basis van een satellietkaart uit Finland kon melden dat de gevoelstemperatuur in zijn achtertuin inmiddels overeenkwam met de binnenkant van een broodrooster. Nee. Toen was het gewoon warm. En als het warm was, deed je wat mensen al eeuwen doen: je ging ergens liggen waar schaduw

was, je dronk ranja uit een plastic beker, en je hoopte dat er een ijscoman voorbij kwam met een belletje dat klonk als de redding zelve.

De ijscoman! Een man op wielen, een Messias met perenijs. Hij reed door de straat alsof hij wist dat beschaving niet zit in airco of klimaatadaptatie, maar in een raketje voor vijfenzeventig cent. Tegenwoordig is die man verdwenen. Wegbezuinigd door de vooruitgang. Nu moeten wij zélf naar de supermarkt of de ijssalon. In deze hitte! Alsof iemand tegen een gestrande poolreiziger zegt: "Prima hoor, dat water, maar het staat wel drie kilometer verderop in een Albert Heijn."

Dus wat doen wij nu? Wij verschansen ons. In de auto met airco standje Noordpool. In de woonkamer met alle gordijnen dicht, alsof de zon een deurwaarder is. In de slaapkamer onder een ventilator die meer geluid maakt dan verkoeling geeft en klinkt alsof er een kleine helikopter bezig is met een noodlanding op het nachtkastje. We liggen op bed als aangespoelde zeeleeuwen, half glimmend, half murmelend, en sturen elkaar berichten als: "Niet normaal dit." Alsof iemand in Maastricht de thermostaat van de aarde per ongeluk op grillstand heeft gezet.

En ondertussen praten we over hitte zoals Nederlanders ook over regen praten: met een mengeling van verontwaardiging, slachtofferschap en een bijna artistieke behoefte om het erger te maken dan het is. "Het is niet te doen." "Ik trek dit niet." "Mijn voeten zijn op." "De kat ademt boos." Het zijn zinnen die je alleen in een Nederlands hittegolfgesprek tegenkomt, vlak nadat iemand een foto van een thermometer in de zon heeft doorgestuurd als wetenschappelijk bewijs.

Maar ergens onder al dat gekreun ligt natuurlijk wel een serieuze waarheid te dampen. Het is niet alleen gezeur. De zomers zijn aantoonbaar warmer geworden. Hitte is niet meer dat ene exotische weekend waarop oom Henk in zijn blote bast de barbecue aansteekt en de hamburgers al gaar zijn vóór ze het rooster raken. Het is een terugkerend fenomeen geworden. Voor ouderen, kleine kinderen, mensen in slecht geïsoleerde woningen en iedereen die in steen, beton of zorgroosters woont, is dit geen gezellig zomerpraatje maar gewoon een belasting. Op lijf, hoofd en humeur.

Misschien is dat wel de ironie van de code rode zomer. Dat we enerzijds meer middelen hebben dan ooit – airco's, apps, hitteprotocollen, koelvesten, waterflessen met motivatieteksten – en tegelijk minder geoefend lijken in het eenvoudige ongemak. We zijn meesters geworden in comfort en beginners in verdragen. Zodra het leven een beetje zweet, willen we meteen een regeling, een routekaart en een app met blauwe icoontjes.

Misschien moeten we dus twee dingen tegelijk doen. De hitte serieus nemen én onszelf iets minder. Natuurlijk moeten we zorgen voor kwetsbare mensen, onze steden koeler maken en erkennen dat dit niet zomaar "een lekker warme zomer" is. Maar we hoeven ook niet te doen alsof Nederland ter plekke verandert in de Sahara met een NS-station.

Dus drink wat water. Bel die oudere buurvrouw. Doe het gordijn dicht vóór de zon binnenkomt in plaats van erna. Zoek een boom. Eet een ijsje. En als u ergens nog een ijscoman ziet rijden: houd hem tegen, omhels hem desnoods lichtelijk bezweet, en bedank hem namens een oververhit vaderland.

Want sommige problemen vragen om beleid. En sommige gewoon om een raketje.

CODE ROOD MET PARASOL

Over Pieter, het reisadvies en de onweerstaanbare romantiek van een file met tuinmeubilair

Er zijn van die zinnen die een mens op scherp zetten.

Niet zinnen als “uw belastingaangifte is geselecteerd voor een extra controle” of “de tandarts wil u nog even spreken”. Nee. Veel fundamenteler. Veel existentiëler. Zinnen die rechtstreeks ingrijpen in het innerlijk van de Nederlandse burger, dat wonderlijke wezen dat zelfs in levensgevaar nog denkt: maar is er ook koffie onderweg?

Zo las Pieter op vrijdagochtend het reisadvies voor 26 juni 2026.

Blijf thuis.

Pieter knikte. Dat was uitstekend nieuws. Pieter was namelijk al van plan thuis te blijven. Sterker nog: Pieter had daar een heel programma voor opgesteld. Een dag van rust, beschouwing en gecontroleerde loomheid. Er lag een stoel klaar. Er stond koffie in het vooruitzicht. De radio had zich al warmgedraaid voor een middag vol James Last, Dick Bakker en eventueel een verdwaalde Franck Pourcel als de stemming internationaal zou worden. De gordijnen halfdicht. De ventilator op stand “boerenerf in lichte storm”. Het leven was overzichtelijk.

Maar toen las Pieter verder.

Want Rijkswaterstaat had niet alleen gezegd dat mensen beter thuis konden blijven. Nee. Voor de mensen die tóch op reis gingen, was er een praktisch advies: neem voldoende water mee. En een paraplu of parasol.

En daar begon het te schuiven in Pieter.

Want laten we eerlijk zijn: dat is geen verkeersadvies meer. Dat is een uitnodiging tot openluchttoerisme. Dat is geen waarschuwing, dat is het begin van een campingfolder. "Nederlandse snelwegen, nu ook geschikt voor schaduwrijke dagrecreatie!" Voor Pieter doemde onmiddellijk een tafereel op dat zó Hollands was dat het eigenlijk meteen beschermd cultureel erfgoed zou moeten worden.

Hij zag het al voor zich.

De A12, glinsterend in de hitte als een gesmolten pannenkoek van asfalt. Auto's keurig in de file, bumper aan bumper, maar daarboven – als een wonder van menselijke aanpassingsdrift – een bonte stoet van parasols. Strepen. Bloemenmotieven. Een verdwaalde knalgele strandparasol van iemand die dacht: als ik toch strand, dan graag in Ibiza-sfeer. Naast een zilvergrijze leasebak zat een gezin in klapstoeltjes aan een campingtafeltje. Vader in ontbloot bovenlijf, moeder met een koelbox, twee kinderen die op de vluchtstrook badmintonnen met een shuttle die direct verdampt bij contact met de lucht.

Een man uit Nieuwegein zet een partytent op boven zijn hybride Volvo. Een vrouw uit Best smeert ter hoogte van knooppunt Lunetten nog snel een stokbroodje kruidenboter. Ergens op de A27 wordt een opblaasflamingo opgepompt. En op de A2 klinkt uit een open dakraam een transistorradio waarop een presentator monter meldt dat men "de situatie nauwlettend in de gaten houdt", terwijl drie auto's verderop iemand een barbecue uit de kofferbak tilt met de woorden: "Als we dan toch stilstaan, kunnen we net zo goed verantwoord grillen."

Pieter las verder dat gestrande weggebruikers zo snel mogelijk naar een veilige locatie met voorzieningen worden gebracht, zoals een tankstation of parkeerplaats.

Ook dat hielp niet. Integendeel. In Pieter ontstond onmiddellijk het beeld van een soort evacuatie, maar dan op z'n Nederlands. Geen paniek, geen drama, maar een colonne bezwete burgers met boodschappentassen, koelboxen en opvouwkrukjes, die onder begeleiding van een weginspecteur in fluoriserend geel naar een tankstation worden geleid alsof ze op schoolreisje zijn naar de Efteling van de infrastructuur.

"Dames en heren," roept de weginspecteur dan, "als u mij volgt, lopen we rustig in ganzenpas naar pomp 6, waar vandaag een veilige locatie met voorzieningen voor u is ingericht."

Daar zitten dan tachtig automobilisten in de schaduw van een wasstraat, met een lauwe fles Spa blauw en een frikandelbroodje van € 5,95, wachtend tot de hitte of de beschaving terugkeert. Iemand vraagt of er ook een toilet is. Iemand anders wil weten of hier ook een terrasvergunning voor geldt. En Pieter — die daar eigenlijk helemaal niet had willen zijn — zit ineens in een plastic stoel naast een display met ruitenwisservloeistof, en denkt: ik moet vaker uit mijn comfortzone.

Toch was er ook iets bewonderenswaardigs aan dit alles.

Want kijk naar ons. Kijk eens goed naar de Nederlander in tijden van code rood. Het is 37 graden. Het asfalt kookt. Het land wordt officieel geadviseerd om thuis te blijven. En wat doen wij? Wij denken niet alleen aan water, zonnebrand en veiligheid. Nee, wij denken meteen in inrichting. In sfeer. In aankleding.

Als de omstandigheden onmenselijk worden, maken wij er een zitje van. Als de wereld brandt, zoeken wij een parasol. Als de snelweg stilvalt, zetten wij de stoelen in een halve kring.

Het is ons grootste talent en soms ook onze grootste afwijking: we willen zelfs van een calamiteit nog iets gezelligs maken. Een beetje kneuterigheid over de afgrond heen. Een slinger aan de rand van het ravijn. Alsof de nationale reflex luidt: ja, het is potentieel levensgevaarlijk, maar kunnen we er ook een bakje koffie bij doen?

En toch – onder alle hilariteit van Pieter met zijn visioenen van picknicktafels op de vluchtstrook en cabriodaken vol parasols – zat ook een ernst die niet te negeren viel. Want hitte is geen grap.

Extreme hitte is niet zomaar "lekker zomerweer". Het is belastend voor ouderen, voor jonge kinderen, voor mensen die buiten werken, voor weggebruikers die vastlopen in een auto zonder schaduw, zonder water, zonder ontsnapping. Het is uitputting, hoofdpijn, duizeligheid, oververhitting. Het is een lichaam dat op een gegeven moment heel duidelijk zegt: ik doe even niet meer mee.

Misschien is dat wel de echte les van code rood.

Niet dat we allemaal een parasol in de kofferbak moeten leggen – al is dat op zichzelf een aandoenlijk idee – maar dat we moeten accepteren dat er dagen zijn waarop thuisblijven geen zwaktebod is, maar wijsheid. Dat niet alles doorgang hoeft te vinden. Dat je de weg niet altijd op moet. Dat een mens soms best mag erkennen dat de wereld vandaag even te heet, te druk of te veel is.

Dus bleef Pieter uiteindelijk thuis. Al was het met pijn in het hart.

Want ergens, diep vanbinnen, had hij graag met eigen ogen gezien hoe de Nederlandse automobilist in code rood zou opbloeien tot een volk van mobiele terrasexploitanten. Hoe op de A73 een gezin onder een parasol Uno zou spelen op de motorkap. Hoe op de A12 een man in sandalen zou vragen of iemand nog hummus had. Hoe op de A27 twee wildvreemden elkaar zouden vinden in een gesprek over bandenspanning, zonnehoeden en de vraag of je een koelbox fiscaal kunt opvoeren als overlevingsmiddel.

Maar nee. Pieter bleef thuis. In de schaduw. Met de radio aan. Een glas water binnen handbereik. En het geruststellende besef dat er buiten misschien wel een land in code rood verkeerde, maar dat binnen de boel voorlopig onder controle was.

Behalve dan zijn fantasie. Die reed inmiddels, met open dak en parasol, stapvoets richting Veenendaal-West.

DE LAATSTE BROK

Er zijn van die dagen waarop je denkt dat de wereld gewoon een beetje stiller klinkt.

Niet omdat de vogels staken. Niet omdat de buurman eindelijk zijn bladblazer heeft ingeruild voor een goed boek. Maar omdat ergens een deur voorgoed dichtgaat. Zo'n deur waarvan je altijd dacht dat hij er gewoon altijd zou zijn.

Afgelopen dinsdag sloot Beestenspul na 42 jaar de winkeldeur.

Tweeënveertig jaar. Dat is langer dan sommige huwelijken, kabinetten, dieetpogingen en de gemiddelde levensduur van een goudvis die door een kind "Flappie" wordt genoemd.

Ik liep er ooit binnen voor kattenvoer. Tenminste… dat was het plan. Een half uur later stond ik buiten met kattenvoer, een speeltje dat zogenaamd "onweerstaanbaar" was, een zak hondenkoekjes terwijl ik helemaal geen hond heb, en het gevoel dat ik zojuist een warm gesprek had gevoerd met mensen die werkelijk wisten hoe het met je parkiet ging.

Dat was Beestenspul.

Daar werkte geen personeel. Daar woonden dierenliefhebbers in menselijke vermomming. Petra en Margeet konden een konijn aankijken zoals een huisarts naar een patiënt kijkt.
"Eet hij nog?" "Doet hij vreemd?" "Heeft hij ineens belangstelling voor de gordijnen?" Nog voordat jij antwoord gaf, stond de juiste voeding al op de toonbank.

Google heeft tegenwoordig AI. Beestenspul had Margeet. Dat werkte sneller. En eerlijk gezegd betrouwbaarder. Ze herkende klanten niet aan hun gezicht. Nee. Aan hun hond.

“Ha! Daar is Max!” Ik keek dan altijd even om me heen. Wie is Max? Bleek ik zelf degene met Max aan de lijn te zijn. Dat soort magie.

Er bestaan winkels. En er bestaan ontmoetingsplaatsen waar toevallig ook iets verkocht wordt. Beestenspul hoorde bij die laatste categorie. Je ging voor een zak voer. Je bleef hangen voor een praatje. En voor je het wistwist de halve winkel dat je kat eindelijk weer normaal at en dat je cavia eigenlijk verrassend dominant bleek te zijn.

Er werd gelachen. Er werd advies gegeven. Er werd gerustgesteld. Soms werd er zelfs een beetje therapie verstrekt, al stond dat nergens op de kassabon.

En nu stopt dat. Niet omdat de liefde verdwenen is. Integendeel. Maar omdat de wereld verandert. Betaald parkeren. Sloopplannen. Renovaties. Mensen die tegenwoordig liever drie keer op een scherm klikken dan vijf minuten een winkel binnenlopen. Dat is vooruitgang. Zeggen ze. Ik weet het niet.

Vooruitgang is prachtig. Maar soms rijdt hij met zoveel snelheid voorbij dat hij vergeet even te zwaaien naar de mensen die jarenlang de straat kleur gaven.

Gelukkig is dit geen verhaal met alleen maar verdriet. Want Petra gaat online verder.

Dat vind ik ergens prachtig. Beestenspul verhuist eigenlijk gewoon van een winkelpand naar een beeldscherm. De liefde past zich aan. De service verhuist mee. Alleen de geur van hondenbrokken krijg je digitaal nog niet doorgestuurd. Hoewel ik sommige webwinkels daar vast nog mee zie experimenteren.

En dan is er Margeet. Die gaat met pensioen. Althans… Zo luidt het officiële verhaal. Maar iedereen die haar kent weet dat pensioen bij Margeet waarschijnlijk betekent dat ze voortaan vrijwillig advies geeft aan iedereen die toevallig een hamster, parkiet, schildpad of licht verwarde buurman bezit.

Sommige mensen stoppen met werken. Andere mensen stoppen alleen met salaris ontvangen. Ik vermoed dat Margeet in die tweede categorie valt.

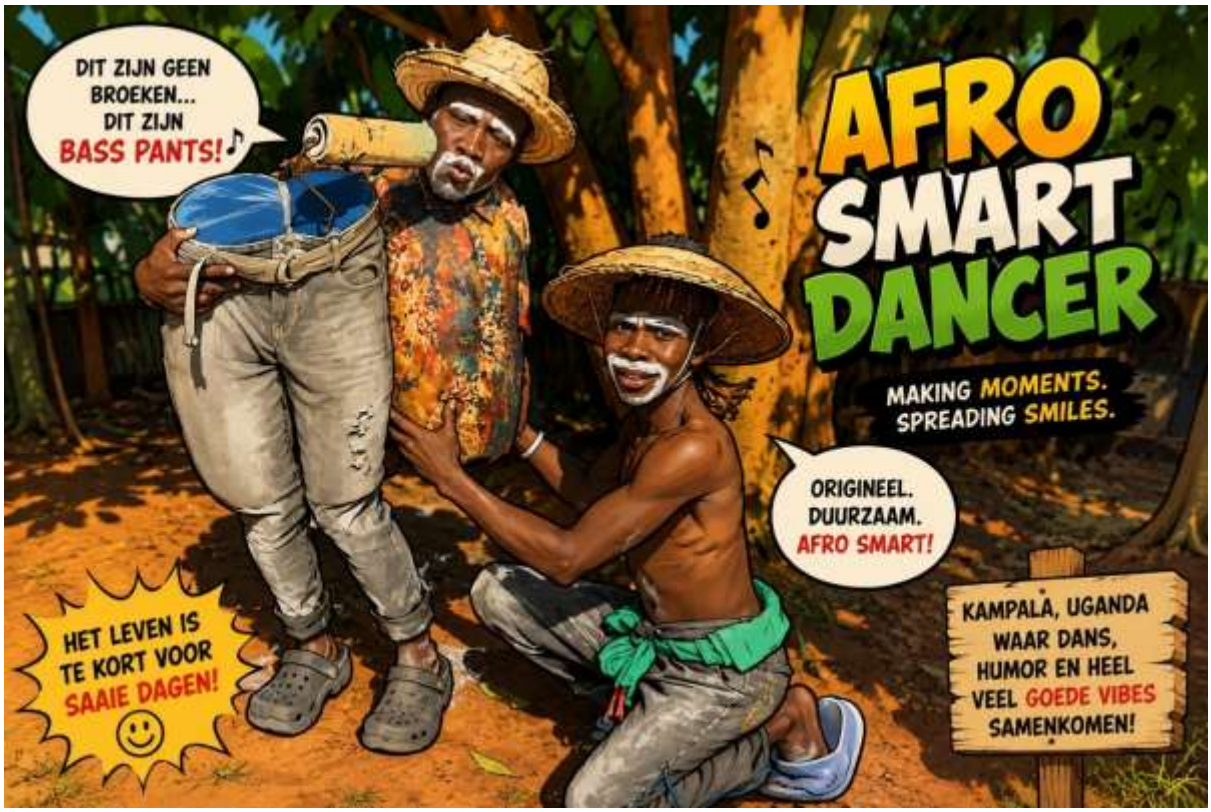
Wat me misschien nog wel het meest raakt, is dat dit soort winkels ongemerkt onderdeel worden van ons leven. Ze zitten niet in de geschiedenisboeken. Ze winnen geen architectuurprijzen. Er komen geen touringcars uit Japan foto’s van maken. Maar als ze verdwijnen, voelt ineens een stukje van de buurt leeg. Alsof iemand ongemerkt een hoofdstuk uit je jeugd heeft weggehaald.

Misschien moeten we wat vaker stilstaan bij de gewone helden. Niet alleen de mensen die de wereld veranderen. Maar juist de mensen die jarenlang jouw wereld een beetje mooier maakten. Met een glimlach. Een eerlijk advies. En een gratis hondenkoekje. Zelfs als je geen hond had.

Dank jullie wel, Petra en Margeet. Voor 42 jaar warmte. Voor duizenden kwispelende staarten. Miljoenen spinmomenten. Ontelbare vogelzaadjes. En vooral… voor het bewijs dat een winkel nooit alleen maar een winkel is. Soms is het gewoon een stukje thuis.

En thuis…dat neem je gelukkig altijd een beetje mee.

DE AFRO SMART DANCER

Er zijn van die momenten waarop je denkt dat het internet definitief verloren is.

Je opent Facebook en krijgt achtereenvolgens iemand die uitlegt waarom komkommers gevoelens hebben, een filmpje waarin een kat belastingadvies geeft en een advertentie voor een opblaasbare jacuzzi die volgens de fabrikant óók geschikt is voor vergaderingen.

Je staat op het punt de stekker uit het internet te trekken. En dan…verschijnt daar ineens de **Afro Smart Dancer**.

Geen schreeuwerige influencer die roept dat jij "je leven moet maximaliseren". Geen zelfbenoemde goeroe die beweert dat geluk begint met een ochtendduik in ijswater terwijl je achterstevoren Latijn bidt.

Nee. Gewoon iemand uit Kampala die danst. En wat voor dansen. Midden op straat. Op een markt. Tussen brommers, nieuwsgierige kinderen, winkelende oma's en mensen die zich zichtbaar afvragen of ze per ongeluk in een videoclip zijn beland.

De kleurrijke kleding lijkt rechtstreeks uit een doos krijtjes te zijn gekropen. De bewegingen zijn zo soepel dat zelfs een rietje er houterig naast oogt. Het gezicht lacht harder dan sommige Nederlanders tijdens een belastingteruggave. En voor je het weet…zit jij mee te glimlachen.

Sterker nog. Je voet begint mee te tikken. Dat is gevaarlijk. Voor je het weet sta je zelf in de supermarkt naast het schap met hondenbrokken een halve Afro-dans uit te voeren omdat de achtergrondmuziek nét lekker binnenkomt. Ik heb het geprobeerd. De kassière vroeg of ik EHBO nodig had.

Wat me vooral raakt aan die filmpjes is de eenvoud. Geen dure studio. Geen spectaculaire special effects. Geen drone die twaalf keer om een wolkenkrabber vliegt.

Alleen muziek. Beweging. Kleur. Mensen. En plezier. Blijkbaar is dat genoeg. Sterker nog: misschien is dát juist de magie.

Wij zijn hier kampioen ingewikkeld doen. We plannen ontspanning zes weken vooruit. We maken een Excelbestand om te bepalen wanneer we spontaan kunnen zijn. We volgen een cursus mindfulness waarin we leren hoe we kunnen ontspannen van de stress die we kregen van de cursus mindfulness.

Ondertussen laat iemand aan de andere kant van de wereld zien dat een glimlach soms begint met een paar danspassen en een oprechte blik.

Dat is eigenlijk een prachtig lesje. Geluk hoeft niet altijd groot te zijn. Het hoeft niet duur te zijn. En het hoeft al helemaal niet perfect te zijn. Soms zit het gewoon verstopt tussen een kleurrijk shirt, een stoffige straat, een vrolijke beat en een onverwachte dans.

Misschien zouden wij daar wat vaker aan mee moeten doen. Niet omdat iedereen ineens de salsa door de Albert Heijn moet lopen dansen. Al zou dat eerlijk gezegd best gezellige boodschappen opleveren. Maar omdat vreugde besmettelijk is. Net als mopperen. Alleen kent vreugde gelukkig geen bijsluiter.

Dus mocht u de komende dagen iemand zachtjes zien meebewegen bij het verkeerslicht… Kijk dan niet meteen bezorgd. Misschien heeft diegene gewoon de Afro Smart Dancer ontdekt. En dat lijkt me, alles bij elkaar genomen, een stuk gezonder dan weer een filmpje over emotionele komkommers.

Want soms heb je geen groot geluk nodig. Soms heb je alleen iemand nodig die je eraan herinnert dat een glimlach ook een vorm van beweging is.

HET GROTE NK ZEUREN OVER MENSEN DIE ZEUREN

Kent u dat?

Van die mensen die met een diepe zucht zeggen: *"Man, man, man… wat kunnen mensen toch ongelooflijk zeuren over het weer."*

Waarna zij vervolgens twintig minuten lang vertellen hoe verschrikkelijk irritant al die zeurende mensen wel niet zijn.

Pieter luistert aandachtig. Althans… de eerste drie minuten. Daarna dwaalt zijn blik af naar een vlieg die zich afvraagt waarom hij tegen hetzelfde raam blijft aanvliegen. Een vraag die verrassend veel overeenkomsten vertoont met de menselijke communicatie. Want de vlieg leert er niets van. En sommige mensen ook niet.

Neem de warmte.

Toen het wekenlang droog was, hoorde je overal: *"Als het nou eens een beetje zou regenen…"* Twee dagen later viel er inderdaad regen. En toen begon dezelfde groep: *"Nou… typisch Nederlands hè? Altijd dat rotweer."*

Het is een bijzonder talent. Mensen kunnen verlangen naar precies datgene waar ze twee dagen later weer heimwee naar krijgen.

Pieter vermoedt dat als de hemel gratis bankbiljetten zou laten regenen, er binnen een uur iemand op Facebook zou schrijven: *"Leuk hoor… maar mijn hortensia's worden hier helemaal plat van."*

Nog mooier wordt het wanneer mensen zich ergeren aan mensen die klagen. Dat is eigenlijk klagen in de tweede macht. Een soort meta-gezeur. Het gezeur over het gezeur. Een oneindige lus waarin iedereen zichzelf tot slachtoffer promoveert van precies hetzelfde gedrag dat hij vijf seconden eerder nog veroordeelde.

Kabouter Lui wist het jaren geleden al. *"Ik word daar zo moe van…"* En eerlijk gezegd begrijpt Pieter hem steeds beter.

Niet omdat mensen klagen. Dat hoort erbij. Een beetje mopperen is voor Nederlanders wat pasta is voor Italianen: cultureel erfgoed.

Nee. Pieter wordt vooral moe van het gebrek aan zelfreflectie. Van de man die roept dat "iedereen tegenwoordig zo negatief is" terwijl zijn eigen gezicht al drie kwartier op onweer staat.

Van de buurvrouw die verzucht dat "mensen nooit eens ophouden over het weer", waarna ze zelf uitgebreid de luchtvochtigheid, de windrichting en de kans op dauwpunten analyseert alsof ze persoonlijk door het KNMI is ingehuurd.

En dan zijn er nog die andere helden. De Vertellers. U kent ze. Ze beginnen een verhaal met: *"Heb ik je ooit verteld over die keer…"*

Ja. Vorige week. En de week daarvoor. En met Kerst. En op de verjaardag van tante Annie. En tijdens de barbecue. En zelfs een keer tijdens een gesprek dat helemaal nergens over ging.

Maar als je heel voorzichtig zegt: *"Ja, volgens mij ken ik dit verhaal…"* dan kijken ze je aan alsof je zojuist de Mona Lisa met een viltstift hebt bijgewerkt. *"Nou ja… als jij niet geïnteresseerd bent…"*

Niet geïnteresseerd? Pieter kent inmiddels de dialogen woord voor woord. Hij weet op welke plek er gelachen moet worden. Hij weet zelfs wanneer de hoofdpersoon zogenaamd "bijna van zijn stoel viel."

Sterker nog…Als de verteller even naar het toilet gaat, kan Pieter het verhaal probleemloos afmaken. Inclusief de pauzes. Inclusief de stemmetjes. Inclusief de dramatische blik naar buiten.

Misschien moeten we elkaar wat vaker vergeven dat we allemaal kleine eigenaardigheden hebben. Dat we soms klagen. Dat we soms vergeten dat we zelf precies doen wat we anderen verwijten. Dat we hetzelfde verhaal vertellen omdat het ons dierbaar is. Of omdat we simpelweg vergeten zijn dat we het gisteren óók al verteld hebben.

Misschien zit daar wel de charme van mensen. We zijn allemaal een beetje wandelende herhalingen. Met terugkerende mopperbuien. Vaste uitspraken. Favoriete verhalen. En blinde vlekken waar je een touringcar in kunt parkeren.

Dus als iemand morgen zegt: *"Wat kunnen mensen toch zeuren over de warmte…"* zal Pieter vriendelijk knikken. En stilletjes hopen dat hij het deze keer bij één zin laat. Al weet Pieter nu al hoe het afloopt.

Hij wordt er…zo moe van.

DE TOUR

Hij is weer begonnen. De Tour de France.

Dat jaarlijkse evenement waarbij een paar honderd mannen vrijwillig besluiten drie weken lang een berg op te fietsen, terwijl miljoenen mensen op de bank roepen dat ze “even hadden moeten aanzetten”.

Ik volg de Tour tegenwoordig zijdelings. Dat klinkt alsof ik onderweg ben naar de bakker en toevallig een peloton passeer, maar het betekent vooral dat ik af en toe de televisie aanzet, zie dat er nog 172 kilometer gereden moet worden en denk: nou, ik kom straks nog wel even terug.

Vroeger was dat anders. Toen was de Tour geen televisieprogramma. De Tour was zomer. Je hoorde de stem van Theo Koomen nog voordat je wist waar de etappe eigenlijk naartoe ging. Theo kon een vlakke rit tussen twee Franse dorpjes laten klinken alsof Napoleon persoonlijk met een baguette de Alpen overstak.

En dan Jean Nelissen. Die wist van iedere bocht wanneer daar in 1937 een renner een lekke band had gekregen omdat een geit was geschrokken van een accordeon. Jean vertelde dat alsof hij er zelf bij was geweest. Sterker nog, je begon eraan te twijfelen of hij er misschien inderdaad bij was geweest.

Mart Smeets maakte er vervolgens een avond van. Niet zomaar een nabeschouwing, maar een kampvuur voor wielerliefhebbers. Er werd gepraat. Geduid. Gemijmerd. Soms leek een etappe van zes uur nog niet lang genoeg om alles te bespreken.

En ondertussen klonk op de radio Radio Tour de France. Frits Spits. Ferry Maat. Lex Harding.

Muziek, nieuws, files richting de camping en ergens tussendoor een verslag dat Joop Zoetemelk alweer drie plaatsen was opgeschoven. Dat was geen radio. Dat was vakantie met een antenne.

Ik denk nog weleens aan de mannen die Nederlandse wielergeschiedenis schreven.

Gerrie Kneteman, Jan Raas. Joop Zoetemelk. Tien etappezeges. Dat waren geen statistieken. Dat waren helden. Mannen die eruitzagen alsof ze na de finish ook nog gewoon een schuurtje konden bouwen.

En natuurlijk geniet ik ook nu nog. Van Wout Poels die in 2023 iedereen verbaasde. Van Dylan Groenewegen die in 2024 weer eens liet zien hoe een sprint gewonnen wordt. Van Thymen Arensman die in 2025 besloot dat twee bergetappes winnen eigenlijk best een aardige vakantieactiviteit was.

Talent genoeg. Spanning ook. Maar toch… Er is iets veranderd. Vroeger kende je de renners aan hun gezichten. Nu herken je vooral de zonnebrillen.

Iedere ploeg lijkt tegenwoordig te zijn uitgerust door dezelfde fabrikant van futuristische keukenapparatuur. Als ze straks ook nog een broodrooster op hun hoofd monteren, merkt niemand het verschil. En die fietsen. Die zijn inmiddels zo licht dat ik bang ben dat een stevige niesbui de geletruidrager terug naar België blaast.

Alles wordt gemeten. Hartslag. Vermogen. Cadans. Slaapkwaliteit. Vochtbalans. Waarschijnlijk weten ze tegenwoordig zelfs hoeveel optimisme een renner nog in zijn linkerbeen heeft.

Vroeger wist je alleen dat iemand “goeie benen” had. Dat bleek meestal pas halverwege de col.

En dan de ploegleiders. Vroeger schreeuwden ze uit een rijdende auto. Nu lijken ze een vlucht naar Mars te begeleiden. “Nog 4,3 seconden vermogen corrigeren.” “Windhoek over 287 meter.” “Drink nu precies 163 milliliter.” Ik zou na vijf minuten de radio uitzetten.

“Luister eens vriend… ik fiets al zes uur bergop. Laat me gewoon even doodgaan in stilte.”

Zelfs de supporters zijn veranderd. Vroeger stond er een man met een klapstoel en een fles wijn. Nu hangen er drones boven de route, maken mensen selfies terwijl het peloton voorbij raast en rent er altijd wel iemand verkleed als banaan, dinosaurus of op hol geslagen wasmachine de berg op. Ik vermoed dat sommige Fransen inmiddels denken dat carnaval een Olympische discipline is.

Toch… Als de helikopter boven een Frans zonnebloemveld zweeft. Als het peloton als een lint door een oud dorpje trekt. Als de commentatoren ineens een minuut stil zijn omdat het landschap genoeg vertelt. Dan voel ik het weer. Dat kleine jongetje dat op vakantie naar een transistorradio luisterde. Dat geloofde dat Joop vandaag misschien wel ging winnen. Dat Theo Koomen ieder moment kon roepen dat er iets ongelooflijks gebeurde. En dat de Tour eigenlijk nooit alleen over fietsen ging.

De Tour ging over zomer. Over tijd die langzamer leek te lopen. Over vakantie. Over helden. Over verhalen. Misschien is dat wel het enige wat echt veranderd is.

Niet de Tour. Maar wij. Want de grootste beklimming is niet de Alpe d’Huez. Het is ontdekken dat nostalgie altijd wind mee heeft. En eerlijk is eerlijk…Dat rijdt een stuk makkelijker.

DE OPSTAND VAN DE RIVIERKREEFTEN

Vorig jaar gebeurde het.

Ik liep nietsvermoedend naar mijn garage, sleutels in de hand, hoofd vol grootse plannen zoals het opruimen van de garage en andere leugens die mensen zichzelf vertellen.

Daar stond hij. Een rivierkreeft. Niet in een sloot. Niet aan de waterkant. Niet in een natuurdocumentaire van de BBC.

Nee. Voor mijn garagedeur. Hij stond daar met de zelfverzekerdheid van een wijkagent die net een fout geparkeerde auto heeft ontdekt.

Ik bleef staan. Hij bleef staan. Het was duidelijk wie hier de confrontatie had gezocht. Ik gaf hem een knikje. Hij niet terug. Dat had mij toen al moeten waarschuwen. Want inmiddels weet ik dat dit geen verdwaald exemplaar was.

Dit was een verkenner. Een voorhoede. Een soort kreeftachtige Marco Polo die alvast kwam kijken of Capelle aan den IJssel rijp was voor overname. Sindsdien zie ik ze overal.

Onlangs zag ik er eentje oversteken vanaf de overbuurman. Gewoon midden op straat. Alsof hij op weg was naar een afspraak bij de tandarts.

Een paar dagen later zat er eentje in onze voortuin. En eerder deze week trof ik er één aan in mijn garage. Mijn garage! Dat is niet eens een aantrekkelijke garage. Zelfs mijn spullen willen er niet zijn. Maar de rivierkreeft blijkbaar wel.

Later diezelfde dag stak Nacho, onze nieuwsgierige Beagle, zijn neus tussen wat planten. Je kent dat. Zo'n hondensnuffel die meestal eindigt met een verdwaalde slak, een tennisbal of een ondefinieerbaar stukje natuur. Maar nee. Daar kwam rivierkreeft nummer zoveel vandaan.
Ik begin inmiddels te vermoeden dat de planten niet van mij zijn, maar van hen.

En alsof het universum nog een laatste grap wilde maken, stond er tijdens een avondwandeling langs de Ringvaart opnieuw eentje op ons te wachten. Gewoon langs het pad. Alsof hij dienst had. "Goedenavond meneer. Paspoortcontrole."

Ik weet niet hoe het met u zit, maar ik begin mij zorgen te maken. Niet hysterisch. Nog niet. Maar wel een beetje. Want ondertussen lijken wij Nederlanders opmerkelijk ontspannen onder deze stille invasie.

Als er drie wolven worden gespot, verschijnen er direct twintig talkshows, dertig deskundigen en vier provinciale noodvergaderingen. Maar duizenden rivierkreeften die langzaam het land overnemen? Daar halen we onze schouders over op.
Misschien komt het doordat ze klein zijn. Misschien doordat ze geen tanden laten zien. Of misschien omdat niemand een actief geheugen heeft van een Hollywoodfilm waarin de mensheid wordt vernietigd door schaaldieren. Hoewel ik daar na dit jaar niet meer zo zeker van ben.

Want laten we eerlijk zijn. Deze beesten zijn best indrukwekkend. Ze eten waterplanten op. Ze woelen de bodem om. Ze verjagen andere soorten. Ze graven gangen in oevers. En sommige deskundigen maken zich zelfs zorgen over schade aan dijken en waterkeringen. Dat is nogal een cv voor een dier dat eruitziet als een wandelende garnalencocktail.

Het wrange is dat onze eigen Europese rivierkreeft bijna verdwenen is. Die oorspronkelijke bewoner is langzaam verdrongen door een leger Amerikaanse neven en nichten dat hier ooit terechtkwam en besloot nooit meer weg te gaan.

Dat klinkt eigenlijk verdacht bekend. Mensen doen precies hetzelfde op vakantie. "Wat een prachtig land." En twintig jaar later zit er een Nederlandse campingwinkel.

Toch zit er onder alle humor een serieuze vraag. Hoe vaak zien we veranderingen pas als ze overal zijn? Niet alleen in de natuur. Ook in buurten. In dorpen. In organisaties. In de zorg.
In de samenleving.

Vaak begint het met één signaal. Eén rivierkreeft voor de garagedeur. Eén klein teken dat iets aan het veranderen is. En omdat het nog geen groot probleem lijkt, lopen we verder. Totdat er ineens eentje in de voortuin zit. En in de garage. En langs de Ringvaart. En we ons afvragen wanneer dit eigenlijk begonnen is.

Misschien is dat wel de les van de rivierkreeft. Dat grote veranderingen zelden met tromgeroffel binnenkomen. Ze wandelen gewoon rustig je straat in. Scharen omhoog. Alsof ze er altijd al woonden.

Overigens had mijn lief een praktische oplossing. "Waarom verzamelen we ze niet gewoon voor kreeftensoep?" Dat vond ik eerst een tamelijk drastische maatregel. Maar inmiddels denk ik dat zij strategischer naar de situatie kijkt dan ik.

Want terwijl beleidsmakers vergaderen, onderzoekers monitoren, waterschappen rapporteren en deskundigen analyseren, heeft zij het probleem al teruggebracht tot een recept.

En heel eerlijk? Als ik morgen weer een rivierkreeft voor mijn garage zie staan, dan weet ik niet meer zeker wie van ons tweeën uiteindelijk bovenaan de voedselketen eindigt. Maar ik vermoed dat hij zich daar inmiddels ook zorgen over maakt.

ACHTENVEERTIG JAAR OEFENEN

“Zijn jullie nou echt al achtenveertig jaar getrouwd?”

Die vraag krijg je de laatste tijd opvallend vaak. Meestal gevolgd door een blik waarin bewondering, ongeloof en een vleugje medelijden elkaar verdringen.

“Ja,” zeg ik dan. “Maar om een hardnekkig misverstand uit de wereld te helpen: we zijn niet achtenveertig keer getrouwd. Dat zou zelfs voor de gemeente een administratieve uitdaging zijn.”

Nee. We trouwden één keer. En daarna zijn we gewoon… gebleven.

Dat klinkt eenvoudiger dan het is. Want een huwelijk is geen sprookje waarin twee mensen zingend op een eenhoorn richting zonsondergang galopperen terwijl de vogels vierstemmig meefluiten. Dat beeld verdwijnt meestal ergens tussen de eerste gezamenlijke belastingaangifte en de discussie over wie de lege wc-rol had moeten vervangen.

Wij hebben in die achtenveertig jaar alles meegemaakt. Dagen waarop we samen zo hard lachten dat de koffie uit onze neus kwam. En dagen waarop stilte meer zei dan duizend woorden. We kenden voorspoed en onzekerheid.
Gezondheid en zorg. Hoop en verdriet. Kinderen die opgroeiden. Kleinkinderen die ons opnieuw leerden hoe bijzonder verwondering eigenlijk is.

Ons leven werd geen kaarsrechte snelweg. Het leek eerder op een provinciale weg waar de gemeente al veertig jaar belooft de kuilen te repareren. Toch kwamen we steeds weer vooruit.

Misschien omdat we al vroeg ontdekten dat je in een goed huwelijk niet voortdurend dezelfde kant op hoeft te kijken. Als je maar bereid bent af en toe dezelfde kant óp te lopen.

In de loop der jaren ontwikkelden we bovendien een buitengewoon efficiënte taakverdeling. Mijn lief weet precies waar alles ligt. Ik weet precies aan wie ik moet vragen waar alles ligt. Dat scheelt enorm.

Zij ziet onmiddellijk wanneer iets niet klopt. Ik zie meestal pas dat er iets niet klopt wanneer zij zegt dat er iets niet klopt. Ook dat voorkomt verrassingen.

En eerlijk is eerlijk: we hebben geleerd elkaars talenten verstandig te benutten. Als er iets georganiseerd moet worden, kijk ik haar aan. Als er iets gerepareerd moet worden, kijkt zij eerst op internet. Dat werkt wonderbaarlijk goed.

Natuurlijk hebben we ook onze eigenaardigheden. Ik schijn wel eens een verhaal voor de derde keer te vertellen. Volgens haar. Volgens mij is het de eerste keer dat zij écht goed luistert.
Zij beweert dat ik nooit iets weggooi. Ik noem het historisch archiveren. Je weet immers nooit wanneer je een handleiding van een koffiezetapparaat uit 1997 nog eens nodig hebt.

En toch… Juist al die kleine onhebbelijkheden zijn ongemerkt onderdeel geworden van het verhaal dat wij samen schrijven. Je trouwt namelijk niet alleen met iemands glimlach. Je trouwt ook met diens ochtendhumeur. Met de sokken naast de wasmand. Met de eigenaardige hobby's. Met de eigenschap om tijdens een spannende film precies te vragen: "Wie is die man ook alweer?" En ergens onderweg ontdek je dat liefde niet betekent dat je elkaar probeert te veranderen. Maar dat je leert glimlachen om dingen die je vroeger mateloos irriteerden. Of in elk geval dat je ze leert relativeren.

Na achtenveertig jaar weet ik één ding zeker. Een huwelijk overleeft niet omdat twee mensen perfect zijn. Het overleeft omdat twee mensen steeds opnieuw besluiten dat de ander belangrijker is dan het laatste woord. Dat ze blijven investeren. Blijven vergeven. Blijven lachen. En soms vooral blijven koffiezetten.

Want liefde blijkt verrassend vaak te beginnen met de vraag: "Zal ik ook een kopje voor jou inschenken?"

Achtenveertig jaar. Dat klinkt als een indrukwekkend getal. Maar eigenlijk is het niets anders dan duizenden gewone dagen. Dagen waarop je elkaar telkens opnieuw kiest.

En misschien is dát wel het grootste wonder. Niet dat je zo lang bij elkaar bent. Maar dat je na al die jaren nog steeds blij bent wanneer de ander thuiskomt.

Dat is geen toeval. Dat is oefenen. Iedere dag weer. En wat mij betreft…Mag die oefening nog heel lang doorgaan.

EEN LIED UIT 1969 - EEN BOODSCHAP VOOR 2026

Er zijn liedjes die je mooi vindt. Er zijn liedjes die je kunt meezingen. En er zijn liedjes die zich, zonder dat je het merkt, ergens diep in je hoofd nestelen. Om daar vervolgens bijna zestig jaar lang te blijven wonen, zonder ook maar één euro huur te betalen.

"In The Year 2525" is voor mij zo'n kraker.

Als jongetje draaide ik het grijs. Nou ja, figuurlijk dan. In die tijd draaiden platen namelijk écht grijs. Spotify bestond nog niet. De enige algoritmes waren mijn moeder die riep dat ik dat "janknummer" nu toch wel vaak genoeg had gehoord, en mijn vader die zei dat de pick-up na twintig keer hetzelfde lied vanzelf de geest zou geven.

Dat viel mee. De pick-up leeft niet meer. Het lied wel. Sterker nog: het lijkt elk jaar actueler te worden.

Toen ik het als kind hoorde, vond ik vooral de mysterieuze sfeer geweldig. Die donkere stem. Dat onheilspellende ritme. Alsof er elk moment een ruimteschip achter de schutting kon landen.

Maar de tekst? Die begreep ik nauwelijks. Je denkt als kind immers niet na over het jaar 2525. Dan vraag je je vooral af of je vóór het eten nog buiten mag spelen. Pas veel later begon ik te luisteren naar wat Rick Evans eigenlijk had geschreven.

Een toekomst waarin mensen niet meer zelf nadenken. Waar pillen bepalen wat je voelt. Waar machines beslissen. Waar kinderen niet meer geboren, maar ontworpen worden. Waar spieren overbodig worden omdat niemand nog iets hoeft te doen. Waar de mens langzaam zichzelf afschaft.

Destijds klonk dat als pure sciencefiction. Nu klinkt het soms verdacht veel als het nieuws van gisteren.

We praten tegenwoordig met kunstmatige intelligentie alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Horloges vertellen ons wanneer we moeten bewegen. Telefoons weten eerder dat we boodschappen nodig hebben dan wijzelf. Koelkasten sturen boodschappenlijstjes. Auto's parkeren zichzelf. En sommige mensen kunnen nog geen ei bakken zonder eerst drie YouTube-filmpjes te raadplegen.

De evolutie heeft een onverwachte afslag genomen. Vroeger zochten mensen kennis. Nu zoeken ze een oplader.

Ik hoorde laatst iemand zeggen: "Mijn telefoon is leeg." Hij keek erbij alsof zijn eigen hart ermee was gestopt. Ik overwoog heel even om 112 te bellen. Niet voor hem. Voor de telefoon.

En ondertussen laten we steeds meer beslissingen over aan systemen. Navigatie vertelt ons hoe we moeten rijden. Streamingdiensten vertellen ons wat we leuk vinden. Sociale media vertellen ons waarover we ons druk moeten maken. AI schrijft onze teksten.
En voor je het weet vraagt je broodrooster of je vandaag misschien liever glutenvrij denkt.

Het wonderlijke is dat al deze technologie fantastisch kan zijn. Ik wil mijn wasmachine niet ruilen voor een wasbord. Mijn knieën trouwens ook niet. Techniek is een zegen. Totdat zij ongemerkt de bestuurder wordt en wij passagier.

Dat is precies waar *In The Year 2525* eigenlijk over gaat. Niet over robots. Niet over computers. Maar over mensen die langzaam vergeten dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun keuzes. Dat vooruitgang geen bestemming is. Maar een gereedschap. Een hamer bouwt een huis. Of slaat een ruit in. Dat ligt niet aan de hamer.

Toen Rick Evans dit nummer in een klein half uur schreef, midden jaren zestig, waren mensen vooral bezig met de maanlanding, kernwapens en de belofte dat technologie de wereld zou redden.

Misschien had hij gewoon een bijzonder scherpe antenne. Of misschien keek hij simpelweg goed om zich heen. Want de geschiedenis leert dat elke generatie denkt dat vooruitgang automatisch wijsheid oplevert. Dat blijkt zelden waar.

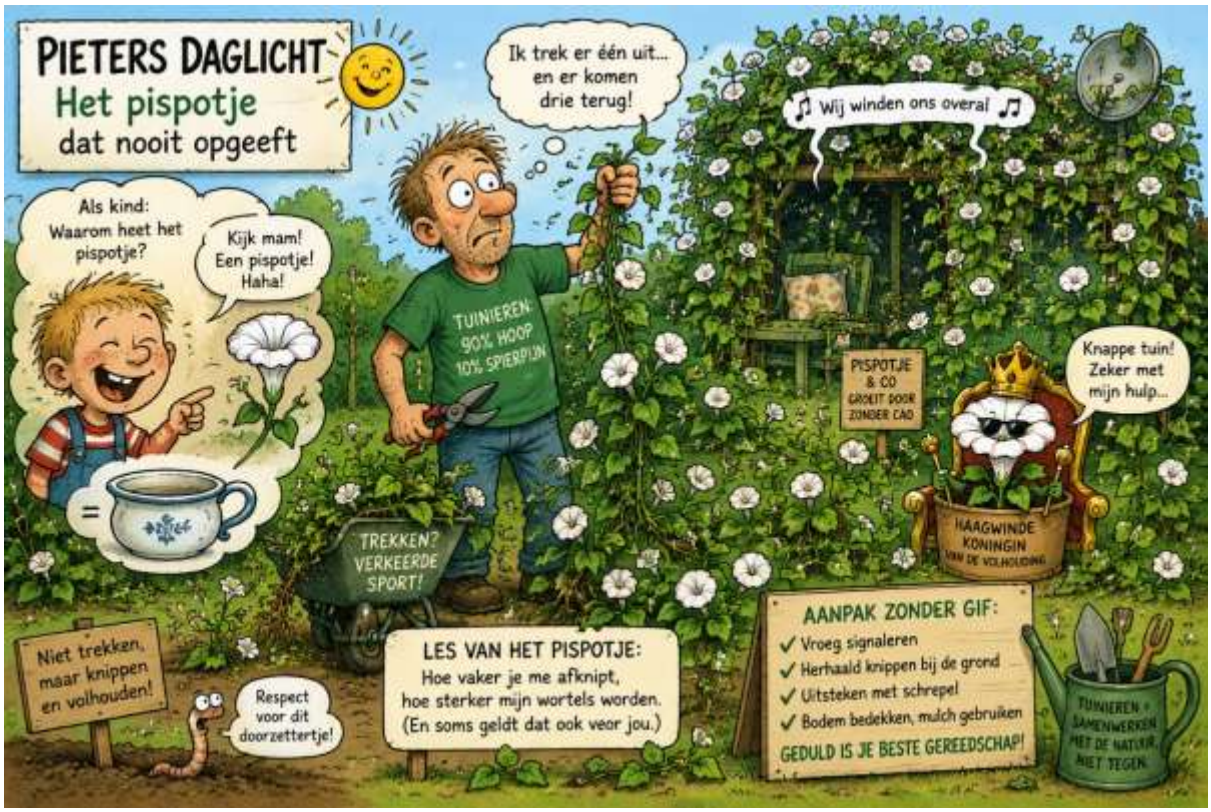
We bouwen steeds slimmere apparaten. De uitdaging blijft om ook zelf een beetje verstandig te blijven. Misschien is dat wel de echte boodschap van dit inmiddels bijna zestig jaar oude lied. Niet dat de toekomst gevaarlijk is. Maar dat wij haar maken. Elke dag opnieuw.

En eerlijk gezegd hoop ik dat er in het jaar 2525 nog ergens een oude platenspeler staat. Met iemand die glimlachend een versleten singletje oplegt. En zich afvraagt hoe twee muzikanten uit Nebraska het destijds zo angstaanjagend goed konden voorspellen.

Al hoop ik stiekem dat het grootste ongelijk van het lied zal blijken te zijn dat de mens uiteindelijk toch leert dat vooruitgang pas echt vooruitgang is, als zij hand in hand gaat met wijsheid, medemenselijkheid en gezond verstand.

Want zelfs kunstmatige intelligentie kan niet vervangen wat een warm hart vermag. Gelukkig maar. Anders had mijn vrouw allang een software-update voor mij aangevraagd.

HET PISPOTJE DAT NOOIT OPGEEFT

Als kind kende ik haar niet als *Calystegia septum*. Dat zou ook een wonder zijn geweest. Een jongetje van zeven loopt immers niet door de berm te roepen: “Kijk mam, daar groeit een prachtige vertegenwoordiger van de windefamilie!”

Nee. Bij ons heette dat plantje gewoon **het pispotje**. Alleen die naam al. Daar kon je als jongen eindeloos om lachen. Je hoefde het woord maar uit te spreken en de helft van de klas lag dubbel. De andere helft probeerde zich nog voor te stellen hoe iemand op zo’n bloemetje zou kunnen mikken.

Waarom het pispotje heet? Volgens de overlevering omdat de witte, trechtervormige bloem verdacht veel lijkt op zo’n ouderwetse porseleinen pispot die vroeger onder het bed stond. U weet wel, uit de tijd dat een nachtelijk toiletbezoek betekende dat je óf een koude gang trotseerde óf een pot onder het bed vandaan trok. De natuur heeft blijkbaar gevoel voor nostalgie.

Jaren later liep ik nietsvermoedend door mijn tuin toen ik ineens een oude jeugdvriend terugzag. “Ha!” dacht ik. “Het pispotje!”

Hij dacht daar anders over. Hij had inmiddels de ambitie ontwikkeld om heel Holland persoonlijk van een groen dekentje te voorzien. Binnen een week had hij zich om de rozen gewikkeld. Daarna kreeg de klimhortensia een stevige omhelzing. Vervolgens verdwenen de frambozen in een witte bloemenzee en uiteindelijk zag ik zelfs de tuinstoelen langzaam verdwijnen alsof ze vrijwillig deelnamen aan een cursus camouflage.

Ik stond erbij met een snoeischaar. Het pispotje lachte. Nou ja… voor zover planten kunnen lachen. Iedere keer dat ik een sliert lostrok, verschenen er drie nieuwe. Alsof ergens diep onder de grond een productiemanager zat. ”Afdeling Wortelstokken? Nog tweehonderd meter naar vak C!”

Later las ik dat je haar vooral níét uit de grond moet trekken. Dat was jammer. Want dat had ik inmiddels ongeveer vijfduizend keer gedaan.

Blijkbaar breekt iedere wortel in tientallen stukjes die allemaal denken: *Leuk! Een kans om zelfstandig ondernemer te worden!* Dat verklaarde veel. Ik begon de plant zelfs een beetje te bewonderen.

Waar wij mensen na één afwijzing soms weken mokkend op de bank hangen, denkt een pispotje na de zoveelste snoeibeurt: *"Morgen proberen we het gewoon opnieuw."*

Geen zelfhulpboeken. Geen motivational speakers. Geen coach. Gewoon doorgroeien. Misschien zit daar wel de les.

We besteden tegenwoordig veel tijd aan het bestrijden van alles wat ons dwarszit. Onkruid. File. Bureaucratie. De buurman die op zondagmorgen besluit dat de cirkelzaag ook recht heeft op een hobby.

En soms moeten dingen inderdaad worden aangepakt. Maar soms helpt het ook om te kijken waarom iets zo hardnekkig is. Haagwinde groeit waar de bodem vruchtbaar is.

Misschien geldt dat ook voor ideeën. Voor vriendschap. Voor liefde. Voor humor. En zelfs voor hoop. Die laten zich ook niet zomaar uitrukken. Integendeel. Hoe vaker het leven ze afknipt, hoe vaker ze ergens anders weer opduiken.

Overigens blijf ik mijn pispotjes gewoon wegknippen. Ik ben de beroerdste niet. Er zijn grenzen aan filosofie. Mijn rozen hebben tenslotte ook recht op daglicht.

En eerlijk is eerlijk… Als je ooit een plant zoekt die optimisme belichaamt, vergeet dan de zonnebloem. Neem een pispotje. Dat laat zich door niemand de les lezen. Zelfs niet door een man met een snoeischaar, een zere rug en een groeiend respect voor een bloemetje waar hij als kind alleen maar om moest lachen.

HET GROTE VERGEETBOEK

Vroeger vergaten mensen wel eens hun paraplu. Hun sleutels. Hun leesbril. Sommigen zelfs hun trouwdag.

Dat laatste raad ik overigens niemand aan. Er zijn fouten waarvoor bloemen onvoldoende blijken te zijn.

Maar tegenwoordig lijken we iets nieuws te hebben uitgevonden. We vergeten… kinderen.

Toen ik het eerste bericht las, dacht ik nog: wat een afschuwelijke uitzondering. Een peuter die slapend achterblijft in een kinderdagverblijf.
Even later las ik over een jongen die urenlang opgesloten zat in een schoolbus. En ineens bekroop mij een ongemakkelijk gevoel.

Zou dit toeval zijn? Of zijn wij onderweg iets veel belangrijkers kwijtgeraakt dan onze autosleutels?

Ik stel me zo'n werkdag voor. Telefoon piept. Agenda piept. Laptop piept. Smartwatch trilt. E-mail stroomt binnen. Teams-overleg. WhatsApp.
Nog een Teams-overleg. Nog een WhatsApp. De printer weigert. De koffieautomaat meldt dat de bonen op zijn. En ergens tussendoor moet ook nog een mens functioneren.

Geen wonder dat sommige mensen aan het einde van de dag opgelucht constateren dat ze zelf nog aanwezig zijn.

"Kinderen?" "O ja…"

Wij leven in een tijd waarin werkelijk alles gecontroleerd wordt. De koelkast weet dat de melk op is. De auto vertelt dat de linker achterband 0,2 bar te weinig spanning heeft. Mijn horloge meldt dat ik al drie kwartier zit. Dank je wel, horloge. Dat wist mijn rug ook al.
Maar blijkbaar bestaat er nog geen apparaat dat vriendelijk vraagt: *"Heeft u toevallig nog ergens een slapend kind liggen?"* Misschien komt die app nog. De kans is groot.

Hij zal waarschijnlijk worden ontwikkeld door dezelfde mensen die vinden dat een tandenborstel verbinding moet kunnen maken met wifi.

Het gekke is dat iedereen onmiddellijk roept dat er strengere protocollen moeten komen. Meer lijstjes. Meer vinkjes. Meer formulieren. Meer controles. Nog een handtekening. Nog een paraaf. Nog een evaluatie. Nog een audit. Nog een protocol om het protocol te controleren. En voor je het weet heb je drie ordners vol procedures…maar nog steeds niemand die even rustig achter in de bus kijkt. Of nog één slaapkamer controleert. Want aandacht laat zich niet afvinken. Aanwezig zijn is iets anders dan aanwezig lijken.

Ik geloof best dat de betrokken medewerkers zich kapot zijn geschrokken. Niemand staat 's morgens op met het voornemen een kind achter te laten. Dit zijn geen slechte mensen. Dit zijn mensen. Mensen die werken in een samenleving waarin snelheid steeds belangrijker lijkt te worden dan aandacht. Waar productiviteit een cijfer krijgt. Maar rust niet. Waar efficiëntie wordt beloond. En even stilstaan bijna verdacht is.

Misschien is dát wel de echte waarschuwing. Niet alleen voor kinderopvang. Niet alleen voor chauffeurs. Maar voor ons allemaal. Hoe vaak luisteren wij nog echt? Hoe vaak kijken wij nog even om? Hoe vaak zien wij de mens achter de planning?

Want kinderen vergeten begint zelden op het moment dat de deur dichtgaat. Het begint veel eerder. Op het moment dat haast belangrijker wordt dan aandacht. Dat systemen belangrijker worden dan mensen. Dat afwerken belangrijker wordt dan opmerken.

En misschien moeten we daarom niet nóg meer protocollen maken. Misschien moeten we af en toe juist iets revolutionairs doen. Even stil worden. Nog één keer omkijken. Nog één keer tellen. Nog één keer vragen: "Is iedereen er?"

Want uiteindelijk is aandacht geen procedure. Het is liefde in de vorm van opletten. En dat blijft, gelukkig, iets waarvoor nog altijd geen app bestaat.

EXTINCTION GOOSEBELLION

Er zijn van die momenten waarop je weet dat de wereld een afslag heeft genomen zonder richtingaanwijzer.

Zo reed ik deze week door Capelle aan den IJssel. Niets bijzonders. Tenminste, dat dacht ik. Tot ik plotseling oog in oog stond met een demonstratie. Niet op de A12. Niet bij een ministerie. Gewoon midden op een doodgewone weg.

En daar stonden ze. Een complete delegatie ganzen. Niet één verdwaalde gans die de navigatie kwijt was. Nee. Een georganiseerde bezetting. Breed opgesteld. Schouder aan schouder. Of beter gezegd: vleugel aan vleugel. Ze hadden de volledige rijbaan ingenomen alsof Rijkswaterstaat speciaal voor hen de weg had afgezet.

Geen enkel dier had haast. Sterker nog, ik kreeg sterk de indruk dat ze juist langzamer gingen lopen toen ze mijn auto zagen. Dat noem ik tactiek.

Terwijl ik daar stond te wachten, begon het me te dagen. Dit kon geen toeval zijn. Dit moest een nieuwe actievorm van Extinction Rebellion zijn.

Kijk… de A12 is natuurlijk prachtig protestterrein. Alleen heeft de zomer één nadeel. Asfalt wordt warm. Heel warm. En hoewel vastgelijmde handen misschien nog enigszins tegen een stootje kunnen, blijken vastgeplakte achterwerken minder hittebestendig. Het smeltende asfalt schijnt een buitengewoon intieme relatie met je broek aan te gaan. Een relatie die niemand vrijwillig aangaat. Dus moest er een alternatief komen.

En daar verschenen de ganzen. Geniaal eigenlijk. Geen arrestaties. Geen ME. Geen lijm. Geen

zonnebrandfactor 50 voor de billen. Gewoon een colonne ganzen die met een uitdrukking van ongekende superioriteit de weg oversteekt. Alsof ze zeggen: "Rustig maar mensen… jullie zijn straks toch uitgestorven."

Ik heb nog nooit zoveel arrogantie op twee oranje poten gezien. Eentje keek me zelfs recht aan. Zo'n blik van: "En? Heb jij een afspraak? Jammer dan." Ik voelde me op slag de indringer.

Het mooiste was nog dat niemand toeterde. Dat durft ook niemand. Want een boze automobilist tegenover een gans is kansloos. Een gans wint altijd. Ze kennen geen verkeersregels. Ze hebben geen rijbewijs. Ze betalen geen motorrijtuigenbelasting. En toch gedragen ze zich alsof de wegenbelasting speciaal voor hen is ingevoerd.

Misschien moeten we daar iets van leren. Niet van het verkeersgedrag overigens. Dat zou een chaos worden. Maar wel van hun onverstoorbaarheid.

Terwijl wij ons druk maken over files, deadlines, klimaatrapporten, coalities, stikstof, inflatie en de vraag of een koffiebeker nu wel of niet bij het plastic hoort, lopen die ganzen onverstoorbaar door. Geen haast. Geen paniek. Geen talkshows. Alleen een rustig waggeltempo richting de overkant.

Misschien is dat wel de grootste demonstratie van allemaal. Niet schreeuwen. Niet blokkeren om te blokkeren. Maar ons even letterlijk stil laten staan. Zodat we weer om ons heen kijken.

Want eerlijk is eerlijk. Als een paar ganzen een complete verkeersader kunnen stilleggen zonder één slogan te roepen, dan zegt dat misschien minder over de ganzen dan over ons.

Al hoop ik wel dat Extinction Rebellion deze tactiek niet officieel overneemt. Voor je het weet krijgen we persberichten over "de vreedzame vleugelbrigade", worden de ganzen mediagetraind en verschijnt er een woordvoerder die verklaart dat de bezetting "volledig volgens de gedragscode voor watervogels" is verlopen.

Nee hoor. Laat die ganzen vooral gewoon ganzen blijven. Ze doen hun werk al uitstekend. Zonder persbericht. Zonder hashtags. En, heel belangrijk… Zonder verbrande billetjes.

DE INTERNATIONALE AFVALTOERIST

Er zijn mensen die naar Frankrijk rijden voor een stokbrood. Er zijn mensen die naar België rijden voor goedkope sigaretten. En er zijn mensen die de grens oversteken voor… een vuilniszak.

Welkom in de wonderlijke wereld van het afvaltoerisme.

Het klinkt bijna romantisch. Alsof mensen met een caravan vol bananenschillen richting de Côte d'Azur vertrekken. Maar nee. Het gaat om iets veel prozaïscher. Een blauwe auto. Kort broekje. Achterklep open. Vijf vuilniszakken eruit. Klep dicht. Gas erop. Alsof ze zojuist een bos bloemen hadden bezorgd.

Pieter zag het met eigen ogen. De dame keek nog even links. Nog even rechts. Geen sirenes. Geen helikopters. Geen arrestatieteam. Dus hup… vijf zakken de wijkcontainer in. En weg was ze. Terug naar Nieuwerkerk, alsof er geen vuilniszak aan de lucht was.

Bijzonder. Want afval heeft blijkbaar een paspoort gekregen.

Het deed Pieter terugdenken aan zijn wethouderstijd. Jawel, houder van de wet. Dat klinkt indrukwekkender dan het salaris destijds deed vermoeden.

Dat was nog vóór het millennium. Mensen hadden toen nog een TomTom van papier en een mobiele telefoon woog ongeveer evenveel als een wasmachine.

Ook toen al bestond het afvaltoerisme. Pieter trok destijds aan de bel bij het gemeentebestuur van Nieuwerkerk aan den IJssel.

Dat hielp niet. Dus bedacht hij een diplomatieke actie. Rond Sinterklaas stuurde hij een tractor met aanhanger richting het gemeentehuis van Nieuwerkerk. Niet gevuld met huisvuil. Nee. Met pepernoten. Een complete berg. Voor de deur gekieperd.

Een ludieke actie, noemden sommigen. Een suikerstortplaats, vonden anderen. Pieter noemde het een vriendelijke herinnering dat sommige zaken beter samen opgelost kunnen worden dan over de gemeentegrens heen geschoven.

Bijna dertig jaar later blijkt de boodschap ongeveer even goed te zijn verteerd als een pepernoot uit 1997. Nog steeds rijden auto's af en aan. Het is bijna een safari geworden. Je hoeft alleen maar bij een container te gaan zitten. Verrekijker mee. Thermoskan koffie. En turven maar.

"Ah… een Nieuwerkerkse vuilnisgazelle." "Kijk… daar komt de zeldzame Kortebroekcontainerduif." "Pas op… daar zien we de Vijfzakkige Achterklepkangoeroe."

Het is fascinerend. De achterklep zwaait open met de souplesse van een concertvleugel. De vuilniszakken verdwijnen met olympische precisie. En voor je "restafval" kunt zeggen, zijn ze alweer onderweg. Waarschijnlijk met een voldaan gevoel. Want ze hebben toch mooi zeven euro vijftig bespaard.

Daar staat tegenover dat de bewoners van de ontvangende gemeente extra kosten maken.

Containers zitten sneller vol. Meeuwen organiseren complete buffetavonden. Vuilnis waait door de straat alsof Moeder Natuur confetti heeft besteld. En de rekening? Die verdwijnt niet. Die verhuist alleen. Net als het afval.

Dat is misschien wel het wonderlijkste van deze hele geschiedenis. We bedenken ingewikkelde systemen om mensen te laten betalen voor afval. En vervolgens zijn we verbaasd dat mensen een routeplanner openen. De mens is immers een creatief wezen. Zet ergens een financieel voordeel neer en er ontstaat vanzelf een verkeersstroom.

Misschien moeten we het niet alleen hebben over afvaltoerisme. Maar over systeemtoerisme. Want uiteindelijk reageren mensen vaak precies zoals systemen hen uitnodigen te reageren. Dat maakt verkeerd gedrag niet goed. Integendeel. Want samenleven betekent soms ook dat je iets doet wat niemand controleert. Je gooit je afval weg waar het hoort. Niet omdat het moet. Maar omdat je buurman niet jouw vuilnisman is.

Misschien is dat wel de grootste afvalscheiding die we nodig hebben. Niet tussen plastic en papier. Maar tussen eigenbelang en gezamenlijk belang.

En voor wie zich toch geroepen voelt om met vijf vuilniszakken een grens over te steken… Neem dan tenminste ook een zak pepernoten mee. Dat ruimt nét iets gezelliger op.

FEESTMUTSEN, STRAATSTENEN EN EEN ENKELE REIS

Ik moet iets bekennen.

Tijdens het wereldkampioenschap voetbal zat ik ineens harder te juichen voor Marokko dan voor mijn eigen cholesterolwaarden. Wat speelde dat elftal geweldig. Gedreven. Technisch. Hartstochtelijk. Zo'n ploeg waarvan je denkt: als voetbal een religie was, dan hadden ze zojuist een wonder verricht. En dus wonnen ze. Terecht.

En wat doe je als je wint? Juist. Dan vier je feest. Dat is al eeuwenlang de afspraak. Je springt in elkaars armen, je zingt iets dat niemand verstaat, je toetert een uurtje, eet iets ongezonds en de volgende ochtend vraag je jezelf af waarom je stem klinkt alsof je drie dagen grind hebt gegeten.

Dat heet feest. Tenminste… dat dacht ik. Blijkbaar bestaat er tegenwoordig een alternatieve feesthandleiding.

Hoofdstuk één: zoek een auto die van iemand anders is. Hoofdstuk twee: maak hem kapot. Hoofdstuk drie: pak een fiets die je nooit hebt gekocht. Hoofdstuk vier: gooi hem ergens tegenaan. En als afsluiter: bekogel de politie met stenen, vuurwerk, verkeersborden, bloempotten en alles wat niet vastgelast zit. Ik wist niet dat dit onder het kopje "gezelligheid" viel.

Misschien ben ik ouderwets. Misschien heb ik jarenlang de verkeerde verjaardagen bezocht. Bij mijn familie eindigde een feestje meestal met een stukje slagroomtaart op de vloer.
Niet met een halve stadswijk.

Het wonderlijke is dat deze relschoppers zichzelf vaak presenteren als trotse vertegenwoordigers

van Marokko. Maar eerlijk gezegd denk ik dat de gemiddelde Marokkaanse opa in Casablanca zich kapot zou schamen.

Sterker nog… Ik vermoed dat hij persoonlijk een slipper zou zoeken. En geloof me. Een boze opa met een slipper is internationaal erkend als een krachtiger opvoedkundig instrument dan honderd beleidsnota's.

Begrijp me goed. Ik weet heel goed dat de overgrote meerderheid van de Marokkaanse Nederlanders hier net zo van baalt als ieder ander. Zij werken, studeren, ondernemen, zorgen voor hun gezin en willen gewoon genieten van een prachtig voetbalfeest. Juist daarom kijk ik niet alleen naar de relschoppers. Ik kijk ook naar de zwijgende meerderheid.

Want als een kleine groep steeds opnieuw jouw naam, jouw gemeenschap en jouw trots gijzelt, dan is zwijgen misschien wel de grootste overwinning voor de relschoppers.

Nee, ik verwacht niet dat iedere Marokkaanse Nederlander ineens als hulpsheriff de straat op gaat. Maar ik hoop wel dat er luid en duidelijk wordt gezegd: "Niet in onze naam." Want dat is uiteindelijk veel krachtiger dan welke steen dan ook.

En mocht iemand werkelijk denken dat feestvieren hetzelfde is als slopen, intimideren en politiemensen bekogelen… Dan heb ik een buitengewoon praktisch vakantieadvies. Ga lekker feestvieren in het moederland. Echt. Daar is ruimte genoeg. Neem vooral al je gelijkgestemde vrienden mee. Maar laat de auto's, fietsen, bushokjes, hulpverleners en winkelruiten van Nederland gewoon met rust.

Dat zou pas een overwinning zijn. Niet alleen voor Marokko. Maar voor iedereen die begrijpt dat een feest begint met vreugde… En eindigt zonder een rekening van de verzekering.

DE KEIZER ZONDER FLUITJE

Er was een tijd dat Amerika de sheriff van de wereld was.

Niet altijd een fijne sheriff. Soms schoot hij eerst en stelde hij daarna de vragen. Maar ergens geloofde je nog dat er een wetboek in zijn achterzak zat. Dat de scheidsrechter uiteindelijk gewoon de scheidsrechter was.

Die tijd lijkt voorbij.

We leven inmiddels in een wereld waarin de rode kaart kennelijk ook op Marktplaats staat. Je hoeft alleen maar even te bellen. Niet naar de scheidsrechter natuurlijk. Nee joh. Gewoon rechtstreeks naar de baas van de FIFA.

“Hallo Gianni.” “Donald!” “Hoe is het?” “Prima.” “Kunnen we die rode kaart even witwassen?” “Momentje…” En hup. Nog voordat de koffie koud is, verandert een schorsing in een vriendelijk advies. Alsof een snelheidsovertreding wordt omgezet in een compliment voor sportief rijgedrag.

De Belgische voetbalbond vroeg vervolgens heel beleefd waarom dat eigenlijk gebeurde. Een keurige brief. Geen beschuldigingen. Geen scheldwoorden. Geen dreigende taal.
Gewoon de vraag: “Zou u misschien willen uitleggen hoe dit precies zit?”

Dat bleek een enorme vergissing. Want de FIFA dacht blijkbaar: “Kijk eens aan! Een beroep!”

Nog voordat België “Nee, dat bedoelen we niet…” kon zeggen, had de FIFA het dossier al dichtgeslagen. “Uw beroep is niet ontvankelijk.”

Een schitterende vondst. Dat is ongeveer hetzelfde als wanneer je bij de bakker vraagt waarom je brood verbrand is en de bakker antwoordt: "Uw echtscheiding is afgewezen."

Ik moet toegeven: daar moet je ook maar op komen.

En toen kwam het mooiste. Tijdens de wedstrijdbespreking bleek de FIFA ineens een heel hoofdstuk uit de presentatie te hebben verwijderd. Per ongeluk natuurlijk. Zoals je ook per ongeluk de snelheidsmeter uit een politieauto kunt halen. Of per ongeluk de antwoorden uit een examenboekje kunt scheuren. Toeval bestaat. Net als de tandenfee.

Ondertussen schijnt Donald Trump meerdere keren met FIFA-voorzitter Gianni Infantino te hebben gebeld. Ik weet natuurlijk niet wat daar precies is gezegd. Misschien ging het wel over het weer. Over golf. Of over de ideale haargel. Maar het is wel bijzonder dat een rode kaart verdwijnt met dezelfde snelheid waarmee een sneeuwpop smelt in Florida.

En daar zit nu precies het probleem. Niet die ene speler. Niet eens die ene wedstrijd. Het gaat over iets veel groters. Sport bestaat alleen zolang mensen geloven dat de regels voor iedereen gelden. Dat de scheidsrechter geen VIP-lounge heeft. Dat macht niet zwaarder weegt dan recht. Want zodra supporters gaan denken dat uitslagen niet meer op het veld maar in bestuurskamers worden bepaald, sterft niet alleen het voetbal. Dan sterft vertrouwen. En vertrouwen is net als lucht. Je merkt pas hoe belangrijk het is wanneer iemand het uit de kamer zuigt.

Wat me misschien nog wel het meest verbaast, is dat twee mannen elkaar hierin zo moeiteloos lijken te vinden. Donald Trump. Gianni Infantino. De een regeert alsof wetten suggesties zijn. De ander bestuurt het voetbal alsof reglementen elastiek zijn.

Allebei lijken ze dol op spiegels. Allebei houden ze van applaus. En allebei lijken ze te geloven dat regels vooral bedoeld zijn voor andere mensen. Het is een merkwaardig maatpak. Met goudkleurige knopen. Veel te duur. En ergens aan de binnenkant, keurig weggewerkt onder de voering, staat een klein labeltje. Made in Corruptistan.

Misschien is dat nog wel het verdrietigste van alles. Niet dat België zich benadeeld voelt. Niet dat Amerika voordeel krijgt. Maar dat een ooit groot land, dat ooit symbool stond voor recht, instituties en democratische waarden, zichzelf steeds vaker te grabbel gooit aan de waan van macht en vriendjespolitiek. En dat een organisatie die beweert het voetbal te beschermen, steeds vaker lijkt te vergeten dat integriteit niet iets is wat je alleen op een congres noemt.

Je moet het ook doen. Zelfs als de telefoon gaat. Juist dan.

DE KUNST VAN HET AFKRAKEN

En waarom het zelden iets opbouwt

Het begon met een lichte tocht in huis.

Niet zo'n romantische tocht waarbij de gordijnen betekenisvol opbollen en je denkt: "ah, frisse lucht, nieuwe kansen". Nee. Dit was een tocht met commentaar. Een tocht die ergens tussen de keuken en de woonkamer bleef hangen en bij alles wat ik deed zachtjes leek te fluisteren: "Ja, maar…"

Ik ging op onderzoek uit.

En daar trof ik ze. Mijn nieuwe kostgangers. Ze hadden zich zonder overleg geïnstalleerd, geen huurcontract, geen kennismakingsgesprek, maar wel een uitgesproken mening over de inrichting.

Het zijn bijzondere types.

Ze zitten er altijd al voordat jij er bent. Aan tafel. Op de bank. Soms zelfs al halverwege je gedachte. Je zegt: "Misschien is dit een goed idee," en nog voordat de zin de kans krijgt om te landen, schuift er eentje naar voren, leunt achterover en zegt: "Nou, ik zie vooral problemen."

Ze eten weinig, maar ze voeden zich uitstekend.

Niet met oplossingen, niet met plannen, maar met twijfel. Met kanttekeningen. Met zorgvuldig opgebouwde bezwaren die nergens naartoe hoeven, zolang ze maar blijven bestaan.

"Dit klopt niet," zegt er een, terwijl hij naar niets in het bijzonder wijst. "Dit kan beter," zegt een ander, zonder ooit te benoemen hoe dan. "Dit is verdacht," zegt een derde, en kijkt daarbij alsof hij zojuist persoonlijk door de werkelijkheid is teleurgesteld.

Ik probeerde het gesprek aan te gaan.

“Wat stellen jullie voor?” vroeg ik, optimistisch als iemand die nog denkt dat er achter elke kritiek een verborgen parel van wijsheid schuilt.

Er viel een stilte. Geen vruchtbare stilte. Meer het soort stilte dat ontstaat wanneer iedereen hoopt dat iemand anders een idee heeft.

“Wij signaleren,” zei er uiteindelijk een, met de plechtige ernst van een functieomschrijving die niemand heeft uitgeschreven maar iedereen toch serieus neemt.

Ah. Natuurlijk. Ze signaleren.
Ik begon me af te vragen waar ze vandaan kwamen.

Hebben ze ooit een stoepje gehad? Zo’n stoepje waarop je zat, knieën opgetrokken, een ijsje dat sneller smolt dan je kon bijhouden, en de wereld nog niet iets was waar je permanent wantrouwen voor hoefde te reserveren?

Hebben ze ooit iets gemaakt dat mislukte, en daar toen toch een beetje trots op geweest? Hebben ze ooit iemand liefgehad zonder eerst een risicoanalyse te maken? Of zijn ze langzaam ontstaan, als schimmel in de hoeken van teleurstellingen die nooit echt zijn opgeruimd? Want dat is het gekke: hoe langer ze blijven, hoe meer ze gelijk lijken te krijgen.

Je gaat voorzichtiger praten. Kleiner denken. Vooraf al rekening houden met hun commentaar. Je ideeën worden concepten, je plannen worden mitsen en maren, en voordat je het weet zit je zelf ook aan tafel, licht voorovergebogen, en hoor je jezelf zeggen: “Ja, maar…”

Dat was het moment dat ik besloot dat het genoeg was.

Niet omdat kritiek niet waardevol is. Integendeel. Goede kritiek is goud waard. Maar deze kostgangers brengen geen goud. Ze brengen mist. En in mist kun je prima verdwalen, maar slecht bouwen.

Dus ik heb een experiment gedaan.

Ik heb de deur opengezet. Niet dramatisch. Geen groot gebaar. Gewoon: open. Frisse lucht. Licht dat naar binnen viel zonder eerst langs een commissie te hoeven.

“Wie een alternatief heeft, mag blijven,” zei ik. “Wie alleen bezwaar heeft, mag met de tocht mee naar buiten.”

Er werd wat geschuifeld. Iemand kuchte. Iemand probeerde nog een algemene opmerking over ‘complexiteit’ te maken. Maar uiteindelijk werd het stiller. Niet leeg. Stil zoals een ruimte stil is waarin iets kan ontstaan.

En ergens, heel voorzichtig, kwam er een gedachte binnen zonder begeleidend commentaar. Ze keek even om zich heen, alsof ze niet zeker wist of dit wel de bedoeling was. En toen bleef ze.

OPERATIE SMARTPHONE OP STUUR

Ik overweeg een carrièreswitch.

Niet omdat ik ontevreden ben. Niet omdat ik ineens een jongensdroom wil najagen. Nee. Ik denk er serieus over om vrijwillig politieagent te worden.

Niet voor boeven. Niet voor overvallers. Niet voor internationale drugsnetwerken. Nee. Ik wil jagen op fietsers.

Specifieker nog: op de inmiddels wereldberoemde ondersoort Homo Appendus Cyclistus. U kent hem vast. Of haar. Of hen. De fietser die geen meter vooruitkomt zonder eerst te overleggen met WhatsApp, Instagram, TikTok, de buurvrouw, de groepsapp "Zomervakantie 2026", de aandelenkoersen en waarschijnlijk ook nog de loodgieter.

Ik zie ze werkelijk overal. Op elektrische fietsen van vierduizend euro. Op omafietsen die nog uit het tijdperk van Joop den Uyl stammen. Op racefietsen waarbij de telefoon belangrijker lijkt dan de hartslag. En natuurlijk op de bakfiets.

Die bakfiets blijft mijn favoriet. Vooraan twee peuters, een kleuter, een knuffelgiraf, een half opgevouwen step, een regenbroek, een banaan en ergens onderin vermoedelijk nog een vergeten labrador.

En moeder? Die is ondertussen druk bezig een voicebericht van drie minuten in te spreken. "Ja hoor Sanne… nee, hij slaapt nu eindelijk…" Terwijl ze zonder ook maar één keer op te kijken een kruispunt oversteekt alsof verkeersregels slechts vrijblijvende suggesties zijn.

Ik zit inmiddels niet meer op de fiets. Ik zit in een aflevering van National Geographic. "En hier zien we de smartphonefietser in zijn natuurlijke habitat. Let op hoe hij zonder te kijken een vrachtwagen nadert. Werkelijk indrukwekkend."

Soms probeer ik een spelletje. Ik tel hoeveel fietsers géén telefoon in hun hand hebben. Ik ben meestal na drie minuten klaar. Nul.

De mono-fietser is een uitstervend ras. Misschien moet hij op de Rode Lijst. Misschien moeten we hem uitzetten in beschermde natuurgebieden. "Hier, achter dit hek, fietst nog een exemplaar zonder telefoon. Niet voeren. Niet storen."

Het mooiste vind ik de blik wanneer zo'n fietser nét op tijd opkijkt. Alsof ík degene ben die plotseling uit het niets verschijnt. Terwijl ik al vijf seconden stilsta. Op een zebrapad.
Met een felgele jas. En zwaai.

Maar goed. Er staan stevige boetes op. En terecht. Je mag tijdens het fietsen geen telefoon vasthouden. Ook geen tablet, navigatiesysteem of muziekspeler. Handsfree mag wel, zolang je het verkeer nog kunt horen. Dat betekent dus niet dat je met het volume op standje festival door de stad dendert alsof de rest van de wereld decoratie is.
Alleen… Wie schrijft die bonnen eigenlijk uit? Ik zie ze nooit. Misschien zijn de agenten zelf onderweg naar een melding. Op de fiets. Met hun telefoon in de hand. Dat zou de cirkel mooi rond maken.

Dus ja… Misschien moet ik solliciteren. Vrijwillig agent. Specialisatie: smartphonefietsers.

Ik zie mezelf al staan. Geen sirenes. Geen zwaailicht. Alleen een notitieboekje en een glimlach. "Goedemorgen mevrouw. Was dat een appje of een boodschappenlijst?" "Goedemiddag meneer. Gefeliciteerd met uw level op Candy Crush. Dat wordt dan wel 170 euro."

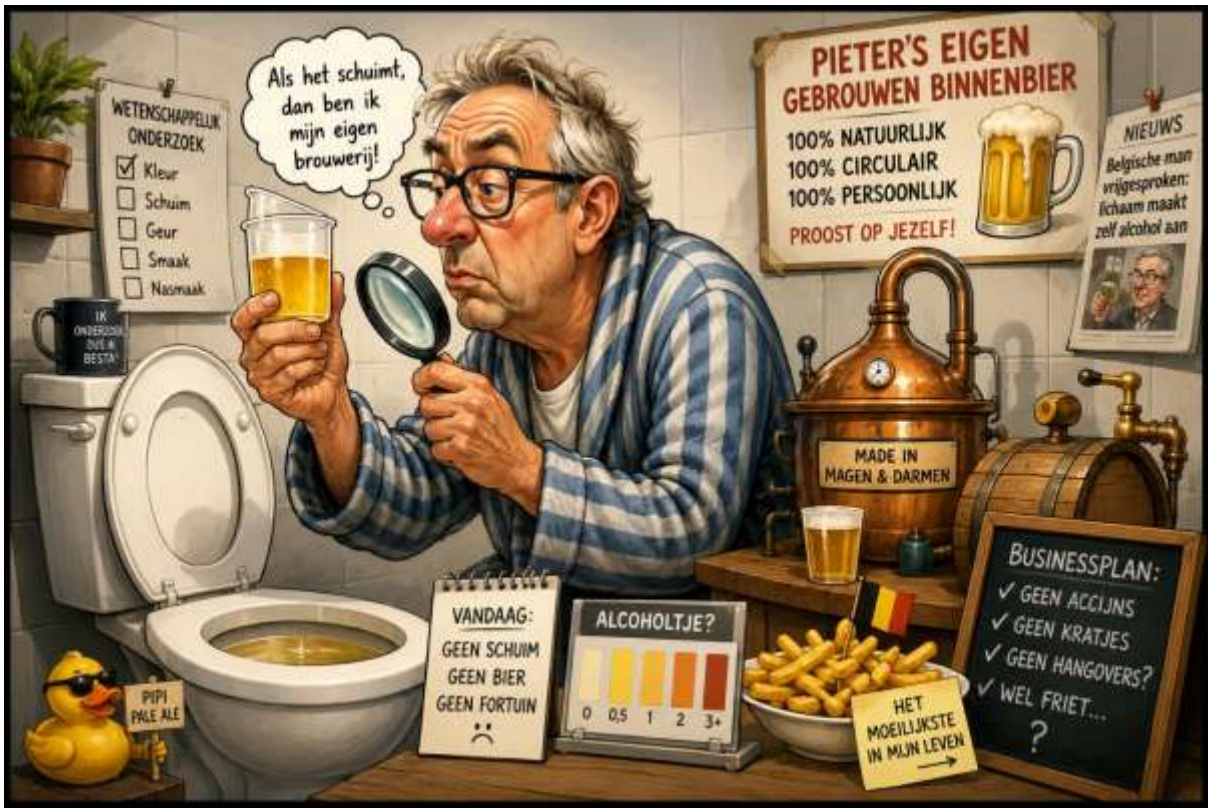
Ik zou een uitstekende agent zijn. Vriendelijk. Beleefd. Maar meedogenloos. Want eerlijk is eerlijk. Die boete is niet bedoeld om de schatkist te spekken. Hij is bedoeld om ervoor te zorgen dat je thuiskomt. Heelhuids.

En dat geldt niet alleen voor jou, maar ook voor die wandelaar, dat spelende kind, die automobilist die je probeert te ontwijken en die andere fietser die óók dacht dat dat ene berichtje echt niet kon wachten.

Soms is de grootste vorm van vrijheid juist dat je even níét bereikbaar bent. Sterker nog… Misschien is dat wel de mooiste bestemming van iedere fietstocht.

Misschien fietst u morgen ook weer. Kijk dan eerst om u heen, en pas daarna op uw scherm. Uw bericht wacht wel. Uw veiligheid niet.

DE BROUWERIJ VAN PIETER

Er zijn van die berichten waarvan je denkt: dát had ik nou graag dertig jaar eerder geweten.

Een Belgische man blijkt namelijk een wandelende brouwerij te zijn. Geen Heineken, geen Jupiler, geen Grolsch. Gewoon een complete microbrouwerij tussen de dunne en de dikke darm. Hij eet een boterham en zijn ingewanden roepen: "Zo jongens, de vergisting kan beginnen!"

Ik moet eerlijk zeggen: ik was onmiddellijk jaloers.

Niet op dat gedoe met de politie, de rechtszaak of het feit dat je geen frietjes meer mag eten. Nee, op dat andere.

Nooit meer alcohol hoeven kopen.

Stel je dat eens voor. Geen dure speciaalbieren meer. Geen wijnkaart waar je een tweede hypotheek voor nodig hebt. Geen kratjes slepen. Gewoon een bord macaroni eten en een uurtje later gezellig intern aan de tap.

Dat is pas circulaire economie.

Ik begon meteen te rekenen. Als mijn lichaam iedere week een paar flessen produceert, kan ik misschien wel stoppen met werken. Misschien een klein handeltje beginnen.

"Pieter's Eigen Gebrouwen Binnenbier." Verser wordt het niet.

Er kwam echter één praktisch probleem bovendrijven. Hoe controleer je eigenlijk of je over dat

wonderlijke brouwerijsyndroom beschikt? Ik besloot daarom wetenschappelijk onderzoek te verrichten. Zodra ik moest plassen, keek ik met de aandacht van een bierkeurmeester naar het gele vocht.

Schuimt het? Zit er een mooie kraag op? Ruik ik tonen van citrus, karamel of een lichte hoppigheid? Helaas. Het bleef een teleurstellend glas… eh… straaltje.

Geen schuim. Geen pareling. Geen uitnodiging om er een bitterbal bij te serveren. Mijn lief keek me bezorgd aan toen ze me langdurig over het toilet zag turen. "Waar ben jij nou weer mee bezig?"

"Onderzoek," antwoordde ik ernstig. "Ik denk dat ik misschien economisch onafhankelijk aan het worden ben." Ze schudde haar hoofd. "Ik denk eerder dat jij eindelijk toe bent aan vakantie." Misschien had ze een punt.

Toch liet het idee me niet los. Want stel dat het wel had geschuimd. Dan zouden we de eerste huishouding zijn geweest met een biologisch ingebouwde thuisbrouwerij. De Belastingdienst zou er waarschijnlijk accijns op willen heffen en de gemeente zou een horecavergunning eisen voor mijn maag.

En eerlijk is eerlijk: Nederlanders zien overal een verdienmodel in. Zonnepanelen op het dak. Een warmtepomp in de schuur. En Pieter die zijn eigen pils produceert. De aandeelhoudersvergadering vindt plaats rond de eettafel. Dividend wordt uitgekeerd in bitterballen.

Maar terwijl ik verder las over die Belgische man, verdween mijn glimlach langzaam. Want achter dat komische verhaal schuilt helemaal geen geluksvogel die gratis bier produceert.

Hij verloor zijn rijbewijs. Hij moest stoppen met werken. Zijn leven stond maandenlang stil. En het ergste van alles? Hij mocht geen frietjes meer eten.

Dat laatste vond ik persoonlijk het zwaarste onderdeel van het hele verhaal. Een Belg zonder friet is als een mol zonder zand of een Nederlander zonder mening.

Soms lachen we om de vreemdste medische verhalen. En dat mag ook. Humor maakt ingewikkelde dingen draaglijk. Maar het herinnert ons er ook aan dat niet alles is wat het lijkt. Achter een absurde krantenkop zit vaak een mens die vooral graag een gewoon leven wil leiden.

Dus nee. Ik hoop toch maar dat mijn urine morgen weer net zo weinig schuimt als vandaag. Sommige brouwerijen kun je beter gewoon in het dorp laten staan.

PISTOLEN, PENNEN EN PIJNLIJK VERSTAND

Er zijn van die momenten waarop je de krant leest, je koffie halverwege je keel blijft steken en je spontaan controleert of de kalender niet per ongeluk op 1 april staat.

Zo'n moment had Pieter deze week.

Hij las dat de Turkse president Erdogan de aanwezige NAVO-leiders een persoonlijk cadeau had overhandigd. Niet een fraaie vulpen. Geen Delfts blauw bordje. Geen luxe doos bonbons. Zelfs geen fraaie wandelstok voor de staatsman die zijn pensioen nadert.

Nee. Een gepersonaliseerd pistool. Mét een doos patronen.

Pieter staarde minutenlang voor zich uit. "Dat kan toch niet waar zijn?" Hij las het bericht nog eens. En nóg een keer. Nee hoor. Er stond echt wat er stond.

Een regeringsleider die andere regeringsleiders een vuurwapen cadeau doet. Inclusief munitie.

Pieter begon zich af te vragen hoe dat gesprek bij de cadeaucommissie moet zijn verlopen.

"Wat zullen we de gasten geven?" "Een fotoboek van Turkije?" "Nee." "Een tapijt?" "Nee." "Een fles olijfolie?" "Nee." "Ik weet iets veel leukers… een pistool!"

Waarop iedereen enthousiast zou hebben geknikt alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

Pieter begrijpt heus wel dat een wapen in sommige landen een statussymbool is. Dat er tradities bestaan. Dat diplomatie soms andere vormen kent dan een bos tulpen. Maar toch.

Juist wereldleiders zouden toch een voorbeeld moeten zijn. Zij spreken immers dagelijks over vrede, veiligheid, ontwapening, internationale samenwerking en de-escalatie.

Dat gesprek krijgt een merkwaardige bijsmaak wanneer het eindigt met: “Bedankt voor de constructieve onderhandelingen. Hier heeft u nog een pistool.”

Zelfs premier Keir Starmer moest het cadeau noodgedwongen achterlaten, omdat het thuis simpelweg verboden was. Ook Rob Jetten liet zijn exemplaar achter op de Nederlandse ambassade.

Misschien keek de ambassadeur er ook even vreemd naar. Goedemiddag.” Goedemiddag.” “Ik kom even een pistool brengen.” ”Ach… zet hem maar naast de paraplubak.”
Pieter moest lachen.

Maar eigenlijk was het helemaal niet grappig. Want symbolen doen ertoe. Een pen zegt: schrijf geschiedenis. Een boek zegt: leer van elkaar. Een boom zegt: denk aan de toekomst. Een kunstwerk zegt: bewonder elkaars cultuur. Maar een pistool… zegt toch vooral dat geweld ergens nog altijd op tafel ligt. En juist dat zou wereldleiders zorgen moeten baren.

Misschien wordt Pieter oud. Misschien is hij hopeloos naïef. Misschien begrijpt hij de fijne kneepjes van de internationale diplomatie niet. Dat risico neemt hij graag. Want als gezond verstand ouderwets is geworden, dan draagt hij dat etiket met trots.

Hij droomt van een NAVO-top waar iedere leider een vulpen krijgt. Of een olijfboom. Of een zak bloembollen. Daar kun je hooguit een tuin mee veroveren. En eerlijk gezegd lijkt Pieter dat een stuk veiliger.

Soms zegt een cadeau meer over de gever dan over de ontvanger. En soms zegt onze verbazing nog veel meer over wat wij gelukkig nog normaal vinden.

Sommige mensen krijgen een straatnaam. Sommigen een standbeeld. En heel af en toe krijgt iemand iets veel mooiers: een plekje in het collectieve geheugen. Dat is een onderscheiding waar geen burgemeester een lintje voor hoeft door te knippen.

Afgelopen zondag (12 juli 2026) kreeg Harrie Jekkers het ereburgerschap van Den Haag. Een prachtige erkenning. En eerlijk gezegd dacht Pieter onmiddellijk: "Dat werd hoog tijd." Want als er iemand jarenlang gratis reclame heeft gemaakt voor een stad, dan was het Harrie wel. Waar de VVV folders uitdeelde, zong Harrie gewoon: *"O, o, Den Haag…"* En heel Nederland wist ineens dat je zelfs heimwee kon krijgen naar een stad waar het op sommige dagen horizontaal regent.

Dat is kunst. Niet omdat het ingewikkeld is. Maar omdat het eenvoudig lijkt. En juist dat is het moeilijkste wat er bestaat.

Pieter groeide op in een tijd waarin muziek niet alleen bedoeld was om mee te blèren tijdens een barbecue. Liedjes mochten nog ergens over gaan. Over mensen zonder werk. Over kinderen. Over dromen. Over verdriet. Over een muur die Europa in tweeën sneed.

Toen *Over de muur* verscheen, luisterden velen naar een mooi lied. Pas jaren later beseften we dat het eigenlijk een geschiedenisles van vier minuten was. Zonder PowerPoint. Zonder beleidsnota. En zonder subsidieaanvraag. Dat is knap.

Het Klein Orkest was trouwens helemaal niet zo klein. Tenminste… muzikaal niet. Met drie studioalbums, een stapel klassiekers en honderden optredens wist de band een generatie te raken. *Koos Werkeloos* gaf een gezicht aan duizenden Nederlanders die zich overbodig voelden. *Laat mij maar alleen* bleek het onofficiële volkslied voor iedereen die na een familieverjaardag in stilte naar

huis reed. En *Roltrap naar de maan* bewees dat je ook kinderen serieus kunt nemen zonder ze toe te schreeuwen alsof ze permanent een batterij tekortkomen. Zelfs Sesamstraat werd er vrolijker van.

Toen de band in 1985 stopte, dacht iedereen dat het hoofdstuk was afgesloten. Maar goede liedjes hebben een vervelende gewoonte. Ze weigeren dood te gaan. Ze nestelen zich ergens tussen je oren, blijven daar jarenlang stof verzamelen en komen ineens weer tevoorschijn zodra iemand één akkoord aanslaat.

Dat gebeurde ook tijdens de reünie. 123 uitverkochte voorstellingen. Dat is niet zomaar nostalgie. Dat is bewijs dat kwaliteit niet over een houdbaarheidsdatum beschikt.

En terwijl de wereld steeds harder begon te schreeuwen, bleef Harrie doen wat hij altijd deed. Vertellen. Observeren. Lachen. Een beetje mopperen. Heel veel relativeren.

Misschien is dat wel de grootste kracht van Harrie Jekkers. Hij maakte protest nooit zuur. Hij verpakte maatschappijkritiek in humor. En humor in medemenselijkheid. Dat is een zeldzame combinatie.
Er bestaan tegenwoordig artiesten die miljoenen streams verzamelen. Na drie weken weet niemand hun naam nog. En er bestaan mensen zoals Harrie Jekkers. Die veertig jaar later nog steeds worden gezongen door mensen die hun eigen kleinkinderen inmiddels uitleggen waarom *Over de muur* eigenlijk helemaal niet over een muur ging.

Dat heet tijdloos. Of, zoals Harrie zelf ooit zong: “Later is al lang begonnen.”

Wat een schitterende titel eigenlijk. Want later begint ongemerkt. Eerst ben je de jonge muzikant met een gitaar. Daarna word je een cabaretier. Dan een icoon. En voor je het weet noemt de burgemeester je een boegbeeld van de stad. Zelf blijf je gewoon Harrie. Dat is misschien nog wel de grootste prestatie.

Pieter vermoedt dat Harrie zelf een beetje ongemakkelijk zal zijn geweest bij al die loftuitingen. Zo van: “Doe maar gewoon, joh.” Precies daarom verdient hij ze. Want echte grootheid loopt zelden op klompen van zelfoverschatting. Die wandelt meestal bescheiden naar huis. Misschien wel fluitend. En ergens onderweg klinkt zachtjes een refrein dat al meer dan veertig jaar met Nederland meeloopt.

Niet omdat het moet. Maar omdat sommige liedjes inmiddels onderdeel zijn geworden van wie we zijn.

Dank je wel, Harrie. Voor de muziek. Voor de glimlach. Voor de spiegel. En vooral… voor het bewijs dat een klein orkest soms een heel groot land kan raken.

ALS VREEMDE TONGEN SPREKEN

Waarom ‘Foreign Tongues’ geen nalatenschap is, maar een onbetaalbare logeerpartij van de Stones op leeftijd

Er zijn albums die binnenkomen als een nieuwe jas: je moet even wennen, hij kraakt een beetje, maar na drie dagen wil je hem niet meer uit. En er zijn albums die binnenkomen als een oude vriend die je al dood gewaand had, maar die ineens aanbelt met een fles rode wijn, een scheve grijns en het vaste voornemen om nog één keer alles uit de kast te trekken. ‘Foreign Tongues’ van The Rolling Stones behoort onmiskenbaar tot die tweede categorie – en geloof me: hij blijft logeren.

Want laten we eerlijk zijn: de Stones zijn onderhand minder een band dan een natuurverschijnsel. Zoals eb en vloed. Of de Belastingdienst. Je weet dat het bestaat, je weet dat het terugkomt, maar je blijft je verbazen over de hardnekkigheid ervan. En toch - tegen beter weten in - klinkt daar ineens een plaat die niet ruikt naar mottenballen, maar naar zweet, elektriciteit en een licht onverantwoorde levenslust.

Het is geen meesterwerk, zeggen de kranten. En dat klopt. Maar wat een verademing dat dat er even niet toe doet.

Wat ‘Foreign Tongues’ namelijk wél is: een album dat weigert zich te gedragen naar de leeftijd van zijn makers. Mick Jagger zingt alsof hij een pact heeft gesloten met een obscure Londense diabolist, Keith Richards speelt gitaar alsof hij per ongeluk de sleutel van de eeuwige jeugd in zijn asbak heeft gevonden, en de rest van de band volgt met een plezier dat bijna ontroerend is. Je hoort geen afscheid. Je hoort geen terugblik. Je hoort mannen die, tegen alle logica in, nog steeds vooruit willen.

En dat is misschien wel het meest hilarische aan deze plaat: de totale minachting voor het idee dat iets ‘af’ zou moeten zijn.

Neem de productie - strak, eigentijds, hier en daar bijna brutaal modern - en zet die naast die onmiskenbare Stones-sleur van blues, rock en rafelranden. Het had een karikatuur kunnen worden,

een museumstuk met een hip filter eroverheen. Maar nee: het leeft. Het schuurt. Het danst. Soms een beetje onbeholpen, maar juist daardoor des te overtuigender.

Alsof je naar een stel zeventigers kijkt die besluiten om niet waardig oud te worden, maar gewoon nog één keer - en vooruit, nog een keer daarna - de dansvloer op te gaan. Niet omdat het moet. Maar omdat het kan.

En ergens, tussen al dat spelplezier en die overduidelijke lol, sluipt er iets anders naar binnen. Iets ernstigs. Iets wat je pas hoort als je even stopt met glimlachen.

Want dit album gaat, onder alle bravoure, over tijd. Over doorgaan terwijl de wereld allang denkt dat je klaar bent. Over relevant blijven in een tijd die je allang heeft ingehaald. Over spreken in 'vreemde tongen' - niet alleen muzikaal, maar ook existentieel: hoe blijf je verstaanbaar als je uit een andere tijd komt?

Het antwoord van de Stones is even simpel als koppig: door niet te vertalen. Door niet te buigen. Door gewoon te blijven spelen.

Is 'Foreign Tongues' hun beste werk? Natuurlijk niet. Is het noodzakelijk? Waarschijnlijk ook niet.

Maar het is wél een kleine, opstandige overwinning op de vanzelfsprekendheid van verval. Een plaat die zegt: we zijn er nog. Niet perfect. Niet vernieuwend. Maar levend - en dat is, alles welbeschouwd, een onderschatte kwaliteit.

En misschien is dat uiteindelijk de boodschap die blijft hangen, ergens tussen een riff en een schorre uithaal: dat je niet groots hoeft te zijn om betekenis te hebben. Dat plezier geen bijzaak is, maar een vorm van verzet.

En dat zelfs na zestig jaar rock-'n-roll de grootste verrassing nog altijd kan zijn dat iemand gewoon doorgaat.

DE WEGGEEFKAST DIE BLIJKBAAR TE GUL WAS

Er zijn van die momenten waarop je denkt: *Nederland, je bent een wonderlijk land.*

Neem nou de weggeefkast van Mariëlle Muit in Krimpen aan de Lek. Geen paleis, geen wolkenkrabber, geen kerncentrale. Gewoon een kast. Eentje waar blikken soep, pakken rijst, tandpasta en kinderkleding liggen. Een kast waar mensen iets neerzetten als ze wat over hebben en iets meenemen als de maand nét iets langer duurt dan het salaris.

Een kast die eigenlijk zegt: *"Hier, buur. Je hoeft je niet te schamen."*

Dat is misschien wel het gevaarlijkste wat je tegenwoordig kunt doen. Want na bijna vier jaar zonder noemenswaardige overlast, na duizenden kleine gebaren van medemenselijkheid, na een vuurwerkaanslag waarbij de kast letterlijk de lucht in vloog en het dorp massaal opstond om een nieuwe te bouwen… is nu de conclusie: de kast moet weg.

Ik stel me de vergadering voor. "Collega's, we hebben een probleem." "Drugslab?" "Nee." "Illegale afvaldump?" "Nee." "Ondermijning?" "Ook niet." "Wat dan?" "Een kast met pindakaas."

Stilte.

"Dat klinkt ernstig."

Ergens moet een dossier liggen van twaalf centimeter dik. Met foto's. Plattegronden. Mogelijk zelfs luchtfoto's waarop een blik bruine bonen verdacht dicht tegen de erfgrens ligt. Ondertussen denkt iemand die onder bewind staat slechts één ding: *"Zou er vandaag nog luiers liggen?"*

Dat is precies het verschil tussen de systeemwereld en de leefwereld. De één ziet een object. De ander ziet een maaltijd. De één ziet een overtreding. De ander ziet waardigheid.

En alsof dat nog niet genoeg ironie bevat, moet ook de boomhut verdwijnen. Een boomhut! Het bouwwerk dat wereldwijd verantwoordelijk is voor ongeveer nul maatschappelijke ontwrichtingen. Kinderen hebben er decennialang geheime clubs opgericht, piraten gespeeld en plannen gesmeed om spruitjes voorgoed af te schaffen.

Nu wordt hij weggegeven aan een gezin dat zich anders geen speeltoestel kan veroorloven. Dat is misschien wel het mooiste aan dit hele verhaal. Zelfs wanneer regels winnen, probeert de menselijkheid tóch nog een achterdeurtje te vinden.

Begrijp me goed. Regels zijn belangrijk. Zonder regels wordt het verkeer een botsautobaan en bouwt de buurman volgende week een uitkijktoren van vijf verdiepingen voor zijn barbecue.

Maar regels zijn een middel. Geen doel. Soms vraagt rechtvaardigheid iets anders dan een meetlint. Soms is gezond verstand waardevoller dan een bestemmingsplan. En soms verdient een kast die honderden gezinnen heeft geholpen niet een handhavingsbrief, maar een bos bloemen.

Misschien moeten gemeenten naast de afdeling Vergunningen ook een afdeling Gezond Verstand openen. Met als eerste vraag bij iedere melding: *"Wordt iemand hier eigenlijk beter van als we ingrijpen?"*

Als het antwoord nee is, drinken we eerst samen een kop koffie. Bij voorkeur uit een mok die gewoon uit een weggeefkast komt. Want uiteindelijk zijn niet de mooiste gemeenten degene met de strakste regels. Maar die waar mensen elkaar nog durven helpen.

En laat dát nu net iets zijn waarvoor geen vergunning nodig zou moeten zijn.

DE DUURSTE BEZUINIGING IS DE GOEDKOOPSTE ONTMOETING

Er zijn plekken waar je pas achter komt hoe belangrijk ze zijn, als iemand voorstelt de sleutel om te draaien.

Het wijkcentrum in Schollevaar is zo'n plek.

Ik kom er tegenwoordig eerlijk gezegd nauwelijks nog. Niet omdat ik het niet waardeer, maar omdat mijn agenda tegenwoordig voornamelijk wordt beheerst door de supermarkt, de huisarts, de kleinkinderen en de eeuwige zoektocht naar mijn leesbril, die steevast op mijn hoofd blijkt te staan.

Maar vroeger…

Vroeger kende ik het wijkcentrum als een soort Zwitsers zakmes van de samenleving. Er werd gekaart, gekletst, gekookt, geknutseld, gedanst, vergaderd, gerouwd, gelachen en soms zelfs tegelijk. Als je lang genoeg bleef zitten, had je vanzelf drie koppen koffie, een uitnodiging voor een koersbaltoernooi en een mening over de nieuwe parkeerregeling.

Niemand bleef er lang onbekend. En dat is precies de kracht. Want een buurtcentrum is geen gebouw. Het is een ontmoetingsmachine. Een fabriek waar eenzaamheid wordt omgesmolten tot een praatje. Waar vrijwilligers veranderen in helden zonder cape. Waar jonge ouders ontdekken dat ze niet de enigen zijn met slapeloze nachten en ouderen merken dat hun verhalen nog altijd gretige luisteraars vinden.

Natuurlijk kun je dat allemaal niet in een Excelbestand zetten. Er bestaat geen kolom "geredde glimlachen". Geen begrotingspost "voorkomen eenzaamheid". Geen financiële indicator voor "buurman leert buurvrouw hoe de printer werkt zonder dat er slachtoffers vallen." Hoewel… dat laatste misschien wel een subsidie verdient.

Politiek heeft soms de merkwaardige gewoonte om een buurtcentrum te bekijken alsof het een lekkende dakgoot is.

Wat kost het? Kan het goedkoper? Moet het eigenlijk wel? Terwijl de echte vraag luidt: **Wat kost het als het er níét meer is?** Want als de deuren sluiten, verdwijnen de mensen niet.
Ze verdwijnen alleen uit beeld. En vervolgens melden ze zich ergens anders.

Bij de huisarts. Bij de wijkcoach. Bij de jeugdzorg. Bij de Wmo. Bij de GGZ. Of nog erger: nergens.
De goedkoopste bezuiniging blijkt dan ineens de duurste investering te zijn geweest.

Juist daarom stemt het hoopvol dat de Capelse gemeenteraad uiteindelijk op de rem heeft getrapt.
Niet omdat politici ineens massaal verliefd zijn geworden op bingoavonden, sjoelbakken en koffie van precies 83 graden.

Maar omdat zij geluisterd hebben. Naar inwoners. Naar vrijwilligers. Naar meer dan vijfhonderd mensen die zeiden: **dit is niet zomaar een gebouw.**
Dat verdient waardering. Sterker nog: ook een politieke draai mag soms applaus krijgen.

Wij Nederlanders doen vaak alsof van mening veranderen een teken van zwakte is. Onzin.
Vasthouden aan een verkeerde beslissing is pas echt kostbaar. Soms is terugkomen op een besluit juist een bewijs dat je hebt gekeken, geluisterd en geleerd.

En eerlijk is eerlijk: dat zie je in de politiek minder vaak dan een parkeerplaats op zaterdagmiddag bij de bouwmarkt.

Hopelijk blijft het wijkcentrum nog jarenlang een huiskamer voor Schollevaar. Niet omdat elk gebouw heilig is. Maar omdat mensen dat wel zijn. En als je ergens de sociale basis van een samenleving kunt zien, ruiken en horen… dan is dat niet in een raadszaal. Maar aan een tafel waar de koffie nét iets te slap is, de koekjes nét iets te snel op zijn en iemand zegt:*"Ga zitten… vertel eens hoe het met je gaat."*

Dat gesprek blijkt uiteindelijk onbetaalbaar.

HET GROTE ONKRUIDBERAAD

Capelle is officieel een van de groenste gemeenten van Nederland. Dat klopt ook. Alleen zijn we vergeten erbij te zeggen dat het inmiddels vooral om onkruid gaat.

Waar vroeger een plantsoen lag, groeit tegenwoordig een complete botanische verrassing. Brandnetels voeren de regie, distels zijn gepromoveerd tot wijkbeheerder en de braamstruiken hebben inmiddels een eigen bestemmingsplan aangevraagd. Sommige stoepen zijn niet meer slecht toegankelijk; ze zijn gewoon opgegaan in de natuur. Je verwacht elk moment David Attenborough achter een struik vandaan te zien fluisteren: “Hier zien we de zeldzame Capelse Voetganger. Een schuw dier dat zich voorzichtig een weg baant door het gemeentelijk regenwoud.”

Nu heeft de gemeenteraad eindelijk ontdekt dat er iets aan de hand is. Er is een motie aangenomen. Onderzoek! Inventarisatie! Een plan van aanpak! Een langetermijnvisie!

Dat klinkt indrukwekkend. Maar ergens knarst er iets. Want waar was diezelfde raad de afgelopen jaren?

Moesten eerst honderden inwoners aan de bel trekken voordat iemand zag dat de heg inmiddels hoger was dan het gemeentehuis? Komen raadsleden eigenlijk nog wel eens buiten? Of rijden ze van vergadering naar vergadering via wegen waar het onkruid uit beleefdheid even opzij gaat?

En dan is er nog een klein detail.
De VVD dient nu mede een motie in om de achterstanden te onderzoeken. Dat is natuurlijk prima. Alleen zat diezelfde VVD ook in het vorige college. Dat is een beetje alsof de kapitein na een schipbreuk een motie indient om te onderzoeken waarom het schip eigenlijk gezonken is.

Natuurlijk is het goed dat de aandacht er eindelijk is. Sterker nog: die aandacht is hard nodig. Want openbaar groen is geen luxe. Het bepaalt hoe prettig een buurt voelt, hoe veilig kinderen kunnen spelen en hoe toegankelijk straten blijven voor ouderen en mensen met een beperking. Maar laten we alsjeblieft niet doen alsof dit probleem gisteren uit de lucht is komen vallen. Iedere Capellenaar zag het al maanden. Misschien zelfs jaren.

En nu dreigt het klassieke recept. Eerst een onderzoek. Dan een rapport. Daarna een plan. Vervolgens een uitvoeringsagenda. En ergens rond de tijd dat de eerste herfstbladeren weer vallen, besluiten we dat het maaiseizoen eigenlijk alweer voorbij is.

Ik voorspel daarom dat het onkruid deze zomer rustig kan doorsparen voor een tweede verdieping.

Toch heb ik een veel leuker idee. Organiseer een Nationale Capelse Raadsmaaidag. Geen debat. Geen motie. Geen amendement. Gewoon alle fracties in een veiligheidshesje, een grasmaaier, een snoeischaar en een paar stevige werkhandschoenen.

De burgemeester mag de bladblazer bedienen. De wethouder krijgt een heggenschaar. En de fractievoorzitters mogen gezamenlijk overhangende braamstruiken onder handen nemen.

Dat zou nog eens verbindende politiek zijn.

En als er dan tóch gemaaid wordt, laten we meteen afscheid nemen van die reusachtige machines die alles in één woeste beweging kortwieken alsof de natuur een militair kapsel nodig heeft. Groenbeheer is geen veldslag. Een boom is geen tegenstander en een struik hoeft niet in een kwartier tot luciferhoutjes verwerkt te worden. Zorgvuldig snoeien is misschien minder spectaculair, maar het levert uiteindelijk veel mooier en gezonder groen op.

Want goed groenbeheer gaat niet over zoveel mogelijk meters maken. Het gaat over liefde voor de leefomgeving. Over vakmanschap. En vooral over zien wat inwoners allang zagen.

Soms hoeft de politiek namelijk niet eerst een onderzoek te starten. Soms hoeft ze alleen maar een wandeling te maken.

En heel eerlijk? Neem onderweg gewoon een snoeischaar mee. Dat doe ik ook regelmatig. Dat zou zomaar de meest populaire motie van het jaar kunnen worden.

DE BEHA ALS HANDTAS: VAN LIPSTICK TOT WURGSLANG

Er zijn van die dagen waarop Pieter denkt dat hij alles wel zo'n beetje heeft gezien. Zeventig jaar levenservaring, duizenden koppen koffie, tientallen verjaardagen met blokjes kaas en leverworst, een paar gemeenteraadsvergaderingen waarvan je spontaan in winterslaap wilt, en ooit… heel lang geleden… een Russisch ei.

Ja, dat Russisch ei.

Als jonge ober droeg Pieter met de elegantie van een dronken flamingo een schaal Russische eiersalade door een feestzaal. Eén onverwachte uitwijkmanoeuvre, een zwiep van de pols en… plóep… verdween een half ei rechtstreeks in het royale decolleté van een dame.

"Ach jongen," lachte ze, "die had ik nog niet." Pieter wist niet waar hij kijken moest. Het ei overigens ook niet. Maar zelfs dat verbleekt bij het nieuws van deze week.

Een Canadese vrouw probeerde op Schiphol een koningspython het vliegtuig in te smokkelen. Niet in haar koffer. Niet in haar handbagage. Niet in een sok. Nee. In haar beha. Daar stond Pieter toch even van te kijken.

Want dames, laten we eerlijk zijn: de beha is door de eeuwen heen uitgegroeid tot een soort Zwitsers zakmes van de garderobe. Menig man denkt dat er uitsluitend anatomie in schuilt. Wat een aandoenlijke naïviteit.

De gemiddelde beha blijkt een complete multifunctionele opslagruimte. Lipstick. Bankpas. Huissleutel. Mobiele telefoon. Boodschappenbriefje. Een vergeten parkeerkaart. Een reservebril. Een pepermuntje. En kennelijk… een koningspython.

Je vraagt je af waar de grens ligt.

“Mevrouw, heeft u vloeistoffen bij u?” “Nee hoor.” “Elektronica?” “Alleen een iPhone.” “Dieren?” “…” Pieter ziet de beveiligingsmedewerker al kijken wanneer de metaaldetector niet piept, maar zacht begint te sissen.

Het mooiste vond Pieter nog de verklaring. Ze had de slang “gevonden bij een Amsterdams hotel.” Natuurlijk. Zoals Pieter vroeger ook wel eens een fiets “gevonden” had die toevallig niet op slot stond.

Sommige verhalen zijn zo ongeloofwaardig dat zelfs Pinokkio er plaatsvervangende schaamte van krijgt.

Overigens verdient die python ook een lintje. Je zult maar denken dat je lekker tussen de tropische bladeren woont en ineens blijkt dat je bent verhuisd naar een BH van cup ‘Business Class’. Geen uitzicht. Weinig bewegingsruimte. En voortdurend turbulentie. Je zou spontaan in de knoop raken. Toch zit er onder al het gelach een serieuze boodschap. Beschermde dieren zijn geen souvenirs. Geen vakantievondst. Geen grappige anekdote voor thuis. En al helemaal geen handbagage.

Ze horen in hun natuurlijke leefomgeving of, als dat niet meer kan, in deskundige opvang. Wie dieren behandelt als accessoires, doet niet alleen de wet tekort, maar ook het dier zelf.

Misschien is dat wel de les van vandaag. Niet alles wat ergens inpast, hóórt daar ook. Sommige dingen verdienen vrijheid. En sommige opbergplekken… zijn gewoon bedoeld voor een zakdoek, een huissleutel en hooguit een verdwaald Russisch ei. Maar beslist niet voor een slang.

Al vermoedt Pieter dat de beha hiermee definitief is gepromoveerd van kledingstuk tot de meest verrassende handtas die ooit is uitgevonden.

En eerlijk is eerlijk… Hij kijkt voortaan toch nét iets anders naar de veiligheidscontrole op Schiphol.

DE BERMWEG ALS BERMUDADRIEHOEK VAN DE GEMEENTEFINANCIËN

Er zijn van die momenten waarop je als inwoner denkt: ach, wat is het leven toch mooi geregeld in Nederland. Totdat iemand een paar dranghekken op de Bermweg wil zetten en je ineens € 8.600 verder bent. Voor dat geld verwacht je op z'n minst dat de weg zichzelf afsluit, een kop koffie serveert en vriendelijk vraagt of u misschien een omleiding wenst.

Welkom in de wonderlijke wereld van de gemeentelijke evenementencultuur, waar een springkussen nog net geen vergunning nodig heeft van de Europese Commissie, maar een buurtmarkt wel een klein bedrijfsplan, drie veiligheidsregio's en een halve HBO-opleiding risicomanagement vereist.

Neem de Schenkelmarkt. Een prachtig initiatief. Mensen die elkaar ontmoeten, kinderen met suikerspinnen, ondernemers die hun waar uitstallen en ergens een accordeon die nét te hard staat. Kortom: precies het soort kneuterige gezelligheid waar beleidsnota's lyrisch over worden.

Maar dan komt de Bermweg.

De Bermweg, ooit gewoon een weg. Nu een financieel fenomeen. Een soort gemeentelijke tolpoort waar je niet met muntjes, maar met vrijwilligersmoed betaalt. Want wie denkt dat je "even een weg afsluit", heeft duidelijk nog nooit kennisgemaakt met de heilige drie-eenheid van hedendaagse risicobeheersing: verkeersplannen, gecertificeerde afzetmaterialen en de mysterieuze externe partij die altijd precies duur genoeg is om een lichte existentiële crisis te veroorzaken.
"Veiligheid staat voorop," zeggen we dan plechtig.

En dat is natuurlijk ook zo. Niemand wil dat oma Gerda tijdens het kopen van een tweedehands broodrooster wordt aangereden door een nietsvermoedende automobilist die denkt: goh, wat is het hier druk vandaag.

Maar ergens, heel diep in de gemeentelijke ziel, is veiligheid langzaam veranderd van een nobel streven naar een soort allesomvattende religie. Eentje waarbij elke denkbare calamiteit vooraf moet worden uitgesloten, dichtgetimmerd en verzekerd, liefst met een Excelbestand van 27 tabbladen.

Het resultaat? Een buurtfeest organiseren voelt tegenwoordig als het lanceren van een middelgrote satelliet.

En laten we eerlijk zijn: wij, inwoners, spelen hier zelf ook een hoofdrol in. Want zodra er iets misgaat – een paaltje verkeerd, een verkeersregelaar die even naar links keek in plaats van naar rechts – staan we collectief op de digitale barricades. "Schande!" roepen we dan. "Waar was de gemeente?"
De gemeente, beste mensen, zat op dat moment waarschijnlijk achter een bureau nog een extra bijlage toe te voegen aan uw vergunningsaanvraag.

Dit is het grote, ongemakkelijke spanningsveld waarin we ons bevinden. We willen spontane gezelligheid, maar zonder risico. We willen minder regels, maar maximale veiligheid. We willen lage kosten, maar wel dat alles professioneel geregeld is. Het liefst door iemand anders. Voor weinig.

Het is een beetje alsof je in een restaurant zit en zegt: "Ik wil een vijfgangenmenu, biologisch, lokaal, met aandacht bereid, maar ik betaal liever voor een tosti." En dan verbaasd zijn dat de kok even moeilijk kijkt.

Ondertussen verdwijnen her en der festivals, buurtfeesten en markten. Niet omdat mensen geen zin meer hebben, maar omdat het organiseren ervan voelt als een parttime baan met financiële zelfkastijding als bonus.

En dat is misschien wel het echte verlies. Niet die € 8.600. Maar het langzaam verdwijnen van plekken waar mensen elkaar nog gewoon tegenkomen zonder agenda, zonder systeem, zonder beleidskader.

De ironie wil namelijk dat we miljoenen investeren in sociale cohesie, terwijl we tegelijkertijd de spontane vormen ervan administratief uitkleden.

Misschien is het tijd voor een klein beetje bestuurlijke lef. Niet door veiligheid los te laten, maar door opnieuw te definiëren wat proportioneel is. Door te erkennen dat een buurtmarkt geen dancefestival is. En dat vertrouwen soms goedkoper is dan controle – en verrassend vaak net zo effectief.

En misschien, heel misschien, moeten we als inwoners ook iets eerlijker zijn. Want als we echt minder regels willen, moeten we ook durven leven met iets meer onzekerheid.

Zelfs op de Bermweg.

DE KUNST VAN HET LANGZAAM GAAN

Er zijn mensen die de dag beginnen met een sprint.

Nog voordat de eerste vogel zijn snavel heeft geopend, hebben zij hun telefoon gecontroleerd, het nieuws gelezen, drie appjes beantwoord, een boodschappenlijst gemaakt, de agenda vervloekt en zichzelf voorgenomen om vandaag écht rustiger aan te doen. Om vervolgens gehaast naar de koffie te rennen.

Ik bewonder zulke mensen. Van een veilige afstand. Want hier, op een vroege ochtend, ergens tussen een dampende mok koffie en een nog slapende campingwereld, ontvouwt zich een heel ander universum.

Een universum waarin haast ongeveer even nuttig is als een paraplu in een droogkast.

De zon klimt langzaam boven de horizon uit. Niet gehaast. Niet gestrest. Geen zon die denkt: “Kom op jongens, ik loop achter op schema.” Nee. De zon neemt haar tijd.

De vogels doen hetzelfde. Die vergaderen niet eerst in een Teams-overleg over de strategie van het ochtendgezang. Ze beginnen gewoon te fluiten. Alsof ze willen zeggen: “Kijk eens om je heen. Het leven is al begonnen voordat jij je zorgen maakte.”

Het is een wonderlijk moment. De camping slaapt nog half. Hier en daar klinkt het geritsel van een tentrits. Een buurman verschijnt in een ochtendjas die ooit wit moet zijn geweest maar inmiddels de kleur heeft van een avontuurlijk verleden. Een hond wandelt zijn eigenaar uit. Een koffiezetapparaat bromt alsof het met tegenzin aan de werkdag begint.

En midden in dat alles zit ik. Pieter Pottenkijker.

Chroniqueur van het onwaarschijnlijke. Onderzoeker van het alledaagse. Verslaggever van de grote gebeurtenissen die niemand ooit in de krant zal terugvinden.

Ik kijk. Ik luister. Ik verwonder mij. Want hoe ouder ik word, hoe meer ik ontdek dat de mooiste verhalen zich niet afspelen tijdens de grote gebeurtenissen.

Niet tijdens de vergaderingen. Niet tijdens de deadlines. Niet tijdens de haast. Maar juist in de kleine momenten daartussen. In een gesprek dat nergens heen hoeft. In een kop koffie die langzaam leeg raakt. In een zonnestraal die precies op de goede plek valt. In een stilte die niet ongemakkelijk is.

Dat klinkt misschien verdacht veel als wijsheid.

En dat is gevaarlijk. Want zodra een man van middelbare leeftijd met een notitieboekje wijs begint te klinken, ligt het risico van geitenwollensokkenfilosofie voortdurend op de loer.

Daarom meteen een geruststelling. Dit daglicht bevat geen zevenstappenplan naar geluk. Geen managementmodel. Geen cursus mindfulness voor gevorderde campinggasten. Geen spirituele methode waarbij u één wordt met een tuinstoel.

Wat u wel aantreft is de ontdekking onthaasten eigenlijk betekent.

Want onthaasten is niet niets doen. Onthaasten is ruimte maken. Ruimte om te kijken. Te luisteren. Te lachen. Te leven. En soms zelfs ruimte om te ontdekken dat de wereld helemaal niet sneller hoeft te draaien dan zij al doet.

Dus sla gerust een momentje over. Ga niet te snel. De zon loopt niet weg. En die vogels? Die zijn er morgen weer. Gelukkig maar.

Pieter Pottenkijker
"Soms moet je een steen optillen. Soms moet je eronder gaan liggen. En soms moet je er gewoon even naast gaan zitten."

DE ETAPPE VAN HET APPEL-PERENSAP

Er zijn van die dagen waarop de Tour de France niet zozeer over wielrennen gaat, maar over het leven. Of beter gezegd: over appel-perensap.

Ik zat, zoals een geoefend multitasker betaamt, niet eens echt te kijken. Mijn ogen dwaalden ergens tussen de krant, een kop koffie en de tuin. Mijn linkeroor had echter dienst. Dat hing aan de Belgische VRT, waar de dertiende etappe zich een weg baande door de Jura, langs de Franse stad Dole.

Dole. De geboorteplaats van Louis Pasteur.

Dat wist ik eerlijk gezegd niet. Tot de Vlaamse commentator het vertelde. En nog voordat ik "vaccinatie", "microbiologie" of "wetenschappelijke revolutie" kon denken, nam het gesprek een afslag die zelfs de Tourorganisatie niet had zien aankomen.

"Ik heb thuis een paar appel- en perenbomen…"

Daar gingen we. De co-commentator bleek een bescheiden boomgaard te bezitten. Louis Pasteur leidde vanzelfsprekend tot pasteuriseren. Pasteuriseren leidde tot appelsap. Appelsap leidde tot perensap. Perensap leidde tot appel-perensap. En voor ik het wist, luisterde ik al minutenlang naar twee volwassen Belgische mannen die met zichtbaar plezier bespraken hoe je het ideale sap samenstelt.

Ondertussen trapten honderdvijftig renners zich de ziel uit het lijf.

Ik vermoed dat ergens een kopgroep dacht: *Zouden ze het nog over ons hebben?* Nee hoor.

“Een beetje meer peer geeft toch een zachtere afdronk.”

Briljant.

Het mooie van Belgische sportcommentatoren is dat ze zich nergens voor schamen. Ze kunnen zonder enige gêne een Touretappe omtoveren tot een aflevering van *Heel Vlaanderen Sapcentrifugeert*. Geen paniek. Geen zenuwachtig geroep. Geen overdreven sensatie omdat iemand een bidon laat vallen.

Gewoon twee mannen die zichtbaar genieten van een gesprek dat werkelijk nergens over gaat. En juist dát ging eigenlijk overal over.

Want wanneer zijn wij verleerd om gewoon eens heerlijk af te dwalen? Tegenwoordig moet alles spectaculair zijn. Breaking News. Crisis. Analyse. Opinie. Een talkshow met zeven deskundigen die verklaren waarom een lekke band de democratie bedreigt.

Terwijl geluk soms gewoon zit in een gesprek over appel-perensap.

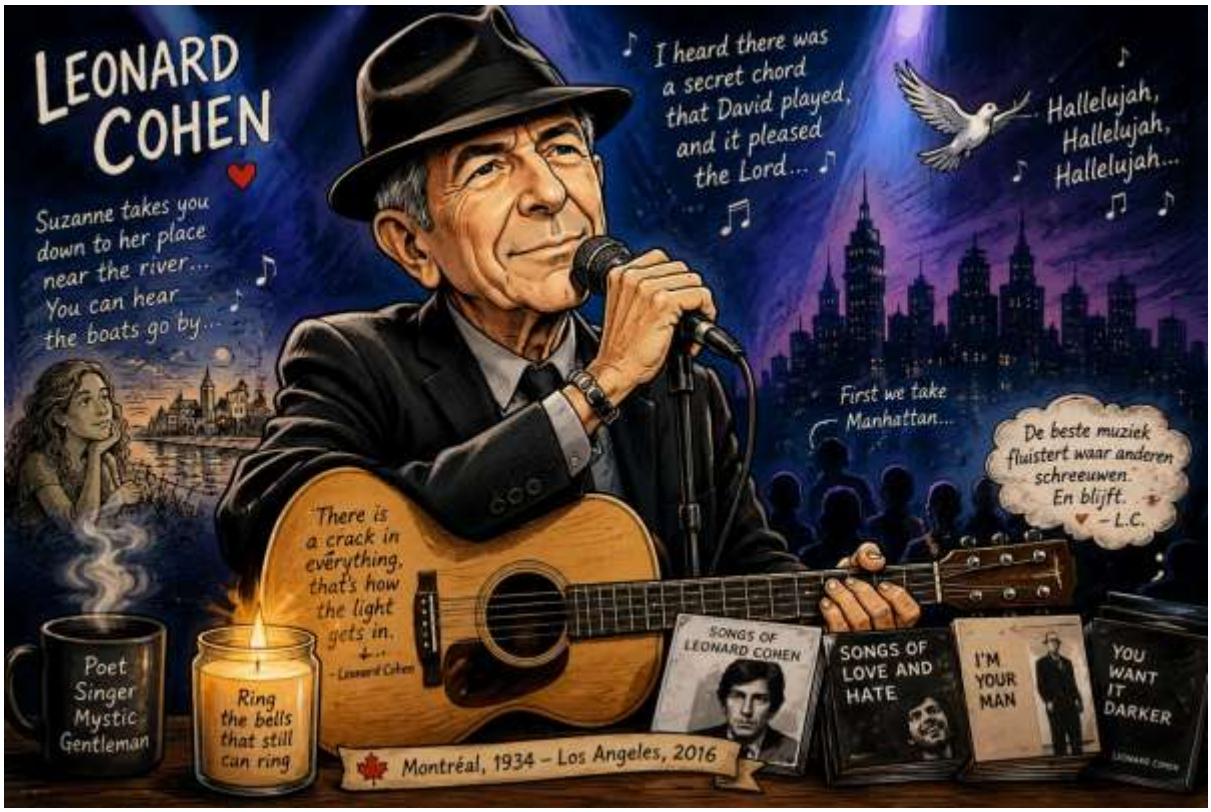
Sterker nog: ik begon mezelf af te vragen hoeveel appels je eigenlijk nodig hebt voor tien liter sap. En of een conferencepeer beter mengt dan een Gieser Wildeman. Ik schrok pas wakker toen de Belg enthousiast begon over het steriliseren van flessen. Mijn vrouw keek me aan alsof ik elk moment een eigen sapfabriek in de schuur ging beginnen. Dat is de kracht van goede radio. Of televisie.

Je krijgt een etappe cadeau waarvan je de winnaar vijf minuten later alweer vergeten bent, maar een gesprek over fruit dat nog dagen blijft hangen.

Louis Pasteur zou waarschijnlijk tevreden hebben geknikt. De man ontdekte hoe je drank langer goed houdt. Deze twee Vlamingen bewezen dat je met een goed gesprek de tijd even helemaal kunt stilzetten.

En eerlijk is eerlijk. Als de volgende etappe toevallig langs een Franse kaasboerderij komt, zet ik mijn rechteroor er ook nog bij.

HET HALLELUJAH-MOMENT VAN EEN LAATBLOEIER

Er zijn van die artiesten waarvan je jarenlang denkt dat je ze kent. Tot je er op een dag achter komt dat je eigenlijk alleen maar de buurman hebt gesproken.

Zo verging het Pieter met Leonard Cohen.

Jarenlang was Leonard voor hem niet veel meer dan "die man van Suzanne". En zelfs dat was eigenlijk een beetje vals gespeeld. Want in huize Pieter klonk vooral de prachtige Nederlandstalige versie van Boudewijn de Groot. Leonard zelf? Die bleef ergens in een mistige Canadese verte zitten, tussen een stapel dichtbundels en vermoedelijk een kop sterke koffie.

Pieter had er vrede mee. Tot die ene avond.

Zoals zoveel mooie ontdekkingen begon ook deze per ongeluk. Laat op de avond. De afstandsbediening lag lui op de armleuning. De oogleden hingen gevaarlijk laag. En ineens verscheen daar een concert van een oudere heer met een stem alsof hij zijn hele leven grind had gegeten, afgeblust met een vat rode wijn en vervolgens nog een paar eeuwen had liggen rijpen in een kloosterkelder.

"Dat wordt niks," mompelde Pieter. Drie minuten later zat hij kaarsrecht. Toen klonk *Hallelujah*.

Geen vuurwerk. Geen dansers. Geen rookkanonnen. Geen gitarist die zichzelf achterstevoren aan een hijskraan had gehangen. Alleen een oude man, een stem die rechtstreeks uit de kelder van de ziel leek te komen en woorden die je niet alleen hoorde, maar ergens diep vanbinnen voelde landen.

Pieter was verkocht. En zoals dat gaat bij mannen van een zekere leeftijd begon daarna een lichte vorm van verzamelwoede.

“Ik koop één cd.” Dat werden er twee. Daarna vijf. Toen een verzamelbox. Nog een livealbum. Een bijzondere uitgave. Een geremasterde versie. Een Japanse persing. Een deluxe-editie waarvan Pieter nog altijd vermoedt dat zelfs Leonard niet wist dat die bestond. Inmiddels bezit hij ongeveer de complete discografie. De boekenkast kreunt er zachtjes onder.

Leonard Cohen was geen man van snelle meezingers. Zijn liedjes vragen geduld. Ze wandelen liever dan dat ze sprinten. Ze fluisteren waar anderen schreeuwen. En ergens onderweg ontdek je dat hij helemaal niet over anderen zingt.

Hij zingt over jou. Over de liefde die soms meer schuurt dan streelt. Over ouder worden zonder bitter te worden. Over geloof zonder zekerheden. Over verliezen zonder de hoop helemaal kwijt te raken.
Zijn stem werd met de jaren steeds lager. Alsof hij steeds dichter bij de aarde kwam. Terwijl veel artiesten op leeftijd proberen jong te blijven, leek Cohen juist steeds meer zichzelf te worden.

Dat is misschien wel zijn grootste kunst. Hij hoefde niemand meer te imponeren. Hij hoefde alleen nog maar de waarheid te zingen. En gek genoeg klinkt waarheid vaak niet luid. Maar zacht.

Pieter betrapt zichzelf er tegenwoordig op dat hij soms zomaar een Cohen-plaat opzet. Niet omdat hij melancholisch is. Niet omdat het regent. Niet omdat hij behoefte heeft aan een filosofische crisis op dinsdagmiddag. Maar omdat sommige muziek geen achtergrond is. Ze is gezelschap.

Leonard Cohen is zo’n zeldzame gast die je stilletjes aan de keukentafel uitnodigt. Hij drinkt geen woord te veel, zegt precies genoeg en vertrekt zonder de afwas te laten staan.

Dat is een gave. In een tijd waarin iedereen voortdurend iets roept, bewijst Cohen dat fluisteren soms veel harder binnenkomt.

En misschien is dat wel het mooiste Hallelujah dat Pieter ooit ontdekte. Niet het refrein. Maar de stilte erna.

HET EI VAN DE WAARHEID

Pieter heeft zich altijd afgevraagd of kippen eigenlijk kunnen vreemdgaan.

Niet dat hij daar ooit slapeloze nachten van had. Je wordt tenslotte op een bepaalde leeftijd al wakker van een volle blaas, een piepende knie of de vraag waar je leesbril gebleven is. Maar toen hij het bericht las over een Vlaamse kip die een ei van maar liefst 117 gram had gelegd, begon er toch iets te kriebelen.

Honderdzeventien gram. Dat is geen ei meer. Dat is een gezinsevenement.

Een gemiddeld ei weegt zo'n zestig gram. Dit exemplaar tikte bijna het dubbele aan. De deskundigen spraken onmiddellijk over een constructiefout. Pieter vond dat wel erg technisch. In zijn jeugd werd bij een onverwacht groot resultaat meestal eerst gekeken of de buurhaan misschien iets té vaak over de schutting had gekraaid. Je weet het immers niet.

Kippen lopen de hele dag los rond. Hanen hebben de reputatie van een Italiaanse ober op een zonnig terras. Ze fladderen van links naar rechts, zetten de borst vooruit en denken dat iedere hen speciaal voor hen is opgestaan.

Pieter zag het al helemaal voor zich.

Een buurhaan met een glimmende kam, een vlotte babbel en een houding alsof hij rechtstreeks uit een shampoo-reclame was gestapt. "Dag schone dame… mag ik u misschien een worm aanbieden?"

Negen maanden later… Nou ja, bij kippen gaat dat iets sneller. Daar lag ineens een ei waar de gemiddelde struisvogel nog even twee keer naar zou kijken.

Gelukkig kwamen de deskundigen met een geruststellende verklaring. Waarschijnlijk zat er een tweede ei in of een extra dooier. Een constructiefout, noemden ze dat.

Constructiefout. Pieter moest lachen. Dat is toch een prachtig woord? Mensen noemen het een vergissing. Gemeenten noemen het een kostenoverschrijding. Politici spreken over voortschrijdend inzicht. En bij kippen heet het ineens een constructiefout.

Het klinkt bijna alsof er een architect met een veiligheidshelm naast het legnest stond. "Jongens… we hebben een rekenfoutje gemaakt."

Toch voelde Pieter vooral mee met de kip. Want eerlijk is eerlijk… Wie ooit een niersteen heeft gehad, hoeft geen pluimvee-expert te zijn om te vermoeden dat een ei van 117 gram geen ontspannen woensdagmiddag oplevert.

Dat is geen legmoment. Dat is topsport. Daar mag eigenlijk een fysiotherapeut naast staan met een handdoek en een isotone sportdrank. "Rustig ademhalen, Gerda… nog één perswee…"
En terwijl half Vlaanderen zich afvroeg wat er in dat gigantische ei zou zitten, wist de eigenaresse al wat ermee ging gebeuren. Een omelet.

Dat vond Pieter misschien nog wel het mooiste van het hele verhaal. Hoe bijzonder iets ook is… uiteindelijk belandt het gewoon in de koekenpan.

Misschien is dat wel een les.

Wij mensen maken van uitzonderingen graag wereldnieuws. We wegen ze, meten ze, analyseren ze en discussiëren er eindeloos over. Terwijl degene die het wonder voortbracht vooral hoopt dat het een beetje meegevallen is.

Dat geldt eigenlijk niet alleen voor kippen. Ook mensen dragen soms veel zwaardere eieren met zich mee dan anderen zien. Een moeilijke beslissing. Een verlies. Een verantwoordelijkheid. Een zorg voor een ander. Van buiten lijkt het soms een bijzonder verhaal. Van binnen was het vooral een pijnlijk klusje.

Dus voordat we ons vergapen aan het formaat van iemands succes, prestatie of levensverhaal, mogen we misschien ook even stilstaan bij de inspanning die eraan voorafging.

En wat Pieter betreft? Hij blijft voorlopig toch maar gewone eieren kopen. Zijn koekenpan heeft tenslotte ook zijn grenzen.

En bovendien… Als de buurhaan ineens met een veel te brede glimlach over de schutting kijkt, weet je nooit zeker of hij alleen maar goedemorgen komt zeggen.

PIETER EN DE VIERDAAGSE VAN DE VERLEIDING

Er bestaan twee soorten wandelaars.

Je hebt de slenteraar. Dat is iemand die drie kwartier doet over een straat met twee etalages, omdat hij onderweg uitgebreid moet bespreken waarom de geraniums van nummer 42 er dit jaar "toch wat vermoeid" uitzien.

En je hebt de wandelaar. Dat ben ik.

Niet omdat ik zo snel ben. Integendeel. Ik wandel in een tempo waarbij de vogels onderweg voldoende tijd hebben om een nest te bouwen, eieren uit te broeden en hun jongen uit te zwaaien. Maar ik wandel wel doelgericht. Zonder winkelruitmeditaties. Zonder plotselinge stiltes om een hondje te aaien dat helemaal geen aandacht wil.

Mijn liefde voor wandelen begon al als padvinder.

In die tijd liepen we de Kaloramamars in Nijmegen. Een tocht waarbij je als jonge knaap leerde dat blaren eigenlijk een vorm van karakterontwikkeling zijn. Daarna volgden vele Avondvierdaagsen. Kilometer na kilometer. Met een oranje, een banaan en de vaste overtuiging dat de laatste kilometer altijd minstens zes kilometer lang duurde.

Toch is er één wandeltocht die ik nooit heb gelopen.

De Nijmeegse Vierdaagse. Enkele van mijn broers deden hem. Een zus ook. Waarschijnlijk hebben ze onderweg zelfs nog plezier gehad. Maar voor mij… is dat toch een voettocht te ver.

Veertig kilometer per dag. Vier dagen achter elkaar. Dat betekent dat je voeten na dag twee niet meer luisteren naar je hersenen maar rechtstreeks onderhandelen met de EHBO.

Nee hoor. Ik bewonder iedereen die hem loopt. Ik zwaai. Ik klap. Ik eet een ijsje. Dat voelt als een uitstekende taakverdeling.

Toch blijft de Vierdaagse ieder jaar iets bijzonders. Voor mij begint die namelijk niet in Nijmegen. Hij begint in Wijchen. Mijn oude woonplaats. Woensdag was daar altijd feest. De wandelaars trokken over de Kasteellaan en langs de Markt. Muziek overal. Mensen rijen dik. Vlaggen. Bloemen. Kinderen op schouders. En ik… ik stond met grote ogen te kijken.

Vooral naar de militairen. Die liepen daar alsof veertig kilometer een ommetje naar de bakker was. Met een rugzak waar vermoedelijk een complete eengezinswoning in zat. Ik vroeg me als jongetje altijd af wat daar allemaal in moest. Een tent. Een veldkeuken. Een reservebrug. Drie weken proviand. Een complete fanfare. En waarschijnlijk nog een opvouwbare generaal. Hoe ouder ik word, hoe meer respect ik krijg voor die mannen en vrouwen. Niet alleen vanwege de afstand.
Maar vanwege de discipline. Samen uit. Samen thuis. Niet opgeven. Elkaar helpen. Dat zijn misschien wel de mooiste kilometers die ze afleggen.

En alsof de herinneringen zelf ook wandelschoenen aantrekken, hoor ik ieder jaar dezelfde liedjes weer in mijn hoofd. “Kom mee naar buiten allemaal…” André van Duin staat dan ineens op mijn schouder mee te zingen. Even later komt Jasperina de Jong met Jo met de banjo voorbij. Lien sjokt erachteraan met haar mandoline. En ergens in de verte galmen De Wama’s: “Met de school fijn een dagje naar buiten…”

Binnen vijf minuten verandert mijn hoofd in een wandelende jukebox uit de jaren zestig. Ik hoef Spotify niet eens aan te zetten. Mijn geheugen draait gewoon op vinyl.

En eerlijk gezegd is dat misschien wel de mooiste wandeling van allemaal. Niet die veertig kilometer over asfalt. Maar die paar stappen terug naar vroeger. Naar Wijchen. Naar de geur van friet en suikerspin. Naar militairen waar je als jongetje tegenop keek. Naar muziek die vanzelf weer begint zodra juli op de kalender verschijnt.

Nee… Ik zal de Vierdaagse waarschijnlijk nooit lopen. Mijn knieën hebben daar inmiddels een officieel bezwaarschrift tegen ingediend. Maar genieten? Dat doe ik ieder jaar.

Soms hoef je niet mee te lopen om toch onderdeel van de tocht te zijn. Soms is langs de kant staan al voldoende. Want niet iedere wandeling wordt met de voeten gemaakt. De mooiste leg je af in je herinneringen. En geloof me… Daar krijg je zelden blaren van.

Nee, de Vierdaagse gaat niet alleen over kilometers maken, maar ook over doorzettingsvermogen, saamhorigheid en de kunst om onderweg te blijven genieten. Soms is dat de langste én mooiste wandeling die er is.

OPERATIE SLAAPMUTS

Over soldaten in de achtertuin, slapeloze Belgen en waarom niet iedere nacht geschikt is voor een generale repetitie.

Pieter las het bericht en zijn fantasie sloeg onmiddellijk op hol.

Je ligt heerlijk te slapen. Je droomt van een zonovergoten strand, een zwoele vakantieliefde of een onbeperkt driegangendiner waarbij je na het toetje nog gewoon in dezelfde broek past. En dan…

Ping! De beveiligingscamera meldt beweging. Je kijkt op je telefoon en ziet vijf donkere figuren met capuchons en geweren door je achtertuin sluipen.

Dat zijn van die momenten waarop je niet eerst denkt: "Ach, vast Defensie." Nee. Dan denk je aan inbrekers. Aan een invasie. Aan een slecht georganiseerde buurtbarbecue. Of aan schoonfamilie die eindelijk de kortste route heeft gevonden.

Het Belgische echtpaar belde keurig de hulpdiensten. "Blijf binnen," luidde het advies. Dat lijkt Pieter een uitstekend idee. Want eerlijk is eerlijk: als er vijf zwaarbewapende mannen door je tuin lopen, is "even vragen wat de bedoeling is" misschien niet de sterkste openingszin.

Een half uur later kwam de verlossing. "O, het is een militaire oefening." Alsof je huisarts belt met de mededeling: "Goed nieuws. Die hartstilstand waar u zich zorgen over maakte… dat was slechts een oefening."

Pieter ziet het al helemaal voor zich.

De commandant fluistert: "Team Alpha, doelwit bereikt." Waarop een soldaat voorzichtig opmerkt:

“Commandant… volgens mij lopen we tussen de hortensia’s.” “Negeren.” “En daar staat een tuinkabouter.” “Waarschijnlijk vijandelijke camouflage.” “Die trampoline dan?” “Spring er tactisch overheen.” “En de barbecue?” “Niet aanraken. Dat kan een valstrik zijn.”

Ondertussen zit Guillaume bibberend achter het slaapkamerraam met een telefoon in de ene hand en een honkbalknuppel in de andere. Zijn partner fluistert: “Wat doen we?” “Geen idee.” “Zullen we de hond loslaten?” “Nee… die kent alleen het commando ‘koekje’.”

Pieter vraagt zich af hoe dat overleg op Defensie is verlopen. “Waar gaan we oefenen?” “In een bos?” “Nee.” “Op een oefenterrein?” “Te voorspelbaar.” “Dan maar tussen slapende burgers?” “Perfect. Dat voelt realistischer.”

Nu begrijpt Pieter best dat militairen moeten trainen. Liever goed geoefende militairen dan mensen die tijdens een echte noodsituatie eerst Google Maps moeten openen.

Maar ergens ligt toch een grens. Die grens ligt ongeveer bij het tuinhek van Guillaume. Want een achtertuin is voor de gemiddelde Europeaan heilige grond. Daar staan de geraniums. De barbecue. De opblaasbare flamingo. En dat ene stoeltje waarvan niemand weet waarom het al twintig jaar scheef staat, maar dat toch nooit wordt weggegooid.
Daar hoort geen peloton doorheen te sluipen.

Pieter ziet de toekomst al voor zich. Defensie stuurt voortaan vooraf een brief. “Geachte bewoner. In de nacht van dinsdag op woensdag kan uw tuin tijdelijk onderdeel uitmaken van Operatie Nachtuil. Mocht u tussen 02.00 en 03.00 uur soldaten aantreffen achter uw schuurtje, verzoeken wij u vriendelijk de tuindeur niet op slot te doen. Excuses voor eventueel platgelopen petunia’s.”

Dat leest toch een stuk prettiger. Want veiligheid is belangrijk. Oefenen is noodzakelijk. Maar burgers een halve hartverzakking bezorgen hoort volgens Pieter niet in het lesprogramma.

Al moet hij toegeven… Als je ooit wilde weten of je beveiligingscamera goed werkt… dan is een volledig peloton in je achtertuin wel een uiterst overtuigende praktijktest.

DE TRIBUNE BOVEN VAK O

Waar rood-wit nooit uitverkocht raakt

Er zijn mensen die denken dat voetbal negentig minuten duurt.

Dat zijn vaak dezelfde mensen die ook geloven dat een barbecue alleen om het vlees draait en dat de koffie op maandagochtend vanzelf warm blijft.

Nee.

Voor een Spartaan begint een wedstrijd al ruim voordat de eerste bal rolt. Met appjes. Met de vraag wie rijdt. Met de discussie of de scheidsrechter vorig seizoen ook al kleurenblind was. En met de vaste gedachte: *"Vandaag gaan we ze pakken."* Zelfs als de tegenstander toevallig Real Madrid zou zijn.

Zo mag Pieter met enige regelmaat plaatsnemen op de tribune van Het Kasteel. Samen met zoon Patrick. Kleinzoon Boaz. En de onafscheidelijke vrienden Jeroen, Pascal en Remko.

Een gezelschap waarbij de analyses soms nog harder over elkaar heen buitelen dan de spelers over het natte gras.

"Die moet schieten!" "Nee, overspelen!" "Nee, wisselen!" "Nee, de trainer wisselen!" Na afloop blijken ze allemaal gelijk te hebben gehad. Wonderlijk genoeg.

Maar er zit nóg een gezelschap op de tribune. Alleen zie je dat niet meteen. Want ergens, hoog boven de Denis Neville, moet een tweede ring zijn. Een ring zonder draaipoortjes. Zonder wachtrij

voor de koffie. En zonder supporters die nét op het verkeerde moment besluiten een broodje kroket te halen waardoor precies dan de enige goal van de wedstrijd valt.

Daar zitten Jan Ooms. De schoonvader van Patrick. Daar zitten Ria en Jasper, de ouders van Remko. En Pieter weet bijna zeker dat ook zijn oude collega, voormalig wethouder Dienny Kroos-van der Mey, af en toe glimlachend over zijn schouder meekijkt.

Niet luidruchtig. Niet met een megafoon. Gewoon… aanwezig. Alsof ze zeggen: *"Maak je niet druk. Wij zien het ook."*

En eerlijk gezegd verklaart dat een hoop.

Soms veert Pieter op omdat hij denkt iemand zijn naam te horen. Soms draait hij zich om terwijl niemand iets gezegd heeft. En soms voelt een lege stoel helemaal niet leeg.

Het afgelopen seizoen was sportief een beetje als een pak beschuit dat drie weken open heeft gestaan.

In februari droomden we nog voorzichtig van Europa. In mei waren we vooral blij dat de zomerstop begon. Van vijf naar tien. Van bravoure naar brommen. Van "dit wordt ons jaar!" naar "volgend seizoen dan maar." Zelfs de nachtkaars had op een gegeven moment medelijden.

Maar gek genoeg… werd juist daardoor duidelijk waar voetbal werkelijk om draait.

Niet om een ranglijst. Niet om een statistiek. Niet eens om winnen. Want iedere thuiswedstrijd lopen er mensen Het Kasteel binnen die iemand missen.

Een vader. Een moeder. Een vriend. Een buurman. Iemand die jarenlang naast hen zat en ineens alleen nog in herinneringen meeklapt.

En toch… als het publiek begint te zingen… als Boaz opspringt na een mooie aanval…als Patrick en zijn vrienden tegelijkertijd mopperen op exact dezelfde verkeerde pass…dan lijkt het alsof de stemmen van boven heel even meezingen.

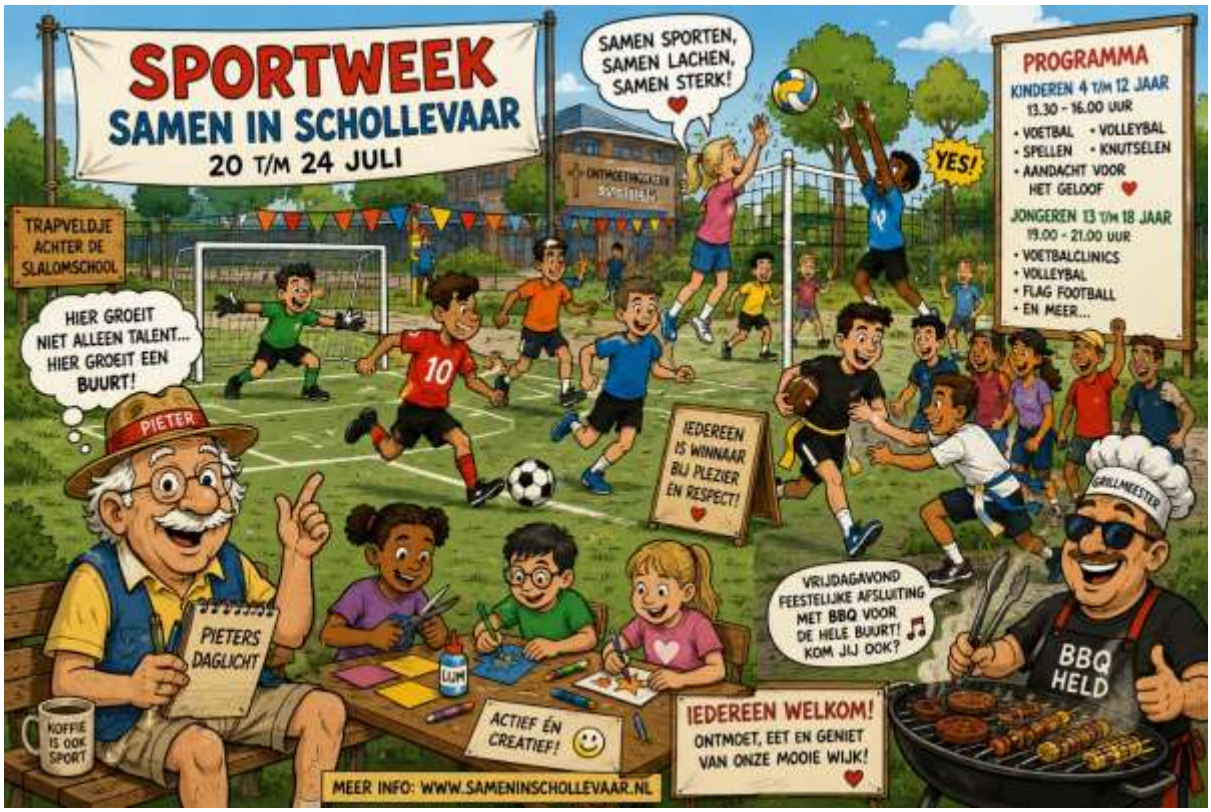
Misschien is dat onzin. Misschien ook niet. Sommige dingen hoef je niet te bewijzen. Je hoeft ze alleen maar te voelen.

Boaz groeit ondertussen op met hetzelfde rood-witte virus dat ooit zijn vader besmette. Er bestaat geen vaccin tegen. Gelukkig maar. Hij leert dat je blijft komen als het regent. Dat je blijft zingen als je achterstaat. En dat je na een nederlaag gewoon weer een broodje haalt alsof niets gebeurd is. Dat heet karakter. Of Spartaan zijn. Het verschil is nauwelijks uit te leggen.

Misschien is dat wel de mooiste erfenis die mensen elkaar kunnen nalaten.

Geen bekers. Geen medailles. Geen prijzenkast. Maar een stoel op de tribune. Een sjaal. Een herinnering. En een klein jongetje dat later tegen zijn eigen kinderen zal zeggen: "Hier zat opa altijd." Waarop ergens, hoog boven Het Kasteel, een paar bekende gezichten tevreden naar beneden kijken.

Want rood-wit slijt niet. Rood-wit verhuist hooguit een tribune omhoog. En zolang er beneden iemand blijft zingen… blijft boven het applaus hoorbaar.

Zelfs als je struikelt over je eigen veters)

Er zijn van die zomerdagen waarop de zon besluit overuren te draaien. De stoep ruikt naar vakantie, de ijsjes smelten sneller dan de goede voornemens op 1 januari en ergens in Schollevaar klinkt een fluitje. Niet van de scheidsrechter die buitenspel constateert, maar van een vrijwilliger die roept: *"Kom op jongens, nog één rondje!"*

Pieter keek op van zijn tuinstoel, zette zijn leesbril recht en dacht: *Dat kan twee dingen betekenen. Of de Tour de France is verkeerd afgeslagen, of er gebeurt iets moois achter de Sjalomschool.*

Het bleek gelukkig het laatste.

Op het trapveldje was het een vrolijke chaos. Ballen vlogen door de lucht alsof ze auditie deden voor het Nederlands ruimtevaartprogramma. Bij het voetbal stond een jongetje zichzelf al na drie minuten als nieuwe Memphis te presenteren, terwijl zijn vriendje de bal zo hard overschoot dat de buurvrouw vermoedelijk dacht dat de meteorietenregen eindelijk was begonnen.

Bij het volleybal werd de zwaartekracht openlijk uitgedaagd. Sommige sprongen waren indrukwekkend. Andere deelnemers ontdekten dat gras verrassend zacht ligt. Nou ja… meestal dan.

En ondertussen werd er geknutseld. Want niet ieder talent hoeft een bal te kunnen raken. Sommige kinderen maken met een schaar, een vel papier en een beetje lijm kunstwerken waar menig museumdirecteur stil van zou worden. Of in ieder geval heel beleefd naar zou glimlachen.

Pieter moest lachen.

Want als volwassenen sporten, gaat het vaak over stappentellers, hartslagzones, eiwitshakes en sporthorloges die voortdurend melden dat je nóg actiever moet zijn.

Kinderen hebben dat probleem niet. Die rennen gewoon. Omdat er een bal is. Omdat een vriend rent. Of omdat iemand roept: “Wie het eerst bij de boom is!”

Dat is misschien wel de zuiverste vorm van topsport die er bestaat.

En als de middag overgaat in de avond, nemen de jongeren het veld over. Voetbal, volleybal, flag football… Pieter kende dat laatste eerlijk gezegd alleen als een waslijn waarop de buurman zijn vakantiehanddoeken droogt, maar het bleek een echte sport te zijn. Weer wat geleerd.

Het mooiste was misschien nog wel dat er geen tribunes vol schreeuwende ouders stonden. Geen VAR. Geen transfergeruchten. Geen commentatoren die elk verkeerd ingooi analyseren alsof de toekomst van het vaderland ervan afhangt.

Alleen plezier. En vrijwilligers. Die stille helden die hun vakantie opofferen om ervoor te zorgen dat een ander een mooie vakantieherinnering krijgt. Dat zijn mensen die geen gouden medaille krijgen. Hooguit een zonnebrandneus. En misschien een schorre stem. Maar wel een wijk die een beetje warmer wordt.

Vrijdag wordt de week afgesloten met een barbecue. Daar zal ongetwijfeld weer iemand de hamburgers nét iets te lang laten liggen, iemand anders beweert dat zijn zelfgemaakte satésaus een geheim familierecept is (terwijl de fles pindasaus nog zichtbaar naast de barbecue staat) en er zal vast een buurman zijn die zichzelf spontaan tot grillmeester van Nederland uitroept.

Zo hoort dat. Want een buurt groeit niet alleen van stenen, asfalt en straatverlichting. Een buurt groeit wanneer kinderen samen spelen. Wanneer jongeren elkaar leren kennen. Wanneer vrijwilligers hun tijd geven. Wanneer onbekenden bekenden worden. En misschien is dat uiteindelijk wel de grootste overwinning van deze sportweek.

Niet hoeveel doelpunten er zijn gemaakt. Maar hoeveel glimlachen. Want die verdwijnen niet in het net. Die neem je mee naar huis.

DE ACHTSTE RENNER VAN DE TOUR

Of hoe een cameramotor soms harder trapt dan een prof.

Pieter zit deze dagen weer trouw op de bank. Afstandsbediening binnen handbereik, een bakje pinda's op tafel en de Tour de France op het scherm. Het jaarlijkse ritueel waarin volwassen mannen vrijwillig drie weken lang berggeiten imiteren, terwijl commentatoren iedere zweetdruppel behandelen alsof die cultureel erfgoed is.

En eerlijk is eerlijk: Pieter geniet. Van de prachtige landschappen. Van de heroïsche aanvallen. Van de gezichten waarop je kunt zien dat iemand zich afvraagt waarom hij ooit op een racefiets is gestapt.

Maar de laatste jaren kijkt Pieter toch met een steeds sceptischere blik. Niet naar de renners. Naar de motoren. Want hoe langer hij kijkt, hoe vaker hij denkt: "Volgens mij rijdt daar een ongenode ploeggenoot mee."

Neem zo'n eenzame koploper. Hij demarreert. Hij geeft alles. En vlak voor hem… rijdt een cameramotor. Keurig op veilige afstand natuurlijk. Althans, veilig volgens iemand die waarschijnlijk ook vindt dat een mug geen invloed heeft op een windmolen. Ondertussen legt die motor een prachtig televisieshot vast. En een prachtige luchtbel.

Pieter zag ooit een natuurkundige uitleggen dat luchtweerstand boven de veertig kilometer per uur de grootste tegenstander van een wielrenner is. Haal daar een paar procent vanaf en je hoeft geen wonderbenen meer te hebben. Dan krijg je gratis wattages cadeau. Gratis. Van de televisie.

Dat is toch een merkwaardige gedachte. Wij zitten thuis op de bank te roepen: "Kom op! Pak hem!" Terwijl de cameraman onbedoeld meewerkt door alvast een stukje tegenwind op te eten.

Eigenlijk zijn wij dus medeplichtig. Niet de renners. Wij. Wij willen close-ups van een bezwete neusvleugel. Wij willen haarscherpe beelden van een trillende kuitspier. Wij willen droneachtige opnamen vanaf drie meter hoogte, maar dan zonder drone.

En dus rijdt er een motor. Die misschien nét genoeg lucht breekt om een aanval te laten slagen.

Pieter begon zich zelfs af te vragen of de Tour inmiddels niet uit acht ploegen bestaat. En één filmploeg. Sterker nog: als dit zo doorgaat krijgen de motoren straks ook rugnummers. "Motor 27 wint vandaag de prijs voor de strijdlust." "Motor 14 heeft vandaag uitstekend kopwerk verricht." "De cameraman krijgt de bolletjestrui voor de mooiste klimbeelden." En ergens in Parijs staat een monteur met een fles champagne op het podium.

Absurd? Misschien. Maar wetenschappers hebben inmiddels aangetoond dat een motor tientallen meters vóór een renner de luchtweerstand al merkbaar kan verminderen. Op hoge snelheid kunnen zulke effecten seconden opleveren. En in een tijdrit of een grote ronde zijn seconden soms het verschil tussen eeuwige roem en een plaats in de categorie "Weet je nog, die ene die nét tweede werd?"

Tom Dumoulin liet ooit al voorzichtig doorschemeren dat een cameramotor hem tijdens de Vuelta kostbare seconden had gekost. Niet schreeuwend. Niet dramatisch. Gewoon zoals Tom dat doet: bijna verontschuldigend. Dat maakte het misschien juist geloofwaardiger.

Begrijp Pieter niet verkeerd. Hij wil die prachtige televisiebeelden helemaal niet missen. Zonder motoren zouden we waarschijnlijk drie weken naar een helikopterbeeld kijken waarop Pogacar eruitziet als een verdwaalde punaise.

Dat wil ook niemand. Maar misschien is het tijd om eerlijk te erkennen dat televisie niet alleen registreert. Televisie doet soms ook mee.

En misschien ligt daar wel de echte uitdaging voor de Tour van de toekomst. Niet alleen de snelste benen winnen laten, maar ook zorgen dat de camera geen onbedoelde ploegleider wordt. Want sport is op haar mooist als achteraf niemand hoeft te zeggen: "Ja… maar…"

En Pieter? Die kijkt morgen gewoon weer. Met een kop koffie. Een bakje pinda's. En één oog op de kopgroep. Maar het andere oog… Dat blijft strak gericht op die motor.

Want soms is de onzichtbare tegenstander helemaal niet onzichtbaar. Hij draagt een helm. En een camera.

BLARENPRAAT

Over voeten, volharding en waarom het leven soms gewoon een pleister nodig heeft

Pieter keek naar de televisie. De Vierdaagse van Nijmegen was weer in volle gang. Tienduizenden wandelaars trokken stoïcijns door de Betuwe, over dijken, door dorpen en langs uitzinnige supporters die met gladiolen stonden te zwaaien alsof iedere wandelaar zojuist de Tour de France had gewonnen.

En toen hoorde hij het woord dat ieder jaar weer de hoofdrol opeist. Blaren.

Niet de burgemeester. Niet de marsleider. Niet de gladiolen. Nee… blaren. Je kunt de Vierdaagse gerust omdopen tot Het Internationaal Festival van de Vochtgevulde Voetblaas.

Pieter moest lachen. Want Nederlanders hebben een merkwaardige relatie met blaren. We kunnen een marathon lopen zonder erover te praten, maar zodra er een blaar verschijnt, wordt het een nationale ramp. “Moet je kijken!” En hup… schoen uit. Alsof iemand zojuist een zeldzame panda heeft gevonden. Een blaar van drie millimeter krijgt meer aandacht dan een compleet vernieuwde knie.

Vroeger was dat al niet anders. Als jongen liep Pieter duizenden kilometers. Niet omdat hij zo sportief was, maar omdat fietsen soms kapot waren, de bus niet reed en ouders nog geloofden dat twee gezonde benen een uitstekend vervoermiddel waren.

Na afloop trok je je schoenen uit. En daar was-ie. De blaar. Geen drama. Geen EHBO-post. Je moeder prikte hem met een naald die eerst “ontsmet” werd door hem even boven het gasfornuis te houden. Daarna kwam er een pleister op die zo stevig vastzat dat hij bij het verwijderen ongeveer drie provincies huid meenam. Je overleefde het.

Tegenwoordig bestaan er complete blarenprotocollen. Tweedehuidverband. Siliconenpleisters. Gelkussens. Voetcoaches. Blarenspecialisten. Pieter vermoedt dat er ergens een universitaire leerstoel bestaat: "Hoogleraar Vochtophoping onder de Epidermis, met bijzondere aandacht voor linkerhielen."

Maar eerlijk is eerlijk… Een blaar is eigenlijk een klein wondertje. Je huid zegt namelijk: "Rustig aan vriend… ik vang de klappen wel even op." Dat vochtlaagje is geen straf. Het is een beschermengel in doorzichtige verpakking.

En ineens dacht Pieter: Misschien lijken mensen wel veel meer op blaren dan we zelf denken.

Iedereen loopt wel ergens op. Werk. Relaties. Mantelzorg. Kinderen. Zorgen. Verwachtingen. Teleurstellingen. Sommigen krijgen blaren op hun voeten. Anderen krijgen ze op hun hart. Je ziet ze alleen niet. Want niet iedere wond zit onder een pleister. Sommige zitten achter een glimlach.

Het leven schuurt nu eenmaal. Wie nooit wrijving voelt, komt waarschijnlijk nergens. Nieuwe schoenen geven blaren. Nieuwe banen ook. Nieuwe liefdes trouwens eveneens.
En zelfs dromen kunnen pijn doen voordat ze lekker gaan zitten. Dat is misschien wel de grootste les van de Vierdaagse.

Niet dat je veertig of vijftig kilometer kunt lopen. Maar dat je onderweg leert luisteren naar je lichaam. Dat je op tijd even gaat zitten. Dat je sokken verwisselt. Water drinkt. En accepteert dat zelfs de sterkste wandelaar soms strompelt. Want doorgaan is prachtig. Maar verstandig doorgaan is nog veel mooier.

Pieter moest ineens denken aan dat oude spreekwoord: "Wie zijn billen brandt, moet op de blaren zitten." Meestal gebruiken we dat als iemand een domme keuze heeft gemaakt. Maar eigenlijk zit er nog een diepere wijsheid in.

Blaren vertellen een verhaal. Over keuzes. Over grenzen. Over volhouden. En vooral… Over herstellen. Want iedere blaar zegt eigenlijk: "Hier is hard gewerkt."

Niet iedere blaar ontstaat door domheid. Sommige ontstaan omdat je onderweg was naar iets moois. En misschien geldt dat ook wel voor het leven.

Iedereen draagt ergens littekens. Van verlies. Van liefde. Van dromen die anders liepen. Van verwachtingen die schuurden. Maar net als een blaar geneest ook veel daarvan. Langzaam. In stilte. Met een beetje rust. En soms met een pleister van iemand die gewoon even naast je komt zitten.

Dus als je deze week een Vierdaagseloper ziet strompelen… Kijk dan niet alleen naar zijn voeten. Kijk vooral naar zijn doorzettingsvermogen. Want achter iedere blaar schuilt een verhaal. En achter ieder verhaal loopt een mens die besloot tóch weer een volgende stap te zetten.

Dat is misschien wel de mooiste finish die er bestaat.

OPERATIE SLAKKENBIER

Hoe Pieter ongewild uitgroeide tot de Al Capone van de achtertuin

Pieter heeft zich bekeerd.

Niet tot een nieuw geloof, niet tot yoga en zelfs niet tot volkstuinvereniging “De Groene Vingers”, waar men elkaar begroet met een knikje en een composthoop.

Nee. Pieter is gevallen voor een oeroude wijsheid uit de categorie “Oma Weet Raad.”

Bier tegen slakken. Dat klonk eerst als de perfecte oplossing. De slakken zouden zich tegoed doen aan een goedkoop pilsje, erin kukelen en vredig het tijdelijke voor het eeuwige verwisselen.

“Mooi,” dacht Pieter. “Dan kan ik eindelijk weer een hosta zien zonder dat die eruitziet alsof er een kudde geiten doorheen is gehold.”

Dus kocht hij het allergoedkoopste bier dat de supermarkt kon leveren. Bier waarvan zelfs de vakkenvuller zich afvroeg of het eigenlijk wel voor menselijke consumptie bedoeld was.

Hij vulde een paar potjes. En wachtte. De volgende ochtend leek zijn tuin op de parkeerplaats van een festival na drie dagen Pinkpop. Overal slachtoffers. Slakken. Dikke slakken. Kleine slakken. Naaktslakken. Slakken waarvan Pieter zeker wist dat ze helemaal niet in Nederland thuishoorden. Sommigen leken zelfs nog met een pootje boven het bier uit te steken alsof ze riepen: “Nog eentje dan…”

Dag na dag haalde Pieter complete gezinnen uit de bierpotjes. Hij voelde zich geen tuinier meer. Hij voelde zich de exploitant van de grootste slakkenkroeg van Zuid-Holland.

Iedere avond opende Café De Dronken Naaktslak zijn deuren. Happy Hour. Twee slokken voor de prijs van één. Geen sluitingstijd. Wel een definitieve uitgang.

Zelfs de vogels begonnen vreemd te kijken. Een merel zat op de schutting alsof hij dacht: "Pieter… dit loopt uit de hand." Een egel kwam voorzichtig poolshoogte nemen en liep hoofdschuddend weer weg. Zelfs de padden weigerden nog dienst. Ze hadden waarschijnlijk een vakbond opgericht.

Langzaam begon het aan Pieter te knagen. Want hoe irritant slakken ook kunnen zijn… ze zijn óók onderdeel van de natuur. Hij stond met een vergiet vol overleden slakken in zijn handen en dacht: "Wanneer ben ik veranderd in de Charles Bronson van de border?"

Gelukkig bleek Oma méér raad te weten dan alleen bier. Er bestaan namelijk vriendelijkere manieren. Kopertape, waar slakken een hekel aan hebben. Schapenwolkorrels die als een prikkelige snelwegversperring werken. Lavagruis dat voor een slak ongeveer voelt als blootsvoets over Lego lopen. Aaltjes die het probleem onder de grond aanpakken. En misschien wel het mooiste: zorgen dat egels, vogels en padden zich thuis voelen in je tuin. Die doen het werk gratis, zonder cao-onderhandelingen en zonder dat er een krat bier aan te pas komt.

Eigenlijk lijkt een tuin verrassend veel op de samenleving. Als je één probleem alleen maar bestrijdt, ontstaat er vaak ergens anders een nieuw probleem. Maar als je zorgt voor evenwicht, samenwerking en ruimte voor iedereen, lost veel zich vanzelf op. Dat geldt voor slakken. En misschien nog wel meer voor mensen.

Overigens staan de bierpotjes voorlopig nog even in de tuin. Niet omdat Pieter zo'n fanatieke slakkenjager is. Maar omdat hij nog drie blikjes van dat afschuwelijke budgetbier over heeft. En zelfs hij vindt dat je sommige dingen beter aan de slakken kunt geven dan aan je visite.

MET DE PLEEROL ONDER JE ARM

Waarom een stukje gras soms verder brengt dan een vliegreis

Er zijn van die beelden die je wereldbeeld voorgoed veranderen. Een minister op een step. Een directeur in een poncho. En een buurman die met een rol toiletpapier onder zijn arm statig over het fietspad paradeert.

Dat laatste zag Pieter onlangs. En ineens wist hij het weer: op een camping is iedereen gelijk. Want hoe belangrijk je jezelf thuis ook vindt, op een camping ben je gewoon “die meneer met de pleerol.” Geen functietitel. Geen leaseauto. Geen LinkedIn-profiel. Alleen een rol Page, drie haringen en een opblaasbare luchtbedpomp die nooit doet wat hij moet doen.

Pieter moest lachen toen hij las dat Nederland deze zomer maar liefst 65 buurtcampings telt. Een record. Overal verrijzen voor drie dagen tentjes tussen de flatgebouwen, speelvelden en parken.

En eerlijk? Hij vindt het een briljant idee. Want de gemiddelde Nederlander kent tegenwoordig de naam van zijn wifi beter dan die van zijn overbuurman.

We wonen naast elkaar. Maar leven langs elkaar heen. Tot er ineens een partytent verschijnt. Dan blijkt buurman Henk ineens geweldig saté te kunnen bakken. Mevrouw Fatima de lekkerste muntthee van de wijk te maken. En de stille buurvrouw van nummer 18 blijkt een wandelende muziekencyclopedie te zijn die moeiteloos alle nummers van ABBA achterstevoren kan zingen. Nou ja… bijna.

Pieter ziet het helemaal voor zich.

Vrijdagmiddag. Het grasveld verandert langzaam in camping “Chez Stoeptegel”. Tenten verschijnen

alsof paddenstoelen zich met vakantie bemoeien. Kinderen rennen alsof ze nooit van schermtijd hebben gehoord. Iemand blaast al twintig minuten een luchtbed op zonder dop. En ergens roept een vader: “Heeft iemand toevallig een tentharing over?”

Binnen drie minuten staan er zeven mensen. Met acht haringen. En twaalf adviezen. Want Nederlanders helpen graag. Zeker als ze daarna mogen uitleggen hoe jíj de haring eigenlijk had moeten slaan.

Het mooiste vindt Pieter misschien nog wel dat de buurtcamping zo heerlijk eerlijk is.

Niemand maakt indruk. Sterker nog… Iedereen ziet er op een gegeven moment een beetje knullig uit. Je haar zit scheef. Je slippers piepen. Je campingstoel kraakt. Je loopt met een afwasbak alsof dat de normaalste zaak van de wereld is.

En dan…

De wandeling. Met de pleerol onder je arm. Dat is het ultieme gelijkheidsbeginsel. De advocaat. De buschauffeur. De wijkagent. De wethouder. De vakkenvuller. Ze lopen allemaal hetzelfde. Alsof ze auditie doen voor een documentaire over menselijke kwetsbaarheid. En niemand ontsnapt eraan.

Pieter denkt zelfs dat de pleerol misschien wel het meest democratische voorwerp van Nederland is. Hij maakt geen onderscheid. Iedereen heeft hem nodig. En iedereen probeert onderweg vooral níét te veel oogcontact te maken.

Maar juist daar, tussen de scheerlijnen, de barbecuegeur en het geklungel met opvouwstoeltjes, gebeurt iets bijzonders. Mensen praten weer. Niet via een app. Niet via een buurtgroep waarin vooral wordt gemeld dat er een verdachte kat is gesignaleerd. Maar gewoon… Van mens tot mens.

Kinderen sluiten binnen tien minuten vriendschappen waar volwassenen soms tien jaar over doen. Ouders drinken samen koffie. Opa’s vertellen sterke verhalen. En oma’s winnen zonder moeite het jeu-de-boulestoernooi, terwijl iedereen zich afvraagt hoe dat toch elke keer weer kan.

Natuurlijk gaat er ook van alles mis. De stoelen staan in Rotterdam. De koelkast doet het niet. Iemand heeft per ongeluk de tentharingen van de buurman gebruikt. En het begint precies te regenen als de barbecue op temperatuur is. Maar vreemd genoeg lijken dat juist de mooiste herinneringen te worden. Omdat perfectie nooit verbindt. Gepruts wel.

Misschien is dat wel de echte luxe van een buurtcamping. Niet dat je ver weg bent. Maar dat je ineens dichtbij komt. Dicht bij de mensen die je dagelijks passeert zonder ze echt te zien.

Pieter vermoedt daarom dat een buurtcamping eigenlijk helemaal geen camping is. Het is een herinnering. Aan een tijd waarin buren nog buren waren. Waarin kinderen gewoon buiten speelden. Waarin een pan soep voor zes personen ineens voldoende bleek voor twaalf. En waarin niemand zich schaamde om met een pleerol onder zijn arm over het terrein te lopen. Omdat iedereen wist: Over vijf minuten ben ik zelf aan de beurt.

En misschien… is dat wel de mooiste vakantie die je kunt hebben.

MAG EEN WANDELING GEWOON EEN WANDELING ZIJN?

Er bestaan woorden die ooit iets betekenden. Echt iets. Woorden met geschiedenis, gewicht en soms zelfs een baard.

En dan gebeurt er iets. We gaan zo'n woord steeds vaker gebruiken. Eerst voor bijzondere situaties. Daarna voor bijna alles. En uiteindelijk betekent het ongeveer: *ik vond het wel leuk, maar ik wil er graag een spiritueel sausje overheen.*

Neem **magisch**.

Een wandeling is niet meer mooi, maar magisch. Een gesprek niet meer prettig, maar transformerend. Een ontmoeting niet toevallig, maar door het universum gestuurd.

Laatst las ik over iemand die een "magische ochtend" had gehad. Ik verwachtte een zonsverduistering, een bezoek van een buitenaards wezen of op zijn minst een koffiezetapparaat dat zichzelf had ontkalkt. Maar nee. De zon was opgegaan. De koffie was lekker. En iemand had een mooie gedachte gehad. Prachtig natuurlijk. Maar misschien mag een mooie ochtend soms gewoon een mooie ochtend zijn. Dat is al heel wat.

EEN SACRALE PLEK MET THEE

Ook **sacraal** doet het goed. Ooit betekende het heilig, afgezonderd van het gewone. Tegenwoordig kan bijna alles sacraal zijn: een yogaruimte, een bos, een slaapkamer of een kring van twaalf mensen op kussentjes. "Laten we samen een sacrale plek creëren." Meestal betekent dat: Zet je telefoon uit. Luister naar elkaar. En maak geen grapjes wanneer iemand iets deelt over zijn innerlijke kind.

Allemaal prima afspraken. Maar moet daarvoor onmiddellijk het heilige worden ingeschakeld? Mijn favoriete stoel thuis is belangrijk voor mij. Maar ik noem hem toch niet meteen sacraal. Hoewel Adri daar misschien anders over denkt als ik er met mijn voeten op zit.

ALLES IS EEN TRAUMA

Dan **trauma**. Een belangrijk woord. Een noodzakelijk woord. Dankzij de aandacht voor trauma begrijpen we beter hoe ingrijpende gebeurtenissen langdurig kunnen doorwerken. Maar soms lijkt het woord op een elastiek dat steeds verder wordt uitgerekt.

Een afwijzing? Trauma. Een strenge leraar? Trauma. Een verbroken relatie? Trauma. Een ongemakkelijk familiediner? Mogelijk trauma.

Niet alles wat pijn doet, is een trauma. Sommige dingen zijn verdrietig. Sommige dingen zijn moeilijk. Sommige dingen zijn gewoon ronduit vervelend. En soms heb je gewoon een rotdag. Daar is ook niets kleins aan.

ENERGIE: HET ZWITSERSE ZAKMES

En dan **energie**. "Ik voelde een vreemde energie." Dat kan betekenen: Ik vertrouw hem niet. "Er hing een zware energie." Dat kan betekenen: Er was spanning. Iemand was verdrietig. De vergadering duurde drie uur. Of het raam zat dicht.

Het handige van energie is dat het klinkt alsof je iets objectiefs hebt waargenomen. "Ik vertrouw hem niet" is een oordeel. "Zijn energie klopt niet" klinkt alsof je hem met een spirituele multimeter hebt doorgemeten.

Piep. Lage trilling. Afgekeurd.

HET UNIVERSUM HEEFT HET DRUK

Ook het **universum** heeft tegenwoordig een volle agenda. Het stuurt signalen, opent deuren, sluit wegen en brengt mensen samen. Het universum zegt opvallend vaak: "Kies voor jezelf." "Volg je hart." "Zeg je baan op." "Boek die opleiding."

Het zegt zelden: "Bied je excuses aan." "Werk je administratie bij." "Betaal die rekening."

Dat vind ik toch merkwaardig. Het universum heeft blijkbaar een voorkeur voor persoonlijke groei, maar weinig belangstelling voor de Belastingdienst.

MANIFESTEREN MET WIEROOK

Bij **manifesteren** zit een begrijpelijke kern. Wie een doel heeft, ziet vaak meer mogelijkheden. Gedachten beïnvloeden gedrag en gedrag beïnvloedt resultaten. Maar soms wordt het groter gemaakt.

Ik denk aan overvloed, dus komt overvloed. Ik denk aan succes, dus komt succes. En als het niet lukt? Dan heb ik blijkbaar niet goed genoeg gemanifesteerd. Daar wordt het gevaarlijk. Want dan wordt succes een bewijs van de juiste innerlijke houding en tegenslag een bewijs dat je innerlijk nog niet goed genoeg bent afgesteld. Soms is tegenslag echter gewoon tegenslag. Niet alles is een spiegel. Sommige dingen zijn gewoon een muur.

WOORDEN ZIJN GEEN DECORATIE

Nu zou iemand kunnen zeggen: “Pieter, doe niet zo moeilijk. Het zijn maar woorden.” Maar woorden zijn nooit zomaar woorden. Wie alles een trauma noemt, kan het verschil tussen een ernstige wond en gewone pijn uit het oog verliezen. Wie alles magisch noemt, maakt het bijzondere uiteindelijk gewoon.

Wie ieder toeval synchroniciteit noemt, vergeet dat toeval soms gewoon toeval is. En wie iedere kritiek een lage trilling noemt, hoeft misschien nooit meer te luisteren.

Daarom pleit ik niet voor minder gevoel. Integendeel. Ik pleit voor meer gevoel én betere woorden.

Noem een fijne avond gewoon fijn. Noem verdriet verdriet. Noem een probleem een probleem. Noem een voorkeur een voorkeur. Een wandeling mag mooi zijn. Een gesprek mag waardevol zijn. Een ontmoeting mag je raken. En een kop koffie mag gewoon een kop koffie zijn.

Hoewel… Als Adri hem heeft gezet, is hij natuurlijk wel een beetje magisch. Maar dat zeg ik vooral omdat ik vanavond ook nog graag wil eten. En dát noemen we geen manifesteren. Dat noemen we verstandig omgaan met energie.

PIETER EN DE PARADE DER VRIJE VOGELS

Over een man die al zenuwachtig wordt van een volle supermarkt, maar geniet van een stad die iedereen ruimte geeft.

Er zijn mensen die zich maanden van tevoren verheugen op de Canal Parade.

Ze kopen glitters, regenboogvlaggen, zonnebrandfactor 50 en een outfit die qua hoeveelheid stof nog net niet onder “postzegel” valt.

En dan heb je Pieter.

Pieter krijgt het al benauwd als de zaterdagmarkt in Capelle iets te gezellig wordt. Zodra hij in een mensenmassa terechtkomt, krijgt hij spontaan het gevoel dat hij de enige is die de uitgang niet meer kan vinden. Alsof hij een verdwaalde gnoe is tijdens de grote trek in de Serengeti.

Nee, Pieter zal dit jaar niet langs de Amsterdamse grachten staan. Niet omdat hij iets tegen Pride heeft. Integendeel. Maar Pieter is nu eenmaal een man die liever met een kop koffie op veilige afstand naar de wereld kijkt dan er middenin te staan.

Sterker nog… Pieter voelt zich op de camping al licht ongemakkelijk als hij zonder shirt op zijn eigen terras zit. Dan denkt hij na vijf minuten al dat de hele camping zich afvraagt waarom die oude man eruitziet als een vergeten croissant.

En dan moet hij zich voorstellen dat hij tussen duizenden feestvierders staat waarvan sommigen aanzienlijk minder stof aan hun lijf hebben dan zijn barbecuehoes. Dat vraagt om een niveau van zelfvertrouwen waar Pieter alleen maar bewonderend naar kan kijken.

Toch… Zodra de eerste televisiebeelden verschijnen, zit hij vooraan. Met een bakje nootjes. En een glimlach. Want eerlijk is eerlijk…

Het is prachtig. De grachten veranderen ieder jaar weer in een varend kleurenpalet. Boten vol muziek. Dans. Humor. Mensen die zichtbaar genieten. Regenbogen in alle tinten. Zelfs de meeuwen lijken ineens vrolijker te krijsen.

Pieter kijkt er met verwondering naar. Niet omdat hij zelf behoefte heeft aan glitterlaarzen met vleugels of een roze verenboa die zelfs een flamingo verlegen zou maken. Nee.
Hij kijkt omdat hij iets ziet wat groter is dan een feestje.

Hij ziet vrijheid. Vrijheid om jezelf te zijn. Om niet voortdurend uit te leggen waarom je bent wie je bent. Om hand in hand te lopen met degene van wie je houdt zonder eerst om je heen te hoeven kijken.

Dat is eigenlijk heel bijzonder. Want als je erover nadenkt… Iedereen wil uiteindelijk hetzelfde. Geluk. Liefde. Erbij horen. Niet meer. Niet minder.
En misschien is dat wel de mooiste boodschap van die hele bonte stoet. Dat verschillen helemaal niet zo eng zijn. Sterker nog… Ze maken de wereld juist een stuk mooier. Een schilderij met maar één kleur is tenslotte ook nogal saai.

Pieter moet er altijd een beetje om lachen als mensen zich druk maken over al die regenbogen. Alsof een vlag iemand plotseling verandert.

Dat doet een regenboog niet. Net zoals een tulpenveld niemand dwingt bloemist te worden. En een voetbalshirt je niet automatisch kampioen maakt. Het is gewoon een manier om te zeggen: “Ik mag er zijn.”

En eerlijk gezegd… Dat zouden we elkaar allemaal wat vaker mogen gunnen. Want of je nu in een driedelig pak loopt… In een regenboogcape. In een rolstoel. Op klompen. Of in een outfit die bestaat uit precies drie strategisch geplaatste glitters… Iedereen wil uiteindelijk hetzelfde.

Gezien worden. Geaccepteerd worden. En gewoon zichzelf kunnen zijn.

Dus nee… Pieter zal zaterdag niet op een boot staan. Hij zal ook geen confetti gooien. En de kans dat hij ooit in een roze glitterstring door de Prinsengracht vaart, is ongeveer even groot als dat zijn tomatenplanten de Tour de France winnen.

Maar als hij thuis naar de beelden kijkt… Dan glimlacht hij. Omdat hij een stad ziet die, al is het maar voor één dag, tegen de hele wereld zegt: “Kom erbij.”

En misschien… Misschien is dat wel precies waar beschaving over gaat. Niet dat iedereen hetzelfde wordt. Maar dat iedereen zichzelf mag blijven. En dat is uiteindelijk een feest waar plaats genoeg is voor ons allemaal.

HARE MAJESTEIT VAN WEILAND EÉN

Over een geit die geen kroon nodig heeft om zich koninklijk te gedragen

Pieter zag haar al dagen.

Niet Marjan Hoogerwaard, de schapenverloskundige die met meer gemak een lammetje ter wereld helpt dan menig politicus een fatsoenlijke beslissing neemt. Nee. Het ging om één van haar geiten.

Een exemplaar dat zich duidelijk niet als gewone geit beschouwt.

Terwijl de andere geiten zich bezighielden met geitenzaken – een grasspriet beoordelen alsof het een driegangenmenu was, een heg inspecteren of proberen een veter los te peuteren – had deze dame een veel hogere roeping.

Letterlijk.

Ze had een campingtafel uitgekozen als haar persoonlijke troon. Daar stond ze. Kaarsrecht. Kin omhoog. Oren alert. Alsof ze elk moment de Troonrede ging uitspreken.

Pieter bleef staan. “Goedemorgen, majesteit.” Geen reactie. Natuurlijk niet. Koninginnen groeten niet als eerste. Ze laten zich begroeten.

Vanaf dat moment begon Pieter haar dagelijks te observeren. Niet stiekem hoor. Dat zou ongepast zijn tegenover het staatshoofd van Campingveld Eén.

Iedere ochtend beklom ze haar tafel alsof ze een ceremonieel bordes betrad. Vanaf die hoogte keek ze over haar onderdanen uit.

Een hond liep voorbij. Genegeerd. Een schaap mekkerde. Volstrekt oninteressant.

Een vreemdeling liep met een wc-rol onder zijn arm richting Bermweg. Waarvoor die wc-rol diende? Pieter weet het. Iet, en heeft het ook niet nagevraagd.

Heel even keek Hare Majesteit op. Waarschijnlijk dacht ze: "Ach… ook het gewone volk moet zijn verplichtingen vervullen."

Pieter overwoog serieus een kroontje te kopen. Zo'n gouden exemplaar uit de feestwinkel. Maar hij twijfelde. Niet omdat het geld kostte. Nee. Hij was bang dat de geit hem zou aankijken met een blik van: "Is dit alles? Waar is mijn hermelijnen mantel?"

Want geiten zijn slimme dieren. Heel slim. Ze lossen puzzels op. Openen hekjes. Onthouden jarenlang hoe iets werkt. En vooral… ze weten precies hoe ze mensen moeten opvoeden.
Een hond denkt: "Mijn baasje geeft me eten. Hij zal wel een god zijn." Een kat denkt: "Mijn baasje geeft me eten. Ik ben een god." Een geit denkt: "Interessant… die mens doet precies wat ik wil." Daar kun je als mens weinig tegenin brengen.

Geiten zijn bovendien nieuwsgieriger dan een buurtapp. Alles moet onderzocht worden. Een jas. Een rugzak. Een boodschappentas. Een veter. Een camera. Een wandelstok.

Als Pieter vijf minuten stil zou blijven staan, was de kans groot dat hij zelf ook uitgebreid geïnspecteerd werd. Misschien zelfs geproefd. Gewoon. Voor de wetenschap.

Toch bewonderde Pieter haar. Ze had iets waar veel mensen een voorbeeld aan konden nemen. Ze trok zich nergens iets van aan. Geen likes. Geen volgers. Geen status. Geen mode. Geen meningen.

Ze stond gewoon op haar tafel. Omdat zij vond dat daar haar plek was. En eerlijk gezegd… ze had gelijk.

Misschien zoeken wij mensen veel te vaak goedkeuring van anderen. Willen we erbij horen. Bang om op te vallen. Terwijl een geit zonder enige schaamte midden op een campingtafel gaat staan en denkt: "Zo. Hier heb ik een mooi uitzicht."

Geen vergadering. Geen beleidsplan. Geen draagvlak. Gewoon doen.

Toen Pieter later die middag nog eens langs liep, stond Hare Majesteit er nog steeds. Wind door haar vacht. Hoofd fier omhoog. Ze keek even zijn kant op. Heel even meende Pieter een minuscule knik te zien. Of misschien verbeeldde hij zich dat. Maar in zijn hoofd hoorde hij haar zeggen: "Pieter… een koning herken je aan zijn kroon. Een koningin aan haar houding."

Pieter glimlachte. Het kroontje bleef in zijn tas. Sommige persoonlijkheden hebben nu eenmaal geen versiering nodig. Die dragen hun waardigheid van nature. En ergens vermoedt Pieter dat de geit dat allang wist.

PIETER EN DE VEREN VAN VERBINDING

Pieter was er nog nooit geweest.

Niet omdat hij iets tegen veren had. Integendeel. Hij vindt een kip zonder veren al zielig genoeg. Maar het Zomercarnaval in Rotterdam… dat had hij altijd een beetje bekeken zoals je naar een exotische vogel kijkt die ineens in je achtertuin landt. Vol bewondering, een tikkeltje verbaasd en met de stille hoop dat hij niet op zijn hoofd poept.

Maar dit jaar dacht Pieter: misschien moet ik eens ophouden met kijken en beginnen met zien.

En dus stelde hij zich voor hoe de Blaak langzaam verandert in een rivier van kleur. Geen grijs asfalt meer, maar een golvende zee van veren, glitters, trommels, lachende gezichten en dansende heupen waar een fysiotherapeut spontaan van gaat hyperventileren.

Pieter probeerde zich zo'n kostuum voor te stellen. Na drie minuten kwam hij uit op zijn regenjas met een paar wasknijpers en de plumeau van Adri op zijn pet. Hij besloot dat sommige mensen beter publiek kunnen blijven.

Het mooie van het Zomercarnaval is dat werkelijk niemand op elkaar lijkt. De een loopt in een kostuum waar een complete tropische vogelkolonie jaloers op zou zijn. De ander draagt zoveel glitter dat Rijkswaterstaat hem bij zonlicht als navigatiepunt kan gebruiken.

Er zijn mensen die dansen alsof hun knieën nooit van artrose hebben gehoord. En Pieter… Pieter krijgt al spierpijn als hij een winkelwagentje met een haperend wiel probeert te besturen.

Toch is dat juist de magie. Niemand hoeft op elkaar te lijken. Sterker nog: het is de bedoeling dat iedereen zichzelf is.

Hoe vaak gebeurt dat eigenlijk nog? In het dagelijks leven dragen we allemaal onzichtbare kostuums.

De manager trekt zijn belangrijk-jasje aan. De buurman zijn "ik heb alles onder controle"-masker. De politicus zijn verkiezingsveren. En op sociale media paradeert iedereen alsof hij rechtstreeks uit een reclamefolder voor het perfecte leven is gestapt.

Misschien zijn de mensen op het Zomercarnaval uiteindelijk wel eerlijker. Want als je met anderhalve kilo veren op je hoofd over de Coolsingel danst, doe je niet meer alsof. Dan ben je gewoon jezelf.

Pieter las dat het feest ooit begon omdat Antilliaanse studenten hun carnaval misten. Te koud in februari. Dus verplaatsten ze de warmte naar de zomer. Dat is eigenlijk een prachtig idee. Niet wachten tot de omstandigheden beter worden. Zelf de warmte meenemen. Daar kan menig vergaderzaal nog iets van leren.
Inmiddels komen duizenden dansers uit alle windstreken naar Rotterdam. Meer dan 2.500 artiesten. Tientallen groepen. Muziek uit alle delen van de wereld. En ergens tussen al die mensen staat ongetwijfeld een Rotterdammer die denkt: "Ik kwam alleen even een haring halen."

Ook Donald Duck vierde dit jaar vrolijk mee. Dat vond Pieter eigenlijk wel passend. Want als zelfs Donald begrijpt dat verschillen gevierd mogen worden, waarom lukt dat sommige mensen dan nog steeds niet?

Natuurlijk kent het Zomercarnaval ook een schaduwzijde. De geschiedenis laat zien dat geweld soms probeerde binnen te dringen op een feest dat juist draait om vrijheid en verbinding.

Dat blijft wrang. Want kogels hebben nog nooit iemand leren dansen. Messen hebben nog nooit een brassband mooier laten klinken. En haat heeft nog nooit een feestje gezelliger gemaakt.

Gelukkig laat het carnaval zich daar niet door definiëren.

Niet voor niets kreeg het festival een plek op de UNESCO-lijst van immaterieel cultureel erfgoed. Niet vanwege de glitters. Niet vanwege de veren. Niet eens vanwege de muziek. Maar omdat het laat zien wat mensen kunnen zijn als ze elkaar niet eerst in hokjes stoppen.

Pieter keek nog één keer naar alle foto's. Hij zag geen massa. Hij zag verhalen. Geen kostuums. Hij zag culturen. Geen optocht. Hij zag een stad die voor één weekend zegt: "Kom erbij. Er is ruimte genoeg."

En misschien… heel misschien… is dat wel het mooiste kostuum dat een samenleving kan aantrekken.

Geen veren. Geen pailletten. Maar verdraagzaamheid. En eerlijk is eerlijk… die kleur staat eigenlijk iedereen.

OPERATIE RINGVAART

Pieter voelde de laatste weken een zekere onrust.

Niet vanwege zijn leeftijd. Ook niet vanwege de stijgende prijs van een zak aardappelen. Daar had hij inmiddels vrede mee gesloten.

Nee, de wereld leek plotseling een spannende Netflix-serie geworden waarin niemand je vertelde hoeveel afleveringen er nog kwamen. Overal hoorde hij over noodpakketten.

Water. Zaklampen. Blikvoer. Batterijen. Radio's met een zwengel. En schuilkelders.

Pieter had de spade, bij wijze van spreken, al in zijn digitale winkelmandje liggen. "Je weet maar nooit," mompelde hij.

Dus wandelde hij die middag langs de Ringvaart in Capelle aan den IJssel. Even het hoofd leegmaken. Dat helpt meestal beter dan het achtuurjournaal. Totdat hij het zag. Daar. Half verscholen tussen het riet. Een landingsvaartuig.
In camouflagekleuren.

Pieter verstijfde. "Verdraaid…" Zijn hart sloeg een halve marathon over. "Ze zijn er."

Zijn gedachten maakten onmiddellijk overuren. Rusland. Invasie. Capelle als strategisch doelwit. Want als je Europa wilt veroveren, begin je natuurlijk bij de Bermweg.

Hij keek om zich heen. Stilte. Te stil. Toen… Geritsel. In het riet. Steeds dichterbij. Pieter slikte.

Nu had hij ooit een paar Russische woorden geleerd. Waar? Geen idee. Waarschijnlijk uit een documentaire of een slechte actiefilm. Maar dit was zijn moment. Met trillende stem, opgeheven wijsvinger en het gezag van een wijkagent die zijn laatste parkeerbon uitschrijft, riep hij: "Выйти, и сразу же!" (Kom tevoorschijn. En wel direct.)

Het geritsel werd heviger. Pieter kneep zijn ogen samen. Nog één seconde… Daar sprong… geen Russische commando. Geen geheim agent. Geen Spetsnaz.

Maar Nacho. Zijn eigen beagle. Met een stok in zijn bek. En een blik van: "Waarom praat jij ineens Pools?"

Pieter zakte bijna door zijn knieën van opluchting.

Even later werd het mysterie opgelost. Het zogenaamde invasievaartuig bleek helemaal geen militair geheim project. Het was gewoon de boot van Jaap. Een bewoner van de Bermweg. Die deze zomer graag wat tochtjes over de Ringvaart maakt.

Waarom de boot in camouflagekleuren is geschilderd? Dat blijft het enige militaire geheim van deze hele operatie.

Misschien wil Jaap onopgemerkt langs de eenden varen. Misschien probeert hij de snoek te verrassen. Misschien is het een hobby. Of misschien vindt hij het gewoon mooi. Daar moet een mens tegenwoordig ook al voorzichtig mee zijn.

Onderweg naar huis moest Pieter lachen. Om zichzelf. Want hoe gemakkelijk laat een mens zich meeslepen door wat hij dagelijks ziet en hoort.

Een boot wordt een invasievloot. Een ritselend rietveld verandert in een aanval. En een nieuwsgierige beagle promoveert tot buitenlandse mogendheid. Onze fantasie is soms sneller dan de werkelijkheid. En angst heeft de vervelende gewoonte om lege plekken zelf in te kleuren.

Misschien is dat wel het grootste noodpakket dat we allemaal nodig hebben. Niet alleen flessen water. Niet alleen batterijen. Maar ook een flinke voorraad nuchterheid. En af en toe iemand zoals Nacho. Die je eraan herinnert dat niet ieder geritsel het einde der tijden aankondigt.

Soms is het gewoon een hond. Met een stok. En dat is eigenlijk uitstekend nieuws.

WIJ ZIJN HIER ÉÉN GROTE FAMILIE

En andere dingen die narcisten zeggen vlak voor de ontploffing

Pieter werkte ooit voor een leidinggevende die charisma verwarde met leiderschap, kritiek met verraad en sarcasme met humor. Een hilarische maar ongemakkelijk herkenbare blog over ego's, macht en waarom sommige bazen vooral applaus zoeken.

Sommige mensen hebben een narcist als partner gehad. Anderen als buurman. Pieter? Die had er eentje als leidinggevende. Dat is een beetje alsof je stage loopt bij een kruising tussen Napoleon, een motivational speaker van AliExpress en een labrador met een Twitter-account.

Pieter moest eraan denken toen hij het verslag las van Trump op het White House Correspondents' Dinner. Dat ongemakkelijke lachen. Dat eeuwige "ik respecteer jullie allemaal" vlak voordat de vlam in de pan vliegt. Dat gevoel dat iedereen in de zaal collectief dacht: "O jongens… daar gáán we weer."

Want narcisten hebben een bijzonder talent. Ze kunnen een ruimte binnenlopen alsof ze de zon persoonlijk hebben aangezet. Eerst charme. Dan theater. Dan slachtofferschap. Dan oorlog. Soms allemaal binnen drie minuten.

Pieter herinnert zich nog de eerste werkdag.

"Bij ons doen we het anders," zei de baas terwijl hij met twee vingers espresso dronk alsof hij auditie deed voor The Godfather aan de Maas. "Ik houd van eerlijke mensen. Transparantie. Openheid. Vertrouwen."

Binnen vierentwintig uur wist Pieter:

- Openheid betekende: jij vertelt alles.
- Transparantie betekende: hij leest je mailbox.
- Vertrouwen betekende: hij vertrouwt niemand.

De man kon complimenten uitdelen alsof hij lintjes regende op Koningsdag. “Pieter, jij bent een briljante denker.” Om drie uur later tegen een collega te zeggen dat Pieter “strategisch nog niet helemaal gaar” was.

En altijd die humor.

Narcisten denken namelijk dat ze geestig zijn. Dat is fascinerend om te zien. Het lijkt een beetje op een oom die na drie bier karaoke doet en denkt dat hij Freddie Mercury ís. Alleen heeft deze oom toevallig budgetverantwoordelijkheid en toegang tot HR.

De baas maakte ook grappen tijdens vergaderingen.

“Wij zijn hier één grote familie.” Niemand lachte. Dat kwam ook omdat er die ochtend drie mensen waren ontslagen via een agendaverzoek met de titel: “Even bijpraten 😳”.

Hij had eveneens een bijzondere relatie met kritiek. Zodra iemand een inhoudelijke vraag stelde, reageerde hij alsof de geallieerden opnieuw in Normandië waren geland. “Interessant dat jij dit vraagt,” zei hij dan langzaam. “Heel interessant.”

Iedereen wist: nu wordt het gevaarlijk.

Er volgde dan een monoloog van twintig minuten waarin hij uitlegde dat hij eigenlijk visionair was, verkeerd werd begrepen, slachtoffer was van negativiteit én de enige was die de organisatie kon redden.

Dat stukje uit het artikel over Trump die zei dat sarcasme niet goed werkt bij de pers? Pieter schoot hardop in de lach. Zijn voormalige baas gebruikte ook altijd “sarcasme” als ontsnappingsroute. “Je moet mensen ook niet zo serieus nemen.”

Vertaald uit narcistisch Nederlands betekent dat: Ik meen exact wat ik zei, maar als jij boos wordt is het ineens een grapje.

Het vermoeiende aan zulke figuren is niet eens de ijdelheid. Die kun je nog beschouwen als folkloristisch. Nee, het slopende zit in de permanente zwaartekracht van hun ego. Alles draait eromheen.

Een teamoverleg wordt een TED Talk over hun genialiteit. Een fout wordt een sabotagecomplot. Een compliment aan een collega voelt voor hen als economische krimp. En toch – hier komt het ongemakkelijke deel – lopen organisaties er vaak achteraan alsof de rattenvanger van Hamelen net een managementboek heeft geschreven.

Waarom? Omdat narcisten in het begin vaak precies brengen waar systemen gevoelig voor zijn:
- Grote woorden.
- Grote beloften.
- Groot zelfvertrouwen.
- Groot LinkedIn-bericht met “trots op dit geweldige team”.

Ze ogen daadkrachtig in een wereld die onzeker is. Ze praten sneller dan anderen kunnen nadenken. En voordat iemand vraagt “maar klopt dit eigenlijk?”, hangt er al een roll-upbanner in de hal met kernwaarden.

Pieter zag ooit een collega voorzichtig zeggen: “Misschien moeten we eerst luisteren naar de werkvloer.” De baas keek alsof iemand in zijn cappuccino had gehoest. “Visie,” sprak hij plechtig, “ontstaat niet onderaan.” Dat bleek. Onderaan ontstond vooral ziekteverzuim.

Het tragikomische is dat narcisten vaak eindigen zoals Trump op dat diner: omringd door mensen die nog wel lachen, maar nét te laat, nét te hard of nét uit angst. De zaal voelt het. Iedereen voelt het. De grap is niet meer de grap. De grap ís de situatie geworden.

En ergens is dat ook de serieuze ondertoon van dit verhaal. Want achter alle theatrale onzin zit echte schade. Teams die murw worden. Professionals die aan zichzelf gaan twijfelen. Mensen die hun creativiteit inruilen voor risicomanagement. Organisaties waar eerlijkheid verdwijnt omdat niemand zin heeft in de volgende explosie.

De les die Pieter eraan overhield is eigenlijk simpel. Kijk minder naar charisma. Kijk beter naar gedrag. Naar hoe iemand reageert op tegenspraak. Hoe iemand praat over mensen zonder macht. Hoe vaak “ik” voorkomt in een zin van drie woorden.

Want leiderschap zonder zelfreflectie eindigt meestal in applaus dat klinkt alsof iemand verplicht op een kinderfeestje zit.

En geloof Pieter: als iemand élke dag zegt dat hij geniaal is, is dat meestal omdat niemand anders het nog doet.

HOOG BOVEN DE WAAN VAN DE DAG

Sommige mensen dromen van een villa met zwembad. Anderen van een Ferrari. Pieter droomde ooit van een rieten mand. Niet om de was in te doen. Maar om ermee op te stijgen. En dat deed hij. Net als Adri. En zijn vader en moeder. Patrick. Jitske en Bart. En later ook kleinkinderen Joshua, Noa en Benthe.

Niet tegelijk overigens. Dat zou een luchtballon zijn geworden waar zelfs de luchtverkeersleiding van Schiphol zenuwachtig van was geworden. Maar allemaal kwamen ze beneden met precies dezelfde conclusie: “Dit was magisch.”

Dat woord hoor je tegenwoordig te pas en te onpas. Een broodje kroket is ineens “magisch”. Een cappuccino met een hartje van melkschuim ook. Maar een luchtballonvaart… Die ís werkelijk magisch.

Op zaterdagavond keek Pieter vanuit zijn achtertuin richting het Schollebos. Drie enorme ballonnen werden langzaam gevuld. Alsof reuzen voorzichtig hun pyjama aantrokken. Daar stonden ze. Trots. Kleurrijk. Geduldig. Geen haast.

Een luchtballon kent namelijk geen file. Geen spitsstrook. Geen bumperklever die met groot licht loopt te seinen omdat je slechts 98 rijdt waar 100 mag.

Nee. Een luchtballon wacht gewoon tot de wind zegt: “Kom maar.” En dan ga je. Niet tegen de wind in. Niet dwars erdoorheen. Maar samen. Misschien zouden wij mensen dat ook eens wat vaker moeten proberen.

Eenmaal los van de aarde gebeurt er iets vreemds. Je verwacht de hoogte te voelen. Maar die voel je

nauwelijks. Sterker nog… De meeste mensen ontdekken dat hun hoogtevrees beneden is achtergebleven. Dat komt misschien omdat je nergens aan vastzit. Geen balkon. Geen randje. Geen reling waar je overheen kunt kieperen. Je zweeft. En juist daardoor voelt alles verrassend veilig.

Beneden veranderen auto's in speelgoed. Huizen worden luciferdoosjes. En mensen… Mensen veranderen in stipjes die enthousiast staan te zwaaien alsof Sinterklaas midden in juli is aangekomen. Zelfs koeien kijken omhoog met een blik van: "Zie je wel, Gerda… ik zei toch dat mensen rare dingen doen."

De stilte daarboven is misschien nog wel het mooiste. Geen verkeerslawaai. Geen bladblazer die precies begint als jij net lekker buiten zit. Alleen af en toe het indrukwekkende gebrul van de brander. En daarna… Stilte.

Een stilte die je tegenwoordig bijna nergens meer vindt. Het is alsof de wereld heel even op de pauzeknop drukt. Tot de landing. Want daar komt de werkelijkheid weer vriendelijk binnenwandelen.

Iedere ballonvaarder weet dat een landing verschillende smaken kent. Van "zacht als een donsveertje"… Tot "houd je kunstgebit vast." De mand stuitert. Schuift een stukje door het gras. Kantelt soms om. En ineens lig je met onbekenden gezellig op elkaar gestapeld alsof je gezamenlijk een cursus menselijke lasagne volgt. Niemand klaagt. Integendeel. Iedereen lacht. Juist omdat het niet perfect gaat.

Misschien zit daarin wel het geheim van ballonvaren. Je bepaalt nauwelijks waar je uitkomt. Je hebt geen stuur. Geen gaspedaal. Geen routeplanner die roept dat je moet keren. Je vertrouwt op de wind. En op de mensen die weten wanneer het vuur iets harder of juist zachter moet branden. Eigenlijk lijkt het verdacht veel op het leven.

We willen alles plannen. Alles beheersen. Alles controleren. Maar soms gebeuren de mooiste dingen juist wanneer je de controle een beetje loslaat. Gewoon omhoog durft. Vertrouwt. Geniet. En af en toe vriendelijk zwaait naar de mensen beneden. Want uiteindelijk kijkt iedereen wel eens omhoog.

En wie weet… Misschien ziet iemand jou wel zweven. Niet omdat je beter bent dan een ander. Maar omdat je heel even boven de drukte hebt uitgestegen.

Dat is misschien wel de grootste luxe van allemaal.

DE LAATSTE VEER

Er zijn van die zondagochtenden waarop de wereld nog even vriendelijk lijkt.

De koffie pruttelt. Adri leest iets waar af en toe een glimlach uit ontsnapt. Nacho de beagle ligt in een houding waarvan alleen honden weten dat die comfortabel is. En Pieter… die luistert.

Naar **Andermans Veren**.

Een uur waarin de tijd niet vooruit holt, maar even achteroverleunt. Waar Wim Kan, Toon Hermans, Jasperina, Herman van Veen, Don Quishocking, Ivo de Wijs, Youp, Freek en al die andere woordkunstenaars nog eens langskomen. Niet als stoffige museumstukken, maar als levende herinneringen. Dankzij de onovertroffen gids Kick van der Veer, die met liefde, kennis en een aanstekelijk enthousiasme laat horen hoe rijk de Nederlandse kleinkunst eigenlijk is.

En juist dát programma moet verdwijnen. Vanwege bezuinigingen.

Pieter verslikte zich bijna in zijn tweede kop koffie. Niet omdat de koffie slecht was, maar omdat hij zich ineens afvroeg of iemand bij de omroep misschien een rad van fortuin heeft neergezet.

"Draai maar! Waar zal het pijltje vandaag op vallen? Nieuws? Nee, daar hebben we er al vijftien van. Muziek? Nog honderd stations die dezelfde top-2000-plaatjes draaien. O… kijk eens aan… cultuur! Weg ermee!"

Het is een merkwaardige tijd.

We hebben drieëndertig programma's waarin dezelfde tien hits van Phil Collins, ABBA, Fleetwood

Mac en Doe Maar elkaar afwisselen alsof ze in een eindeloze file op de A12 staan. Presentatoren die elkaar aflossen met exact dezelfde zinnen.

"Goedemorgen luisteraars! Na deze plaat praten we over het weer, de files en de vraag of een tomaat fruit is."

Vervolgens klinkt voor de 48e keer die week *Africa* van Toto. Niets mis mee. Prachtig nummer. Maar zelfs Toto zal onderhand denken: **"Zet eens iets anders op."**

En dan is er één programma dat iets bewaart wat nergens anders meer te horen is. Een programma dat verhalen vertelt. Dat laat horen hoe taal kan zingen, prikken, troosten en schuren. Dat generaties met elkaar verbindt.

En juist dát moet sneuvelen. Pieter ziet het al voor zich. Ergens zit een beleidsmaker met een Excel-bestand. Kolom A: kosten. Kolom B: opbrengst. Kolom C: cultuur. En omdat cultuur zich zo slecht laat uitdrukken in eurotekens, verdwijnt de hele kolom gewoon met één druk op de Delete-toets.

Efficiënt. Sterker nog: barbaars. Want wie denkt dat kleinkunst alleen maar nostalgie is, heeft nooit echt geluisterd. Cabaret hield Nederland al een spiegel voor toen een smartphone nog een sciencefictionverhaal was. De conferences van Wim Kan, de conferences van Seth Gaaikema, de liedjes van Drs. P of Jenny Arean vertellen minstens zoveel over ons land als menig geschiedenisboek.

Dat verdwijnt niet alleen van de radio. Dat verdwijnt uit het collectieve geheugen.

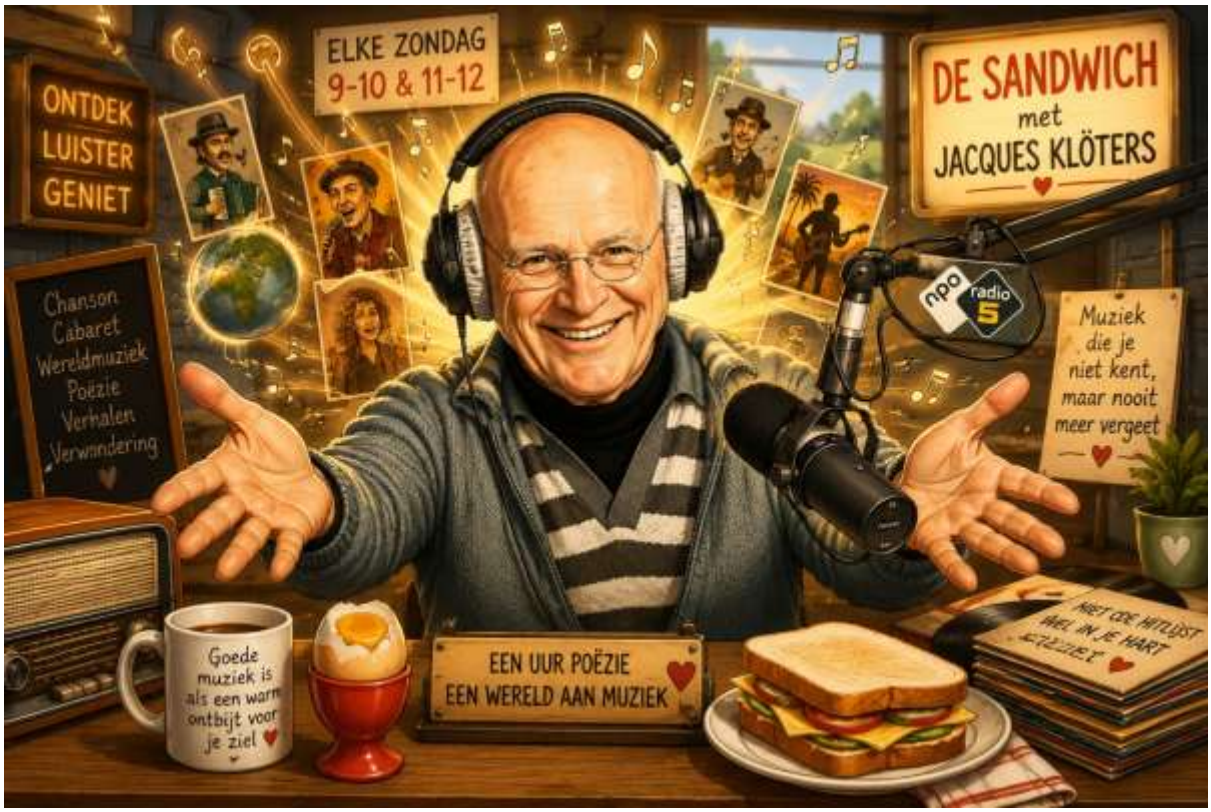
Pieter weet heus wel dat er bezuinigd moet worden. Dat keuzes soms onvermijdelijk zijn. Maar bezuinigen is niet hetzelfde als blind snoeien.

Wie een oude eik omzaagt omdat hij geen appels geeft, begrijpt niet waarom mensen graag in de schaduw zitten.

Zo is het ook met *Andermans Veren*. Sommige programma's leveren geen kijkcijferrecords op. Ze leveren iets veel belangrijkers. Geheugen. Verwondering. Humor. En liefde voor taal.

Misschien is dat wel precies waarom Pieter iedere zondag weer luistert. Niet omdat hij terug wil naar vroeger. Maar omdat een samenleving zonder verhalen een beetje lijkt op een vogel zonder veren. Hij kan misschien nog fladderen. Maar vliegen wordt een stuk lastiger.

RED DE SANDWICH!

Pieter is een eenvoudig man. Tenminste, dat denkt hij zelf.

Zijn werkdagen beginnen steevast met een royale kom Griekse yoghurt. Zo'n kom waarvan je denkt: daar kan een gemiddeld Grieks dorp drie geiten een week mee voeden.

Maar op zondag… Op zondag gelden andere wetten.

Dan wordt de yoghurt plechtig met pensioen gestuurd. Er komt vers brood op tafel. Een gekookt eitje. Een kop dampende koffie. Zijn lief Adri tegenover hem. En uit de radio klinkt steevast de warme stem van Jacques Klöters.

Dat is geen ontbijt. Dat is een ritueel. Een liturgie voor mensen die nog weten dat haast zelden iets mooier maakt. Tot Pieter las dat De Sandwich mogelijk van de radio verdwijnt.

Hij verslikte zich bijna in zijn ei. Niet eens in het eigeel, maar in het idee. Want hoe kun je nou een programma weggooien dat al ruim dertig jaar bewijst dat muziek veel groter is dan de hitlijsten?

Pieter kent radiozenders waar iedere drie uur dezelfde twintig nummers voorbijkomen. Je kunt er bijna de afwas op gelijkzetten. Zodra "Sweet Caroline" voor de vierde keer klinkt, weet Pieter dat het tijd is om de vuilnis buiten te zetten.

Maar bij De Sandwich weet je nooit wat je krijgt. Een Frans chanson. Een vergeten cabaretlied. Een Zuid-Amerikaanse melodie waarvan je niet wist dat je hem nodig had. Een dichter die je stil krijgt. Een lied uit een klein theater. Een stem uit een ver land. Muziek waarvan je denkt: waarom hoor ik dit nergens anders? En precies dát is de kracht.

Niet alles hoeft een miljoenenpubliek te trekken om waardevol te zijn. Sterker nog. Soms is juist datgene wat weinig mensen kennen, het mooiste wat er bestaat.

Pieter vermoedt dat sommige omroepbazen naar luistercijfers kijken zoals kinderen naar snoep. Meer. Groter. Sneller. Zoet. Maar cultuur laat zich niet altijd vangen in grafieken. Je kunt de geur van vers brood ook niet in een Excelbestand stoppen. En liefde past al helemaal niet in een taartdiagram.

Jacques Klöters presenteert zijn programma zoals een goede gastheer een huiskamer opent. Niet schreeuwend. Niet springend. Niet met toeters en bellen. Hij nodigt je uit. Kom zitten. Luister. Ontdek. Denk. En voor je het weet ben je een uur verder zonder dat iemand heeft geroepen dat dit "de allerbeste hits aller tijden" zijn.

Wat een verademing.

Pieter kreeg via De Sandwich muziek te horen die hij anders nooit had ontdekt. Sommige liedjes bleven één keer hangen.
Andere voor altijd. Zoals sommige mensen maar één keer op je pad komen en toch een leven lang met je meelopen.

Misschien is dat wel precies waar publieke omroep over zou moeten gaan. Niet alleen brengen wat iedereen al kent. Maar juist laten horen wat anders verloren dreigt te gaan. Want als alles hetzelfde klinkt… wordt stilte nog interessanter.

Pieter nam nog een hap van zijn boterham. Hij keek naar Adri. "Als ze De Sandwich schrappen…"
Adri keek op. "Eten we voortaan yoghurt op zondag."

Ze schoot in de lach. "Dat is wel een heel zwaar protest." Pieter knikte ernstig. "Sommige revoluties beginnen klein." Met een gekookt ei. En een radioprogramma dat laat horen hoe rijk de wereld eigenlijk klinkt.

Misschien moeten we zuinig zijn op zulke zondagochtenden. Niet omdat vroeger alles beter was. Maar omdat sommige dingen vandaag nog steeds bijzonder zijn.

ZAND DAT ZICH ALLES HERINNERT

Pieter houdt van stranden. Niet alleen omdat je er heerlijk kunt uitwaaien, schelpen kunt zoeken of een patatje kunt eten waarbij de helft van het zout afkomstig is van de Noordzee en de andere helft van een overijverige snackbarhouder.

Nee. Pieter houdt vooral van stranden waar de stilte harder spreekt dan mensen.

Deze week las hij dat de stranden van D-Day in Normandië zijn uitgeroepen tot UNESCO Werelderfgoed. En ineens dacht hij: eindelijk krijgt zand de erkenning die het verdient.

Want eerlijk is eerlijk. Het is nogal wat als je als strand eerst duizenden toeristen met opblaasflamingo's moet verdragen, terwijl je eigenlijk beroemd bent geworden doordat jonge mannen er onder een regen van kogels uit landingsboten sprongen. Dat is ongeveer alsof de Kuip ineens uitsluitend bekendstaat als een prima locatie voor yogalessen.

Pieter is meerdere keren in Normandië geweest. Je rijdt er door vriendelijke dorpjes met stokbroden, cider en bloemen. En dan ineens zie je een begraafplaats. Duizenden witte kruisen. Kaarsrechte rijen. Alsof iemand de horizon heeft gevuld met stil verdriet.

Daar wordt zelfs Pieter stil van. En dat gebeurt minder vaak dan sneeuw in augustus.

Op Omaha Beach stond hij ooit met zijn schoenen in het zand. Het water kabbelde vriendelijk. Meeuwen kibbelden over een vis. Kinderen bouwden zandkastelen. En toch voelde het alsof het strand zachtjes fluisterde: "Vergeet niet."

Dat is misschien wel het bijzondere aan geschiedenis. Ze schreeuwt nooit. Ze fluistert. Totdat niemand meer luistert.

Pieter probeerde zich voor te stellen hoe het daar op 6 juni 1944 geweest moet zijn.

150.000 jonge mensen. Sommigen nauwelijks ouder dan zijn kleinkinderen straks zullen zijn. Misschien hadden ze de avond ervoor nog een foto van thuis bekeken. Misschien dachten ze aan hun moeder. Aan een meisje. Aan een hond die hen thuis opwachtte.

En vervolgens ging de klep van de landingsboot open. Niet richting vakantie. Maar richting kogels. Dan krijgt het woord "moed" ineens een heel andere betekenis.

Pieter moest ook glimlachen toen hij las dat UNESCO de stranden wil beschermen tegen massatoerisme. Dat lijkt hem verstandig. Want tegenwoordig maken sommige mensen overal selfies. Zelfs op plekken waar de geschiedenis liever een minuut stilte had gehad.

"Even lachen allemaal!" Nee. Sommige plaatsen vragen niet om een glimlach. Maar om respect.

Dat betekent niet dat je er niet mag genieten. Integendeel. Vrijheid is juist dat je er kunt wandelen. Met kinderen. Met een ijsje. Met de hond. Zonder angst. Dat is precies waarvoor daar zoveel jonge mannen hun toekomst achterlieten.

Misschien is dat wel de grootste paradox. De mooiste stranden van Europa danken hun schoonheid niet aan de zee. Maar aan de prijs die ervoor betaald werd.

Pieter liep ooit terug naar de auto. Hij keek nog één keer om. De zon zakte langzaam in zee. Alsof de hemel zelf even een buiging maakte.

Hij dacht aan al die namen op de kruisen. Aan mensen die nooit opa werden. Nooit met pensioen gingen. Nooit klaagden over de prijs van boodschappen. Nooit hun kleinkind leerden fietsen. En ineens voelde elke gewone dag als een klein cadeautje.

Misschien is dát wel het echte werelderfgoed. Niet alleen bunkers. Niet alleen stranden. Niet alleen monumenten. Maar het besef dat vrijheid nooit vanzelfsprekend is.

Je hoeft haar niet iedere dag te bevechten. Maar je moet haar wel iedere dag waard zijn.

En terwijl Pieter de parkeerplaats afreed, nam hij zich iets voor. De volgende keer dat hij op een strand staat, zal hij niet alleen naar de zee kijken. Maar ook even luisteren.

Want sommige golven vertellen verhalen. En sommige stranden… die vergeten nooit.

DE GROTE PAARDENVIJGENBRIGADE

Pieter woont aan de rand van de stad. Of aan de rand van het dorp. Dat hangt er een beetje vanaf aan wie je het vraagt.

Feit is dat hij zijn voordeur uitstapt en binnen drie minuten meer dieren tegenkomt dan sommige mensen tijdens een complete safari.

Schapen. Geiten. Ganzen. Eenden. Zwanen. Konijnen. Hazen. En vooruit… zelfs waterhoentjes, al noemt Pieter ze hardnekkig "watermeloenen". Dat levert steevast vragende blikken op, maar daar is hij inmiddels immuun voor.

En dan zijn er de paarden. Heel veel paarden. Aan de ene kant van zijn huis ligt de Capelse manege. Aan de andere kant, langs de Ringvaart aan de Bermweg richting Nieuwerkerk aan den IJssel, grazen complete paardenfamilies alsof ze een abonnement hebben op het all-inclusive buffet van Moeder Natuur.

Pieter wandelde er weer eens met Nacho, zijn beagle. Nacho had het druk. Niet met de paarden. Ook niet met de schapen. Nee, hij onderzocht met de precisie van een forensisch rechercheur iedere grasspriet waar ooit een hond zijn poot had opgetild.

Pieter keek intussen naar de weilanden. Daar liep een stel enthousiaste jongeren met mestvorken en kruiwagens. Ze schepten paardenvijgen alsof er een wereldkampioenschap op het spel stond.

"Dat is toch bijzonder," dacht Pieter. Want eerlijk is eerlijk… Bij het woord paardenvijgen ruimen ziet menig puber spontaan een acute rugblessure ontstaan.

Maar deze jongeren niet. Die werkten. Lachten. Plaagden elkaar een beetje. “Jij mag ook wel eens wat meer scheppen!” “Ja hoor, baas!”

Meer onvertogen woorden vielen er niet. Geen gemopper. Geen telefoons. Geen oordopjes. Alleen mestvorken die ritmisch hun werk deden.

Pieter raakte nieuwsgierig. En nieuwsgierigheid is bij hem een chronische aandoening. Dus informeerde hij waarom dat eigenlijk twee keer per week moest gebeuren.

En toen leerde hij weer iets. Paardenmest moet minimaal twee keer per week uit de wei worden verwijderd. Niet omdat paarden zulke keurige dieren zijn. Maar omdat in de mest wormeieren zitten. Laat je de mest liggen, dan grazen de paarden er later weer vlak naast en beginnen de wormen vrolijk aan een tweede ronde. Een soort all-inclusive vakantie voor parasieten.

Dat willen we natuurlijk niet. Dus wordt de mest zorgvuldig opgeschept. Niet uitgesmeerd. Gewoon weg ermee.
Nooit te oud om te leren. Pieter glimlachte. Want ineens zag hij méér dan een paar kruiwagens vol paardenvijgen. Hij zag iets wat tegenwoordig misschien nog wel zeldzamer is.
Jongeren die verantwoordelijkheid nemen. Die een buur helpen omdat die op vakantie is. Die hun handen vies durven maken. Misschien uit liefde voor paarden. Misschien voor een aardig zakcentje. Misschien allebei.

En weet u? Daar is helemaal niets mis mee. Sterker nog… Onze samenleving draait niet alleen op ministers, directeuren en beleidsmakers. Ze draait minstens zo goed op mensen die gewoon doen wat gedaan moet worden.

Iemand die een stoep veegt. Een heg snoeit. Een buurman helpt. Of twee keer per week een paar honderd kilo paardenvijgen verplaatst.

Dat klinkt misschien niet als een heldendaad. Maar zonder zulke mensen zou de wereld verrassend snel een stuk minder fris ruiken.

Pieter keek nog één keer om. De jongeren reden lachend met hun volle kruiwagens richting de mesthoop. Nacho keek bewonderend toe. Nou ja… Waarschijnlijk hoopte hij vooral dat er ergens een boterham uit een jaszak zou vallen.

En Pieter? Die liep glimlachend verder. Met de geruststellende gedachte dat de jeugd misschien toch niet verloren is. Ze weet alleen heel goed aan welke kant van de mestvork ze moet staan.

En eerlijk gezegd… Dat schept vertrouwen.

OP ZIJN ELF-EN-DERTIGST

Over een Beagle, een oude weefkam en een rug die om een APK smeekt

Nieuwsgierigheid is een prachtige eigenschap. Zeggen ze.

Mijn lief Adri noemt het meestal gewoon bemoeizucht met een diplomatiek sausje. En de trouwe lezers van De Kolderkrant, de krant waarvoor ik mijn denkfrutsels mag rondstrooien, weten inmiddels ook wel beter. Geef mij een vreemd woord, een merkwaardige uitdrukking of een buurman die met een schep in zijn voortuin staat te fluisteren tegen een kabouter, en ik móét weten hoe het zit.

Zo liep ik laatst met Nacho. Onze Beagle. Nou ja… "liep". Dat woord doet de werkelijkheid ernstig tekort. Nacho bewoog zich voort alsof hij deelnam aan het Wereldkampioenschap Slakkenspotten. Iedere grasspriet werd uitgebreid besnuffeld. Iedere paardenbloem kreeg een persoonlijk interview. Van elke stoeptegel moest blijkbaar de emotionele toestand worden vastgesteld.

Ik daarentegen liep inmiddels drie keer heen en weer langs dezelfde lantaarnpaal. "Schiet nou eens op, man!" riep ik. Nacho keek mij aan zoals alleen een Beagle dat kan: alsof ík degene ben die dringend professionele hulp nodig heeft. En toen schoot er een gedachte onder mijn hoedje.

"Hij loopt op zijn elf-en-dertigst." Mooie uitdrukking. Maar… Waar komt die eigenlijk vandaan? Geen idee.

Misschien had ik vroeger op school beter moeten opletten. Misschien had ik de school iets minder enthousiast links moeten laten liggen. Misschien was ik destijds vooral bezig met belangrijkere zaken, zoals ontdekken hoe je met een elastiekje een propje papier drie rijen verderop kon laten landen.

Hoe het ook zij… Ik wist het niet. En als ik iets niet weet, gaat mijn nieuwsgierigheid harder blaffen dan Nacho wanneer de postbode langskomt.

Dus eenmaal thuis dook ik het internet in. Nacho? Die liep intussen nog steeds op zijn elf-en-dertigst richting zijn drinkbak. En toen vond ik het.

De uitdrukking betekent tegenwoordig dat iemand tergend langzaam, op zijn dooie gemak en zonder enige haast iets doet. Precies zoals mijn hond. Maar vroeger…

Vroeger betekende het juist dat iemand iets heel netjes, zorgvuldig en precies deed. Dat komt uit de weverij. Een elf-en-dertig was een bijzondere weefkam met… jawel… eenenveertig tanden. Elf plus dertig. Daarmee werd prachtig fijn textiel geweven. Dat kostte veel tijd en veel precisie. En langzaam werd "heel zorgvuldig" in de volksmond "heel langzaam".
Kijk. Dat vind ik nou heerlijke kennis. Een uitdrukking blijkt ineens een geschiedenisles.

Ik keek naar Nacho. Misschien treuzelt hij helemaal niet. Misschien is hij gewoon een perfectionist. Misschien onderzoekt hij iedere grasspriet met wetenschappelijke nauwkeurigheid. Misschien schrijft hij onderweg een geurverslag voor de Vereniging van Nederlandse Beagles. Misschien is hij bezig aan zijn proefschrift: "De invloed van dauwdruppels op de aromatische ontwikkeling van gemeentelijke bermvegetatie."

Cum laude.

Ondertussen stond ik al een kwartier met één been in de berm, mijn rug in een stand waarvan zelfs een yogaleraar zou zeggen: "Dat lijkt me onverstandig."

Toen we eindelijk thuiskwamen, voelde ik spieren waarvan ik niet wist dat ik ze bezat. Mijn onderrug produceerde geluiden alsof er ergens een oude houten trap werd afgebroken. Ik plofte op de bank.

"Hoe was de wandeling?" vroeg Adri. "Heel leerzaam," kreunde ik. "En?" "Ik weet nu waar 'op zijn elf-en-dertigst' vandaan komt." "Mooi." "Alleen mijn rug denkt nog steeds dat hij door een betonmolen is gehaald."

Sommige wandelingen leveren conditie op. Deze leverde taalkennis op. En eerlijk is eerlijk… Dat is óók winst. Al zou een stevige massage op dit moment minstens zo welkom zijn als een weefkam met nul tanden.

Want nieuwsgierigheid houdt de geest jong. Maar wandelen met een Beagle op zijn elf-en-dertigst… daar krijg je vanzelf een rug van die minstens zo oud aanvoelt als de uitdrukking zelf.

DE PAKKETBEZORGER ALS ALLEENHEERSER VAN DE STRAAT

Er zijn van die momenten waarop je denkt: dit is geen samenleving meer, dit is een openlucht-toneelstuk. En iedereen speelt mee, behalve de hoofdrolspeler. Die rijdt in een busje.

Pieter liep vandaag, zoals dat hoort in een beschaafd land, gewoon met Nacho – zijn beagle en moreel kompas – een rondje door de wijk. Rust, groen, een enkele groet. Totdat daar plotseling de nieuwe keizer van de openbare ruimte verscheen: de pakketbezorger.

GLS, stond erop. Maar wat er gebeurde, had meer weg van een kruising tussen Mad Max en een slecht geregisseerde verkeersles.

Eerst een poging tot keren. Niet zomaar keren, nee – een choreografie van chaos. Twee fietsende dames werden plots figuranten in een live aflevering van "Ontwijk de bestelbus", terwijl een wielrenner zijn levensverzekering mentaal nog even naliep. Het mocht niet baten. De bus ging achteruit. De straat in. Alsof hij persoonlijk door de koning was aangewezen als eigenaar van het asfalt.

En daar stond hij dan. Midden op de weg. Niet een beetje hinderlijk. Nee, pontificaal. Onwrikbaar. Onaantastbaar.

Alsof het zo moest zijn, kwam een collega van PostNL aanrijden. Een zeldzaam moment van potentieel logistiek overleg. Maar nee. De GLS-bezorger stapte gewoon uit. Want waarom zou je rekening houden met anderen als je ook gewoon… niet kunt?

Na enig aandringen – en vermoedelijk een innerlijke worsteling die wij stervelingen niet kunnen bevatten – werd de bus tijdelijk verplaatst naar een parkeerplek. Een plek die er dus gewoon was.

De PostNL-bezorger, zichtbaar gehaast en waarschijnlijk al drie tijdsloten achter op schema, wurmde zich half over de berm langs het obstakel.

Maar wat doet onze held? Die rijdt doodleuk weer terug. Naar het midden van de weg. Want daar hoorde hij. In zijn universum.

Een automobilist waagde het om te passeren. De reactie: de internationale gebarentaal van ongenoegen, uitgevoerd met één vinger en nul zelfreflectie.

Pieter, niet te beroerd om het gesprek aan te gaan, wees de man op de beschikbare parkeerruimte. Het antwoord was helder, krachtig en onvergetelijk in zijn eenvoud: Pieter kon zichzelf f**ken.

En daar stond hij dan. Met Nacho. In een straat die ineens minder van iedereen was, en meer van iemand die er gewoon even zijn bus had neergezet.

Later, thuis, maakte Pieter de fout om de kernwaarden van GLS te lezen. “Mensen staan centraal.” “We zijn attent en zorgzaam.” “We nemen verantwoordelijkheid.”
Het is fascinerend hoe woorden en werkelijkheid elkaar zo spectaculair kunnen missen.

Want dit gaat allang niet meer over één bezorger. Dit is een patroon. GLS, PostNL, Albert Heijn, Picnic, UPS – de logo’s verschillen, het gedrag is opvallend consistent. De straat is geen gedeelde ruimte meer, maar een tijdelijke werkvloer waar de rest zich maar naar moet voegen.

Begrijp Pieter goed: hij snapt de druk. De tijdslots. De algoritmes. De onmogelijke efficiëntie-eisen. Maar ergens tussen “sneller leveren” en “menselijk blijven” is iets fundamenteels verloren gegaan.

Respect is geen luxeproduct dat alleen bezorgd wordt als het uitkomt. Misschien wordt het tijd dat we dat weer eens duidelijk maken. Niet boos. Niet hysterisch. Maar wel helder.

De straat is van ons allemaal. Ook van de bezorger. Maar dus niet alleen van hem.

TERRY JACKS EN DE SLIPJES IN DE ALPEN

Er zijn van die zomerse dagen waarop de tijd zich gedraagt als een eigenwijze oude ober. Je vraagt om een biertje en krijgt een herinnering. Je bestelt een rosé en krijgt ineens een compleet jaar uit je jeugd terug.

En soms hoef je alleen maar de eerste tonen van **"Seasons in the Sun"** van Terry Jacks te horen en staat Pieter weer zeventien jaar oud achter de bar van Hotel Van Bergen in Gennep.

Achttien gulden zakgeld per week, ongeveer drie kwartier bravoure en een kapsel waar tegenwoordig alleen nog een zwaluw onder zou kunnen wonen.

Pieter werkte destijds als ober bij Hotel Van Bergen aan de Spoorstraat. Een prachtig hotel met een geschiedenis waar je tegenwoordig een Netflix-serie van acht afleveringen van zou kunnen maken. Achter het hotel bevond zich een zaal die jarenlang als bioscoop fungeerde. En na de oorlog had die zaal zelfs tijdelijk een veel plechtiger bestemming: er werd een noodkerk in gevestigd.

Maar Pieter kende de zaal vooral van een iets minder verheven soort vermaak. De film.

Op avonden dat de bioscoop draaide, was het restaurant dikwijls rustig. En als je dan zeventien bent, nieuwsgierig van aard en toevallig een stoel zo weet te positioneren dat je vanuit het restaurant nét een glimp van het scherm kunt opvangen, dan ontstaat er een merkwaardige combinatie van horecawerk en cultureel onderzoek.

Pieter noemde het destijds natuurlijk geen cultureel onderzoek. Hij noemde het: "Even kijken wat er draait."

Dat was nog in de tijd dat een film al spannend kon worden wanneer iemand zijn bloesje wat verder open had dan moeder thuis verantwoord zou vinden.

De jaren zeventig hadden namelijk zo hun eigen filmgenre. De Tiroler seksfilm. Vandaag de dag zou

men daar vermoedelijk eens om geeuwen, een bak popcorn opeten en vervolgens op de smartphone iets veel explicieters bekijken. Maar toen! Toen waren de Alpen nog een bedreiging voor de goede zeden. De edelweiss stond op scherp. De lederhose had ineens een verdachte maatschappelijke functie. En ergens tussen een Oostenrijkse hooischuur, een serveerster met een dienblad en een zeer geëmancipeerde boerin hing de spanning zo dik in de lucht dat je er met een fondueprikker doorheen kon steken.

Een van die films droeg de onvergetelijke Nederlandse titel **"In Tirol hangen de slipjes aan de Alpen"**. Het was een Duitse erotische komedie *Urlaubsgrüße aus dem Unterhöschen*, in Nederland onder die titel uitgebracht in 1973.

Pieter weet nog dat hij daar met zijn zeventienjarige verstand naar keek alsof hij zojuist was benoemd tot hoofdinspecteur van de afdeling Volwassenheidsbevordering. Maar ondertussen stond hij wel gewoon in zijn witte overhemd tafels af te ruimen.

De ene hand een dienblad. De andere hand een toekomst. En ergens in de verte klonk Terry Jacks. Dat is het wonderlijke aan muziek. Een liedje hoeft maar drie seconden te spelen en je bent terug. Niet alleen terug naar een plaats, maar naar een versie van jezelf.

Pieter hoort "Seasons in the Sun" en ziet Hotel Van Bergen. Hij ruikt bijna weer de keuken. Hij ziet de tafels. Hij ziet de bioscoopzaal. En ergens achter in zijn geheugen ligt dan ook die jongen van zeventien die dacht dat hij al behoorlijk volwassen was.

Dat is misschien wel het mooiste aan ouder worden. Je ontdekt steeds beter hoe jong je eigenlijk was.

Toen Pieter zeventien was, dacht hij dat hij het leven al aardig doorhad. Tegenwoordig weet hij dat je op je zeventiende vooral uitstekend bent in het onderschatten van hoeveel je nog moet leren.

Over liefde. Over mensen. Over verlies. Over geluk. Over jezelf. En over het feit dat sommige herinneringen helemaal niets te maken hebben met wat er feitelijk gebeurde. Ze hebben te maken met hoe je je voelde.

Dat is waarom een oud liedje soms meer doet dan een foto. Een foto laat je zien hoe het eruitzag. Een liedje laat je voelen hoe het was.

"Seasons in the Sun" is daarvoor misschien wel het ultieme voorbeeld. Het nummer klinkt vrolijk genoeg om tijdens een zonnige middag mee te deinen, maar onder dat zonlicht zit een melancholie die je pas later echt begint te begrijpen.

En misschien is dat precies waarom Pieter het nog altijd graag hoort. Omdat het niet alleen een liedje is. Het is een tijdmachine. Een tijdmachine zonder gordels, zonder handleiding en zonder de mogelijkheid om onderweg even uit te stappen.

En zo zit Pieter op een zomerse dag met een glas in zijn hand ineens weer in Gennep. Zeventien jaar oud. Hotel Van Bergen. Bioscoop open. Restaurant rustig. En ergens op het scherm bewegen zich mensen door Tirol die duidelijk heel andere ideeën over vakantie hebben dan Pieter vandaag.

Hij glimlacht. Want sommige herinneringen hoeven helemaal niet verheven te zijn om waardevol te zijn. Soms mogen ze gewoon een beetje ondeugend zijn. Een beetje gênant. Een beetje hilarisch. En vooral: van jezelf.

Want tussen de seizoenen van het leven blijven uiteindelijk vooral de kleine dingen hangen.

Een liedje. Een hotel. Een bioscoopzaal. Een jongen van zeventien. En misschien, ergens heel ver weg, nog een verdwaald slipje boven op een Alpenwei.

Pieter zou er vandaag waarschijnlijk alleen nog maar om lachen. Maar zodra Terry Jacks begint te zingen, staat hij er weer. Even. En dat is misschien wel de mooiste vorm van tijdreizen die er bestaat.

Geen machine. Geen DeLorean. Geen wormgat. Gewoon muziek. En een geheugen dat blijkbaar nog altijd precies weet waar de uitgang zit.

APPIE VERDIENT DE POTTENKIJKER

Over een camping, een Jacobsladder en de kunst om mensen weer even gewoon mens te laten zijn

Pieter heeft een nieuwe onderscheiding bedacht. Dat klinkt gevaarlijk.

Want zodra Pieter iets gaat bedenken, bestaat het risico dat er ergens een jury wordt opgericht, een reglement van twaalf pagina's wordt geschreven, drie commissies zich ermee gaan bemoeien en er uiteindelijk een bijeenkomst volgt met lauwe koffie, droge koek en iemand die zegt: *"We moeten dit vooral integraal benaderen."*

Daarom heet de onderscheiding De Pottenkijker.

De Pieter Pottenkijker Prijs voor Mensen die het Verschil Maken.

Geen gouden plak ter grootte van een ontbijtbord. Geen roodfluwelen kussentje. Geen trompetgeschal vanuit een monumentale raadszaal. Gewoon een prijs voor mensen die iets goeds doen. Zonder er eerst een businesscase voor te maken. En zonder dat ze drie maanden later op de televisie vertellen hoe bijzonder ze zelf eigenlijk zijn.

En daar kwam Pieter een man uit Groningen tegen. Appie Wijma. 58 jaar. Oud-kweker. Campingbaas. Mensenmens.

Appie heeft een camping. Maar eigenlijk heeft hij iets veel belangrijkers: een uitgestoken hand. Voor mensen voor wie vakantie normaal gesproken net zo ver weg is als een penthouse op de maan. Want vakantie vieren klinkt zo gewoon.

Je gooit wat onderbroeken in een tas, zoekt je zonnebril, stopt de oplader van je telefoon ergens

waar je hem vervolgens gegarandeerd niet meer terugvindt en roept tegen de rest van het gezin: *"Zijn we er allemaal?"*

Voor meer dan een miljoen mensen die onder de armoedegrens leven ligt dat anders. Daar gaat de vraag niet over of de camping aan zee of in het bos ligt. Daar gaat de vraag soms over of je deze maand überhaupt genoeg geld hebt voor boodschappen. En een kind dat vraagt: *"Mam, gaan wij dit jaar nog op vakantie?"* kan dan een verdomd moeilijke vraag zijn.

Appie dacht kennelijk: dat kan anders. Dus stelde hij zijn camping open voor gezinnen die bijna niets hebben. Een week kamperen. Gratis. Geen voetnoot. Geen kleine lettertjes. Geen *"gratis, als u vooraf eerst € 47,50 administratiekosten voldoet.* Gewoon: kom maar.
Voor het derde jaar alweer.

Op zijn geboortegrond, in het grensgebied van Groningen en Friesland, staat nu een plek waar mensen die normaal vooral bezig zijn met overleven weer even mogen nadenken over leven. Appie noemt de plek Polemonium. De Jacobsladder. Een plek waar engelen op en neer zouden gaan. Pieter vindt dat eigenlijk een buitengewoon toepasselijke naam. Want Appie zegt: "Als je op de onderste tree van de maatschappelijke ladder staat, kun je alleen nog maar omhoog."

Daar moet je als maatschappij eigenlijk eens rustig over nadenken. Wij zijn nogal goed geworden in praten over ladders. Over participatieladders. Zelfredzaamheidsladders. Doorstroommodellen. Kansen. Perspectief. Inclusie. En ondertussen staat er iemand onderaan die vooral denkt: *Hoe betaal ik het verjaardagscadeautje van mijn kind?* Of: *Kan ik deze maand nog een keer tanken?* Of: *Hoe vertel ik mijn zoon dat wij niet op vakantie gaan, terwijl hij al jaren droomt van een tent?*

Appie doet iets verfrissends. Hij pakt geen rapport. Hij pakt een tent.

En daar zit misschien wel de grootste wijsheid van dit hele verhaal.

Hij wil mensen niet redden. Hij wil ze even ruimte geven. Een week zonder schaamte. Een week zonder voortdurend rekenen. Een week waarin je niet bij ieder ijsje hoeft te denken of dat financieel verantwoord is. Een week waarin een kind gewoon een kind kan zijn.

Mariska vertelde dat ze voor het eerst met haar gezin op vakantie is. Ze heeft dagen afgeteld. En ergens tussen de voortent, de koffie en misschien een iets te enthousiaste campinggast die om half acht 's morgens al met een grasmaaier in de weer is, gebeurt iets heel belangrijks. Ze zegt: "Hier kan ik even mezelf zijn."

Dat is een zin waar Pieter even stil van werd. Want hoe bijzonder is het eigenlijk dat iemand op vakantie moet om zichzelf weer te mogen zijn?

Er is ook een weggeefwinkel. Kleding. Speelgoed. Ondergoed. Allemaal gekregen van mensen en bedrijven. Gratis mee te nemen.

En daar zit Laura met haar zoon. Alleenstaande moeder. Ze wonen in Vlissingen. De eindjes moeten aan elkaar worden geknoopt. Een feestje van een vriendje van haar zoon kan zomaar een financiële hoofdbreker worden. Want een uitnodiging voor een kinderfeestje is voor de meeste ouders: *"Leuk, even een cadeautje halen."* Voor anderen kan het zijn: *"O help, waar haal ik dat geld vandaan?"*

En dan loopt Laura een winkel binnen waar ze voor het eerst misschien niet hoeft te kijken naar het prijskaartje. Ze mag een tas vullen. Kleding. Spullen voor haar zoon. Ondergoed. Gewoon omdat iemand ergens heeft besloten: jij mag ook.

Maar misschien is het aangrijpendste verhaal wel dat van Brigitte. Zij heeft kanker en is terminaal. Ze

is met haar vriendin op vakantie. Misschien de laatste vakantie die ze samen beleven. Daar bestaat geen beleidsdocument voor. Geen subsidieparagraaf. Geen KPI. Geen rendementsberekening. Er is alleen tijd. En de wetenschap dat een weekje samen uiteindelijk een herinnering kan worden die veel langer duurt dan de vakantie zelf.

En daarom moet Appie volgens Pieter de Pottenkijker krijgen. Niet omdat hij een camping heeft. Niet omdat hij vrijwilligers heeft. Niet eens omdat hij gratis vakanties organiseert. Maar omdat hij iets doet wat we met z'n allen soms ingewikkeld hebben gemaakt: Hij kijkt naar mensen en ziet geen dossier. Geen cliëntnummer. Geen minima. Geen alleenstaande ouder. Geen gezin met schulden. Geen migrant. Geen gelovige. Geen ongelovige. Hij ziet gewoon mensen.

Appie zegt het zelf: iedereen is welkom. Moslim. Christen. Gelovig. Niet-gelovig. Hij probeert geen zieltjes te winnen. Hij probeert mensen een zomer te geven.

Kijk. Dat is nou Pottenkijken. Niet gluren bij de buren. Maar goed kijken. Zo goed kijken dat je ziet waar iemand behoefte aan heeft.

En dan niet zeggen: *"Wat vervelend voor u."* Maar: "Kom maar. We hebben nog een plekje."

Pieter heeft daarom besloten dat De Pottenkijker voortaan niet naar de grootste bestuurders gaat. Niet automatisch naar degene met de meeste lintjes. Niet naar de man of vrouw met de indrukwekkendste functietitel. De Pottenkijker gaat naar mensen zoals Appie. Mensen die gewoon beginnen. Met wat ze hebben. Op de plek waar ze staan. En die ondertussen de wereld een heel klein beetje vriendelijker maken.

Pieter ziet het al helemaal voor zich. Een eenvoudige onderscheiding. Misschien een klein gouden oog. Met daaronder: DE POTTENKIJKER *Voor mensen die het verschil maken.*

En Appie? Die hoeft hem wat Pieter betreft niet eens op te halen. Stuur hem maar naar zijn camping. Daar staat hij waarschijnlijk toch. Tussen de tenten. Bij de koffie Met een vrijwilliger naast zich. Een kind dat rondrent. Een moeder die eindelijk eens niet aan de eind van de maand denkt. En ergens op de achtergrond misschien een engel. Op weg naar de volgende tree.

Want soms begint een betere wereld niet met een groot plan. Soms begint die gewoon met iemand die zegt: "Kom maar. Je mag hier een weekje blijven."

DE KNICKERBOCKER: EEN MISDAAD TEGEN DE JONGENSBENEN

Er zijn kledingstukken die je met warme gevoelens terugbrengen naar vroeger. Een wollen trui die naar oma rook. Een petje dat altijd scheef stond. Een paar klompen waarop je de hele straat kon wakker stampen. En dan was er… de knickerbocker.

Alleen al bij het uitspreken van dat woord trekt Pieter spontaan een spier in zijn linkerbeen.

De knickerbocker was, zo vertellen de geschiedenisboeken, een keurige pofbroek die tot net onder de knie kwam. Mannen droegen hem. Jongens ook. Vooral in de winter. In de zomer kreeg je een korte broek, zodat je tenminste nog rechtstreeks kou kon lijden.

Maar de echte uitvinding van de duivel zat onderaan de pijpen. Die riempjes. Van die vervelende bandjes die precies strak genoeg zaten om je bloedcirculatie te wantrouwen, maar nét niet strak genoeg om die eeuwig afzakkende lange kousen op hun plaats te houden.

Want die kousen hadden een eigen wil. Je vertrok thuis als een keurige schooljongen. Na tweehonderd meter hing de linkerkous ergens halverwege je scheenbeen. De rechter besloot zelfs richting enkel te emigreren. En de knickerbocker keek zwijgend toe.

Je voelde je geen jongen meer. Je voelde je een slecht ingepakte rollade.

Pieter vermoedt dat destijds complete schoolklassen onderweg waren met één hand aan hun schooltas en de andere voortdurend bezig om een kous weer omhoog te trekken. Dat noemden ze toen opvoeding. Tegenwoordig zou een fabrikant binnen drie dagen failliet zijn als hij zoiets op de markt bracht.

“Comfort?” zou de Consumentenbond vragen. “Nee,” antwoordde de knickerbocker. “Karaktervorming.”

Toch waren er mensen die er vrijwillig in rondliepen. Golfers bijvoorbeeld. Die sloegen in tweed, hoge sokken en knickerbockers een klein wit balletje over een Schotse hei alsof het de normaalste zaak van de wereld was. En eerlijk is eerlijk… Bij hen stond het nog best chic.

Misschien kwam dat doordat ze niet achter een bal hoefden aan te rennen op een schoolplein vol modder, maar rustig tussen keurige grasmatten wandelden waar niemand lachte als een kous weer op half zeven hing.

De knickerbocker hoorde bij een tijd waarin kleding vooral degelijk moest zijn. Je kocht geen broek voor één seizoen. Nee. Die broek moest minstens drie kinderen overleven, twee verhuizingen meemaken en liefst ook nog dienstdoen als zondagse outfit. Dat was duurzaam voordat duurzaamheid een folder van de gemeente werd.

Toch is het opvallend hoe snel mode verandert. Wat ooit modern was, vinden we nu komisch. En wat wij vandaag hip noemen, zullen onze kleinkinderen over vijftig jaar waarschijnlijk bekijken alsof we collectief een zonnesteek hadden. Misschien lachen zij straks om onze gescheurde spijkerbroeken. Of om sneakers die eruitzien alsof ze al drie Elfstedentochten hebben gelopen.

Mode heeft namelijk een bijzonder talent. Ze overtuigt miljoenen mensen dat iets prachtig is. Totdat dezelfde miljoenen zich twintig jaar later afvragen waar ze in vredesnaam mee bezig waren.

Misschien is dat wel de grootste les van de knickerbocker. Niet dat die broek lelijk was. Niet eens dat die riempjes irritant waren. Maar dat we ons soms verrassend gemakkelijk laten vertellen wat normaal is. En dat een beetje eigenwijsheid soms veel lekkerder zit dan welke mode dan ook.

Al blijft één ding voor Pieter ononderhandelbaar. Mocht de knickerbocker ooit terugkeren als nieuwste trend… dan trekt hij nog liever een aardappelzak aan. Zonder riempjes.

EEN GEMISTE KANS TUSSEN DE BALKEN

Sommige gebouwen zijn meer dan een stapel stenen met een dak erop. Ze ademen geschiedenis. Ze vertellen verhalen. Ze vormen een stukje van het geheugen van een stad. De monumentale boerderij aan de ‘s-Gravenweg 178 is zo’n plek.

Na veertig jaar verdwijnt de horeca en keert de woonbestemming terug. Dat is eigenlijk heel mooi. Een monument verdient liefde, aandacht en een toekomst. En eerlijk is eerlijk: een kleinschalige bed & breakfast past uitstekend bij de sfeer van zo’n karakteristieke boerderij. Gasten die ontwaken tussen de eeuwenoude balken en uitkijken over het groen; daar valt weinig op af te dingen.

Toch bleef Pieter met één gedachte zitten.

Wat had dit een prachtige locatie kunnen zijn voor een Capels Knarrenhof.

Niet een doorsnee seniorencomplex waar de rollators in keurige rijen geparkeerd staan, maar een hofje waar ouderen zelfstandig wonen, elkaar ontmoeten, naar elkaar omkijken en waar de koffie nooit ver weg is. Een plek waar de buurvrouw aanbelt omdat de appeltaart te groot is voor één persoon. Waar de buurman de heg snoeit omdat hij toch bezig was. Waar eenzaamheid plaatsmaakt voor samenzaamheid.

Juist deze monumentale boerderij had daarvoor het decor kunnen zijn. Met respect voor de historie, passend in de uitstraling van het gebouw en midden in het prachtige lint van de ’s-Gravenweg. Een hofje waar de geschiedenis niet achter glas staat, maar dagelijks wordt beleefd.

Capelle vergrijst. Dat weten we allemaal. De behoefte aan woonvormen waarin ouderen zelfstandig

kunnen blijven wonen én elkaar kunnen ontmoeten groeit alleen maar. Een Knarrenhof is geen nostalgie; het is een antwoord op een maatschappelijke uitdaging.

Misschien was deze kans financieel of planologisch niet haalbaar. Dat weten we niet. Maar dromen mag altijd. En soms begint een goed idee met iemand die hardop zegt: “Wat jammer eigenlijk…”

Dus ja, Pieter is blij dat dit monument behouden blijft. Hij gunt de nieuwe bewoners alle geluk en hoopt dat de bed & breakfast veel gasten zal ontvangen.

Maar diep van binnen ziet hij nog altijd dat andere plaatje voor zich.

Een monumentale boerderij waar de voordeur vaker openstaat dan dicht. Waar bewoners elkaar kennen. Waar de tuin niet alleen bloeit van de bloemen, maar ook van de gesprekken.

Dat zou misschien wel het mooiste monument van Capelle zijn geworden.

Misschien is de grootste winst van dit verhaal wel dat het gesprek over een écht Capels Knarrenhof opnieuw wordt gevoerd. Sommige kansen zijn voorbij, maar het idee is actueler dan ooit.

HET MYSTERIE VAN DE GETRAUMATISEERDE DETECTIVE

Er zijn van die avonden waarop Pieter zich met een kop koffie, een koekje en de beste bedoelingen op de bank nestelt. Niet voor een voetbalwedstrijd. Niet voor een talentenjacht waarin mensen zingend van een hijskraan springen. Nee. Voor een ouderwetse detective.

Een moord. Bij voorkeur een ingewikkelde. Met een butler die het niet gedaan heeft. En een tuinman die verdacht vriendelijk glimlacht.

Pieter is dol op detectives. Al jarenlang. Zijn boekenkastjes puilen uit. Grijpstra & De Gier staan keurig naast Perry Mason. James Bond kijkt stoer vanaf de plank, Karen Rose zorgt voor de nodige spanning en daarnaast wonen nog tientallen speurneuzen die hun brood verdienen met het oplossen van andermans ellende.

Maar de laatste tijd begon Pieter iets op te vallen. Niet de moorden. Niet de bloedsporen. Niet eens de verdachte die altijd nét iets te nerveus naar de klok kijkt. Nee. De detective zelf.

Want die blijkt tegenwoordig steevast een wandelende verzameling psychische bagage.

De één heeft jeugdtrauma's. De ander praat al drie seizoenen niet meer met zijn vader. Nummer drie drinkt whisky alsof het kraanwater is. Vier heeft een panische angst voor liften. Vijf ziet overal de geest van zijn overleden partner. En nummer zes ligt al zeven afleveringen wakker omdat zijn goudvis in 1998 spoorloos is verdwenen.

Soms bekruipt Pieter het gevoel dat de misdaad eigenlijk een bijzaak is geworden. "Inspecteur, er ligt een lijk." "Ja… maar eerst moeten we mijn innerlijke kind bevrijden."

Dat schiet natuurlijk niet op. De dader zit inmiddels al op Ibiza. Sterker nog: Pieter vermoedt dat sommige scenarioschrijvers eerst een psycholoog bellen. “Goedemorgen, wij zoeken een nieuwe detective.” “Prima. Welk trauma moet hij hebben?” “Maakt niet uit. Zolang hij maar minstens drie jeugdherinneringen, twee echtscheidingen en een existentiële crisis heeft.” Pas daarna verzinnen ze de moord.

Pieter vraagt zich af of er ergens óók detectives bestaan die gewoon een fijne jeugd hebben gehad. Die gezellig met hun ouders pannenkoeken aten. Nooit gepest zijn. Geen nachtmerries hebben. Gewoon een stabiel huwelijk. Een vrolijke labrador. Een volkstuin. En een gezonde stoelgang.

Stel je eens voor. Commissaris Kees. Gelukkig getrouwd. Vier kinderen. Geen trauma’s. Hij slaapt acht uur per nacht. Eet havermout. Heeft een moestuin. En lost op dinsdagmiddag tussen de sperziebonen door even een driedubbele moord op.

Na afloop zegt hij: “Nou, dat was weer een aardige puzzel. Wie wil er koffie?” Dat zou pas vernieuwend zijn.
Misschien is dat juist wel de grootste plotwending ooit. Een hoofdpersoon die eigenlijk niets hoeft te verwerken. Geen flashbacks. Geen donkere geheimen. Geen stemmetjes. Geen hallucinaties. Alleen gezond verstand.

En eerlijk gezegd…zou dat misschien wel verdacht worden gevonden. Want blijkbaar geloven we tegenwoordig sneller in een detective met zeven trauma’s dan in iemand die gewoon gelukkig is.

Dat zegt misschien minder over detectives dan over onszelf. Alsof een mens pas interessant is wanneer hij eerst volledig uit elkaar gevallen is. Terwijl de meeste mensen die Pieter kent helemaal niet voortdurend in een existentiële crisis verkeren.

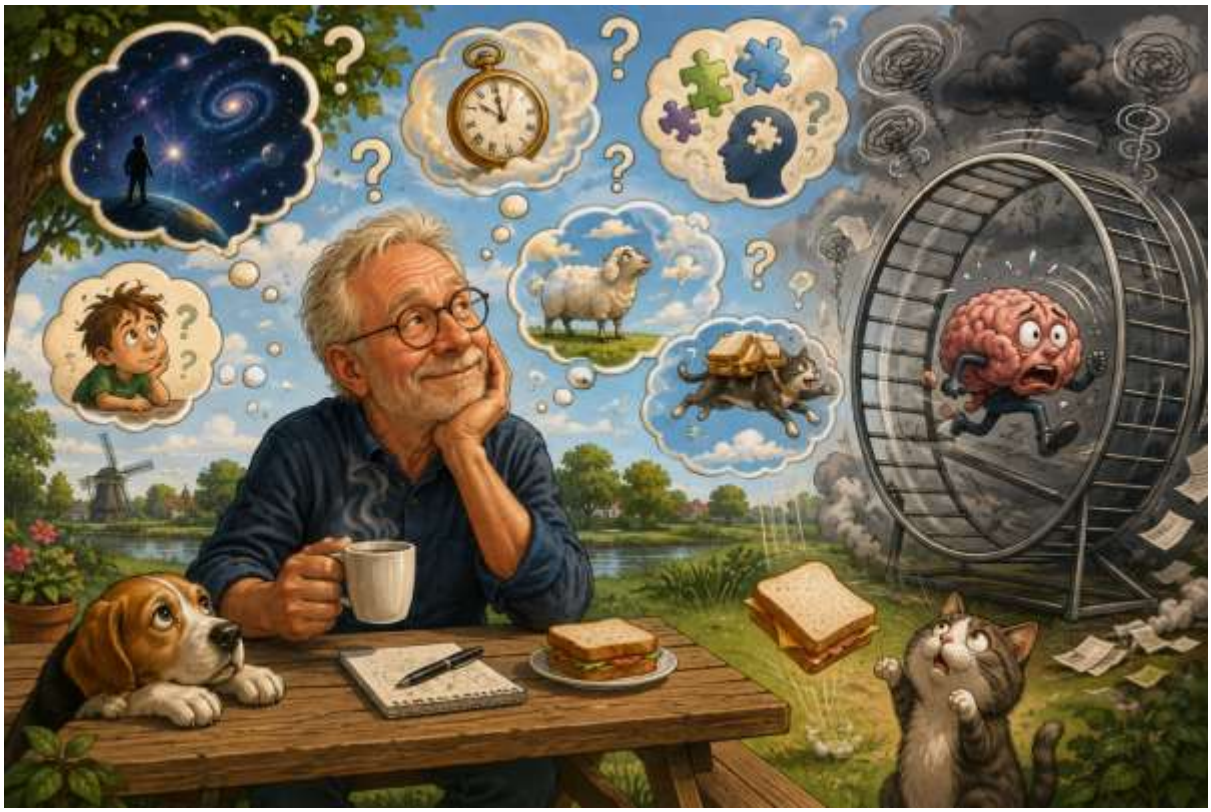
Ze laten de hond uit. Mopperen op de belasting. Vergeten de vuilnis buiten te zetten. En proberen ondertussen een fatsoenlijk mens te zijn.

Misschien zijn dat uiteindelijk wel de echte helden. Niet omdat ze geen problemen hebben. Maar omdat ze zich er niet voortdurend door laten definiëren.

En wie weet… Misschien verschijnt er ooit nog eens een detective die gewoon een vrolijk leven leidt.

Al vrees ik wel één ding. Dat hij na drie afleveringen door de kijkcijfers wordt verdacht van saaiheid. En dát…zou pas een onopgeloste zaak zijn.

HET VERSCHIL TUSSEN EEN DENKDING EN EEN HOOFDBREUK

Er zijn mensen die fluitend door het leven wandelen. Ze zeggen dingen als: “We zien wel.”

Ik ken die mensen. Ik vertrouw ze niet.

Zelf behoor ik tot een bijzondere diersoort. De Homo Denkensis. Een mens die overal een Denkding in ziet. Dat klinkt ingewikkeld, maar valt reuze mee.

Een Denkding is namelijk een vriendelijke hersenkronkel. Een nieuwsgierige gedachte die aanbelt en vraagt: “Zeg Pieter… waarom noemen we een parkeerplaats een parkeerplaats, terwijl we er eigenlijk onze auto achterlaten?”

Kijk, dáár kan ik van genieten.

Of waarom een broodje altijd op de belegde kant op de grond valt, terwijl een kat altijd op zijn poten terechtkomt. Wat gebeurt er eigenlijk als je een kat een boterham op zijn rug bindt? Ontstaat er dan een natuurkundige impasse? Blijft hij zweven? Ik vraag het voor een vriend.

Dat zijn Denkdingen. Ze maken het leven leuker. Ze zetten de geest op scherp zonder dat je bloeddruk ervan stijgt.

Maar ergens onderweg is er een kwaadaardige neef opgedoken. Verdenken. Dat is een heel ander beest.

Overdenken begint vaak heel onschuldig. Iemand zegt: “Tot later.” En nog voordat die persoon de hoek om is, draait in mijn hoofd de complete directievergadering van de Verenigde Naties. Bedoelde

hij écht tot later? Of was het een beleefd afscheid? Keek hij nou expres niet naar me? Had ik misschien te enthousiast "hoi" gezegd? Was mijn linker wenkbrauw hoger dan mijn rechter?

En voor je het weet ben je drie uur verder en heeft de ander allang boodschappen gedaan, de hond uitgelaten en een middagdutje gehouden.

Overthinkers zijn eigenlijk buitengewoon gewetensvolle mensen. Ze willen niemand kwetsen. Ze willen begrepen worden. En ze willen vooral begrijpen. Alleen heeft hun hoofd soms de gewoonte om op een rotonde te blijven rijden zonder ooit een afslag te nemen.

Neem mij. Ik verstuur een berichtje. Vijf minuten later nog geen reactie. Na tien minuten begin ik scenario's te bedenken. Na twintig minuten is de ontvanger waarschijnlijk boos. Na een half uur ligt hij misschien in het ziekenhuis. Na drie kwartier heeft hij vermoedelijk zijn telefoon in een ravijn laten vallen tijdens een reddingsactie voor een verdwaalde berggeit. Een uur later krijg ik een appje. "Sorry Pieter… ik zat op het toilet."

Tja. Daar kan zelfs Sigmund Freud weinig meer van maken.
Gelukkig zijn Denkdingen heel anders. Die vragen niet om een antwoord. Ze vragen om verwondering. Ze maken je nieuwsgierig zonder je gevangen te zetten. Ze laten je glimlachen.

Overdenken daarentegen probeert elk vraagteken met geweld in een uitroepteken te veranderen. En dat lukt zelden.

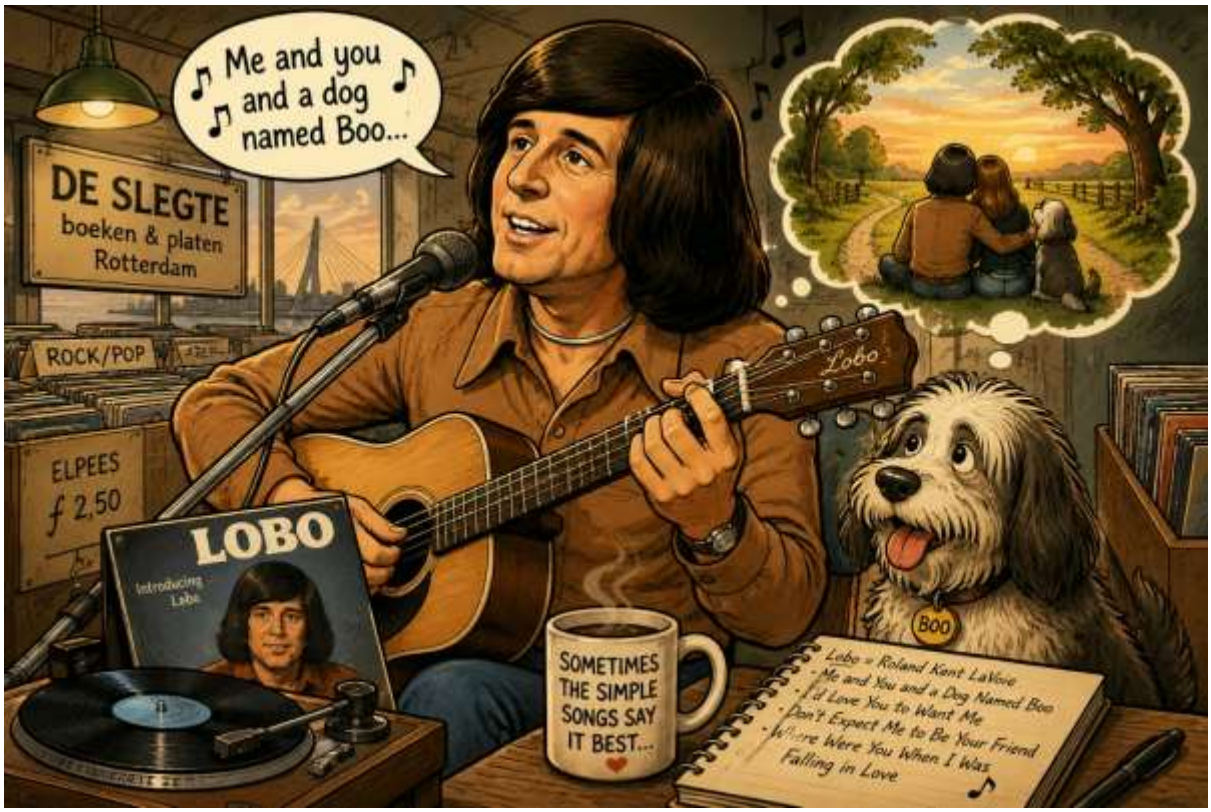
Misschien is dát wel het grootste Denkding van allemaal. Dat niet elke vraag een antwoord nodig heeft. Dat niet iedere stilte ongemakkelijk is. Dat mensen soms gewoon "oké" sturen omdat ze… tja… oké bedoelen. En dat een punt achter een WhatsApp-bericht geen oorlogsverklaring hoeft te zijn.

Hoe ouder ik word, hoe meer ik probeer Denkdingen te verzamelen in plaats van zorgen. Nieuwsgierigheid maakt een mens lichter. Piekeren maakt hem zwaarder.

Dus als u straks iemand ziet die peinzend naar een wolk staat te kijken, wees dan niet bang. Misschien vraagt hij zich alleen af waarom schapen nooit naar boven kijken.

En als u mij ziet glimlachen terwijl ik dat doe… Dan weet u genoeg. Ik ben niet aan het overdenken. Ik ben gewoon heerlijk bezig met een Denkding.

DE WOLF VAN DE SLEGTE

Sommige mensen vinden de liefde van hun leven op een terrasje in Parijs.

Pieter vond de zijne tussen de afgeprijsde encyclopedieën, vergeelde pockets en een doos met elpees waarop iemand ooit met blauwe balpen "ƒ 2,50" had gekrabbeld.

Bij De Slegte in Rotterdam.

Dat was nog in de glorietijd van het vinyl. Platen waren groot, hoezen waren kunstwerken en als je een elpee kocht, kreeg je er gratis een statische lading, een stofwolk en een lichte hernia bij.

Pieter bladerde gedachteloos door de bakken. Tussen de onvermijdelijke James Last, een verdwaalde BZN-plaat en een album van iemand die vermoedelijk alleen bij zijn moeder bekend was, zag hij ineens een hoes met één woord.

LOBO.

"Wat is dát nou weer?" mompelde Pieter. Een wolf? Een cowboy? Een Mexicaanse worst? Voor een paar gulden mocht het mysterie mee naar huis. En daar begon een muzikale liefde die inmiddels al meer dan een halve eeuw standhoudt.

Zodra de naald voorzichtig op het zwarte vinyl landde, vulde de kamer zich met een warme stem die niet schreeuwde, niet gilde en geen vuurwerk nodig had.

"Me and You and a Dog Named Boo." Wat een heerlijk nummer. Geen ingewikkelde boodschappen.

Geen rookmachines. Geen dansers met vuurspuwende helmen. Gewoon een man, een gitaar, een hond en het gevoel dat de wereld eigenlijk best een vriendelijke plek kon zijn.

Pieter was verkocht. Sterker nog: als De Slegte toen een spaarkaart had gehad, had hij vermoedelijk na tien Lobo-platen een gratis hondenriem gekregen.

Lobo bleek helemaal geen wolf te zijn, maar Roland Kent LaVoie uit Florida. Een singer-songwriter die muziek maakte alsof hij je uitnodigde voor een wandeling over een zandpad, ergens waar niemand haast had en waar de koffie altijd warm bleef.

Dat was precies de kracht. Zijn liedjes hoefden niets te bewijzen. Ze waren gewoon mooi. En dat is tegenwoordig bijna revolutionair. Want kijk eens naar de huidige muziekwereld. Alles moet harder. Sneller. Meer beats per minuut dan een gemiddelde wasmachine. Autotune tot zelfs de goudvis zuiver klinkt.

Liedjes van anderhalve minuut, zodat ze precies in een filmpje passen waarin iemand tegelijk danst, kookt, een kat redt en een belastingaangifte invult. Pieter begrijpt er soms helemaal niets meer van.

Hij probeerde laatst modern te doen. Na drie minuten had hij het gevoel dat hij per ongeluk in een magnetronconcert terecht was gekomen. Zijn gehoorapparaat vroeg spontaan om asiel.

Nee, geef Pieter dan maar Lobo. Of *I'd Love You to Want Me*. Zo'n liedje dat niet binnenkomt als een stormram, maar als een oude vriend die zachtjes op de deur klopt en zegt: "Zal ik een kop koffie zetten?"

Misschien is dat wel waarom die muziek blijft. Niet omdat ze het hardst schreeuwde. Maar omdat ze fluisterde. En mensen blijken fluisteringen verrassend lang te onthouden.

Natuurlijk romantiseert Pieter het verleden wel eens. In de jaren zeventig regende het ook gewoon, waren de belastingen ook hoog en moest je net zo goed de afwas doen. Maar muziek had toen vaak iets geruststellends. Alsof iemand zei: het komt wel goed. Misschien is dat precies wat we tegenwoordig af en toe missen.

Een liedje dat geen mening heeft. Geen ruzie zoekt. Geen algoritme probeert te verslaan. Gewoon een melodie die je meeneemt.

En dus denkt Pieter nog regelmatig terug aan die dag bij De Slegte. Aan die stoffige bak met vergeten platen. Aan dat toeval dat helemaal geen toeval bleek.

Soms verandert een mensenleven niet door een grote gebeurtenis. Soms begint het met een oude elpee van een onbekende Amerikaan die zichzelf "Wolf" noemde.

En als Pieter tegenwoordig weer eens *Me and You and a Dog Named Boo* opzet, verschijnt er vanzelf een glimlach. Geen hond in huis. Geen stoffige platenzaak meer om de hoek. Maar de herinnering draait nog altijd op 33⅓ toeren.

En eerlijk is eerlijk… Sommige platen slijten nooit. Net als mooie herinneringen.

VAN GOGH HOEFT NIET MEER NAAR FRANKRIJK

Er zijn van die berichten waarvan je spontaan denkt: *zie je wel, Capelle is toch stiekem een wereldstad.*

Jarenlang dachten we dat je voor een beetje artistieke inspiratie per se naar Zuid-Frankrijk moest. Naar Arles. Naar lavendelvelden. Naar zonnebloemen. Naar plekken waar Vincent van Gogh ooit zijn ezel neerzette en de verf met royale streken op het doek smeet. Maar dat blijkt inmiddels hopeloos achterhaald.

Je hoeft tegenwoordig alleen maar richting de Fascinatio Boulevard te fietsen. Want daar ligt de Capelse stadswijngaard van Sjatoo 010. Een stukje Frankrijk zonder tolwegen, zonder file bij Lyon en zonder dat je onderweg zes keer "Zijn we er al?" hoeft aan te horen.

Afgelopen zaterdag zaten daar twintig enthousiaste schilders tussen de wijnranken. Geen druivenplukkers, maar penseelplukkers. Onder de bezielende begeleiding van Nancy Hagman en Marie-Louise Eijsvoogel van Kunstkring Capelle verschenen overal ezels. Schildersezels gelukkig, want echte ezels zouden waarschijnlijk de druiven hebben opgegeten.

Ik zag het al helemaal voor me. Een schilder die minutenlang peinzend naar een tros druiven kijkt. "Wat zie jij?" vraagt een voorbijganger. "Twijfel." "Ik zie gewoon een druif." "Dat bedoel ik."

De één schilderde ranken. De ander ving het zonlicht. Weer een ander zag in dezelfde wijngaard een explosie van kleur, hoop en zomer. Dat blijft toch het wonderlijke van kunst. Twintig mensen kijken naar exact dezelfde druiven, en tóch ontstaan twintig compleet verschillende schilderijen. Probeer dat maar eens bij de Belastingdienst.

Wat me vooral aanspreekt, is dat inspiratie blijkbaar helemaal niet ver weg hoeft te zijn. We denken vaak dat het bijzondere zich ergens anders afspeelt. In Toscane. In de Provence. In de Alpen. Altijd net een paar honderd kilometer verderop.

Ondertussen fietsen we achteloos langs plekken waar schoonheid gewoon op ons staat te wachten.

Capelle heeft inmiddels een eigen wijngaard. Dat vond ik al bijzonder genoeg. Maar nu blijkt diezelfde wijngaard ook nog een openluchtatelier te zijn. Wie had dat ooit gedacht? Tussen de druiven wordt niet alleen wijn gemaakt, maar ook kunst. Dat is eigenlijk een prachtige combinatie.

Wijn laat mensen ontspannen. Kunst laat mensen kijken. En beide worden mooier wanneer je er de tijd voor neemt.

Na afloop werd natuurlijk een glas wijn geschonken. Dat lijkt me een uitstekend idee. Al moet je dat misschien niet andersom doen. Eerst drie glazen wijn en daarna een schilderij maken kan ertoe leiden dat de druiven ineens paars met stippen worden en de zon vierkante stralen krijgt. Hoewel… er zijn kunstcritici die daar juist weer diepere betekenissen in ontdekken.

Ik vermoed zelfs dat Vincent van Gogh zich er prima thuis had gevoeld. Misschien had hij wel een glas Capelse wijn besteld, zijn strohoed iets rechter gezet en gezegd: "Jongens, ik blijf nog een weekje." En geef hem eens ongelijk.

Want het mooie van deze dag zat niet alleen in de schilderijen. Het zat vooral in wat zo'n initiatief laat zien. Dat cultuur geen groot museum nodig heeft. Dat creativiteit niet afhankelijk is van dure ateliers. En dat een stadswijngaard veel meer kan zijn dan een plek waar druiven groeien.

Het kan een plek zijn waar mensen elkaar ontmoeten. Waar talent zich ontwikkelt. Waar vrijwilligers iets bijzonders neerzetten. Waar je even vergeet dat de wereld vooral haast lijkt te hebben.

Soms hoef je dus helemaal niet naar Frankrijk. Soms ligt de Provence gewoon aan de Fascinatio Boulevard. En eerlijk is eerlijk… Dat scheelt ook een hoop benzine.

DE TRAP VAN DE VOORUITGANG

Sommige mensen zeggen dat de techniek ons leven gemakkelijker maakt. Dat klopt. Sommige mensen zeggen ook dat de mens daardoor minder hoeft na te denken. Dat blijkt óók te kloppen.

Neem nu die 74-jarige Nederlandse automobilist die onlangs in het Belgische Blankenberge zijn navigatie blindelings volgde. Zijn TomTom, Google Maps of een andere digitale orakelmachine dacht blijkbaar: "Rechtdoor… en daarna de trap af."

En wat deed onze landgenoot? Die dacht: "De computer zal het wel weten." En zo veranderde een keurige gezinsauto in een soort alpine geit op vier wielen.

Ik zie het helemaal voor me. *"Over vijftig meter links aanhouden." "Bestemming bereikt."* Nou ja… technisch gezien lag de bestemming inderdaad een meter of vier lager.

Het schijnt dat de man niet gedronken had. Ook geen drugs. Volgens de Belgische politie was hij gewoon verstrooid. Dat is eigenlijk nog veel zorgwekkender.

Want vroeger waren mensen verstrooid en vroegen ze de weg. Nu zijn mensen verstrooid en rijden ze van een trap. Vooruitgang heet dat.

Vroeger had je een wegenkaart. Zo'n onding dat zich na gebruik nooit meer netjes liet opvouwen. Je stopte langs de kant, haalde de kaart eruit, draaide hem drie keer om en riep uiteindelijk: "Volgens mij zitten we in Duitsland."

Maar ondertussen keek je wél om je heen. Je zag verkeersborden. Huizen. Bomen. En vooral… trappen.

Tegenwoordig kijken we vooral naar een schermpje. Als dat scherm zegt dat je door een vijver moet rijden, is er altijd wel iemand die denkt dat het een nieuwe aquaductroute is.

Ik vermoed zelfs dat er binnenkort auto's verschijnen met de melding: *"Waarschuwing. U rijdt momenteel een kerktoren binnen."* Waarop de bestuurder antwoordt: *"Dat zal wel kloppen. De navigatie zegt het."*

Ik geef eerlijk toe: ook ik vertrouw regelmatig op de techniek. Mijn telefoon vertelt hoeveel stappen ik heb gezet. Mijn horloge zegt wanneer ik moet bewegen. Mijn computer verbetert mijn spelfouten. En als ik niet oppas, gaat straks mijn koelkast bepalen wanneer ik trek heb.

Het wordt steeds slimmer. Alleen… worden wij dat ook? Kunstmatige intelligentie is een prachtig hulpmiddel. Navigatie is fantastisch. Elektronica maakt ons leven vaak eenvoudiger.
Maar hulpmiddelen zijn geen vervanging van gezond verstand. Een hamer is ook een prachtig stuk techniek. Alleen moet je er niet je soep mee proberen te eten.

De mooiste computer die we bezitten zit nog altijd tussen onze oren. Hij gebruikt nauwelijks stroom, heeft een verbluffend leervermogen en beschikt over iets waar geen enkele app tegenop kan: gezond verstand.

Tenminste…als we hem aanzetten.

Misschien moeten we af en toe de navigatie even negeren. Niet omdat die altijd ongelijk heeft. Maar omdat een stenen trap nu eenmaal zelden bedoeld is voor een Opel, Volvo of Fiat.

En wie weet ontdekken we onderweg zelfs iets onverwachts. Een mooi straatje. Een gezellig terras. Of gewoon de voldoening dat we zélf nog kunnen nadenken.

Want techniek mag dan steeds slimmer worden…de mens hoeft er niet dommer van te worden.

DE BEZEMBRIGADE VAN DE BESCHAVING

Er zijn van die momenten waarop Pieter spontaan een centimeter langer wordt. Niet omdat hij op een krukje is gaan staan, maar omdat hij glimt van trots. Dat overkwam hem deze week.

Nee, niet omdat Sparta kampioen is geworden. We moeten wel realistisch blijven. Ook niet omdat de slakken eindelijk een vredesverdrag met zijn hosta's hebben getekend.

Nee. Omdat Pieter een bericht las over bewoners van de Rondelen in Capelle aan den IJssel die samen hun buurt opruimen.

En ineens dacht hij terug aan zijn vader. Die zei vroeger altijd: "Jongen, als je je eigen tuin netjes maakt, neem dan ook even het stukje stoep en plantsoen mee. Dat is óók van jou."

Dat vond Pieter als jochie maar een vreemd idee. "Maar pap," zei hij dan, "die stoep is toch van de gemeente?" "Klopt," zei zijn vader. "Maar jij woont erop."

Daar zit een levensles in waar tegenwoordig complete managementboeken van vierhonderd pagina's over worden geschreven.

Pieter doet het nog steeds. Als hij het onkruid uit zijn tuin haalt, krijgt dat plantje tussen de stoeptegels ook geen voorkeursbehandeling. Dat verdwijnt net zo hard. Niet uit wraak. Gewoon omdat een nette straat een glimlach geeft.

En het mooie is: Pieter is lang niet de enige. Steeds vaker ziet hij mensen die een papiertje oprapen dat ze zelf niet hebben laten vallen. Die even een tak van de stoep halen. Die het bankje schoonmaken waar straks een oudere buurvrouw haar boodschappen even neerzet.

Dat zijn de echte buurthelden. Geen cape. Geen superkrachten. Hooguit een werkhandschoen met een gat in de duim.

Nu zijn er mensen die zeggen: "Daar betaal ik toch belasting voor?" Dat klopt. Maar als we alleen nog maar doen waarvoor we betalen, wordt de wereld wel een heel ongezellige plek. Dan geef je je buurman straks alleen nog een goedemorgen als daar een factuur tegenover staat. "Goedemorgen." "Dat is dan € 1,95 inclusief btw."

Nee hoor. Samenleven is soms gewoon iets extra's doen.

En kijk nou eens naar die opruimdagen bij de Rondelen. Mensen zetten hun overbodige spullen buiten. Vrijwilligers helpen met sjouwen. Medewerkers steken de handen uit de mouwen. Iedereen doet een stukje.

Dat is geen afvalactie. Dat is beschaving in werkkleding. Sterker nog… Pieter ziet het al helemaal voor zich. Een nationaal kampioenschap Opruimen. Met juryleden die streng kijken naar hoe recht de heg is geknipt. Commentatoren die fluisteren alsof het Wimbledon is. "En daar… dames en heren… pakt mevrouw Van Dijk met uiterste precisie een verdwaald snoeppapiertje… fenomenaal… werkelijk fenomenaal…"

De winnaar krijgt geen gouden beker. Maar een straat waar iedereen graag doorheen loopt. En eerlijk? Dat is misschien wel veel meer waard. Want een schone buurt ontstaat niet door regels. Een fijne buurt ontstaat doordat mensen zich verantwoordelijk voelen voor iets dat groter is dan hun eigen voortuin.

Dat begint met één bezem. Één vuilniszak. Één buur die zegt: "Zal ik even helpen?"

Misschien is dát wel de mooiste vorm van rijkdom. Niet wat je bezit. Maar wat je samen verzorgt.

En als Pieter straks weer zijn tuin doet… Dan neemt hij vanzelfsprekend ook weer dat stukje stoep mee. Niet omdat het moet. Maar omdat het gewoon goed voelt.

En soms begint een mooiere wereld gewoon met een bezem van € 9,95.

EEN VOETBALSHIRT MET EEN GOUDEN RANDJE

Soms zijn er van die berichten waarbij Pieter even niet weet of hij moet lachen, huilen of gewoon heel hard „verdorie!" moet zeggen.

Dit was er zo eentje.

Pieter moest namelijk even slikken. En daarna een traantje wegpinken. Niet omdat hij zo'n geweldige fan is van voetbalshirts - hoewel Pieter natuurlijk best een aardige indruk kan maken in een mooi sporttenue - maar omdat er mensen zijn die met iets ogenschijnlijk kleins iets ontzettend groots kunnen doen.

Neem Nico de Borst.

Nico is voorzitter van Stichting Breath. En wie Nico een beetje kent, weet dat hij niet zo snel tevreden achterover in zijn stoel gaat zitten met de mededeling: „Zo. Dat hebben we dan ook weer geregeld."

Nee. Nico en zijn mensen regelen gewoon door. En soms begint dat met iets heel eenvoudigs. Een voetbalshirt.

VAN DE KAST NAAR HET VELD

Bij CKC in Kralingseveer was na de wisseling van kledingsponsor een flinke hoeveelheid voetbalspullen overgebleven. Shirts, sportkleding, scheidsrechterskleding. Een deel zelfs nog nieuw, met kaartjes eraan en sommige spullen nog keurig verpakt.

Normaal gesproken zou je kunnen denken: jammer dan. Een paar dozen naar een opslag. Een beetje stof erop. En over twintig jaar vindt iemand ze terug, waarna er op een bestuursvergadering een hele discussie ontstaat over de vraag of je „die oude shirts nou eigenlijk nog weg mocht gooien".

Maar gelukkig gebeurde dat niet. De kleding kreeg een bestemming. Via Stichting Breath ging ze naar Vysokiy, in Oekraïne, vlak bij Kharkiv. En daar werd een voetbalshirt opeens iets heel anders dan een stuk textiel met een clublogo. Daar werd het een stukje normaliteit.

EVEN GEWOON KIND ZIJN

Want laten we eerlijk zijn: voor kinderen in een oorlogsgebied is „gewoon kind zijn" tegenwoordig helemaal niet zo gewoon. Kinderen horen eigenlijk bezig te zijn met voetbal. Met wie er in de spits staat. Met wie de slechtste verdediger van het team is. Met wie de bal per ongeluk over het hek heeft geschoten. Met de vraag of je vader zaterdag komt kijken.
En natuurlijk met de eeuwige discussie of dat nou écht buitenspel was.

Niet met sirenes. Niet met schuilplaatsen. Niet met verlies. Niet met de oorlog. En dus gebeurt er iets bijzonders wanneer een kind daar een compleet voetbaltenue krijgt. Dan krijg je geen wereldvrede. Dan stopt de oorlog niet. Dan verdwijnen de raketten niet ineens achter de horizon omdat een jongetje een nieuw shirt aantrekt. Maar er gebeurt wel iets.

Het kind kijkt in de spiegel. Trekt het shirt recht. Doet misschien nog even alsof hij een professionele voetballer is. En voor een paar minuten is hij gewoon weer voetballer. Geen oorlogsslachtoffer. Geen kind uit een getroffen gebied. Geen nummer in een statistiek. Gewoon: "Kijk eens mam! Ik heb een nieuw voetbalshirt!" En dát is groot.

HET MOOISTE VERJAARDAGSCADEAU

Toevallig kwamen de eerste kinderen de kleding passen op de verjaardag van Nico de Borst.

Je kunt je bijna voorstellen hoe dat ging. Nico krijgt misschien een felicitatie. Een taartje. Een kaart. Misschien iemand die zegt: „Van harte, Nico!" Maar vervolgens staan daar kinderen in Oekraïne met stralende ogen hun nieuwe voetbaltenue te passen. En dan zegt Nico: "Nou, doe die taart maar weg." Want wat moet je met een verjaardagstaart als je zo'n cadeau krijgt?

Nico verwoordde het zelf prachtig: het mooiste cadeau was de glimlach op de gezichten van de kinderen. Pieter begrijpt dat. Want sommige cadeaus pak je uit. Andere cadeaus pak je niet eens in. Die zie je gewoon gebeuren.

DE OORLOG EEN BEETJE KLEINER MAKEN

Stichting Breath bouwt in Vysokiy aan een centrum voor getraumatiseerde kinderen van gesneuvelde militairen en andere oorlogsslachtoffers. Daar moeten kinderen opvang krijgen. Begeleiding. Onderwijs. Sport. Cultuur. En vooral: ruimte om weer kind te worden.

Dat is geen klein project. Dat is gigantisch. Want oorlog laat zich niet zomaar uit een kinderhoofd verwijderen. Je kunt niet zeggen: "Zo, jongen, we zijn klaar met oorlog. Vanaf morgen weer gezellig naar school." Was het maar zo eenvoudig. Trauma kent geen knopje „reset". Maar je kunt wel proberen de oorlog stukje bij beetje uit het leven van een kind te verdringen.

Met een veilige plek. Met aandacht. Met onderwijs. Met sport. Met muziek. Met een gesprek. En soms dus ook met een voetbalshirt.

EEN SHIRT IS SOMS MEER DAN EEN SHIRT

Pieter moest daarbij denken aan iets merkwaardigs.

Wij Nederlanders kunnen ons soms enorm druk maken over een voetbalshirt. Een nieuwe sponsor. Een ander ontwerp. Een afwijkende kleur. Een shirt dat „net niet helemaal lekker zit". Een club die ineens van een traditioneel rood-wit naar iets komt waarvan je denkt: "Hebben ze dit ontworpen of was de printer leeg?" En vervolgens betalen we er zonder veel moeite een flink bedrag voor.

Daar, in Oekraïne, krijgt zo'n shirt een betekenis die veel groter is dan de stof waarvan het gemaakt is. Het wordt een teken. Van verbondenheid. Van waardigheid. Van: jij hoort erbij. En misschien zelfs van: morgen gaan we gewoon weer voetballen.

GROTE KLEINE DADEN

Pieter noemt dit graag een grote kleine daad. Klein, omdat het begint met kleding die ergens over is. Groot, omdat het eindigt met een kind dat even vergeet dat de wereld om hem heen in brand staat.

En dat is misschien wel precies wat we soms vergeten. We kunnen de grote wereldproblemen niet allemaal oplossen. Wij kunnen de oorlog niet stoppen. Wij kunnen geen vredesverdrag tekenen. Wij kunnen geen raketten uit de lucht halen. Maar we kunnen soms wel iets doen. Een shirt geven. Een kind helpen. Een maandelijkse bijdrage leveren. Een paar uur vrijwilligerswerk doen. Een doos spullen verzamelen. Een deur openen. Een hand uitsteken. En misschien denken we dan: "Ach, wat stelt dat nou voor?"

Nou. Vraag het eens aan een kind dat voor het eerst sinds lange tijd weer trots in een voetbaltenue op een veld staat.

NICO, CKC EN ALLE MENSEN DIE DIT MOGELIJK MAKEN

Dus Pieter wil vandaag eigenlijk maar één ding zeggen.

Dank je wel, Nico. Dank je wel aan iedereen van Stichting Breath. Dank je wel aan CKC. Dank je wel aan iedereen die de kleding verzamelde, vervoerde, uitdeelde en ervoor zorgde dat ze uiteindelijk terechtkwam waar ze nodig was. Want jullie veranderen de rauwe werkelijkheid helaas niet. De oorlog is er nog steeds. Het verdriet is er nog steeds. De onzekerheid is er nog steeds. Maar jullie maken die werkelijkheid voor een aantal kinderen wel een stukje draaglijker.

En misschien is dat precies wat echte menselijkheid is. Niet doen alsof je de wereld in je eentje kunt redden. Maar wel weigeren om je neer te leggen bij het idee dat je helemaal niets kunt doen.

Soms begint het met een vrachtwagen. Soms met een donatie. Soms met een huis. En soms…met een voetbalshirt.

Pieter veegt nog één keer voorzichtig de traan uit zijn ooghoek. "Verdorie," mompelt hij. "Je zou bijna weer zin krijgen om zelf te gaan voetballen."

Hij kijkt even naar zijn eigen conditie. Hij kijkt naar zijn knieën. Hij kijkt naar een voetbal. De voetbal kijkt terug. Pieter besluit dat zijn bijdrage aan de internationale vrede vandaag vooral bestaat uit het niet betreden van het voetbalveld. Je moet tenslotte ook weten waar je talenten níét liggen.

Maar één ding weet Pieter zeker: Een voetbalshirt kan een kind niet uit een oorlog halen. Maar het kan een kind wel even terugbrengen naar zijn kindertijd. En soms is dat al een heel klein stukje van de overwinning.

DE REGENBOOG EN DE GERANIUMS

Er zijn van die dagen waarop Pieter met een kop koffie voor zich uit zit te kijken en denkt: hoe ingewikkeld kunnen wij mensen het elkaar eigenlijk maken?

Begin augustus was het weer Pride. En zoals ieder jaar gebeurde er iets opmerkelijks. Niet op de grachten. Niet op televisie. Maar in de hoofden van mensen.

Want zodra het woord Pride valt, zie je sommige mensen direct een complete carnavalsoptocht voor zich. Glitter. Veren. Regenboogvlaggen. Mannen in leren broekjes waar een postzegel nog jaloers op zou zijn. Dansende mensen op boten. Muziek waarbij de buren drie straten verderop spontaan ritmestoornissen ontwikkelen. En dan hoor je steevast iemand zeggen: “Nou… dat hoeft voor mij allemaal niet.”

Pieter moet daar altijd een beetje om glimlachen. Want weet je? Voor heel veel homoseksuele mannen hoeft dat óók niet. Sterker nog. Er zijn er genoeg die op zaterdag gewoon het gras maaien. Daarna een boodschap doen. Een bitterbal eten op het terras. ’s Avonds naar een detective kijken. En vervolgens ruziën over wie de vaatwasser moet uitruimen. Net als ieder ander stel. Het enige verschil is dat de tandenborstel naast die van een andere man staat. Meer niet.

Pieter kent genoeg mannen die helemaal niets hebben met uitbundige feesten of regenboogparades. Ze bezoeken geen speciale cafés. Ze voelen geen behoefte om met een vlag over straat te lopen. Niet omdat ze zich schamen. Maar omdat hun geaardheid voor hen geen hobby is. Geen lifestyle. Geen dagelijks project. Ze zijn simpelweg verliefd geworden.

Op een man. Net zoals een ander verliefd wordt op een vrouw. Dat is eigenlijk een verbazend saai verhaal. En misschien is dat juist wel het mooie ervan.

Toch merkt Pieter dat juist die gewone werkelijkheid soms volledig ondergesneeuwd raakt. Alsof iedereen denkt dat iedere heteroman automatisch meedoet aan bodybuildingwedstrijden, Formule 1 kijkt, op een barbecue woont en iedere zaterdagavond "Sweet Caroline" staat mee te brullen.

Dat doen de meesten gelukkig ook niet. Gelukkig maar. Anders zouden de supermarkten permanent zonder hamburgers zitten.

Wat Pieter misschien nog wel verdrietiger vindt, zijn de zogenaamde grapjes. Ach joh… "Het was maar een grap." Die zin heeft al heel wat mensen een klein beetje kleiner gemaakt. Want degene die de grap maakt, vergeet vaak dat degene die hem opvangt soms jarenlang twijfelt of hij zichzelf wel mag zijn.

Pieter herinnert zich zulke opmerkingen van vroeger nog verrassend goed. Niet omdat ze spectaculair waren. Juist omdat ze zo achteloos werden uitgesproken. Alsof het normaal was. Alsof iemand uitlachen vanzelfsprekend hoorde bij de koffieautomaat. En misschien is dát wel waarom Pride nog steeds bestaat.
Niet om mensen te overtuigen. Niet om iedereen hetzelfde te laten denken. En ook niet om iemand te verplichten een regenboogvlag aan zijn gevel te hangen. Maar om duidelijk te maken dat niemand bang hoeft te zijn om hand in hand te lopen met degene van wie hij houdt.

Dat een jongen een jongen mag kussen. Dat een meisje verliefd mag worden op een meisje. En dat de buurman gewoon de buurman blijft. Alleen met een andere partner.
Meer verandert er eigenlijk niet.

Pieter hoeft het leven van een ander niet volledig te begrijpen. Hij hoeft het er zelfs niet altijd mee eens te zijn. Maar hoe moeilijk is het eigenlijk om iemand gewoon in zijn of haar waarde te laten?

Misschien is dat wel de eenvoudigste vorm van beschaving die er bestaat. En misschien is dát uiteindelijk waar Pride werkelijk over gaat.

Niet over boten. Niet over glitter. Niet over vlaggen. Maar over de vrijheid om jezelf te mogen zijn. Niet meer. En zeker niet minder. En als we dat ooit met elkaar heel gewoon gaan vinden… dan wordt Pride misschien wel het mooiste feest dat zichzelf ooit overbodig heeft gemaakt.

DE HELDEN MET VIEZE KNIEËN

Er zijn van die dagen waarop Pieter denkt dat de wereld langzaam verandert in een verzameling mensen die vooral naar hun telefoon kijken. Als er een meteoriet zou inslaan, zouden de eerste drie reacties waarschijnlijk zijn: “Heeft iemand daar een filmpje van?”, “Staat het al op TikTok?” en “Heeft iemand wifi?”

En toen las Pieter een bericht uit Schouwen-Duiveland.

Vijf jongens. Zo ergens tussen “ik heb nog zand in mijn schoenen” en “ik vind mezelf eigenlijk al best volwassen”. Een jaar of tien tot twaalf. Geen burgemeester. Geen minister. Geen influencer. Geen wereldverbeteraar met een podcast van drie uur.

Gewoon vijf jongens.

Ze zagen een jonge meeuw liggen. Niet eentje die luidruchtig een patatje probeerde te jatten op de boulevard, maar een zielig, zwak hoopje veren dat de wereld even niet meer zo zag zitten.

Nu kennen we allemaal de verschillende soorten voorbijgangers.

Je hebt de soort die zegt: “Ach, de natuur regelt dat zelf.” Je hebt de soort die twintig foto’s maakt, een zielig muziekje onder de video zet en vervolgens doorloopt. Je hebt de deskundige die vanaf twintig meter afstand roept: “Volgens mij heeft-ie vogelgriep.” En dan heb je dus deze vijf kerels.

Die deden iets revolutionairs. Ze hielpen. Ze belden de dierenambulance. Niet omdat iemand keek. Niet omdat ze er een diploma voor kregen. Niet omdat er een medaille klaar lag. Gewoon omdat een levend wezen hulp nodig had.

Dat is eigenlijk verbazingwekkend eenvoudig. En misschien juist daarom zo bijzonder.

Pieter ziet het helemaal voor zich. Vijf jongens die bloedserieus om een meeuw heen staan alsof ze de spoedeisende hulp van het Vogeluniversitair Medisch Centrum vormen. “Eerste hulp! Geef hem wat water!” “Nee Henkie, niet uit je waterpistool!” “Waar blijft die ambulance nou?”

En toen de chauffeur arriveerde, waren ze niet allang weer naar huis om een ijsje te eten. Nee hoor. Ze wachtten netjes. Ze wezen de weg. Ze hielpen mee. En samen gaven ze de jonge meeuw alvast wat water.

Dat zijn de momenten waarop Pieter denkt dat helden zelden een cape dragen. Meestal dragen ze kapotte sneakers. Een voetbalshirt. Vieze knieën. En hebben ze een zakje snoep in hun broekzak.

We leven in een tijd waarin grote woorden goedkoop zijn. Iedereen heeft een mening over de wereld. Maar de wereld verandert zelden door een mening. Ze verandert door een hand die wordt uitgestoken. Door iemand die even blijft staan. Door iemand die zegt: “Kom, ik help.”

Misschien is dat wel de mooiste les van deze vijf jongens. Zorgzaamheid is niet iets wat je leert uit een boek. Je leert het doordat iemand het voordoet. Door ouders. Door opa’s en oma’s. Door leraren. Door buurvrouwen. En soms blijkt dat zaadje ineens prachtig te zijn uitgekomen. In vijf jongens die besloten dat een jonge meeuw ook gewoon recht had op een beetje geluk.

Pieter hoopt stiekem dat die meeuw straks weer vrolijk boven de Zeeuwse kust vliegt. En als hij ooit weer een patatje uit iemands hand steelt… dan mag hij van Pieter best even denken aan vijf jongens met vieze knieën.

Want echte helden redden niet altijd de wereld. Soms redden ze gewoon één meeuw. En gek genoeg wordt de wereld daar toch een stukje mooier van.

OPMERKELIJK OPMERKZAAM

Pieter houdt van opmerkzame mensen. Dat zijn van die mensen die nog zien dat de buurman een nieuwe deurmat heeft, terwijl de buurman zelf dacht dat niemand het zou opvallen. Mensen die merken dat de melk drie millimeter scheef in de koelkast staat. Of dat er ineens een vreemde auto in de straat geparkeerd staat met een bestuurder die net iets té geïnteresseerd naar de heg van nummer 27 kijkt.

Opmerkzaamheid is een prachtige eigenschap. Behalve als je een kat bent.

Want ergens in Elst besloot een poes dat een nachtelijke wandeling over een erf wel een aardig idee was. Een sprongetje hier, een stapje daar, een lamp met bewegingssensor aan… en hup… binnen enkele minuten stond de halve Nederlandse politie klaar alsof de hoofdrolspeler uit een actiefilm elk moment met een diamant ter grootte van een bowlingbal naar buiten zou sprinten.

Meerdere politiewagens. Een hondengeleider. Een politiehelikopter. En ergens zat een kat zich waarschijnlijk af te vragen waarom iedereen zo'n ophef maakte over een avondwandeling.

Ik zie het helemaal voor me.

"Team Alfa, verdachte beweegt richting schuur." "Ontvangen." "Team Bravo, verdachte springt op een hooibaal." "Ontvangen." "Helikopter ziet verdachte… eh… wassen." "Wassen?" "Ja… met de linke achterpoot."

Ondertussen zat die kat waarschijnlijk te denken: Mensen zijn rare wezens. Ik wilde alleen even kijken of hier nog een muis beschikbaar was.

Toch vind ik dit een prachtig verhaal. Niet omdat iedereen zich vergiste. Maar omdat twee vissers iets zagen waarvan ze dachten: hier klopt misschien iets niet. Ze haalden hun schouders niet op. Ze dachten niet: "Ach, zal wel." Ze pakten hun telefoon.

En eerlijk gezegd leef ik liever in een land waar mensen één keer te veel bellen dan tien keer te weinig. Want achteraf lachen is gratis. Vooraf weet niemand of het een kat, een inbreker of iemand in nood is. Dat heet verantwoordelijkheid nemen.

Sterker nog: de politie nam de melding net zo serieus. Niet met de gedachte: "Waarschijnlijk weer een kat." Nee. Ze gingen erop af. Zoals het hoort bij een mogelijke heterdaad. En ja… uiteindelijk bleek de meest gezochte verdachte van de avond een harige viervoeter met snorharen te zijn.

Misschien heeft hij inmiddels een strafblad. Wegens onbevoegd activeren van lichtsensoren. En het veroorzaken van een grootschalige politieactie. De boete wordt waarschijnlijk betaald in brokjes.

Toch zit er nog een andere gedachte achter.

We leven in een tijd waarin mensen elkaar soms nauwelijks meer zien. We lopen langs elkaar heen, kijken op onze telefoon en hopen dat een ander wel oplet. Juist daarom zijn opmerkzame mensen goud waard. De buurvrouw die ziet dat de gordijnen al dagen dicht blijven. De jongen die een verdwaald kind aanspreekt. De wandelaar die een beginnende bermbrand meldt. De visser die denkt: Dit vertrouw ik niet.

Natuurlijk mogen we daarna hartelijk lachen als de grote boef een kat blijkt te zijn. Sterker nog… dat moeten we vooral blijven doen. Want een samenleving waarin mensen opletten én daarna samen kunnen lachen om een vergissing, is een stuk gezonder dan een samenleving waarin niemand meer kijkt.

Dus hulde aan de vissers. Hulde aan de politie. En een klein applausje voor de kat. Die heeft waarschijnlijk geen idee dat hij inmiddels de meest gezochte crimineel van Gelderland was.

En Pieter? Die kijkt vanavond toch nog maar even uit het raam. Je weet maar nooit. Misschien zit er een egel verdacht naar de schutting te kijken.

DE KUNST VAN HET WACHTEN OP JE ZET

Pieter was nog maar een jochie toen zijn vader hem leerde schaken.

Dat was in de tijd dat kinderen nog niet werden opgevoed met een tablet, een schermtijdlimiet en een wachtwoord dat ze zelf allang weer vergeten waren. Nee, Pieter kreeg een schaakbord.

Zwart-witte vakjes. Zwarte en witte stukken. En een vader die kennelijk vond dat zijn zoon wel wat strategisch inzicht kon gebruiken.

Dat bleek geen overbodige luxe. Want schaken is eigenlijk een buitengewoon merkwaardige bezigheid. Je zit tegenover iemand die je aardig vindt – of na een kwartiertje misschien iets minder aardig – en vervolgens probeer je met een houten paard, een loper en een dame zijn koning het leven zo zuur mogelijk te maken. En dat allemaal zonder te rennen. Sterker nog: de belangrijkste beweging bij schaken is vaak helemaal geen beweging.

Wachten. Kijken. Denken. Nog eens kijken. En dan pas een zet doen.

Dat was misschien wel de belangrijkste levensles die Pieter van zijn vader meekreeg. Niet meteen reageren. Niet direct in de hoogste versnelling schieten. Eerst nadenken. Want Pieter ontdekte al snel dat je bij schaken niet alleen moet nadenken over de zet die je wilt doen, maar vooral over wat er daarna kan gebeuren.

Dat klinkt eenvoudig. In het echte leven blijkt dat echter een tamelijk ingewikkelde vaardigheid. Want hoeveel ellende zou er niet zijn voorkomen als mensen vóór hun eerste appje, mailtje, telefoontje, boze reactie of politieke uitspraak eerst even drie schaakzetten vooruit hadden gedacht?

„Even wachten…" "Wat gebeurt er als ik dit zeg?" "Wat gebeurt er daarna?" "En als die ander vervolgens dát doet?" Het zou de wereld een stuk rustiger maken. En waarschijnlijk ook de sociale media een stuk korter.

EEN SCHAAKBORD IN DE OPENBARE RUIMTE

Pieter moest daaraan denken toen hij hoorde over de schaaktafels die op verschillende plekken in Capelle aan den IJssel in de openbare ruimte staan.

Een prachtig idee. Een schaakbord midden tussen de mensen. Geen sporthal nodig. Geen contributie. Geen ingewikkelde inschrijving. Je gaat zitten, zet de stukken neer en kijkt wie er tegenover je plaatsneemt.

Misschien een geoefende schaker. Misschien een beginner. Misschien een opa met zijn kleinkind. Of twee mensen die elkaar helemaal niet kennen en na een paar zetten ineens een gesprek voeren over de strategie.

„Waarom zet je die toren daar?" "Omdat ik dacht dat jij met je paard zou komen." "Dat was nou precies mijn bedoeling." En voor je het weet gaat het gesprek niet meer alleen over schaken.

Over het leven bijvoorbeeld. Over keuzes. Over kansen. Over fouten. Want ook dát is zo mooi aan schaken: iedereen maakt fouten. De beste schaker ter wereld. De kampioen. De beginner. En Pieter, vanzelfsprekend. Vooral Pieter.

Het verschil zit er niet in dat de een nooit fouten maakt en de ander voortdurend. Het verschil zit erin wat je vervolgens doet. Je kunt urenlang naar die ene verkeerde zet blijven kijken. Je kunt jezelf vervloeken. Je kunt de tegenstander de schuld geven. Je kunt zelfs beweren dat het schaakbord scheef lag. Maar uiteindelijk moet je verder. Je moet opnieuw kijken. En een volgende zet doen.

EN DAN KOMT ZIQING

Dat schaken nog altijd springlevend is, werd de afgelopen week maar weer eens bewezen door de tienjarige Ziqing Fu uit Capelle.

Het jonge schaaktalent van schoolschaakvereniging Klim-Op reisde naar Dieren voor het Open Nederlands Jeugdschaakkampioenschap.

En daar deed Ziqing iets wat Pieter op die leeftijd vermoedelijk nog niet eens kon uitspreken, laat staan uitvoeren.

Hij won. Niet een beetje. Niet "best aardig". Nee. Twaalf van de dertien partijen. Twaalf! Dat is ongeveer het aantal partijen dat Pieter nodig heeft om eindelijk te begrijpen dat zijn dame misschien niet helemaal veilig stond.

Ziqing werd daarmee Open Nederlands Jeugdschaakkampioen in de categorie tot 10 jaar. Een prachtige prestatie.

Maar er was meer Capels succes. Jack Schoenmaker werd derde bij de 6- en 7-jarigen en Elina Stolk pakte eveneens een derde plaats bij de meisjes. Drie jonge schakers uit Capelle met een mooie prijs mee naar huis.

Pieter ziet het al helemaal voor zich. Die drie met hun beker onder de arm. En waarschijnlijk ergens achter hen een vader of moeder die voorzichtig vraagt: "Zullen we naar huis gaan?"

Waarop het antwoord luidt: “Nog één potje.” Want zo gaat dat met schaken.

MEER DAN EEN SPORT

Pieter vindt schaken daarom eigenlijk veel meer dan een sport. Het is een kleine levensschool. Je leert er dat niet iedere kans meteen benut hoeft te worden. Dat je soms juist sterker staat als je even niets doet. Dat een ogenschijnlijk onbelangrijke zet later ineens van grote betekenis kan zijn. Dat je rekening moet houden met de ander. Dat je vooruit moet kijken. Dat je soms moet kunnen verliezen. En misschien wel het belangrijkste: dat een fout niet het einde van het spel betekent. Er is bijna altijd een volgende zet. Dat is een geruststellende gedachte. Ook buiten het schaakbord.

In een tijd waarin iedereen onmiddellijk een mening heeft, onmiddellijk antwoord verwacht en onmiddellijk reageert op alles wat er op een scherm verschijnt, zouden we misschien allemaal af en toe eens aan een schaaktafel moeten gaan zitten. Niet eens noodzakelijk om te winnen. Gewoon om weer eens te oefenen in wachten. Kijken. Luisteren. Nadenken. En pas daarna handelen.

Pieter ziet het al voor zich. Twee Capellenaren zitten tegenover elkaar aan een schaaktafel.
De een zegt: “Schaak.” De ander kijkt rustig naar het bord. Kijkt nog eens. Denkt diep na. En zegt: “Wacht eens even… volgens mij heb ik eerst even een gesprek met mezelf nodig.”

Kijk. Dán wordt schaken interessant. Want uiteindelijk gaat het bij schaken niet alleen om het veroveren van de koning. Het gaat erom dat je leert niet iedere keer jezelf schaakmat te zetten.

En misschien was dat wel precies wat vader Pieter al die jaren geleden wilde leren. Een mens hoeft niet altijd de snelste te zijn. Soms wint degene die het beste heeft leren wachten op zijn zet.

PASPOORT VOOR DE VERDACHTE

Binnenkort verloopt mijn paspoort.

Dat klinkt heel onschuldig. Alsof een oud stukje plastic met pensioen gaat en een nieuw exemplaar zich vriendelijk meldt. Ik dacht dan ook: *even een pasfoto laten maken, formuliertje invullen, klaar.*

Wat kon daar nou ingewikkeld aan zijn? Nou… alles.

Bij de fotograaf begon het avontuur al. Na ruim een half uur wachten mocht ik eindelijk plaatsnemen op het krukje des oordeels.

“Bril af.” Prima. “Kin iets omhoog.” Ook goed. “Niet lachen.” Dat werd al lastiger. “Gesloten mond.” Vooruit. “Ogen goed open.” Ik keek alsof ik zojuist had ontdekt dat de koffie op was.

Op dat moment verwachtte ik eerlijk gezegd dat er ook nog een lichamelijke inspectie zou volgen. “Steek uw armen zijwaarts. Heeft u verborgen usb-sticks? Bent u werkelijk Pieter of bent u een geavanceerd AI-model? Kunt u bewijzen dat u emoties bezit?”

Gelukkig bleef dat achterwege.

Toen kreeg ik de foto’s te zien. Lieve help. Ik schrok me een hoedje. Ik leek niet op iemand die op vakantie ging. Ik leek op iemand die zojuist was aangehouden wegens het illegaal smokkelen van stroopwafels naar Luxemburg. Alle glinstering was uit mijn ogen verdwenen. Geen lach. Geen sprankeling. Geen vriendelijk gezicht. Alleen nog een blik van: “Ik beroep mij op mijn zwijgrecht.”

Blijkbaar schrijven de richtlijnen van de overheid dat zo voor.

En ineens begreep ik waarom douanebeambten altijd zo streng kijken. Als ze duizenden van dit soort foto’s per dag zien, gaan ze vanzelf denken dat heel Nederland uit beroepscriminelen bestaat.

Vervolgens naar de gemeente. Daar wachtte de volgende beproeving. Mijn handtekening. Niet zomaar een handtekening. Nee. Die moest exact binnen een vakje dat ongeveer even groot was als een postzegel voor een dwergmuis.

De eerste poging leek op een aardbeving. De tweede op een hartritmestoornis. Bij de derde lukte het zowaar. Nog nooit ben ik zo trots geweest op een krabbel van twee centimeter.

Daarna kwamen de vingerafdrukken. "Eerst de linkerhand." Dat deed ik. "Nu de rechter." Dat deed ik ook. "Niet andersom." Blijkbaar stort het complete digitale Nederland in wanneer iemand eigenwijs eerst rechts doet.
Ik zag het al voor me. Ergens in een kelder begint een rood lampje te knipperen. *"Alarm! Burger heeft verkeerde volgorde gekozen!"* Binnen drie minuten staan Defensie, de AIVD, de Belastingdienst en een helpdeskmedewerker uit Apeldoorn op scherp.

Gelukkig bleef het systeem overeind. Mijn aanvraag was geslaagd. Toch liep ik het gemeentehuis uit met een merkwaardig gevoel.

Nog geen uur eerder was ik een keurige, keurig belasting betalende Nederlander. Nu voelde ik mij bijna de hoofdverdachte in een internationaal complot. En ergens stemt dat ook een beetje treurig.

Natuurlijk begrijp ik dat een paspoort veilig moet zijn. Identiteitsfraude bestaat. Grenzen moeten bewaakt worden. Technologie helpt daarbij. Maar ergens onderweg lijken we vergeten te zijn dat achter al die biometrische gegevens, scans, handtekeningen, vingerafdrukken en gezichtsmetingen gewoon een mens zit.

Een mens met een glimlach. Een mens met twinkelingen in zijn ogen. Een mens die op zijn pasfoto liever op zichzelf lijkt dan op een boef uit een politieserie.

Misschien moeten we daar bij de volgende richtlijnen ook eens een vakje voor reserveren. Al is het maar een heel klein vakje. Net iets groter dan dat van mijn handtekening.

HET PUNTJE VAN DE STOEL

Pieter heeft het al eens opgebiecht. De Tour de France kon hem niet meer zo boeien.

Ja, Pieter weet het. Het is bijna vloeken in de wielerkerk. Je kunt net zo goed tijdens de finale van het WK voetbal de televisie uitzetten en een potje Mens-erger-je-niet gaan doen. Maar de Tour de France Hommes… tja.

Pieter werd er niet meer warm of koud van. Totdat er iets gebeurde. Er kwam een Tour de France Femmes. En ineens zat Pieter weer op het puntje van zijn stoel.

Nou ja, op het puntje. Soms zelfs er een paar centimeter vóór. Want de Tour de France Femmes is andere koek. Dat is spanning. Dat is topsport. Dat is koers waarbij je niet rustig achterover kunt leunen met een kop koffie, omdat je voor je het weet je koffie tegen het plafond hebt zitten.

Elke seconde telt. Elke meter. Elke aanval. En als er dan ook nog Nederlandse rensters rondfietsen alsof ze persoonlijk een contract hebben afgesloten met de Nederlandse wielergoden, wordt het voor Pieter helemaal feest.

Dit jaar was het helemaal raak. Demi Vollering. Puck Pieterse. Lorena Wiebes. Pieter zag het allemaal met een glimlach die ongeveer begon bij zijn linkeroor en eindigde bij zijn rechteroor.

Demi Vollering werd zondag voor de tweede keer winnares van de Tour de France Femmes. En hoe.

In de slotetappe rond Nice stonden vier beklimmingen van de Col d'Èze op het menu. Vier keer omhoog dus. Alsof iemand bij de organisatie had gedacht: We hebben nog een paar bergen over, zullen we die ook maar even gebruiken?

Het werd een rechtstreeks gevecht met Katarzyna Niewiadoma. Acht seconden. Dat was het verschil. Acht seconden! Pieter heeft in acht seconden soms nog niet eens besloten of hij koffie of thee wil. Maar hier was het genoeg voor een complete thriller.

Niewiadoma probeerde het op de laatste beklimming. Vollering bleef zitten. Wiel aan wiel. Adem in. Adem uit. Nog een keer omhoog. En toen deed Demi wat Demi blijkbaar doet als het spannend wordt. Ze ging. Een demarrage. Vollering reed weg en keek niet meer om. Zestien kilometer solo naar de finish.

Pieter zat inmiddels niet meer op het puntje van zijn stoel. Pieter was het puntje van zijn stoel.

De Poolse concurrente werd later ingelopen door een achtervolgende groep. Paula Blasi won de sprint om de tweede plaats en Niewiadoma werd derde. Maar Demi Vollering? Die reed naar de eindzege. En naar de overwinning van de slotetappe.
Twee keer Tourwinnares dus. Na 2023 opnieuw de beste. En daarmee schreef ze een prachtig hoofdstuk bij aan een toch al indrukwekkend verhaal. Want in 2022, 2024 en 2025 was ze tweede geworden.

Tweede. Het is een beetje alsof je drie keer op rij de taart ziet staan, maar iemand anders steeds het laatste stukje pakt. Dit keer niet. Dit keer was de taart voor Demi. En Pieter gunt haar die taart van harte.

Maar er was meer Nederlands succes. Puck Pieterse pakte de bolletjestrui. De trui voor de klimmers. Pieter vindt dat een prachtig beeld. Want als je die bergen ziet, vraag je je soms af of die dames wel helemaal goed bij hun hoofd zijn.

Pieter krijgt al ademnood als hij in Capelle een boodschappenkarretje met twee flessen frisdrank naar de auto moet duwen. En deze vrouwen fietsen een berg op. Met een hartslag waarvan Pieter vermoedelijk spontaan een aansprakelijkheidsverzekering zou afsluiten.

En dan was er Lorena Wiebes. De groene trui. En alsof dat nog niet genoeg was, won zij ook de eerste twee etappes. Het Nederlandse wielerfeest kon dus eigenlijk niet op. Maar misschien is het mooiste van deze Tour wel iets anders.

De spanning. Het gevecht om iedere seconde. Het feit dat niets vanzelfsprekend is. Dat een voorsprong van acht seconden helemaal niets betekent totdat de finish daadwerkelijk is bereikt. Dat een aanval kan slagen. Maar ook kan mislukken. Dat een kampioene soms moet wachten. Soms moet volgen. En soms moet toeslaan. Dat is topsport.

En juist daarom vindt Pieter de Tour de France Femmes zo mooi. Niet omdat Nederlandse vrouwen toevallig veel winnen. Dat helpt natuurlijk wel. Pieter is ook maar een mens. Maar omdat hier iets zichtbaar wordt wat veel groter is dan wielrennen.

Doorzetten. Samenwerken. Tegenslag verwerken. Respect hebben voor je concurrent. En vooral: elkaar niet kapotmaken omdat er een wedstrijd is. Want daar zat dit jaar helaas ook een donkere rand aan. Na het incident van zaterdag kreeg ploeggenote Célia Gery van Vollering te maken met doodsbedreigingen. En daar moet Pieter dan weer helemaal niets van hebben.

Je mag fanatiek zijn. Je mag balen. Je mag roepen dat jouw favoriete renster is bestolen van de overwinning. Je mag desnoods drie dagen mokken omdat jouw favoriete ploeg niet heeft gewonnen. Maar doodsbedreigingen? Nee. Dan ben je niet meer aan het supporteren. Dan ben je de weg kwijt.

Sport hoort mensen bij elkaar te brengen. Niet tegenover elkaar te zetten. Een wielrenster die een ander in de hekken rijdt, kan daar misschien een oordeel over krijgen. Een scheidsrechter kan een

fout maken. Een renster kan een verkeerde beslissing nemen. Maar niemand verdient bedreigingen. Nooit.

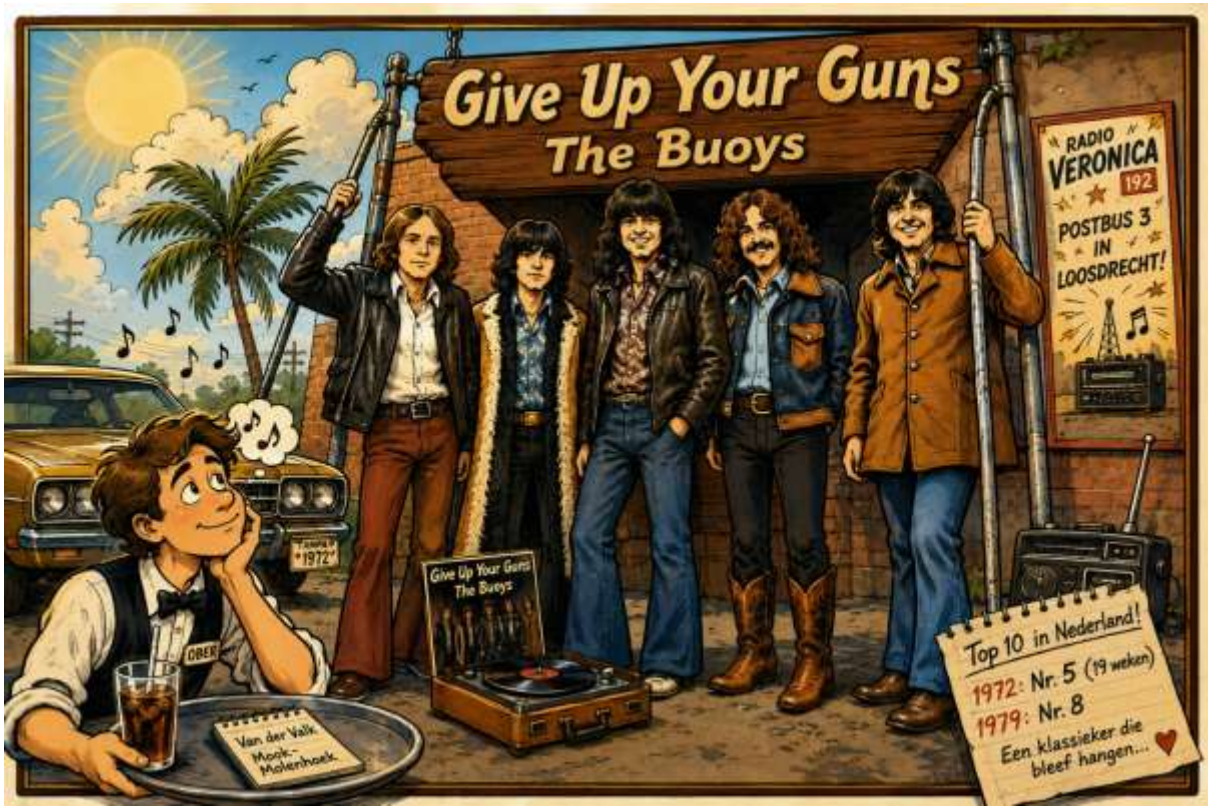
Daarmee is de Tour de France Femmes voor Pieter misschien wel een prachtig voorbeeld van wat sport kan zijn.

Keihard strijden. Tot de laatste meter. Alles geven. Maar daarna elkaar de hand kunnen schudden. En dus kijkt Pieter terug op een Tour met een grote glimlach. Demi Vollering in het geel. Puck Pieterse in de bolletjes. Lorena Wiebes in het groen.

En Pieter? Die heeft een pijnlijk achterwerk. Want al die dagen op het puntje van die stoel… Dat voel je uiteindelijk toch. Maar ach. Pieter neemt de pijn graag voor lief. Want als de Tour de France Femmes volgend jaar weer zo spannend wordt, weet Pieter nu al waar hij zit.

Op het puntje van zijn stoel. Met koffie. Zonder koffie. Met samengeknepen billen. Dat maakt allemaal niets uit. Als er maar gekoerst wordt.

GIVE UP YOUR GUNS… EN GEEF MIJ DE ZOMER MAAR

Sommige liedjes hoor je één keer en je denkt: aardig. Andere liedjes hoor je één keer en je denkt: hé, wacht eens even… wat gebeurt hier? En heel soms hoor je een liedje en is het meteen raak. Bingo.

Zo'n liedje was voor Pieter, toen hij vijftien was en als piepjonge ober werkte bij Van der Valk in Mook-Molenhoek: Give Up Your Guns van The Buoys. Pieter was op slag verkocht.

Niet dat Pieter op vijftienjarige leeftijd nou zo'n enorme belangstelling had voor vuurwapens. Integendeel. Pieter had vooral belangstelling voor meisjes, muziek en de vraag of er na sluitingstijd nog een kroket over was. Maar dat nummer had iets.

Iets sleazy. Iets zwoels. Iets waarvan je onmiddellijk het gevoel kreeg dat de zon hoger aan de hemel stond, de temperatuur drie graden steeg en ergens in de verte een Amerikaanse auto met open ramen over een eindeloze highway reed. En dat terwijl Pieter gewoon met een dienblad tussen de tafeltjes van Van der Valk liep.

"Give up your guns…" Pieter gaf ze graag op. Alleen wist hij toen nog niet precies welke guns hij moest inleveren.

Een liedje met een verhaal

The Buoys waren een Amerikaanse pop-/rockband uit Wilkes-Barre, Pennsylvania. In Amerika werden ze vooral bekend door *Timothy*, een nummer waar je qua vrolijkheid ook niet onmiddellijk een polonaise op zou beginnen.

Maar Nederland had een andere smaak. Hier werd *Give Up Your Guns* een klassieker. Het lied vertelt het verhaal van een man die een bank heeft beroofd, op de vlucht is en bij zijn geliefde aanklopt. Zij probeert hem ervan te overtuigen zijn wapens neer te leggen, het geld terug te geven en zich over te geven.

Een tamelijk zwaar onderwerp dus. Maar The Buoys wisten er iets bijzonders van te maken. Geen stampende misdaadrock. Geen muzikale achtervolging met gillende sirenes.

Nee. Het nummer begint bijna als een film. Een beetje dreigend, een beetje melancholiek en vooral heerlijk broeierig. En dan komt die melodie. En vervolgens die lange instrumentale finale…

Dat is het moment waarop je als luisteraar niet meer naar een plaat luistert, maar ineens zelf in die film zit.

Pieter zag zichzelf al. Niet meer als vijftienjarige ober in Mook-Molenhoek. Nee. Pieter zat achter het stuur van een grote Amerikaanse slee. Raampje open. Zonnebril op. Haar in de wind. Nou ja… Dat laatste was op zijn vijftiende al enigszins discutabel.

De zomer op vinyl

Er zijn nummers die bij een bepaalde tijd van het jaar horen. *Last Christmas* bijvoorbeeld doet het wat minder in juli. *Walking in a Winter Wonderland* evenmin. Maar *Give Up Your Guns*?

Dat is zomer. Zon. Warmte. Een beetje zweet op je voorhoofd. Een koel drankje binnen handbereik. En vooral: dat gevoel dat er ergens iets gaat gebeuren.

Het is muziek die je bijna kunt ruiken. Je hoort het nummer en je denkt aan lange zomeravonden, open ramen, vakantieritten en die merkwaardige periode waarin de dag eindeloos lijkt te duren.

En misschien is dat wel precies waarom Pieter er als vijftienjarige zo door gegrepen werd. Want vijftien zijn is óók een beetje zomer. Je bent nog jong, maar voelt je al volwassen. Je weet nog van niks, maar denkt dat je alles weet. Je hebt nog geen rijbewijs, maar bestuurt in gedachten al een Cadillac. Je verdient een paar gulden als ober, maar voelt je financieel onafhankelijk. En als er dan ook nog een nummer uit de jukebox klinkt waarvan je denkt dat het speciaal voor jou gemaakt is, kan je avond niet meer stuk.

Nederland had het wél door

Opvallend genoeg was het succes van The Buoys in Nederland veel groter dan in Amerika.

Give Up Your Guns bereikte hier in 1972 de vijfde plaats van de Top 40 en stond maar liefst negentien weken genoteerd. En alsof dat nog niet bijzonder genoeg was, kwam het nummer in 1979 opnieuw uit. En jawel hoor… We deden het gewoon nog een keer. Opnieuw de Top 10. Nummer acht dit keer. Een plaat die dus bijna zeven jaar later doodleuk weer uit de platenkast kroop en zei: “Hallo Nederland. Mij vergeten?”

Nee hoor. Nederland was het nummer blijkbaar nog lang niet vergeten.

Ook de beroemde instrumentale finale kreeg hier een tweede leven doordat die werd gebruikt in een Veronica-commercial. Zo’n melodie blijft dan niet alleen in je hoofd zitten, maar nestelt zich daar met een slaapzak, tandenborstel en permanente verblijfsvergunning.

Bill Kelly

Zanger Bill Kelly heeft het nummer altijd bij zich gedragen. En ergens is dat mooi. Want muzikanten maken soms een liedje waarvan ze zelf nooit helemaal kunnen voorspellen waar het terechtkomt.

In Amerika was *Give Up Your Guns* een bescheiden hit. In Nederland werd het een herinnering. Een zomerplaat. Een radiofavoriet. Een nummer dat generaties later nog steeds ergens uit een autoradio kan klinken en onmiddellijk een deur naar het verleden openzet.

Bill Kelly overleed in december 2024. En misschien is dat het bijzondere aan muziek: mensen verdwijnen, platen slijten, radiostations veranderen en de wereld draait maar door. Maar die vier minuten en veertien seconden blijven.
Ze staan ergens opgeslagen in ons collectieve geheugen.

En soms hoef je maar een paar tonen te horen…En ineens ben je weer vijftien. Je staat weer tussen de tafeltjes bij Van der Valk in Mook-Molenhoek. Je hebt een dienblad in je hand. De zomer hangt in de lucht. En ergens klinkt: "Give up your guns…"

Pieter legt het dienblad neer. Kijkt dromerig naar buiten. En denkt: *Dit is het.* Geen zorgen. Geen hypotheek. Geen wachtwoorden. Geen DigiD. Geen agenda die uitpuilt. Alleen muziek. En zomer. En een plaat die je even meeneemt naar een wereld waarin alles nog moet beginnen.

Misschien is dat wel de grootste kracht van muziek. Dat een liedje niet alleen geluid is. Het is een tijdmachine. En sommige tijdmachines hoef je alleen maar op 33 toeren te zetten. Of tegenwoordig gewoon op Spotify.

Maar eerlijk is eerlijk… Voor Pieter blijft *Give Up Your Guns* toch vooral een beetje vinyl. Een beetje zomer. Een beetje sleazy. En heel veel herinnering.

En mocht u hem vandaag ergens horen… Zet hem vooral wat harder. Pieter weet namelijk uit ervaring: sommige guns moet je opgeven. Maar een goed nummer?

Nooit.

ROOD-WIT, ROOD-WIT…

Het nieuwe voetbalseizoen is begonnen. En voor Pieter betekent dat maar één ding: de rust in huis, op straat en vooral in de familie is officieel voorbij.

Er zijn van die momenten in het jaar waarop je weet: nu begint het weer. De blaadjes vallen nog niet van de bomen. De pepernoten liggen nog niet in de supermarkt. En de kerstman heeft zich nog niet verslikt in zijn baard. Maar de voetballen vliegen alweer door de lucht.

Het voetbalseizoen is begonnen! En daarmee is Nederland weer verdeeld in elf miljoen bondscoaches, zeventien miljoen scheidsrechters en ongeveer drie miljoen mensen die vinden dat de VAR er uitsluitend is om hún gelijk te bewijzen.

Pieter is van jongs af aan Ajacied. Dat was vroeger thuis geen sinecure. Pieter had namelijk negen broers. Negen! Dat is geen gezin meer. Dat is een selectie met wisselspelers, technische staf en een medische begeleiding die permanent overspannen is.

En in dat gezin was de voetballende verdeeldheid ongeveer zo betrouwbaar als de Nederlandse politiek. Een deel was voor Ajax. Een ander deel was voor Feyenoord.

En Pieter? Ajax. Dat leverde uiteraard zo nu en dan enige wrijving op. Want er zijn dingen waarover je binnen een gezin kunt discussiëren. Wie de vuilnis buitenzet. Wie er aan de beurt is om koffie te zetten. Wie de laatste stroopwafel heeft opgegeten. Maar Ajax tegen Feyenoord? Daarover valt niet te praten. Daarover wordt gestreden. Met woorden. Met blikken. En waarschijnlijk vroeger ook met kussens, al zal Pieter dat onder ede ontkennen.

Maar ergens onderweg is er iets merkwaardigs gebeurd. Er kroop een derde liefde Pieters

voetbalhart binnen. Sparta. Niet als vervanging van Ajax. Nee hoor. Zo verstandig is Pieter inmiddels wel. Maar Sparta kreeg een eigen plekje. Want Sparta is meer dan een voetbalclub.

Het is een club met historie. Met traditie. Met een eigen karakter. En vooral met dat heerlijke gevoel van: wij zijn Sparta. Een club waar het familiegevoel bijna net zo belangrijk lijkt als de uitslag. En dat laatste is maar goed ook. Want als de uitslag bepalend zou zijn voor het humeur, zou je bij Sparta regelmatig een therapeut moeten meenemen naar de tribune.

Pieters zoon Patrick is een fervent Spartaan. Zijn kleinzoon Boaz eveneens. En ook de vrienden van Patrick, Remco en Jeroen zijn besmet met het rood-witte virus. Daardoor mag Pieter regelmatig mee naar Het Kasteel. En dat is inmiddels een soort familieritueel geworden.

Samen op de tribune. Samen kijken. Samen juichen. Samen mopperen. En vooral samen heel deskundig constateren dat de trainer het toch echt anders had moeten doen.

Want ook Pieter heeft verstand van voetbal. Dat weet hij sinds hij ongeveer zeven jaar oud is. En Boaz weet het inmiddels zeker. Boaz is tien. En op die leeftijd ben je in voetballand natuurlijk al bijna Johan Cruijff, alleen nog zonder de trainingspakken.

Op 9 augustus 2026 is het zover. Het nieuwe seizoen begint. De tribunes van Het Kasteel lopen vol. En Pieter kijkt om zich heen. Daar zijn ze weer. De vertrouwde gezichten. Niet dat Pieter ze allemaal persoonlijk kent. Maar dat hoeft ook niet. Bij Sparta hoef je elkaar niet bij naam te kennen om samen te kunnen juichen. Een blik is voldoende. Een rood-witte sjaal is voldoende.

Een gemiste kans? Dan kent ineens iedereen elkaar. Een doelpunt? Dan kent iedereen elkaar nóg beter. En vandaag staat er meteen een bijzondere wedstrijd op het programma.

Sparta tegen Feyenoord. Rotterdamse derby. Ajaxsupporter Pieter op de tribune van Sparta. Met zijn zoon. En met kleinzoon Boaz. Het leven kan soms ingewikkeld zijn.

Boaz had vooraf al een voorspelling gedaan. Sparta zou volgens hem met 4-1 verliezen. Pieter keek hem aan. Tien jaar oud. Vol overtuiging. Alsof hij zojuist vanuit Zeist was teruggekeerd na een vergadering met de KNVB.

Maar Boaz kreeg gedeeltelijk gelijk. Sparta verloor. Alleen niet met 4-1. Het werd 0-1. Feyenoord scoorde in de eerste helft via Luciano Valente. Sparta knokte zich na rust steeds beter in de wedstrijd en kreeg uiteindelijk zelfs de mogelijkheid om langszij te komen.

En toen gebeurde het. Sparta scoorde. Of beter gezegd: Sparta scoorde niet. Want het doelpunt werd afgekeurd. Buitenspel. Terecht. Daar valt weinig over te zeggen.
Buitenspel is buitenspel. Daar kun je met een meetlint, een landmeter en drie gepensioneerde wiskundeleraren naast gaan staan, maar als de speler buitenspel staat, staat-ie buitenspel.

Maar toen kwam doelpunt nummer twee. Milan Zonneveld kopte de bal binnen. Het Kasteel ontplofte bijna. Pieter zag mensen opspringen. Boaz waarschijnlijk ook. Vreugde! Gelijkmaker! Het seizoen begon ineens met een sprookje.

Totdat de scheidsrechter besloot dat het sprookje een andere schrijver nodig had. Duwtje. Afgekeurd. En daar begon natuurlijk het grote tribunedebat. Want wat is een duwtje? Een duwtje is een duwtje. Maar wanneer is een duwtje een overtreding? En wanneer is een overtreding een duwtje dat eigenlijk geen naam mag hebben? Dat is de vraag waar je in Rotterdam waarschijnlijk nog tot de kerst over kunt discussiëren.

De scheidsrechter vond het een overtreding. Veel Spartanen vonden het vooral een vorm van voetbalrechtspraak waar de jury tijdens de zitting zelf de bal had meegenomen.

Ook de reacties na afloop liepen uiteen: sommigen vonden de beslissing terecht, anderen vonden het te licht om het doelpunt af te keuren.

En Pieter? Pieter dacht vooral: Ach… het is weer begonnen. Want dát is misschien wel het mooiste aan voetbal. Niet het winnen. Niet het verliezen. Niet eens het doelpunt. Maar dat ene moment waarop duizenden mensen tegelijkertijd opspringen omdat ze allemaal hetzelfde geloven. Dat een bal in het net gaat. Dat hun club het kan. Dat vandaag misschien hún dag is.

En als het dan niet lukt? Dan zing je. Want een echte Spartaan weet: je bent niet alleen supporter als je wint. Je bent supporter als je verliest. Als het tegenzit. Als de scheidsrechter volgens jou de weg kwijt is. Als de VAR volgens jou dringend vakantie nodig heeft. Als Boaz vooraf 4-1 voorspelt en het uiteindelijk 0-1 wordt.

Dan blijf je. Dan zing je. Dan kom je volgende week weer. Want voetbal is uiteindelijk veel meer dan 22 mannen die achter een bal aanrennen. Het is herinnering. Het is familie. Het is vriendschap. Het is samen op de tribune zitten met je zoon en je kleinzoon. Het is weten dat je elkaar soms stevig kunt plagen, maar dat je uiteindelijk naast elkaar staat.

Of je nou Ajax bent. Feyenoord. Sparta. Of ergens onderweg verdwaald bent geraakt en voor Excelsior bent geworden. Het is samen beleven. Samen hopen. Samen vloeken. Samen lachen. En soms samen heel hard roepen dat de scheidsrechter er werkelijk helemaal niets van begrijpt.

Maar altijd: samen.

En dus zingt Pieter na afloop mee. Want de wedstrijd is verloren. Maar de club is er nog. De familie zit naast hem. Boaz heeft weer een voetbalverhaal voor op school. En Pieter weet één ding zeker: Volgende week staan ze er weer. Want zoals de Spartanen zingen:

Rood-wit is onze glorie.
Rood-wit zit ons in 't bloed.
Bij nederlaag of victorie,
Bij voor- of tegenspoed.

En misschien is dát wel de mooiste les die voetbal ons kan leren. Dat je niet alleen moet kunnen juichen voor elkaar. Maar dat je vooral moet kunnen blijven staan wanneer het even tegenzit. En als dat betekent dat Pieter als geboren Ajacied tegenwoordig regelmatig tussen de Spartanen zit? Ach… Dat noemen ze in Rotterdam gewoon integratie.

En eerlijk is eerlijk: Pieter voelt zich er inmiddels behoorlijk thuis.

SP-AR-TA!

SP-AR-TA! En volgend weekend? Dan begint de discussie gewoon opnieuw. Want het seizoen is nog maar één wedstrijd oud. Gelukkig maar. Pieter heeft namelijk nog een heel seizoen om ongelijk te krijgen. En Boaz om te bewijzen dat hij gelijk had.

HET GROTE AVONTUUR VAN EEN BRIEFJE VAN TWINTIG

Pieter geeft zijn kleinkinderen zo af en toe een extraatje. Niet omdat Pieter denkt dat kleinkinderen tegenwoordig met geld behangen moeten worden, maar omdat er van die momenten zijn waarop een beetje financiële waardering op zijn plaats is.

Een mooi rapport bijvoorbeeld. Een vakantie. Of een heitje voor een karweitje waar zelfs een volwassen mens eerst drie keer diep ademhaalt voordat hij eraan begint.

Een paar euro voor een goed rapport. Een tientje voor een vervelend klusje. En soms, als Pieter bijzonder gul gestemd is, een bedrag waarvan de kleinkinderen denken dat opa definitief is doorgedraaid.

Maar daar zit tegenwoordig een probleem aan vast. Pieter moet namelijk eerst aan contant geld zien te komen. En dat blijkt anno 2026 ongeveer net zo ingewikkeld als het aanvragen van een visum voor Mars.

Vroeger liep je naar een bank, stopte je pas in een gleuf en kwam er na wat geratel een stapeltje bankbiljetten uit. Je wist precies wat je moest doen. Je hoefde alleen maar te voorkomen dat je achter je stond te stuntelen met zijn pincode. Tegenwoordig is contant geld bijna een soort bedreigde diersoort.

Volgens de regels moeten banken ervoor zorgen dat er binnen een straal van vijf kilometer minstens één betaalautomaat beschikbaar is. Dat klinkt geruststellend. Vijf kilometer! Dat is voor Pieter nog geen halve wandeling. Maar ja… er is beschikbaar en er is beschikbaar.

Pieter ging onlangs op pad. Hij wist ongeveer waar hij moest zijn. De eerste geldautomaat werd

gevonden. Pieter voelde een lichte euforie. Bijna alsof hij zojuist een goudader had ontdekt. Hij stak zijn pas erin. Niets. Op het scherm verscheen de mededeling dat de automaat tijdelijk buiten gebruik was.

Tijdelijk. Dat woord fascineert Pieter. "Tijdelijk buiten gebruik" kan namelijk alles betekenen tussen vijf minuten en het einde der beschaving. Pieter keek nog eens. De automaat keek terug. Althans, zo voelde het.

Dan maar naar een andere. Pieter raadpleegde de app van Geldmaat. Daar stond keurig aangegeven waar een volgende automaat stond. Volgens de app was de winkel waar de automaat zich bevond geopend.

Kijk. Dat geeft de burger moed. Pieter ging erheen. De winkel was inderdaad open. Pieter was inmiddels zo blij dat hij bijna een bos bloemen voor de winkelbediende wilde kopen.
Maar bij de automaat aangekomen bleek ook deze tijdelijk buiten gebruik.

Pieter begon zich af te vragen of hij niet per ongeluk in een soort financiële escape room terecht was gekomen. "Welkom bij Wie krijgt zijn eigen geld terug?" De eerste aanwijzing vindt u bij de defecte automaat. De tweede bij de winkel die volgens de app open is. De derde… "Sorry meneer, deze automaat doet het ook niet."

Pieter zag het inmiddels helemaal voor zich. Een verborgen camera ergens achter een plantenbak. "Ja hoor, daar heb je hem weer. Kijk eens hoelang hij blijft zoeken!"

Uiteindelijk vond Pieter een automaat die wél functioneerde. Het apparaat bromde. Het scherm lichtte op. Pieter voerde zijn pincode in. En daar kwamen ze. De biljetten.

Het was geen wonderbaarlijke vermenigvuldiging van brood en vis, maar het voelde toch bijna zo. Pieter had zijn geld terug.
Zijn éigen geld. En toch bleef hij met een merkwaardig gevoel achter. Want hoe gek is het eigenlijk dat je tegenwoordig zoveel moeite moet doen om aan je eigen geld te komen?

Natuurlijk begrijpt Pieter het gemak van digitaal betalen. Een pasje tegen een apparaat. Een telefoon tegen een apparaat. Een Tikkie. Een QR-code. Een betaalverzoek. Piep. Klaar. Je hoeft tegenwoordig nog maar naar een bedrag te kijken en ergens verschijnt al een schermpje met: "Wilt u betalen?"

Pieter vreest dat de koelkast binnenkort ook met een betaalverzoek komt. "Uw kaas is op. Wilt u € 4,79 overmaken?"

Maar juist dat gemak heeft ook een keerzijde. Want geld dat je niet ziet, voelt soms ook niet meer als geld.

Een kind dat een briefje van tien euro krijgt, houdt tien euro in zijn hand. Het kan het bekijken, tellen, opvouwen, bewaren en uiteindelijk uitgeven.

En als het vervolgens een speelgoedje van € 7,50 koopt, blijven er twee munten en een beetje wisselgeld over. Dat is een kleine financiële les. De portemonnee is leger. De spaarpot voller of leger. En het kind begrijpt: als ik dit uitgeef, heb ik het niet meer. Dat is toch iets anders dan een telefoonscherm waarop na een druk op de knop alleen een saldo verandert. Het geld zelf blijft onzichtbaar.

En juist voor kinderen kan contant geld daarom waardevol zijn. De Europese Centrale Bank ziet cash

ook als een hulpmiddel om financiële basisvaardigheden te ontwikkelen. Met contant geld kunnen kinderen leren rekenen, keuzes maken, budgetteren en sparen.

Pieter vindt dat eigenlijk prachtig. Hij ziet zijn kleinkinderen al zitten. “Hier heb je tien euro.” “Wat moet ik daarmee?” “Dat mag je zelf weten.” “Kan ik er meteen iets van kopen?” “Zeker.” “En als ik alles uitgeef?” “Dan heb je niks meer.”

Er valt een stilte. Een pedagogisch moment. Pieter hoeft helemaal niets meer te zeggen. De portemonnee doet het werk. Want dát is misschien wel de belangrijkste les van geld: keuzes hebben gevolgen.

Natuurlijk moeten kinderen ook leren omgaan met digitaal geld. Want niemand gaat over twintig jaar nog bij de kassa staan met een leren buideltje vol dubbeltjes alsof hij rechtstreeks uit 1974 is komen wandelen.

Maar misschien moeten we oppassen dat we kinderen niet alleen leren hoe ze moeten betalen, maar ook wat betalen betekent.

Geld is geen magisch saldo in een app. Geld is tijd. Geld is arbeid. Geld is keuzes maken. Geld is soms iets níét kopen. En geld is soms sparen voor iets waar je werkelijk blij van wordt.

Pieter vindt daarom dat een beetje contant geld in een kinderhand helemaal niet ouderwets is. Integendeel. Het is misschien wel de meest ouderwetse moderne technologie die we hebben.

Je hebt geen wifi nodig. Geen batterij. Geen wachtwoord Geen update. Geen app. En als de telefoon leeg is, doet een briefje van tien het nog steeds uitstekend.

Althans… Als je het eerst uit de Geldmaat weet te krijgen. Want dat blijft tegenwoordig blijkbaar het grootste avontuur.

Pieter kijkt nog eens naar zijn portemonnee. De kleinkinderen krijgen hun extraatje. Voor het mooie rapport. Voor de vakantie. Of voor dat vervelende karweitje. En als ze vragen waarom opa hen contant geld geeft, zal Pieter zeggen: “Omdat je geld soms eerst moet kunnen voelen voordat je begrijpt wat het waard is.”

En misschien voegt hij er voorzichtig aan toe: “En omdat opa vandaag drie geldautomaten heeft moeten bezoeken om eraan te komen.” Waarop een kleinkind waarschijnlijk zegt: “Maar opa… je had toch ook gewoon een Tikkie kunnen sturen?”

Pieter zucht. En kijkt naar boven. Daar ergens moet toch nog een pinautomaat zijn die het doet.

Pieters’ Daglicht schijnt vandaag dus niet alleen op betaalgemak, maar vooral op betaalbegrip. Want gemak is prachtig. Maar een beetje moeite kan soms ook een heel goede leermeester zijn.

DE TOP VEERTIG VAN RADIO GOLF

Over een veertienjarige muziekdirecteur, kleurpotloodterrorisme en een zolderkamer die dringend een FM-frequentie nodig had

Pieter was veertien. Dat is een leeftijd waarop je ouders nog vinden dat je je kamer moet opruimen, terwijl jijzelf vindt dat je ouders vooral moeten begrijpen dat ze zich niet met je studio moeten bemoeien.

Want Pieter had geen zolderkamer. Pieter had een radiostation. Radio Golf. Het station bestond officieel niet. Maar dat was een administratieve kwestie.

In het hoofd van Pieter was Radio Golf namelijk volledig operationeel. Inclusief programmering, presentatoren, jingles, luisteraars, technische dienst en vermoedelijk een afdeling Persvoorlichting die onmiddellijk in actie kwam wanneer een plaat niet snel genoeg steeg.

De studio bevond zich op zolder. Een zolder die door vader was behangen met Heugaveld tapijttegels. Een restpartij van Alfombrista aan de St. Annastraat in Nijmegen. Voor de gemiddelde volwassene: vloerbedekking. Voor Pieter: akoestische wandbekleding van een professioneel radiobedrijf.

Dat het technisch gezien gewoon tapijttegels waren, deed er niet toe. Radio Golf klonk er fantastisch. Of in ieder geval: Pieter vond van wel.

DE TOP 40

Iedere zaterdag was er een ritueel. Pieter haalde de nieuwe Top 40 bij de plaatselijke platenwinkel in Wijchen. Dat was geen boodschap. Dat was een expeditie. Je haalde niet zomaar een lijstje op. Je haalde de actuele stand van de muzikale beschaving. En vervolgens moest die worden bestudeerd.

Want naast de officiële Top 40 hield Pieter zijn eigen Top 40 bij. In een rekenschriftje. Zijn vader was hoofd van de lagere school in Wijchen en had daardoor een strategische voorraad schriftjes waar een middelgrote onderwijsinspectie jaloers op zou zijn. Dus als er ergens een schriftje over was, ging dat niet verloren. Het werd een hitparade.

De rekentaken die ooit in het schriftje stonden, maakten plaats voor veel belangrijkere sommen:
23 → 11 = enorme stijger.
14 → 17 = dramatische daling.
6 → 6 = blijft staan.

En vooral:
1 → 1 = gelukkig niets aan doen.

Pieter gebruikte kleurpotloden. Groen voor stijgers. Rood voor dalers. En waarschijnlijk een kleur die alleen gebruikt mocht worden bij platen die zó spectaculair waren gestegen dat de rest van de Top 40 er collectief een minderwaardigheidscomplex van kreeg.

Een plaat die van 23 naar 11 ging, was geen stijger. Dat was een meteorologische gebeurtenis. Daar moest je als muziekliefhebber even voor gaan zitten. Misschien moest je zelfs het raam openzetten. De muren moesten het ontgelden

Aan de muren hingen posters uit Muziek Express en Popfoto. Met kleine spelden opgeprikt. En natuurlijk niet zomaar. In de volgorde van Pieters eigen hitlijst. Dat betekende dat zijn slaapkamer op sommige momenten waarschijnlijk meer weg had van een combinatie van radiostudio, platenmaatschappij en het hoofdkwartier van de Nederlandse Muziekraad. Wie binnenkwam, moest onmiddellijk rekening houden met de muzikale machtsverhoudingen.

“Leuk dat je er bent.” “Dank je.” “Maar ga daar niet staan.” “Waarom niet?” “Daar hangt nummer drie.”

Achteraf bezien was dat buitengewoon verstandig. Een veertienjarige die zijn eigen Top 40 bijhoudt, leert namelijk belangrijke levenslessen.

Dat smaak persoonlijk is. Dat populariteit tijdelijk is. Dat een nummer op één niet automatisch het beste nummer is. En dat een plaat die je zelf geweldig vindt soms genadeloos uit de Top 40 kan kukelen.

Dat laatste is een harde leerschool. Zeker als je er net drie kleurpotloden aan hebt opgeofferd.

RADIO VERONICA ALS LEERMEESTER

Pieter luisterde natuurlijk naar Radio Veronica. En soms naar Radio Noordzee. Daar kwamen de stemmen uit de ether vandaan. De jingles. De muziek. De spanning. Het gevoel dat er ergens een enorme wereld bestond waarin muziek de hoofdrol speelde.

En Pieter dacht waarschijnlijk: Dat kan ik ook. En zo ontstond Radio Golf. Niet gehinderd door zendmachtiging. Niet gehinderd door een FM-frequentie. Niet gehinderd door een omroepbestel. En al helemaal niet gehinderd door het feit dat niemand ooit een aanvraag had ingediend. Radio Golf zond uit. Punt.

De luisterdichtheid was misschien beperkt. Maar dat lag volgens de directie uitsluitend aan technische omstandigheden.

DE ALARMBEL!

Wie naar de Top 40 van toen kijkt, ziet iets prachtigs. Niet alleen de muziek, maar ook de taal.

"Alarmschijf." Een plaat die kennelijk dusdanig belangrijk was dat er een belletje bij moest. Dat moet je je tegenwoordig eens voorstellen. Een streamingdienst die zegt: PAS OP! DEZE PLAAT IS EEN ALARMSCHIJF! Waarna je telefoon begint te rinkelen. Bij Radio Golf zou Pieter daar onmiddellijk gebruik van hebben gemaakt. "Dames en heren, daar is-ie weer! De nieuwe Alarmschijf!" TING! "En als u nu nog niet luistert, dan weten wij het ook niet meer!" TING! TING! "Radio Golf. Uw enige lokale, regionale en voorlopig ook mondiale muziekstation."

En ondertussen zat Pieter met zijn kleurpotlood te controleren of de notering wel correct was overgenomen. Want een radiostation kan geen rommeltje zijn. Zelfs niet als het op zolder zit.

EN DAN DIE MUZIEK…

Wat er op zo'n lijst stond!

Mungo Jerry. Golden Earring. Jefferson Airplane. Cat Stevens. Oscar Harris. Creedence Clearwater Revival. Shirley Bassey. Chicago. Free. George Baker Selection. The Kinks. Crosby, Stills, Nash & Young. The Moody Blues. The Beatles. Black Sabbath. En ergens daartussen een nummer waarvan Pieter zich waarschijnlijk afvroeg waarom het in vredesnaam zo hoog stond.

Dat is ook een terugkerend verschijnsel in de geschiedenis van de Top 40. Er zijn altijd drie categorieën:
Platen die je geweldig vindt.
Platen die je begrijpt.
Platen waarvan je je afvraagt of de rest van Nederland soms collectief zijn verstand kwijt is.

Ook dat hoort bij muziek. En misschien juist daarom is zo'n oude Top 40 zo'n prachtige tijdmachine. Je kijkt naar de lijst en ineens hoor je de radio weer. Je ruikt bijna de zolder. Je ziet de posters. Je ziet het rekenschrift. En ergens ligt nog een groen kleurpotlood klaar voor die enorme stijger van 23 naar 11.

DE ECHTE BETEKENIS VAN RADIO GOLF

Pieter wist het toen natuurlijk nog niet. Maar hij was helemaal niet alleen maar met muziek bezig. Hij was bezig met verbeelden. Met een eigen wereld maken. Met dromen. Met ontdekken wat hij mooi vond. Met een stem geven aan iets wat nog geen naam had.

Radio Golf was misschien denkbeeldig. Maar de passie was echt. En misschien is dat wel het mooiste wat we kinderen kunnen meegeven. Niet alleen vertellen wat de wereld is. Maar ze de ruimte geven om te bedenken wat de wereld óók zou kunnen zijn. Een zolderkamer kan dan ineens een radiostudio worden. Een rekenschrift een hitparade. Een kleurpotlood een muziekinstrument. En een veertienjarige jongen? Die kan zomaar directeur worden van een radiostation dat niemand kan ontvangen. Behalve hijzelf.

En jaren later? Dan hoor je ineens een oude plaat. En zonder dat je erom vraagt, staat je geheugen weer op nummer één.
Geen stijger. Geen daler. Gewoon: 1 — 1 — 1 — 1 — 1

DE HELE WEEK OP NUMMER ÉÉN. En ergens op die oude zolder klinkt een piepende jingle: "U luistert naar Radio Golf!" Waarop Pieter, inmiddels vele jaren ouder, waarschijnlijk nog steeds denkt: Verdraaid… die stond toen op zeven.

En dat is misschien wel het mooiste bewijs dat sommige liedjes nooit uit de Top 40 verdwijnen. Ze verhuizen gewoon. Van de radio… naar je herinnering.

SCHOLLEVAAR LAAT ZICH NIET WEGZETTEN

Sommige besluiten van een gemeenteraad zijn ingewikkeld. Er zijn dossiers, nota's, amendementen, insprekers en mensen die tijdens de vergadering zó lang praten dat je spontaan verlangt naar een ouderwetse zandloper.

Maar soms is een besluit eigenlijk heel simpel. Het wijkcentrum in Schollevaar moet openblijven. En gelukkig besloot de gemeenteraad van Capelle aan den IJssel dat ook. Terecht. Want een wijkcentrum is geen gebouw met een dak, een paar stoelen en een koffieautomaat die meestal nét iets te hard pruttelt. Het is een huiskamer van de buurt. Een plek waar mensen elkaar ontmoeten, activiteiten organiseren, een praatje maken en soms ontdekken dat de buurman die ze al zeven jaar alleen van gezicht kennen, eigenlijk best aardig is.

En nu gaat de buurt zelf bewijzen waarom dat wijkcentrum zo belangrijk is. Op vrijdag 4 september wordt het namelijk tijd voor BBQ, Bier & Beats.

Kijk, daar wordt Pieter dan weer vrolijk van. Live muziek, lekker eten, een bierproeverij, oudhollandse spelletjes en vooral: gezelligheid. Gratis entree bovendien. Dat laatste woordje heeft tegenwoordig bijna de status van een wonder. Gratis!

Pieter ziet het al voor zich. Een barbecue waar de worstjes sneller verdwijnen dan gemeentelijke stukken in een raadscommissie. Een bierproeverij waarbij deskundig aan het glas wordt geroken alsof men zojuist een zeldzame Bordeaux heeft ontdekt. En oudhollandse spelen waarbij volwassenen plotseling bloedfanatiek worden.

"Mens-erger-je-niet?" "Nou, ík erger me anders nooit!" Totdat iemand een pion van het bord tikt. En dan zijn we weer terug bij de kern: samen zijn.

Pieter kent het gevoel dat hij zichzelf op zo'n avond graag in meerdere personen zou willen opdelen. Eén Pieter voor de muziek, één Pieter voor de barbecue, één Pieter voor de gesprekken en natuurlijk één Pieter voor het alcoholvrije biertje.

Helaas. Pieter kan zichzelf niet knippen. En op 4 september verkeert hij elders. Maar ach, dat is misschien wel precies de bedoeling. Een wijkcentrum moet namelijk niet draaien op één Pieter, één vrijwilliger of één enthousiast bestuurslid. Het moet draaien op de buurt zelf.

En die buurt laat nu zien dat ze dat kan. Dus: ga kijken, doe mee, neem de buren mee en maak van Schollevaar die avond één grote woonkamer. Want een wijkcentrum leeft niet van stenen.

Een wijkcentrum leeft van mensen. En als daar op 4 september muziek klinkt, de barbecue rookt, het bier vloeit en er ergens iemand fanatiek een oudhollands spelletje staat te winnen, dan weet Pieter één ding zeker: Schollevaar heeft zijn eigen huiskamer terug. En die moet je vooral niet meer leeg laten staan.

DAAR HEB JE VRIENDEN VOOR

Over Carly Simon, een vriend en de genezende kracht van ongegeneerd meezingen

Er zijn van die liedjes die je niet gewoon hoort. Die overkomen je. Ze staan ergens op een playlist, komen onverwacht uit de radio, of worden door een streamingdienst opgedrongen op een moment waarop je eigenlijk helemaal geen behoefte hebt aan Carly Simon, muziek of überhaupt aan de mensheid.

En dan gebeurt het. De eerste noten klinken. En Pieter Pottenkijker knapt op. Niet een beetje. Nee hoor. Pieter ondergaat dan ongeveer hetzelfde als een kamerplant die na drie weken vakantie eindelijk weer water krijgt.

Het nummer in kwestie? "You've Got a Friend." Van Carly Simon. Een lied dat voor Pieter inmiddels ongeveer dezelfde functie heeft als paracetamol, een goed glas wijn en Adri die zegt: "Kom maar hier." Het verschil is alleen dat Pieter bij paracetamol stil blijft. Bij wijn wordt hij hooguit iets filosofischer. Maar bij Carly Simon gaat hij zingen.

En dat is een ervaring. Voor iedereen.

DE NOODSITUATIE

Pieter heeft namelijk zo zijn momenten.

Soms zit het even niet mee. Dan is er gedoe. Een bericht dat verkeerd valt. Een dag waarop alles tegenzit. Een hoofd dat overuren draait terwijl het lichaam daar helemaal niet om gevraagd heeft.

En soms is Pieter gewoon boos. Of verdrietig. Of allebei. Dat laatste is overigens een bijzonder vermoeiende combinatie. Boos zijn kost energie. Verdrietig zijn kost energie.

Boos én verdrietig zijn is ongeveer alsof je een dieselauto probeert te laten rijden op Red Bull.

Op zo'n moment kan Pieter twee dingen doen. Hij kan gaan nadenken. Dat is meestal geen goed idee. Of hij kan "You've Got a Friend" opzetten. Dat is meestal een veel beter idee.

Want ergens tussen de eerste regels en het refrein gebeurt er iets merkwaardigs. De boosheid zakt een verdieping. Het verdriet doet zijn jas aan. De zorgen kijken elkaar aan en besluiten voorlopig even buiten te wachten.

En Pieter? Die begint mee te zingen.

ZONDER ENIGE VORM VAN GELUIDSDEMPING

Nu moet u weten dat Pieter niet zingt zoals Carly Simon. Dat zou ook wel erg veel gevraagd zijn.

Pieter zingt zoals Pieter. Met overtuiging. Met gevoel. Met inzet. En vooral met een volume waarvan de buren vermoedelijk denken dat er een evacuatieoefening aan de gang is. Zonder geluidsdemping.

Dat is belangrijk. Want Pieter gelooft niet in half werk. Als een lied bedoeld is om iemand moed in te spreken, dan moet je daar als zanger natuurlijk volledig achter staan. Dus gaat de volumeknop omhoog. En zingt Pieter mee alsof Carly Simon persoonlijk in de woonkamer staat en ieder moment kan zeggen: Goed zo, Pottenkijker. Jij begrijpt het."

Dat laatste is natuurlijk niet gebeurd. Maar Pieter wacht er nog steeds op.

DE EENVOUD VAN EEN VRIEND

En eigenlijk is dat wat hem zo raakt in dit lied. Het is geen ingewikkeld filosofisch betoog.
Geen managementmodel. Geen beleidsnota van 86 pagina's. Geen ingewikkeld schema met pijlen, cirkels en werkgroepen die elkaar moeten gaan versterken om vervolgens gezamenlijk tot de conclusie te komen dat er nog een vervolgoverleg nodig is.

Nee. Het lied zegt in essentie iets heel eenvoudigs: "Als het even niet gaat, hoef je het niet alleen te doen." Er is iemand die je naam kent. Iemand bij wie je mag aankloppen. Iemand die niet eerst vraagt wat je dossiernummer is, welke indicatie je hebt en of je probleem wel binnen het juiste financieringskader valt. Iemand die gewoon zegt: 'Ik kom eraan.'

Kijk. Daar kan Pieter wat mee. Want mensen kunnen soms behoorlijk ingewikkeld zijn

Het mooie aan het lied is bovendien dat het niet doet alsof de wereld altijd gezellig is. Integendeel. Er wordt ook gezongen over mensen die koud kunnen zijn. Over mensen die je laten vallen. Over mensen die je pijn kunnen doen.

Dat klinkt misschien zwaar voor een liedje dat Pieter gebruikt als muzikaal antidepressivum.
Maar juist daarin zit voor hem de kracht. Want vriendschap betekent niet dat er nooit iets misgaat. Vriendschap betekent dat je, wanneer er iets misgaat, niet onmiddellijk uit elkaars leven verdwijnt.

Dat iemand blijft. Ook als je even niet de leukste versie van jezelf bent. Ook als je humeur zich gedraagt als een onweersbui boven de Noordzee. Ook als je een keer zegt: "Laat me maar even." En die ander vervolgens denkt: "Prima. Maar ik blijf wel in de buurt."

Dat is vriendschap. Niet het oplossen van alles. Wel het 'er zijn'.

WINTER, LENTE, ZOMER, HERFST

Dat is misschien wel de grootste kracht van het nummer. Het maakt geen onderscheid tussen seizoenen. Je hoeft niet eerst weer vrolijk te zijn voordat iemand er voor je mag zijn.
Je hoeft niet eerst orde op zaken te hebben gesteld. Je hoeft niet eerst je leven op de rails te hebben. Je mag gewoon bellen. En iemand komt.

Dat klinkt bijna ouderwets. En misschien is het dat ook. We leven immers in een tijd waarin iedereen bereikbaar is, maar waarin het soms verrassend moeilijk is om iemand écht te bereiken.

We hebben WhatsApp. Mail. Teams. Signal. Instagram. Facebook. LinkedIn. En waarschijnlijk nog zeven apps waarvan Pieter het bestaan niet kent en ook graag zo wil houden.

Maar uiteindelijk blijft de belangrijkste verbinding misschien gewoon: "Ik ben er."

DE THERAPEUTISCHE WERKING VAN EEN GOED REFREIN

Pieter heeft inmiddels ontdekt dat muziek een wonderlijk soort gereedschap is. Je kunt een probleem niet altijd oplossen. Maar je kunt wel de manier veranderen waarop je ernaar kijkt.

Een goed lied kan een deur openzetten waar je met nadenken niet meer doorheen kwam. En een goed refrein kan soms meer doen dan een heleboel verstandige adviezen. Zeker als je het zelf meezingt.

Want zodra Pieter begint, gebeurt er iets bijzonders. Hij zingt eerst een beetje voorzichtig.
Dan wat harder. Dan volledig. En uiteindelijk staat hij ergens tussen woonkamer, keuken en gang een soort persoonlijke wereldtournee te geven. Adri hoeft dan alleen nog maar te hopen dat de tour niet wordt verlengd.

"Pieter," zegt ze soms. "Ja?" "Je hoeft niet zó hard." "Maar ik moet het voelen." "De buren voelen het ook." "Mooi. Dan hebben zij ook een vriend." En daarmee is de cirkel weer rond.

YOU'VE GOT A FRIEND

Misschien is dat uiteindelijk waarom dit lied Pieter telkens weer vrolijk maakt. Omdat het hem eraan herinnert dat een mens niet gemaakt is om alles alleen te dragen. Dat verdriet lichter wordt wanneer iemand het even met je vasthoudt. Dat boosheid minder scherp wordt wanneer iemand niet terug boos wordt. Dat een donkere dag niet meteen een donkere toekomst betekent. En dat je soms helemaal geen oplossing nodig hebt.

Soms heb je gewoon iemand nodig. Iemand die naast je zit. Een hand op je schouder. Een kop koffie. Een beetje geduld. En desnoods Carly Simon op de achtergrond. Hoewel Pieter persoonlijk voorstander is van Carly Simon op de voorgrond. Met de volumeknop behoorlijk naar rechts.

Want als het even tegenzit, doet Pieter tegenwoordig niet meer zo moeilijk. Dan zet hij zijn muzikale reddingsboei aan. En zingt. Hard. Vals? Dat is subjectief. Met overtuiging? Absoluut.

En ergens tussen de coupletten en het refrein begint zijn gezicht alweer te veranderen. De frons verdwijnt. De schouders zakken. De wereld wordt weer iets minder zwaar.

En Pieter denkt: "Verdraaid. Ik heb inderdaad een vriend."

En misschien is dat wel een van de mooiste dingen die een mens kan weten. Niet dat alles goed gaat. Niet dat iedereen aardig is. Niet dat het leven zich altijd netjes aan het draaiboek houdt. Maar dat er, ergens tussen winter, lente, zomer en herfst, iemand is die zegt: "Bel maar."

En als Pieter dat hoort, weet hij eigenlijk maar één ding zeker: de volgende keer dat hij even niet lekker in zijn vel zit, zet hij Carly Simon gewoon weer aan. En dan zingt hij. Zonder geluidsdemping. Want sommige boodschappen moet je nu eenmaal niet fluisteren.

"You've got a friend." En als Pieter het zingt, weet de hele straat het.

WEGGEEFKAST 2.0: GELUKKIG IS GEVEN NOG STEEDS TOEGESTAAN

Er zijn van die berichten waarvan je denkt: kijk, dáárom is Nederland toch een prachtig land.

De Weggeefkast krijgt een tweede leven.

Na alle commotie rond de kast van Mariëlle Muit in Krimpen aan de Lek, waarover ik eerder schreef, is er nu zicht op een oplossing. En daar word ik oprecht blij van. Want uiteindelijk gaat het helemaal niet om een kast. Het gaat om mensen. Om delen. Om omzien naar elkaar. Om dat simpele, maar tegenwoordig bijna revolutionaire idee: als jij iets over hebt en je buurman kan het gebruiken, geef het dan gewoon.

De Weggeefkast 2.0 dus.

Mariëlle blijft ervoor staan. Met haar hart, haar schouders en waarschijnlijk inmiddels ook een behoorlijk arsenaal aan gereedschap. Want wie dacht dat een kastje met wat boodschappen zoveel bestuurlijke energie kon oproepen, heeft vermoedelijk nog nooit kennisgemaakt met het Nederlandse vergunningenuniversum.

Maar laat ik vooral positief blijven.

Want mooi dat er een oplossing komt. Mooi dat er opnieuw aandacht is voor het verhaal achter de kast. En mooi dat media laten zien dat achter een ogenschijnlijk simpel initiatief een samenleving schuilgaat waarin mensen elkaar daadwerkelijk helpen.

Toch blijft er bij mij een klein ongemakkelijk gevoel hangen. Een gevoel van Nederland op zijn smalst.

Dat we soms eerst regels, bestemmingsplannen, procedures en handhaving nodig hebben voordat iemand mag doen wat een goede buur vroeger zonder nadenken deed.

De systeemwereld ziet een kast. De leefwereld ziet iemand die aan het einde van de maand geen

boodschappen meer kan betalen. De systeemwereld vraagt: *"Mag dit?* De leefwereld vraagt: *"Kan ik iemand hiermee helpen?"*

En precies daar zit het verschil.

Natuurlijk moeten we regels hebben. Maar regels zouden de samenleving moeten dienen en niet andersom. Zeker wanneer een initiatief al jaren bewijst dat het vooral warmte, waardigheid en verbinding oplevert.

Daarom verdient Weggeefkast 2.0 geen achterdocht, maar een warm welkom. En misschien ook een beetje navolging. Want zolang mensen willen geven en mensen iets nodig hebben, is zo'n kast geen probleem.

Het is een oplossing.

Dus Mariëlle: zet je schouders eronder. Wij kijken mee. En hopelijk kijkt de gemeente vooral mee naar wat er wél kan.

Want een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, is uiteindelijk veel waardevoller dan een samenleving waarin alles keurig volgens het boekje gaat.

En voor het uitdelen van een beetje menselijkheid? Daar zou toch echt geen vergunning voor nodig moeten zijn.

STERREN DIE JE NIET VOOR JEZELF HOUDT

Er zijn van die nachten waarop de hemel iets minder ver weg lijkt.

Je ligt buiten, kijkt omhoog en denkt: kijk nou toch… Miljarden sterren. Een beetje alsof iemand hierboven de kerstverlichting heeft opgehangen en vervolgens is vergeten de handleiding erbij te doen.

Pieter Pottenkijker lag laatst ook zo. In zijn tuin.

Niet omdat hij verdwaald was. Niet omdat hij op zoek was naar een satelliet. En ook niet omdat Adri had gezegd: "Ga jij maar even naar buiten, Pieter."

Nee. Pieter lag daar omdat sommige dingen beter te begrijpen zijn wanneer je even niets probeert te begrijpen.

Dat is trouwens een onderschatte bezigheid. Niets begrijpen.

We willen tegenwoordig alles weten. Waarom iemand doet wat hij doet. Waarom iemand niet reageert. Waarom de wereld doet wat-ie doet. Waarom de buurman zijn auto precies zo parkeert dat je er met geen mogelijkheid langs kunt. Vooral dat laatste blijft een mysterie.

Maar daar, onder die sterren, dacht Pieter ineens aan iets anders. Aan wensen. Want stel nou…

Stel nou dat iedere ster die je ziet een wens is. Dan lag daar dus een hemel vol wensen.

Pieter begon er een paar te tellen.

Eén. Voor iemand die bang is. Twee. Voor iemand die iemand mist. Drie. Voor iemand die al heel lang sterk probeert te zijn, terwijl hij eigenlijk gewoon even moe is. Vier. Voor een kind dat veel te vroeg heeft moeten leren wat grote-mensen-zorgen zijn. En vijf… Die hield Pieter even voor zichzelf. Dat mag namelijk ook.

We zijn soms zo druk bezig met geven, zorgen, helpen en klaarstaan, dat we vergeten dat ook wijzelf een wens mogen hebben.

Een beetje hoop. Een beetje rust. Een beetje geluk. Of gewoon een dinsdag waarop alles eens níét ingewikkeld is. Dat zou al een wonder zijn.

Maar Pieter had nog veel meer sterren gezien. En die wilde hij niet allemaal zelf houden. Want wat moet je met honderd wensen als je ze allemaal in je eigen broekzak stopt? Dan loop je binnen de kortste keren met een bolle broek door de tuin en vraagt iedereen zich af of je een nieuwe mobiele telefoon hebt gekocht.

Nee. Sommige wensen moet je loslaten. Voor vrede. Niet alleen tussen landen. Maar ook tussen mensen. In gezinnen. Aan keukentafels. In appgroepen. En soms gewoon in jezelf.

Pieter liet ook een ster los voor wat meer zachtheid. Want we zijn nogal goed geworden in hard zijn. Een mening moet tegenwoordig niet alleen een mening zijn. Hij moet meteen worden uitgesproken, verdedigd, onderbouwd, doorgestuurd en liefst voorzien van drie uitroeptekens.

ZO DUS!!!

Terwijl een beetje zachtheid soms veel meer doet.

Een ster voor minder oordeel. Een ster voor wat meer geduld. Een ster voor mensen die anders denken. En misschien wel de belangrijkste: een ster voor wat meer wij.

Want ergens onderweg zijn we een beetje vergeten dat een mens niet altijd gelijk hoeft te hebben om toch gelijkwaardig te zijn.

En toen keek Pieter weer omhoog. De sterren stonden er nog steeds. Ze maakten geen lawaai. Ze discussieerden niet. Ze vroegen niet wie er gelijk had. Ze waren er gewoon.

Licht. Op afstand. En toch dichtbij.

Misschien is dat wel wat we soms voor elkaar kunnen zijn. Geen oplossing. Geen groot advies. Geen wijs verhaal. Maar gewoon even een beetje licht. Op het moment dat iemand het nodig heeft.

Dus als je vannacht naar boven kijkt en er valt een ster… Raap haar dan op. Houd haar even vast. Je hoeft niet meteen te weten wat je ermee moet.

Misschien is het een wens voor jezelf. Misschien voor iemand die je lief is. Misschien voor iemand die je helemaal niet kent. En misschien… moet je haar daarna gewoon weer loslaten.

Omdat sommige wensen niet bedoeld zijn om bezit van te worden. Maar om hun weg te vinden. Naar precies die plek waar ze het hardst nodig zijn.

Dat zijn de Denkdingen van Pieter Pottenkijker. Geen antwoorden. Wel een paar sterren om onderweg niet te vergeten dat het donker nooit het hele verhaal vertelt.

En als Pieter vannacht toevallig weer in zijn tuin ligt… dan weet je het. Hij is niet gek geworden. Hij is gewoon sterren aan het verzamelen. Voor ons allemaal.

DE HUT DIE IN JE HOOFD BLIJFT STAAN

Over dozen, spijkers, zomers en herinneringen die zomaar weer naar binnen wandelen

Er zijn dingen waarvan je als volwassene denkt: ach, wat stelt het voor? Een doos. Een paar planken. Een hamer. Een stuk touw. En een kind met een gezicht dat eruitziet alsof het zojuist persoonlijk tot burgemeester van de nieuwe hut is benoemd.

Maar soms is een doos helemaal geen doos. Soms is een doos een paleis. Een bunker. Een restaurant. Een ruimteschip. Een uitkijktoren. Of gewoon een hut waarvan de constructie door volwassenen onmiddellijk zou worden afgekeurd wegens strijdigheid met de Arbowet, het Bouwbesluit en vermoedelijk ook de zwaartekracht.

Pieter moest daar afgelopen week weer eens aan denken.

Hij luisterde naar Open Huis op Radio 5. Astrid de Jong presenteerde het programma en had een beller aan de lijn uit Wormer. Die vertelde enthousiast over het jaarlijkse huttendorp dat daar wordt gebouwd. Met dozen.

En toen gebeurde er iets moois. Je hoorde het bijna gebeuren.

Klik.

Een klein deurtje in het geheugen van Astrid ging open. En daar stond ineens weer dat meisje uit Wormerveer. Aan de overkant van Wormer. Op weg naar de huttenbouw. Terug naar de zomer. Terug naar dozen. Terug naar die wonderlijke wereld waarin een kartonnen doos niet bedoeld was om oud papier in te verzamelen, maar om er een huis van te maken.
Pieter vond het hartverwarmende radio. Want je hoorde niet alleen iemand vertellen over een activiteit voor kinderen. Je hoorde een herinnering wakker worden. En misschien is dat wel precies wat we soms onderschatten.

We noemen het tegenwoordig al snel een activiteit. Een evenement. Een programma. Een vakantievoorziening. Een huttenbouwproject. Maar een kind noemt het waarschijnlijk gewoon: "Ik ga hutten bouwen!" En daar zit een wereld van verschil tussen.

In Wormer is de huttenbouw tijdens de TufTuf-vakantieweek al decennialang een geliefde zomerse traditie. Kinderen van zeven tot en met twaalf jaar bouwen drie middagen lang op het evenemententerrein aan hun eigen droomhutten.

Met dozen. Met hout. Met zagen. Met hamers. Met hulp. En waarschijnlijk met minstens één kind dat op enig moment ontdekt dat een spijker ook dwars door zijn eigen plank heen kan. Dat laatste noemen we dan maar praktijkonderwijs.

Maandag en dinsdag wordt er gebouwd van één tot vijf uur. Woensdag wordt er nog even doorgewerkt en rond drie uur komen de burgemeester en de wijkagent de hutten keuren.

Ik stel me daar altijd iets bijzonders bij voor. De burgemeester komt aanlopen. De wijkagent kijkt streng. Een kind staat trots naast een constructie die bij windkracht drie vermoedelijk zelfstandig naar België vertrekt.

"En wat is dit?" "Mijn slaapkamer." "En waar is de deur?" "Die is er nog niet." "En het raam?" "Dat komt morgen." "Maar het is woensdag." "Ja."

Kijk. Dat is dus creativiteit. Volwassenen zouden eerst een projectplan maken. Kinderen beginnen gewoon. En misschien is dat precies waarom zulke huttenbouwdagen zo waardevol zijn.

Kinderen bouwen niet alleen een hut. Ze bouwen samen. Ze moeten overleggen. Ze ontdekken dat een plank niet vanzelf recht blijft liggen. Dat een vriend soms beter kan timmeren. Dat een ander veel beter kan zagen. Dat je soms moet wachten. Dat je soms moet helpen. Dat je soms iets opnieuw moet doen. En dat het uiteindelijk helemaal niet erg is als de hut een beetje scheef staat. Sterker nog: een beetje scheef is vaak juist veel leuker.

Wij volwassenen zijn nogal dol geworden op recht. Rechte lijnen. Strakke plannen. Perfecte resultaten. Doelstellingen. KPI's. Evaluaties.

Kinderen zetten ondertussen een kartonnen deur scheef in een houten wand en roepen: "KIJK! HIJ STAAT!" En eerlijk gezegd hebben ze dan misschien wel een punt.

Want wat blijft er later over? Niet alleen de hut. Die verdwijnt. Het hout wordt afgebroken. De dozen worden oud papier. De spijkers gaan ergens in een bak. Het evenemententerrein wordt weer gewoon een evenemententerrein. Maar in het hoofd van een kind kan zo'n hut tientallen jaren blijven staan.

Dat bewees Astrid de Jong op de radio. Eén telefoontje uit Wormer. Eén woord. Huttenbouw. En plotseling stond daar weer een meisje uit Wormerveer.

Geen presentatrice. Geen volwassene. Geen stem achter een microfoon. Maar gewoon een kind.

Met misschien wel lijm aan haar vingers, houtkrullen aan haar knieën en de overtuiging dat de hut die middag het mooiste bouwwerk van de wereld was.

Dat is de kracht van herinneringen. Ze vragen geen toestemming. Ze wachten jarenlang ergens achter een deurtje. En dan kan één geluid, één geur, één liedje, één zin of één kartonnen doos genoeg zijn om ze weer tevoorschijn te halen.

Misschien moeten we daarom wat zuiniger zijn met het woord "maar". "Het is maar huttenbouw." Nee. Het is een plek waar kinderen herinneringen maken.

"Het zijn maar dozen." Nee. Het zijn toekomstige geheugensteentjes. "Het is maar een paar middagen." Nee. Het kunnen de middagen zijn waar iemand veertig jaar later nog met een glimlach aan terugdenkt.
En misschien is dát wel het mooiste bouwwerk dat je kunt maken. Niet van hout. Niet van dozen. Maar van herinneringen.

Want sommige hutten worden afgebroken. Andere blijven gewoon staan. In je hoofd. En daar hebben ze geen bouwvergunning voor nodig.

TIJDREIZEN — TOEN DE TOEKOMST GEWOON OP CASSETTE STOND

Er zijn van die programma's waarvan je achteraf denkt: *wat waren we in vredesnaam aan het doen?* En er zijn programma's waarvan je denkt: *verdraaid, we waren onze tijd gewoon vooruit.*

Tijdreizen was zo'n programma.

In juni 1999, toen mobiele telefoons nog vooral dienst deden als baksteen met antenne, internet nog piepte en kraakte alsof er een gewonde kanarie door de telefoonlijn kroop en niemand ooit van een podcast had gehoord, mocht ik bij Radio Capelle een eigen radioprogramma presenteren.

Ik was 43.

Dat klinkt tegenwoordig ongeveer alsof een bejaarde met een wandelstok zich inschrijft voor *The Voice*, maar in die tijd vond ik mezelf nog uitstekend bij de jeugd passen. Mijn programma heette **Tijdreizen** en ging over de toekomst van Capelle. Nieuwe snufjes, ideeën, interviews, muziek en vooral de vraag: hoe zou onze woonplaats er in 2020 uitzien?

2020!

Dat was toen ongeveer net zo ver weg als Mars.

In samenwerking met de gemeente Capelle aan den IJssel probeerden we inwoners aan het denken te krijgen over hun woonplaats van de toekomst. Capelle 2020 heette het project. En omdat je voor een toekomstprogramma natuurlijk een technicus nodig hebt die minstens één generatie jonger is dan de presentator, kwam daar **Kasper Kooij** binnenwandelen.

Kasper was zestien. Zestien! Ik was dus 43 en hij 16. Dat betekende dat ik hem uitlegde hoe de toekomst eruitzag, terwijl hij mij waarschijnlijk probeerde uit te leggen hoe de apparatuur werkte.

Kasper was de jonge hond van Radio Capelle. Charmant brutaal, handig en met die blik van iemand die al wist dat hij later iets met radio zou gaan doen. Hij had op zijn twaalfde zijn eerste radiostappen gezet en beschikte toen al over meer radiotalent dan menig volwassen presentator met een eigen parkeerplaats bij de studio.

En kijk waar hij terechtkwam. BNR, NOS, NPO Radio 1, NPO Radio 2, *High Tea*, *Hotel Kooij*, de Top 2000, Curaçao met *KukeleKooij* en tegenwoordig het ANP, waar zijn stem dagelijks door het land reist met nieuws waarvan je soms wenst dat het iets vrolijker was.

En daar zit de grap van het tijdreizen.

In 1999 maakten Kasper en ik een programma over de toekomst. We hadden toen geen idee dat één van die jonge mensen achter de knoppen uiteindelijk zelf onderdeel van die toekomst zou worden.

Ik moest daar laatst aan denken. Aan die studio. Aan die microfoon. Aan muziek die nog vanaf fysieke dragers kwam. Aan telefoons waarmee je kon bellen en verder eigenlijk helemaal niets. Aan een zestienjarige technicus die waarschijnlijk allang wist dat radio meer was dan knopjes indrukken. En aan mezelf, 43 jaar jong, die dacht dat 2020 de verre toekomst was.

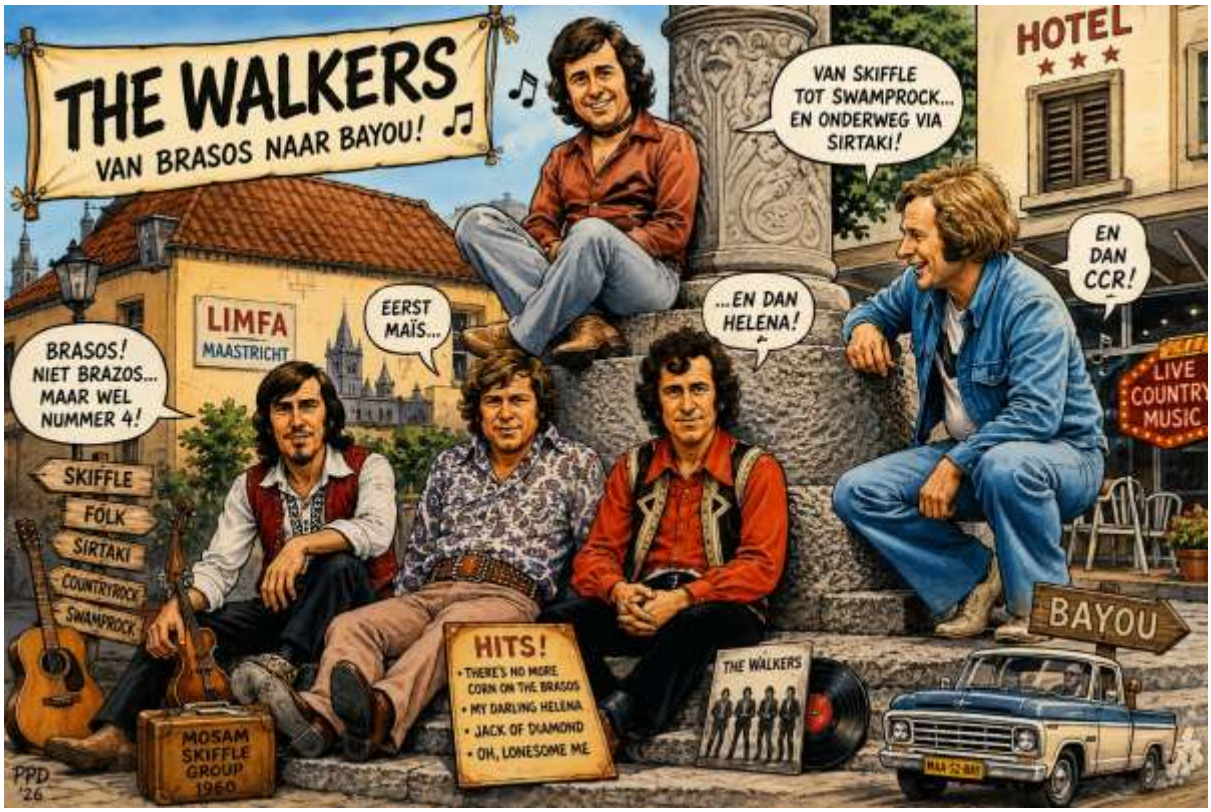
Nu zijn we alweer zoveel jaar verder. De toekomst blijkt dus nogal ongeduldig.

Misschien is dat wel de mooiste les van **Tijdreizen**: je hoeft niet altijd precies te weten waar je naartoe gaat. Soms is het voldoende om nieuwsgierig te blijven, mensen een podium te geven en af en toe iemand naast je te zetten die jonger en slimmer is.

En als je geluk hebt, blijkt die jonge technicus jaren later een stem te zijn die heel Nederland herkent. Kijk, dát noem ik nou pas echt tijdreizen.

En eerlijk is eerlijk: ik ben vooral benieuwd wat Kasper in 2040 met mijn toenmalige radioprogramma gaat doen. Hopelijk heeft hij tegen die tijd de opname nog. Op cassette. Want sommige dingen uit de toekomst kun je maar beter ouderwets bewaren.

VAN BRASOS NAAR BAYOU

Hoe The Walkers vanuit Maastricht van skiffle naar de swamprock wandelden

Sommige bands hebben één hit.

Dat is overzichtelijk. Je draait het plaatje, zingt na 48 seconden enthousiast mee met het refrein en vervolgens verdwijnt de band ergens tussen de oude Top 40 en de doos met vergeelde singletjes op zolder.

En dan waren er The Walkers.

Die waren niet van het type één hit, twee keer optreden bij Mies Bouwman en daarna met pensioen. Nee hoor. Deze jongens uit Maastricht hadden kennelijk besloten dat muziek vooral leuk werd als je onderweg voortdurend van richting veranderde.

Skiffle? Prima. Folk? Ook goed. Rock-'n-roll? Graag. Country? Kom maar op. Griekse sirtaki? Waarom ook niet. En als we dan toch bezig zijn: een beetje Amerikaanse swamprock erachteraan?

The Walkers hadden muzikaal ongeveer dezelfde navigatiestrategie als een toerist zonder TomTom: we zien wel waar we uitkomen. En wonder boven wonder kwamen ze steeds ergens aardigs uit.

VAN MOSAM NAAR DE WALKERS

Het verhaal begon al in 1960 met de Mosam Skiffle Group. Die won zelfs een televisietalentjacht. In 1963 werd de naam veranderd in The Walkers en op 29 juni van dat jaar traden ze voor het eerst onder die naam op.

Van dansorkest en skiffle ontwikkelde de groep zich tot een stevige liveband. In 1967 werd het zelfs een beroepsband. En daar mogen we best even bij stilstaan.

Want Maastricht was natuurlijk geen Liverpool, Memphis of New Orleans. Maar kennelijk had iemand in Limburg bedacht dat je voor een goede portie rhythm & roots niet noodzakelijk aan de Mississippi hoefde te wonen. Je kon ook gewoon de Maas nemen.

MAIS OP DE BRAZOS

In 1971 kwam de grote klapper: "There's No More Corn on the Brasos".

Een titel waarbij een Nederlandse middelbare-schooldocent Engels vermoedelijk spontaan een rode pen ter hand nam.

Brasos? Ja. Brasos. Niet Brazos. Maar ach, wie in 1971 een miljoen platen verkoopt, mag van mij ook Brazos met drie z'en schrijven.
Het nummer was gebaseerd op een oude Amerikaanse work song over de zware omstandigheden van gedwongen arbeid in het zuiden van de Verenigde Staten. The Walkers maakten er een aanstekelijke skiffle-/folkversie van, inclusief dat wonderlijke fluitje dat ergens tussen een indianenroep, een locomotief en een verdwaalde parkiet in zat.

In Nederland kwam het nummer tot nummer 4. En internationaal ging het ook behoorlijk los. De jongens uit Maastricht hadden de wereld dus even aan hun voeten. Of, gezien de titel, aan hun maïs.

EN TOEN KWAM HELENA

Alsof dat nog niet wonderlijk genoeg was, besloten The Walkers daarna niet nog eens een Amerikaanse folkklassieker uit de kast te trekken.

Nee. Ze gingen Grieks. "My Darling Helena". Van Amerikaanse werksong naar sirtaki. Bouzouki erbij, benen in de knoop en hoppa: opa en oma konden weer gezellig met elkaar over de dansvloer zwalken. Ook deze plaat werd een nummer 4-hit.

Je vraagt je bijna af wat er in de repetitieruimte gebeurde. "Jongens, wat doen we nu?" "Geen idee." "Amerika?" "Hebben we gehad." "Griekenland?" "Doen!" En zo geschiedde.

Maar The Walkers waren nog lang niet uitgewandeld. Daarmee wordt eigenlijk het leukste aan The Walkers zichtbaar. Ze waren geen band die één kunstje beheerste en dat vervolgens tot in lengte van dagen bleef herhalen. Ze ontwikkelden zich.

Na enkele minder grote hits kwam er vanaf begin jaren zeventig een steviger geluid. En toen kwam René Innemee nadrukkelijker op de voorgrond. Zijn stem had niet bepaald het karakter van een zingende vlinder. Gelukkig maar.

Er kwam meer korrel in, meer rauwheid, meer countryrock. De gitaar kreeg wat meer zand tussen de snaren en de band begon steeds meer te klinken alsof ze onderweg naar Maastricht ergens een afslag richting Louisiana hadden genomen.

"Oh, Lonesome Me." "Jack of Diamond." Daar hoorde je het. De swamprockachtige sfeer van Creedence Clearwater Revival kwam dichterbij. Niet als kopie - The Walkers waren geen Nederlandse Creedence-imitatieband - maar de ingrediënten begonnen verdacht veel op elkaar te lijken: countryrock, blues, stevige gitaren, een rauwere stem en dat heerlijke gevoel alsof je in een pickuptruck over een stoffige weg rijdt terwijl de zon langzaam achter de horizon zakt. Alleen stond die pickuptruck vermoedelijk ergens bij Valkenburg.

VAN WALKERS NAAR REVIVAL

En dan wordt het verhaal helemaal mooi rond.

René Innemee ging later verder met countryrockprojecten en werkte uiteindelijk ook met The Revival Band, waarmee Creedence Clearwater Revival-materiaal werd gespeeld en opgenomen.

Kijk. Daar zit dus de rode draad. Van Maastricht naar Amerika. Van skiffle naar folk. Van Griekenland naar country. Van "Brasos" naar bayou. En uiteindelijk naar Creedence.
The Walkers waren daarmee veel meer dan die twee nostalgische liedjes die toevallig nog regelmatig uit een oude radio komen rollen.

Ze waren muzikale ontdekkingsreizigers. En misschien is dát wel de mooiste les. Want we zijn soms nogal geneigd mensen, bands en zelfs hele levens vast te pinnen op hun bekendste moment.

Oh ja, die van dat fluitje. Oh ja, die van Helena. Oh ja, die ene hit. Maar achter een bekende naam zit vaak een veel groter verhaal.

The Walkers bleven zoeken, veranderen en experimenteren. Ze durfden een andere afslag te nemen.

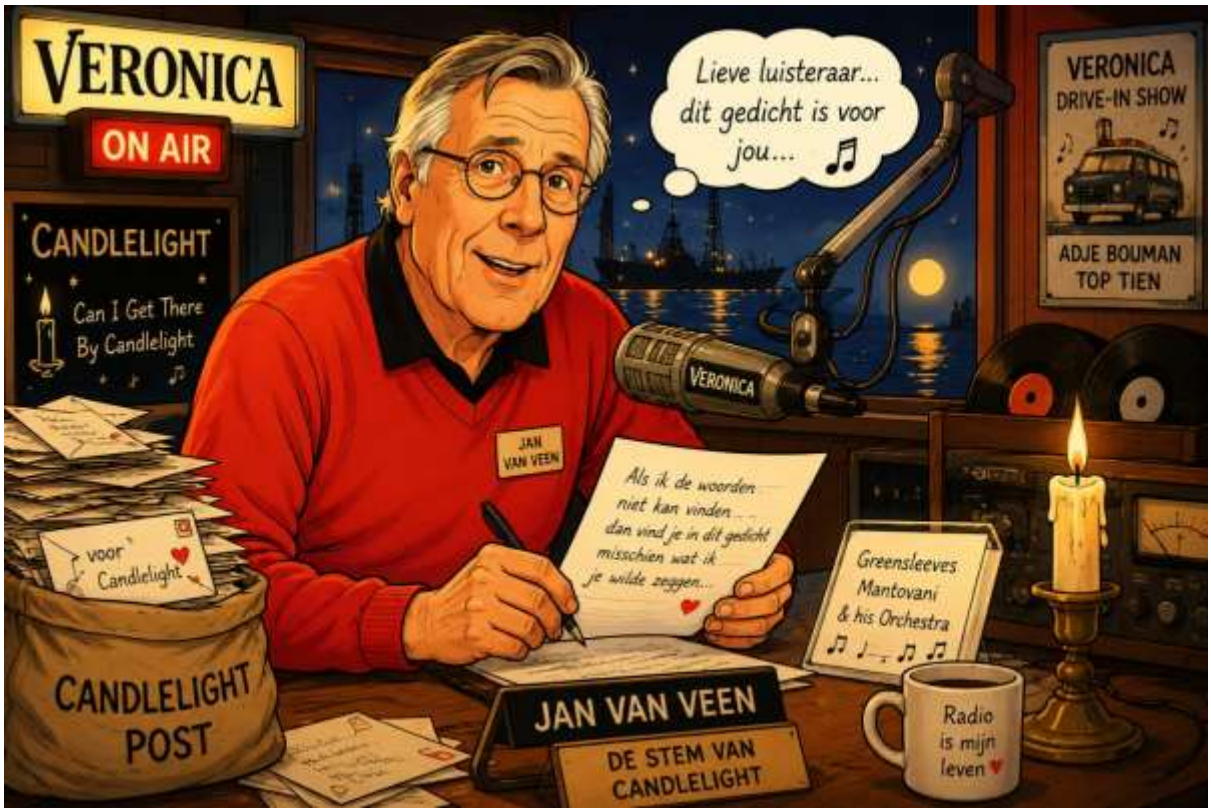
En dat is misschien helemaal niet zo'n slechte levenshouding. Want wie altijd op dezelfde weg blijft rijden, komt misschien keurig op tijd aan.

Maar wie af en toe een verkeerde afslag neemt, ontdekt soms ineens een prachtige plek waarvan hij niet eens wist dat die bestond.

Dus draai die oude Walkers-plaat nog maar eens. Niet alleen voor het nostalgische gevoel. Maar vooral om te horen hoe een Limburgse band bleef wandelen. Steeds een stukje verder. Van de Maas naar de Mississippi. En met een klein omweggetje langs Griekenland.

Dat waren The Walkers. Geen eendagsvlieg. Eerder een muzikale wandelclub met een uitzonderlijk goede conditie.

ZET EEN KAARS VOOR JE RAAM — EN DRAAI DE RADIO WAT ZACHTER

Over Rob, André, Jan en de tijd waarin een liefdesgedicht nog gewoon uit een brievenbus kwam

Het was zondagavond.

Zo'n avond waarop de televisie op de achtergrond staat te doen alsof hij belangrijk is, terwijl je eigenlijk vooral op de bank zit met een kop koffie die al lang geen koffie meer is, maar een soort lauwe herinnering aan koffie. Omroep MAX zond Ahoy zingt De Nijs uit. Een muzikaal eerbetoon aan Rob de Nijs.

En daar was ineens André van Duin. André zong 'Zet een kaars voor je raam'. Pieter zat rechtop. Niet een beetje rechtop. Nee. Pieter zat zoals je vroeger rechtop ging zitten als je moeder vanuit de keuken riep: "Pieter, kom eens hier!"

Want die ene zin deed iets. Zet een kaars voor je raam. En binnen drie seconden was Pieter niet meer in 2026.

Pieter was terug. Terug naar de jaren waarin een telefoon nog aan de muur hing. Met een snoer. En als iemand belde, wist je ongeveer in welke kamer die persoon zich bevond.

Terug naar de tijd van Jan van Veen. Terug naar Candlelight. En daarmee was de zondagavond plotseling veranderd in een soort tijdmachine op batterijen. De stem die zelfs een boodschappenlijst romantisch maakte

Jan van Veen had een stem. Niet zomaar een stem. Een stem waarbij zelfs de mededeling "de melk is op" klonk alsof er ergens in een verlaten station een trein langzaam uit beeld verdween.

“Lieve luisteraar… vanavond is de melk op…” Je hoorde bijna de viool.

Candlelight was radio zoals radio ooit bedoeld was: je zat erbij, maar je zag niets. En juist daardoor zag je alles.

Jan las gedichten voor die luisteraars zelf hadden ingestuurd. Gedichten over liefde, verlangen, afscheid, heimwee en soms vermoedelijk over een man die al drie maanden niet had teruggebeld maar waarvan de schrijfster nog steeds dacht dat hij ‘even tijd nodig had’.

En ondertussen speelde op de achtergrond ‘Greensleeves’, uitgevoerd door Mantovani en zijn orkest. Dat was muziek waarbij zelfs een boterham met pindakaas een diepere betekenis kreeg.

Je kon ernaar luisteren en denken: Waarom heb ik haar eigenlijk nooit verteld dat ik van haar hield? Terwijl je gewoon 16 was en ze tegenover je zat in de aardrijkskundeles. Van een grapje naar een fenomeen

Het mooie is dat Candlelight eigenlijk begon als een grap. Jan van Veen werkte bij Radio Veronica, midden op zee, samen met mannen als Joost den Draaijer, Rob Out en Lex Harding. Er moest dag en nacht radio worden gemaakt. En ergens tijdens zo’n uitzending las Jan voor de grap een liefdesgedicht voor.

Een grapje. Meer niet. Maar luisteraars dachten kennelijk: “Hé! Dat kan ik ook.” En dus kwamen de gedichten. Eerst een paar. Toen stapeltjes. Toen dozen. Toen waarschijnlijk zoveel post dat de postbode op een gegeven moment niet meer wist of hij bij Radio Veronica moest bezorgen of een nieuwe vleugel moest bouwen.

Candlelight werd een fenomeen. In de jaren zeventig zat een enorme schare luisteraars ’s avonds bij de radio. Het was een tijd waarin je elkaar nog een brief schreef. Een echte brief. Met papier. Een pen. Een postzegel. En het zenuwslopende moment waarop je jezelf afvroeg of je in de eerste zin nou “Lieve Peter” of “Beste Peter” moest schrijven.

Want met “Beste Peter” kon je zomaar een vriendschap beginnen. Maar met “Lieve Peter” kon je een huwelijk veroorzaken.

De romantische sociale media van vroeger

Als je er nu over nadenkt, was Candlelight eigenlijk de sociale media van vroeger. Mensen deelden hun gevoelens. Alleen hadden ze geen profiel. Geen likes. Geen hartjes. Geen algoritme. En vooral: niemand kon onder jouw gedicht reageren met: “Eerste!”

Je schreef iets op papier en stuurde het naar een radioprogramma. Daarna wachtte je. En wachtte. En wachtte. En dan kwam Jan van Veen op de radio met: “Dit gedicht werd ons toegestuurd door Anita uit Zwolle…” En Anita zat waarschijnlijk thuis met haar handen voor haar mond. Want misschien luisterde Henk ook. En Henk wist van niets.
Dat was nog eens spanning.

Tegenwoordig zetten we onze emoties op Facebook, Instagram, TikTok en weet ik veel waar nog meer. Vroeger stuurde je ze naar Jan van Veen. En die las ze voor. Met Greensleeves eronder. Een stem die bleef hangen Jan van Veen was trouwens veel meer dan Candlelight.

Hij begon in 1964 bij Radio Veronica en presenteerde allerlei programma’s. Hij werkte mee aan de ontwikkeling van Nederlandse muziek, presenteerde de eerste Veronica Drive-In Show en was betrokken bij talloze radioprogramma’s.
En toch is het vooral die ene stem die is blijven hangen. Die warme, gedragen manier van spreken. Een stem die je niet alleen hoorde. Je herkende hem.

En misschien is dat wel wat radio bijzonder maakt. Een goede radiostem nestelt zich ergens in je geheugen. Jaren later hoeft er maar één zin te klinken en je bent terug. Niet omdat je dat bewust wilt. Maar omdat herinneringen soms een eigen afstandsbediening hebben.

En toen was Jan er niet meer

Op 4 februari 2024 overleed Jan van Veen na een kort ziekbed aan ALS. En ineens kreeg die vertrouwde stem een andere betekenis.

Want stemmen verdwijnen niet meteen wanneer mensen verdwijnen. Ze blijven soms nog jarenlang ergens rondzingen. In een oud programma. Een opname. Een liedje. Een zin. Een herinnering.

En misschien is dat ook precies waarom zulke programma's als Candlelight ons blijven raken. Niet omdat we allemaal nog behoefte hebben aan gedichten met twintig coupletten over een onbeantwoorde liefde.

Hoewel… Pieter sluit niets uit. Er zijn tegenwoordig WhatsApp-berichten die aanzienlijk langer zijn.

Zet een kaars voor je raam

En zo zat Pieter zondagavond naar André van Duin te luisteren. Rob de Nijs in gedachten. Jan van Veen ergens diep in het geheugen. En ineens voelde die ene zin groter dan een liedje.

Zet een kaars voor je raam. Het is eigenlijk een prachtig beeld. Een klein lichtje. Niet om de wereld te verlichten. Daarvoor is één kaars natuurlijk hopeloos onvoldoende. Maar wel om te zeggen: Ik ben hier. Ik denk aan je. Je bent niet vergeten.

Misschien hebben we daar tegenwoordig wel meer behoefte aan dan ooit. We hebben sneller contact dan ooit. Maar contact is nog geen verbinding.

We sturen elkaar hartjes, duimpjes en emoji's met gezichtsuitdrukkingen waarvan niemand precies weet wat ze betekenen. We kunnen iemand binnen één seconde bereiken.
Maar soms vergeten we gewoon te zeggen: "Hoe gaat het écht met je?"

Misschien was dat wel de stille kracht van Candlelight. Het ging niet om technologie. Het ging om aandacht. Om woorden. Om luisteren. Om iemand die zijn gevoel op papier zette en hoopte dat een ander het zou begrijpen.

En ergens tussen André van Duin, Rob de Nijs, Jan van Veen en een kaars voor het raam dacht Pieter: Wat zijn we toch ver gekomen. We kunnen tegenwoordig alles. Filmen. Fotograferen. Streamen. Appen. Videobellen. Kunstmatige intelligentie raadplegen. Maar soms hebben we nog steeds genoeg aan een stem, een paar woorden en een klein lichtje.

Dus misschien moeten we vanavond maar eens een kaars voor het raam zetten. Niet omdat Jan het vraagt. Niet omdat Rob het zingt. Maar gewoon voor iemand die we missen. Voor iemand aan wie we denken. Of voor iemand die misschien zelf wel een beetje licht kan gebruiken.

En als je daarbij toevallig Greensleeves van Mantovani opzet… dan mag dat. Maar zet het volume niet te hard. Je weet maar nooit. Misschien komt Jan van Veen dan alsnog even binnen. Met zijn vertrouwde stem. En een gedicht.

"Lieve luisteraar…"
Pieter luistert. En heel even is het weer 1974.

VERGEVEN IS EEN KUNST, MAAR EEN FIETSPAD BLIJFT EEN FIETSPAD

Over goede bedoelingen, slechte gewoonten en de verleiding van een paaltje

Pieter is een vergevingsgezind mens. Dat mag ook wel eens gezegd worden.

Hij vergeeft mensen die hem midden in een zin onderbreken. Hij vergeeft mensen die bij de kassa nog even hun hele boodschappenlijstje uit de tas moeten vissen. Hij vergeeft zelfs mensen die bij groen licht niet optrekken omdat ze eerst geestelijk toestemming moeten geven aan hun automobiel.

Pieter is de moeilijkste niet. En hij zal bovendien de allerlaatste zijn om te beweren dat hij zelf foutloos door het verkeer beweegt. Ook Pieter heeft weleens een verkeersbord gemist, een afslag verkeerd genomen of zich afgevraagd waarom een rotonde tegenwoordig meer afslagen heeft dan een gemiddelde snelweg.

Maar er zijn grenzen. En die grenzen liggen tegenwoordig in het Ringvaartpark ongeveer ter hoogte van het fietspad langs de Schollevaartseweg.

Daar begint namelijk een stukje Nederland waar de verkeersregels kennelijk worden beschouwd als een vriendelijk advies. Een soort suggestie. Een brochure die je mag lezen, maar waar je niet noodzakelijkerwijs naar hoeft te handelen.

Het fietspad tussen de Bermweg en de Oostelijke Randweg is namelijk een gewilde sluiproute geworden. Voor automobilisten. Voor leveranciers. Voor mensen die denken: ach, ik moet maar een klein stukje. En voor bestuurders die bij het zien van de paaltjes in het wegdek blijkbaar onmiddellijk veranderen in professionele rallyrijders.

Want die paaltjes? Die zijn daar natuurlijk niet voor de sier neergezet. Ze zijn bedoeld om

motorvoertuigen op het fietspad te weren. Maar ja. Een paaltje is voor sommige mensen geen verkeersmaatregel. Het is een uitdaging.

Top Gear – Ringvaartpark Special Edition. “Dames en heren, we zien hier een bestuurder naderen. Hij ziet het paaltje. Hij twijfelt. Hij kijkt naar links. Hij kijkt naar rechts. En ja hoor! Hij kiest voor het voetpad!”

Applaus. Publiek uit zijn dak. Pieter niet. Want ondertussen komt er een fietser aan. En daar zit precies het probleem.

Een fietspad is geen extra rijstrook voor automobilisten die haast hebben. Het is geen laad- en loszone. Geen parkeerstrook. Geen Kiss & Ride. Geen “ik ben zo weer weg”-baan. En ook geen logistieke achtertuin voor iemand die met een bestelbus vol dozen bij een supermarkt moet zijn.

Het is een fietspad. Dat woord is tamelijk duidelijk. Fiets. Pad. Twee zelfstandige naamwoorden die samen een verrassend heldere boodschap vormen.

Ook kleine citycars en brommobielen hebben daar niets te zoeken. De verkeersregels zijn daar bepaald niet dubbelzinnig over. Voor het rijden met een motorvoertuig op een fietspad kan in 2026 een boete van €190 worden opgelegd, exclusief €9 administratiekosten. Dat is dus €199. Pieter heeft het even uitgerekend.

Als hij daar iedere dag een paar overtreders zou mogen verbaliseren, zou hij binnen de kortste keren financieel onafhankelijk zijn. Sterker nog: Pieter zou vermoedelijk als eerste gemeentelijk handhaver in Nederland een eigen financieel jaarverslag kunnen presenteren.

“Gemeente Capelle aan den IJssel – afdeling Fietspadbeheer. Resultaat eerste kwartaal: uitstekend.”

En dan hebben we het nog niet eens over de afvalproblematiek. Want ook daar wordt Pieter steeds minder zen van.

Regelmatig verschijnt er afval op plekken waar het niet hoort. Soms lijkt het alsof bepaalde inwoners uit Nieuwerkerk aan den IJssel hun afval een stukje laten wandelen. Eerst door Nieuwerkerk, vervolgens over de gemeentegrens en uiteindelijk ergens in Capelle: “Zo, zoek het uit.”

Pieter wil uiteraard niemand over één kam scheren. Er wonen in Nieuwerkerk ongetwijfeld heel veel keurige mensen. Sterker nog: misschien wel de meeste. Maar er is een kleine groep die kennelijk denkt dat de gemeentegrens ook een soort afvalscheidingslijn is. Capelle: afvalvrij. Nieuwerkerk: nog even zoeken.

En daar kan Pieter zich dus behoorlijk over opwinden. Niet omdat Pieter vindt dat alles altijd perfect moet. Integendeel.

Hij weet dat mensen fouten maken. Maar er is een verschil tussen een fout maken en structureel denken dat regels vooral voor anderen gelden. Dat geldt voor afval. Dat geldt voor verkeer. En eigenlijk geldt het voor nogal veel dingen in het leven.

Regels zijn niet bedacht om ons te pesten. Ze zijn er meestal omdat er ooit iemand heeft bedacht: misschien is het handig als we met z’n allen een beetje rekening met elkaar houden.

Een fietspad is veilig zolang iedereen het ook als fietspad gebruikt. Een woonwijk blijft prettig zolang mensen niet parkeren waar het hen toevallig uitkomt. Een buurt blijft leefbaar wanneer afval niet als decoratie in de openbare ruimte wordt achtergelaten. En samenleven begint misschien wel precies

daar: bij het simpele besef dat jouw gemak niet automatisch belangrijker is dan het ongemak of gevaar voor een ander.

Dus Pieter blijft vergevingsgezind. Hij zal niemand persoonlijk aan de schandpaal nagelen. Maar als de gemeente hem ooit vraagt: "Pieter, wilt u handhaver worden?" Dan hoeft men vermoedelijk maar één ding te zeggen. Waar kan hij tekenen?

Want Pieter heeft al een hesje in gedachten. Op de voorkant staat: HANDHAVING En op de achterkant: IK VERGEEF U. MAAR U KRIJGT WEL EEN BON. Dat lijkt hem eigenlijk een heel redelijke vorm van vergevingsgezindheid.

En eerlijk is eerlijk: Als Pieter daarmee ook het fietspad veilig kan houden én de illegale afvalberg een beetje kan laten slinken, dan is hij bereid daar best een paar vrije middagen voor op te offeren.

Want vergeven is mooi. Maar voorkomen dat iemand onder een auto of bestelbus terechtkomt omdat die auto zo nodig over het fietspad moest? Dat is nog veel mooier.

Een beetje meer rekening houden met elkaar. Misschien is dát wel de enige verkeersregel die we allemaal wat vaker zouden mogen naleven.

STROEI-VOEI

Een beetje Griekenland in de Hollandse huiskamer

Het was weer zo'n zondagochtend waarop de wereld nog even moest opstarten.

De koffie pruttelde. De krant lag enigszins uitdagend op tafel. Buiten deed de zon alsof zij persoonlijk verantwoordelijk was voor het klimaatbeleid en binnen stond de radio op NPO Radio 5.

En toen gebeurde het.

Stroei-Voei.

Pieter zat ineens niet meer in zijn eigen huiskamer. Hij was terug in de jaren zestig. Terug naar een tijd waarin een televisieavond nog een gezamenlijk evenement was en waarin je niet eerst 37 apps, drie wachtwoorden en een streamingabonnement hoefde te raadplegen om iets leuks te zien. Pieter zag ze weer. Hetty Blok als zuster Klivia.

Leen Jongewaard als Gerrit. Hans Boskamp als Dirk, die zich in aflevering 18 vermomt als de Griekse immigrant Kakkejanus Karrepoppoelis.

En daar stond hij dan. Een Griekse automonteur die waarschijnlijk nog nooit een Griekse bougie van dichtbij had gezien, maar wél een sirtaki ten gehore bracht waar zelfs een complete volksdansvereniging spontaan zenuwtrekkingen van zou krijgen.

Stroei-Voei!

Het klonk Grieks. Het zag er Grieks uit. Het voelde Grieks. Maar het was het niet. En juist dát was de genialiteit.

Want Annie M.G. Schmidt had iets bedacht wat tegenwoordig misschien wel een beetje uit de tijd lijkt: volkomen onzin maken en daar vervolgens bloedserieus mee wegkomen.

De tekst van het refrein is bewust gefingeerd. Geen oud Grieks, geen dialect van een vergeten eiland en ook geen geheimzinnige tekst uit een kloosterbibliotheek op Kreta.

Gewoon: Stroei-voei. En iedereen geloofde het.

Sterker nog: er werd vervolgens plechtig uitgelegd dat de man over zijn vaderland zong.

Ja hoor. Over Griekenland. Over de zon, de dorre grond, de druiven, de schapen en de lammeren. Dat laatste vond Pieter misschien nog wel het mooiste. Want geef een Nederlander een gitaar, zet hem in de zon en laat hem een lied zingen over zijn vaderland en binnen drie minuten gaat het over de hypotheekrente, de barbecue en de vraag of de buurman zijn kliko wel op tijd heeft binnengehaald.

Maar in Ja zuster, nee zuster kon dat allemaal. Het was de wereld van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink. Een wereld waarin taal niet altijd hoefde te kloppen om precies raak te zijn. Waarin humor niet eerst door een commissie van drie communicatiemedewerkers, twee juristen en een diversiteitscoördinator hoefde te worden goedgekeurd.
Waarin een liedje gewoon een liedje mocht zijn.

En misschien is dat wel precies waarom Pieter op deze zondagochtend zo moest glimlachen.
Want Stroei-voei is eigenlijk veel meer dan een grappig liedje. Het is een klein monumentje voor de kracht van verbeelding.

De oorspronkelijke serie liep van 1966 tot 1968. Van veel oorspronkelijke televisie-uitzendingen is het bewegende beeld verloren gegaan, omdat banden in die tijd opnieuw werden gebruikt. Alsof iemand dacht: Ach, dat oude programma bewaren we niet. Wie gaat daar nou ooit nog naar kijken? Gelukkig dachten archiefmensen later iets verstandigers. In 2021 werd bij de VRT zelfs een oorspronkelijk fragment van “Stroei-Voei” teruggevonden.

En ineens bleek dat iets wat bijna verdwenen was, toch weer kon opduiken. Dat is misschien een mooie les voor deze tijd. Niet alles wat oud is, is waardeloos. En niet alles wat nieuw is, is automatisch beter. Soms ligt er in een vergeten archief, een oude liedtekst, een krakende opname of een herinnering iets verscholen wat we allang kwijt dachten te zijn.

Pieter maakte daarom in gedachten nog maar eens een diepe buiging. Voor Hetty. Voor Leen.
Voor Hans. Voor Harry Bannink. Maar vooral voor Annie M.G. Schmidt. Een vrouw die begreep dat je de wereld soms het beste kunt uitleggen door er een beetje vrolijk de draak mee te steken.

En dus zat Pieter daar op die zonnige zondagochtend. Met zijn koffie. Met zijn herinneringen. En met een hoofd dat inmiddels vrolijk meedeinde.

Stroei-Voei.

Pieter weet nog altijd niet precies wat het betekent. Maar misschien hoeft dat ook helemaal niet.
Want sommige dingen moet je niet proberen te begrijpen. Sommige dingen moet je gewoon voelen.
Zoals de zon. Zoals muziek. Zoals herinneringen.

En zoals een heerlijk stukje Nederlandse televisiegeschiedenis dat zich, ondanks alle verdwenen banden, gewoon niet laat uitwissen.

Stroei-voei. En mocht u nu denken: Wat betekent dat eigenlijk? Dan is het antwoord simpel. Waarschijnlijk helemaal niets. En juist daarom betekent het zoveel.

KOMKOMMERTIJD IS ZO GEK NOG NIET

Er zijn van die woorden waar je spontaan trek van krijgt. Komkommertijd is er zo eentje.

Bij Pieter heeft dat niets te maken met het ontbreken van nieuws, maar alles met het ontbreken van een broodje kroket. Want zet een schaaltje komkommer op tafel en Pieter is ineens een soort Joop Braakhekke zonder restaurant. Snijden, dippen, happen. En vooral: doorgaan.

Zijn kleinzoons Joshua en Boaz denken daar precies zo over. Komkommer is bij hen geen groente, maar een levenshouding. Als het kon, zouden ze waarschijnlijk hun tanden poetsen met komkommersap en hun huiswerk maken op een komkommer.

“Komkommertijd!” roept Pieter dan vrolijk. En daar zit een mooie dubbele bodem in.

Want komkommertijd betekent natuurlijk ook de periode waarin het journalistiek collectief met de handen in het haar zit omdat er ogenschijnlijk niets gebeurt. Geen kabinet dat valt. Geen relletje. Geen BN’er die iets doms zegt. Geen politicus die per ongeluk de waarheid vertelt. Geen deskundige die op televisie uitlegt dat alles ingewikkelder is dan we denken.

Kortom: paniek in de redactiekamer. Dus gaan we op zoek naar nieuws. Een kat zit vast in een boom. Een man heeft een bijzondere aardappel gevonden. Een vrouw uit Lutjebroek bakt voor de 37e keer dezelfde appeltaart. En ergens in Nederland heeft iemand een tuinkabouter die verdacht veel lijkt op een voormalig minister.

BREAKING NEWS!

Wij willen nieuws. Maar dan wel nieuws dat ons bloed sneller laat stromen. Slecht nieuws vinden we interessant. Goed nieuws vaak niet.

Een oorlog? Nieuws. Een ruzie? Nieuws. Een crisis? Nieuws. Een schandaal? Liefst met camera erbij. Maar honderd mensen die elkaar helpen omdat ze vinden dat je elkaar nu eenmaal helpt? Ach. Dat is hooguit een klein berichtje op pagina 23.

En dat is eigenlijk best vreemd.

Want misschien zijn we een beetje verslaafd geraakt aan onrust. Alsof nieuws pas waarde krijgt wanneer we er buikpijn van krijgen. Alsof een bericht pas belangrijk is wanneer we er boos, bang of verontwaardigd van worden.

Terwijl goed nieuws iets doet wat minstens zo belangrijk is.

Het maakt je blij. Het maakt je dankbaar. Het geeft je vertrouwen. Het laat zien dat mensen nog steeds naar elkaar omkijken. Dat iemand een onbekende helpt. Dat buren voor elkaar koken. Dat jongeren een gewonde vogel redden. Dat een kind een oude mevrouw helpt oversteken. Dat iemand zomaar zegt: "Kom, ik help je wel even."

Misschien moeten we daar wat vaker bij stilstaan. Niet omdat de wereld daarmee ineens perfect wordt. Dat zou zelfs Pieter niet geloven. Daarvoor kent hij de mensheid te goed en zijn komkommers te weinig de neiging om vanzelf in de koelkast te springen.
Maar omdat aandacht ook een keuze is. Wat we aandacht geven, groeit. Dus laten we deze zomer eens wat vaker komkommertijd vieren. Niet omdat er niets gebeurt. Maar omdat we oog hebben voor wat er wél gebeurt. Voor het kleine goede nieuws. Voor de glimlach. Voor de helpende hand. Voor Joshua en Boaz die samen een komkommer wegwerken alsof ze de finale van het wereldkampioenschap snacken hebben bereikt.

En als iemand vraagt of Pieter nog nieuws heeft? Zeker.

Twee kleinzoons hebben vandaag een hele komkommer opgegeten.

Goed nieuws. En daar wordt een mens zomaar gelukkig van.

Komkommer erbij?

DE BELLENBUS EN HET GROTE GEVAAR VAN EEN GLIMLACH

Er zijn van die berichten waarbij je als mens even niet weet of je moet lachen, huilen of gewoon heel hard met je ogen moet knipperen.

Dit is er zo eentje.

In Londen reed buschauffeur Ricki Reid jarenlang zijn route tussen Finsbury Park en Whitechapel.

Een gewone buschauffeur, zou je zeggen. Bus vol mensen erin, bus weer ergens anders naartoe, halte hier, halte daar. Tot Ricki besloot dat het leven misschien wel wat meer bellen kon gebruiken.
Dus pakte hij zijn bellenblaaspistool.

En ineens was er de **bellenbus**.

Kinderen riepen enthousiast: “De bellenbus! De bellenbus!” Mensen glimlachten. Passagiers werden vrolijk. Zelfs mensen die normaal gesproken bij het zien van een buschauffeur alleen maar denken aan vertraging, overstappen en de vraag waarom die bus nou alweer vijf minuten te vroeg is, kregen er zin in.

Ricki had het begrepen. Het leven is kort, zei hij. Je moet meer lachen.

Daar valt weinig tegenin te brengen.

Sterker nog: Ricki vertelde dat hij met zijn bellen zelfs mensen tot tranen had geroerd. Een oudere man vertelde hem dat zijn dochter vaak in het ziekenhuis lag en niet veel lachte. Maar als ze Ricki en zijn bellenbus zag, gebeurde dat wel.

Ook een taxichauffeur stopte ooit naast hem om te vertellen dat hij een verschrikkelijk zware dag had. Tot hij de bellen zag. En daar kwam-ie weer: de glimlach.

Ricki noemde zijn bellenblaaspistool zelfs een "wapen" dat mensen bij elkaar bracht. Prachtig toch? Tot iemand ergens achter een bureau dacht: **veiligheidsrisico**.

En daar hebben we in onze moderne wereld een woord dat ongeveer alles kan betekenen. Want bellen mogen dus niet meer. Ricki moet voortaan vooral prioriteit geven aan het vervoer van zijn passagiers.

Daar is op zichzelf natuurlijk helemaal niets mis mee. Een buschauffeur moet opletten. Een chauffeur die tijdens het rijden enthousiast bellen staat te schieten terwijl hij ondertussen drie fietsers, een dubbeldekker en een mevrouw met rollator probeert te ontwijken, lijkt mij inderdaad niet het ideale vervoersconcept.

Maar het bijzondere is dat we kennelijk heel goed zijn geworden in het organiseren van veiligheid, terwijl we soms vergeten dat **levenskwaliteit óók een vorm van veiligheid is**.

Want wat was er nu eigenlijk aan de hand? Een buschauffeur die mensen blij maakte. Een kind dat naar buiten keek. Een zieke dochter die even kon lachen. Een taxichauffeur die na een zware dag een beetje licht kreeg. En ergens is vervolgens een regel ontstaan die zegt: dat mag niet meer.

Ik vraag me dan af: hoe groot is het veiligheidsrisico van een zeepbel eigenlijk? Kan een bellenblaasbel een calamiteitenplan veroorzaken? Moeten we binnenkort ook een risicoanalyse maken voordat we iemand een goedemorgen wensen?

"Sorry mevrouw, ik zou u graag een glimlach aanbieden, maar daarvoor ontbreekt momenteel de goedgekeurde glimlachprocedure."

Natuurlijk: veiligheid is belangrijk. Maar misschien moeten we oppassen dat we niet zo druk worden met het voorkomen van ieder denkbaar risico, dat we ondertussen ook het spontane geluk uit het straatbeeld wegregelen.

Misschien is de echte les van de bellenbus daarom niet dat iedere buschauffeur voortaan een bellenblaaspistool moet krijgen. Misschien is het eenvoudiger.

Als iets mensen blij maakt, moeten we niet automatisch eerst vragen waarom het niet mag. Soms mogen we ook gewoon vragen: *"Wat gebeurt er als we dit wél laten bestaan?"* En wie weet verschijnen er dan ineens weer bellen. Want misschien is één glimlach soms wel het beste openbaar vervoer dat er bestaat.

DE FABELTJESKRANT: WIE ZEGT DAT VROEGER NIET MEER BESTAAT?

Pieter was twaalf toen hij ernaar keek. Een puber dus. Een leeftijd waarop je officieel geacht wordt volwassen te worden, maar ondertussen nog gewoon met je neus voor de televisie zat als meneer de Uil zijn krant opensloeg.

De Fabeltjeskrant.

En jaren later, toen Pieter inmiddels 33 was en zelf vader, keek hij opnieuw. Niet omdat hij ineens weer twaalf was geworden. Althans, dat vertelde hij zichzelf. Het was natuurlijk voor de kinderen. Vaderlijke betrokkenheid, opvoedkundige verantwoordelijkheid, culturele vorming. Je moet het tenslotte ergens onder kunnen scharen.

Maar diep vanbinnen wist Pieter wel beter. Hij vond het gewoon prachtig.

En nu, 47 jaar na de laatste oorspronkelijke aflevering, blijkt dat De Fabeltjeskrant nog altijd springlevend is. Niet alleen bij mensen die bij het horen van “Hallo, meneer de Uil” onmiddellijk terugschieten naar een televisie met twee knoppen en een beeldbuis zo diep als een schoenendoos, maar óók bij kinderen van nu.

Dat is toch wonderlijk.

Terwijl kinderen tegenwoordig beschikken over schermen die dunner zijn dan een boterham en toegang hebben tot ongeveer het hele universum, blijken ze nog steeds belangstelling te hebben voor een uil, een wolf, een raaf en een hele verzameling andere bewoners van het Grote Dierenbos.

De originele afleveringen zijn inmiddels gerestaureerd. Kleuren opgefrist, geluid verbeterd en beeld technisch opgepoetst. Maar gelukkig is er één ding niet gerestaureerd: de ziel.

Want daar zat hem nu juist de kracht.

De Fabeltjeskrant hoefde niet harder, sneller of spectaculairder. Er hoefde geen ontploffende auto in, geen superheld met een cape en ook geen pratende smartphone die op eigen initiatief naar de snackbar bestelde.

Er waren gewoon dieren. Dieren die praatten, kibbelden, mopperden, opschepten, zich vergisten en soms buitengewoon menselijke trekjes vertoonden. En daarin zat een soort wijsheid die kinderen begrepen en volwassenen soms pas veel later.

De serie was grappig, maar nooit zomaar grappig. Onder het jolige verenpak zat regelmatig een boodschap verstopt.

Over hebzucht. Over vriendschap. Over macht. Over domheid. Over vooroordelen. Over het feit dat iemand die heel hard roept niet automatisch gelijk heeft.

Eigenlijk was het Grote Dierenbos gewoon een samenleving in zakformaat. Met als voordeel dat je na een ruzie niet meteen een talkshow hoefde te bellen.
Dat alle zestienhonderd oorspronkelijke afleveringen opnieuw beschikbaar komen, is daarom meer dan nostalgie. Het is ook een kleine les in cultuur. Blijkbaar hoeft iets niet nieuw te zijn om opnieuw ontdekt te worden.

Misschien is dat wel de mooiste boodschap van De Fabeltjeskrant. Dat verhalen kunnen blijven leven. Dat kinderen van vandaag kunnen lachen om dezelfde grappen waar hun ouders vroeger om lachten. En dat grootouders ondertussen kunnen zeggen: “Kijk, dáár keek opa vroeger ook naar!” Waarop het kleinkind waarschijnlijk antwoordt: “Opa, dat was toch in zwart-wit?”

En dan begint het echte sprookje. Want vooruitgang is prachtig. Maar sommige dingen hoef je niet te vervangen. Soms moet je ze gewoon even afstoffen. En dan blijkt ineens dat meneer de Uil nog steeds iets te vertellen heeft.

HET GELD STAAT AAN DE KNOPPEN

Pieters radiohart heeft het niet gemakkelijk.

Er zijn mensen die wakker liggen van de hypotheekrente, de energierekening of de vraag of de kleinkinderen morgen wel hun broodtrommel meenemen. Pieter ligt wakker van de radio.

Dat begon al in een vorig tijdperk. Toen radio nog radio was en je aan een knop draaide zonder eerst een wachtwoord, account, verificatiecode en digitale identiteitscontrole te moeten doorlopen.

Radio Veronica. Radio Noordzee. Mi Amigo. Dat waren nog eens tijden. Pieter luisterde met zijn oor tegen de radio alsof er aan de andere kant van de luidspreker een persoonlijk familielid zat. En dat was eigenlijk ook zo. De stemmen kwamen de huiskamer binnen, werden onderdeel van je dag en verdwenen nooit helemaal meer.

Maar toen kwam de grote schoonmaak. De zeezenders verdwenen. Hilversum 3 kwam stevig in het zadel te zitten en de publieke omroep kreeg steeds meer greep op het radiolandschap.

Pieter hield zich groot. Een mens moet tenslotte ook leren loslaten. En uiteindelijk vond hij, na enig therapeutisch geknutsel met frequenties, weer een soort radiovrede bij NPO Radio 5.

Daar was muziek. Veel muziek. Oude muziek, nieuwe muziek, Nederlandstalige muziek, verhalen, herinneringen, actualiteit, stemmen die je kende en stemmen waarvan je dacht: Ach ja, die ook nog!

Het was geen zender waar Pieter ieder programma persoonlijk voor uit bed zou komen. Dat zou ook wat overdreven zijn. Maar Radio 5 had iets wat tegenwoordig zeldzaam begint te worden: verscheidenheid. En juist die verscheidenheid krijgt nu een flinke schop tegen de microfoon.

De boekhouder komt binnen Vanaf 1 januari 2027 wordt NPO Radio 5 flink heringericht. De aanleiding laat zich raden: bezuinigingen.

De NPO staat vanaf 2027 voor een structurele besparingsopgave van honderden miljoenen op termijn; in het jaarverslag wordt voor de publieke omroep vanaf 2027 een structurele opgave van €156,7 miljoen genoemd. (NPO Terugblik 2024)

En wanneer de boekhouder binnenkomt, weet je één ding zeker: de muziek stopt als eerste.

Niet letterlijk natuurlijk. Maar wel figuurlijk. Want programma's worden samengevoegd. Blokken worden langer. Het aantal afzonderlijke programma's neemt af. Het weekend wordt afgeslankt.

Dat heet tegenwoordig heel chic: horizontale programmering. Pieter noemt het liever: "Drie uur hetzelfde hokje, want dat is goedkoper." Dat klinkt minder beleidsmatig, maar wel duidelijker.

De huidige programmering van Radio 5 is juist een bonte verzameling van programma's en presentatoren. Van Goeiedag Haandrikman! en Arbeidsvitaminen tot Open Huis, BertOp5, De Avondstart en in het weekend programma's als Angela, Volgspot, Andermans Veren en De Sandwich. (RadioFreak.nl)

Straks wordt het overzichtelijker.

En daar begint Pieter een beetje zenuwachtig van te worden.

Want een ziekenhuis moet overzichtelijk zijn. Een belastingformulier ook. Maar een radiozender? Die mag best een beetje rommelig zijn. Sterker nog: radio hoort een beetje te zwerven.

DE LANGE MIDDAG

Daniel Dekker krijgt meer ruimte en Simone Walraven krijgt een groot middagblok. Niets mis mee.

Pieter heeft niets tegen Daniel. Ook niets tegen Simone. Sterker nog: misschien worden het prachtige programma's. Maar als twee goede presentatoren drie uur achter elkaar krijgen, betekent dat automatisch dat andere stemmen verdwijnen.

En daar zit precies het probleem. Want het gaat niet alleen om presentatoren. Het gaat om verhalen, muziekstijlen, herinneringen en luisteraars.

Iedere programmamaker brengt zijn eigen kleur mee. Iedere presentator heeft zijn eigen toon. De een draait een plaat waarvan je denkt: "Mijn hemel, waar komt dit vandaan?"
En de ander draait een nummer waardoor je ineens weer zeventien bent en met een veel te grote broek op je brommer zit. En dát is radio. Dat kun je niet altijd in een spreadsheet zetten.

DE VERDWIJNTRUC

Angela Groothuizen verdwijnt. Open Huis verdwijnt uit het dagelijkse schema. BertOp5 verdwijnt als dagelijks programma. Adres Onbekend verdwijnt. Andermans Veren en Volgspot verliezen hun weekendplek. Ook de Vrijdagmiddagborrel moet het veld ruimen.

Het is bijna alsof iemand bij de NPO een grote gum heeft gevonden en enthousiast door de programmering is gegaan.

Gum. Gum. Gum.

“Wat is dit?” “Een programma.” “Is het duur?” “Ja.” “Gum.” “Maar er luisteren mensen naar!” “Gum.” “Maar het heeft een eigen geluid!” “Gum.” “Maar het is publieke omroep!” “GUM.”

Pieter ziet het voor zich.

Een grote vergadertafel. Tien mensen. Elf laptops. Vier dashboards. Zeven PowerPoints. En ergens achterin zit een man met een rekenmachine. Die zegt: “Als we drie programma’s samenvoegen, besparen we op redactiekosten.”

Waarop iemand vraagt: “En wat verliezen we?” Stilte. Dat staat niet in het Excelbestand. Het gaat niet om nostalgie

Nu hoor ik sommige mensen al zeggen: “Pieter, je bent gewoon een nostalgische oude man.” Dat klopt. Maar dat is het probleem niet. Nostalgie is een prachtig ding, maar een publieke omroep hoeft natuurlijk niet alleen maar een museum voor vroeger te zijn.

Het gaat om iets anders.

Een publieke omroep heeft juist de opdracht om ruimte te bieden aan verschillende stemmen, culturen, smaken en generaties.

De NPO zegt zelf dat een breed en pluriform aanbod onderdeel is van de publieke taak. Tegelijkertijd benadrukt de organisatie dat de bezuinigingen en hervormingen nodig zijn om toekomstbestendig te worden.
Dat klinkt allemaal verstandig. En dat ís het waarschijnlijk ook. Maar er zit een gevaarlijke kronkel in. Want als je om efficiënter te worden steeds meer programma’s samenvoegt, wordt de publieke omroep misschien wel efficiënter. Maar wordt hij daarmee ook beter? Dat is een andere vraag.

DE GOEDKOOPSTE RADIO

Pieter is niet tegen bezuinigen. Sterker nog: Pieter vindt dat iedere organisatie af en toe eens door zijn eigen rommelkast mag lopen.

Kijk wat je doet. Kijk wat het kost. Kijk wat het oplevert. Gooi weg wat echt niet meer nodig is. Prima.

Maar er is een verschil tussen verspilling bestrijden en verscheidenheid wegbezuinigen. Dat eerste is verstandig. Dat tweede kan uiteindelijk duurder uitpakken dan gedacht.

Want wat is een publieke omroep nog waard wanneer hij vooral probeert de goedkoopste manier te vinden om zoveel mogelijk uren te vullen?

Dan krijg je misschien een prachtig efficiënt radiostation. Met lange blokken. Minder redacties. Minder programma’s. Minder mensen. Minder kosten. En misschien ook: minder publieke waarde. Dat laatste staat alleen wat minder mooi in de begroting.

Pieter heeft een voorstel. Misschien moeten we het eens anders bekijken. Niet: “Hoeveel programma’s kunnen we schrappen?” Maar: “Welke programma’s voegen iets toe wat we nergens anders krijgen?”

Dat is een heel andere vraag.

Misschien blijkt dan dat sommige programma’s inderdaad kunnen verdwijnen. Prima. Maar misschien

blijkt ook dat juist die eigenzinnige, kleine, soms ouderwetse, soms verrassende programma's de reden zijn waarom mensen naar Radio 5 luisteren.

Niet ondanks hun verscheidenheid. Maar dankzij hun verscheidenheid. Want commerciële radio kan uitstekend worden ingericht op marktaandeel, doelgroep en reclame. Daar is niets mis mee. Maar de publieke omroep heeft juist een andere reden van bestaan.

Die mag ook eens zeggen: "Wij maken dit omdat het waardevol is." Ook als de spreadsheet daar niet spontaan van gaat juichen.

En dan dat geld… Pieter heeft het geld nooit helemaal begrepen. Hij begrijpt dat het op moet. Hij begrijpt ook dat het niet oneindig is. Maar hij heeft inmiddels geleerd dat geld een merkwaardige eigenschap heeft.

Wanneer er ergens geld moet worden gevonden, is het vaak verrassend snel gevonden. En wanneer er ergens geld moet worden besteed, blijkt het plotseling een heel andere soort materie. Dan is het ingewikkeld. Dan moet er een werkgroep komen. Een commissie. Een businesscase. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Een implementatieplan. En uiteindelijk wordt er €3 miljoen uitgegeven om €700.000 te besparen.

Pieter heeft daar geen spreadsheet voor nodig. Die heeft daar een wenkbrauw voor. Die gaat omhoog. Heel hoog.

RADIO IS MEER DAN GELUID

Misschien moeten we daarom zuinig zijn op Radio 5. Niet omdat ieder programma heilig is. Niet omdat iedere presentator onaantastbaar is. Maar omdat een samenleving ook plekken nodig heeft waar mensen elkaar nog een beetje kunnen vinden.

Via een liedje. Een herinnering. Een verhaal. Een stem. Een programma waar iemand zegt: "Deze plaat heb ik vijftig jaar geleden voor het eerst gehoord." En ergens in Nederland zegt iemand: "Ik ook."

Dat is publieke waarde. Dat kun je niet altijd meten. Maar je kunt het wel voelen. In je auto. In je keuken. In je tuin. Of, zoals bij Pieter, met zijn oor veel te dicht tegen de radio.

Dus beste NPO: Bezuinig gerust waar het moet. Schrap wat echt weg kan. Maak efficiënter waar dat verstandig is. Maar pas op voor de boekhouder die uiteindelijk ook de ziel van de zender gaat beheren. Want als alles efficiënt, horizontaal en financieel verantwoord is geworden, kan het zomaar gebeuren dat we naar een prachtig georganiseerd radiostation zitten te luisteren… waar niemand meer echt naar luistert.

En Pieter? Die zet dan zijn oude radio aan. Zo'n ding met een knop. Zonder app. Zonder algoritme. Zonder account. En hij draait net zo lang tot hij ergens een stem hoort.

Misschien Radio Veronica. Misschien Radio Noordzee. Misschien Mi Amigo. Of misschien gewoon stilte.

En dan denkt hij: "Zie je wel. De rekening is betaald." "Maar de muziek zijn we kwijt."

APPELTAART BIJ EEN ONVOLDOENDE

Er komt een moment in het leven van ieder grootouderpaar waarop de kleinkinderen niet meer vanzelfsprekend binnen komen wandelen.

Ooit stonden ze om half acht 's morgens naast je bed met de mededeling dat ze wakker waren. Niet omdat ze slecht geslapen hadden, maar omdat ze vonden dat jij nu ook wakker moest zijn. Later veranderde dat. Eerst in uitslapen tot negen uur. Toen tot elf uur. En uiteindelijk in een soort winterslaap waarbij je als grootouder alleen nog bewijs van leven krijgt via WhatsApp, een duimpje omhoog of een Snapchat waarvan je na drie pogingen nog steeds niet begrijpt wat je eigenlijk hebt gezien.

De puberteit. Een wonderlijke levensfase waarin een mens enerzijds vindt dat hij volwassen is en anderzijds geen idee heeft waar zijn sokken gebleven zijn.

Voor grootouders is het een bijzondere periode. De kleinkinderen worden zelfstandiger, vrienden worden belangrijker en de grootouder verhuist langzaam van de rol van oppas naar die van gesprekspartner. Of, in sommige gevallen, technisch helpdeskmedewerker.

'Opa, hoe werkt dit?'

En vijf minuten later zit opa met een leesbril, twee telefoons en een handleiding van 74 pagina's te kijken naar iets waarvan hij niet weet of het een spelcomputer, een afstandsbediening of een apparaat voor het lanceren van satellieten is.

Maar juist daar zit een prachtige kans.

Want de band met een puber onderhoud je niet door hem voortdurend te vragen: ‘Hoe was het op school?’

Dat is ongeveer hetzelfde als aan een goudvis vragen hoe zijn werkdag was. Je krijgt: ‘Goed.’ ‘Nog iets gebeurt?’ ‘Nee.’ ‘Leuke dag gehad?’ ‘Mwah.’

Einde gesprek.

Het wordt anders als je naast elkaar iets doet. Een wandeling. Een fietstocht. Samen koken. De auto wassen. Een kast in elkaar zetten waarvan de handleiding vermoedelijk door een vijand van de mensheid is geschreven.

Want als je samen bezig bent, hoeft niemand elkaar voortdurend aan te kijken. En dat praat makkelijker.

Plotseling komt er iets.

Over school. Over vrienden. Over een docent die volgens de puber ‘echt totaal gestoord’ is. Over een stage. Over muziek. Over een meisje. Of een jongen. Of een persoon die volgens opa vroeger gewoon ‘een vriendje’ heette, maar inmiddels blijkbaar onder minstens vier verschillende digitale categorieën valt.

En dan is het vooral zaak om niet onmiddellijk met een oplossing te komen. Dat is voor grootouders overigens een forse uitdaging.

Want grootouders beschikken over een schat aan levenservaring. Ze hebben huwelijken overleefd, kinderen grootgebracht, hypotheken afbetaald, televisies zonder afstandsbediening bediend en ooit een encyclopedie aangeschaft. Maar soms is het verstandig die encyclopedie even dicht te laten.

Een puber vraagt niet altijd om advies. Soms vraagt hij alleen om iemand die luistert. En soms om iemand die zegt: ‘Dat snap ik.’

Dat kan wonderen doen.

Net als oprechte belangstelling voor de wereld van de kleinkinderen. Vraag eens wat ze spelen. Welke muziek ze luisteren. Waarom ze dat ene filmpje hilarisch vinden. Laat ze opa leren gamen. Laat oma uitleggen waarom TikTok volgens haar volslagen onzin is — en vervolgens vijf minuten later vragen hoe het algoritme eigenlijk werkt.

Daar ontstaat verbinding.

En misschien wel het mooiste voorbeeld is die appeltaart bij een onvoldoende. Geen straf. Geen preek. Geen ‘zie je wel’. Gewoon een taart. Omdat een onvoldoende niet het einde van de wereld is, maar wel een uitstekend excuus om samen aan tafel te zitten.

Misschien is dat uiteindelijk wel waar grootouderschap in de puberteit over gaat: niet proberen de puber terug te krijgen naar het kind dat hij was, maar nieuwsgierig blijven naar de mens die hij aan het worden is.

Want kinderen groeien uit je armen. Maar hopelijk nooit helemaal uit je hart. En als daar af en toe een appeltaart bij komt kijken, is dat misschien wel het smakelijkste bewijs dat liefde soms heel eenvoudig kan zijn.

Een beetje tijd. Een beetje aandacht. Een flinke scheut geduld. En vooral: de telefoon even weg.

Tenzij de puber opa natuurlijk net gaat leren gamen. Dan moet opa onmiddellijk klaarzitten. De toekomst wacht namelijk niet.

En opa heeft zojuist een online potje verloren van zijn twaalfjarige kleindochter. Met 17-2.

'Maar opa,' zegt ze, 'je moet gewoon even beter opletten.'

Precies. Dat geldt misschien niet alleen voor het gamen.

DE SCHAPEN KOMEN IN OPSTAND

Nederland is een land van protesten.

Boeren hebben trekkers. Bouwvakkers hebben spandoeken. Ambtenaren hebben actiebereidheid en vakbonden hebben vergaderruimtes waar men daar eindeloos over kan praten.

Maar deze week ontdekte Pieter Pottenkijker dat er een beroepsgroep is die tot nu toe schromelijk is onderbelicht gebleven.

De schapen.

En dan hebben we het niet over een verdwaald lammetje dat ergens achter een hek staat te mekkeren omdat het zijn moeder kwijt is. Nee. We hebben het over een georganiseerde protestbeweging. Een kudde met een missie.

Aan de Ringvaart in Capelle aan den IJssel, ter hoogte van Bermweg 181, was het deze week raak.

De schapen van schapenverloskundige Marjan Hoogerwaard waren het zat. Want de hertog en barones van Residentie Hoogerwaard waren er niet.

Marjan en haar Felix - door ingewijden ook wel ‘de man van de hamer en de grasmaaier’ genoemd - genoten van een welverdiende, zij het korte vakantie.

En daar hadden de schapen zo hun gedachten over. Want wie zorgt er voor je als je schaap bent en je vaste menselijke vertrouwenspersoon plotseling elders aan het genieten is?

Juist. Dan kom je in actie.

Alleen hadden deze demonstranten een praktisch probleem. Schapen hebben geen tractor.

Dat maakt het blokkeren van een snelweg al meteen een stuk ingewikkelder. Bovendien mogen ze zonder begeleiding niet zomaar de weg op. En een kudde die op de A16 langzaam richting Barendrecht wandelt, wordt vermoedelijk door Rijkswaterstaat niet beschouwd als een verkeersluwe demonstratie.

Dus moesten de schapen creatief zijn. Ze grepen naar het oudste actiemiddel van allemaal: het spandoek.

Pieter zag voor zich.

'MARJAN MOET TERUG!'

Of:

'GEEN VAKANTIE ZONDER SCHAPEN!'

En misschien, voor de wat radicalere vleugel:

'EERST WOL, DAN WELZIJN!'
De precieze tekst bleef enigszins onduidelijk. Schapen zijn tenslotte niet sterk in kalligrafie. Maar de boodschap was glashelder. Er was onvrede.

En als er één ding is dat Pieter inmiddels heeft geleerd, is het dat je protesterende schapen niet moet onderschatten.

Want voor je het weet heb je een wolk van verontwaardiging, vier spandoeken en een voorzitter die roept dat er 'geen centimeter gras meer wordt gemaaid voordat er naar de achterban wordt geluisterd'.

Toch leek de situatie uiteindelijk mee te vallen.

Want toen Adri, Pieters' lief, zich bij het hek meldde, gebeurde er iets merkwaardigs. De kudde werd stil. Niet een beetje stil. Maar stil op een manier waarop zelfs Pieter Pottenkijker even zijn adem inhield. Adri bleek namelijk over een bijzondere gave te beschikken. Zij is een schapenfluisteraar. Waar anderen met dieren praten, lijkt Adri met schapen te onderhandelen.

Zonder cao. Zonder mediator. Zonder crisisoverleg. Gewoon door er te zijn.

De schapen kwamen naar het hek, luisterden en leken na afloop tot de conclusie te komen dat hun protest voorlopig was gehoord.

Daarna draaiden ze zich om. En gingen grazen. Zoals alleen schapen dat kunnen: alsof er zojuist geen staatsgreep was gepleegd.

Pieter haalde opgelucht adem. De rust was teruggekeerd. Voorlopig althans. Want één ding weet hij inmiddels zeker: Nederland moet niet alleen luisteren naar boeren, burgers en buitenlui.

Soms moet je ook gewoon even naar de schapen luisteren. Want wie weet wat er gebeurt als ze ooit ontdekken dat ze óók een trekker kunnen besturen.

Dan zijn we pas écht de klos.

WIJ EISEN DE NACHT OP

Er zijn van die slogans waarvan je hoopt dat ze ooit volkomen overbodig worden.

'Wij eisen de nacht op' is er zo eentje.

Niet omdat de nacht niet mooi is. Integendeel. De nacht heeft sterren, stilte, muziek, terrassen, verliefde mensen en dat merkwaardige moment waarop je om half twee 's nachts ineens vindt dat een broodje shoarma een culinair hoogtepunt is. Maar de nacht heeft voor veel vrouwen ook iets anders: opletten.

Wie loopt daar? Waarom rijdt die auto zo langzaam? Moet ik mijn sleutel alvast tussen mijn vingers houden? Zal ik iemand bellen? En misschien wel de meest treurige vraag: *Kan ik hier eigenlijk wel alleen lopen?*

Daarom stapten afgelopen week in de nacht in verschillende Nederlandse steden honderden mensen op de fiets voor de actie **'Wij eisen de nacht op'**. Amsterdam, Leeuwarden, Apeldoorn, Den Bosch, Middelburg, Zutphen en Deventer deden mee. Met fietsbellen, protestborden en een duidelijke boodschap : 'De nacht is ook van ons.'

Natuurlijk waren de vrouwen ruim in de meerderheid. En eerlijk gezegd vind ik dat als man best confronterend. Want achter zo'n initiatief zit namelijk een ongemakkelijke constatering: vrouwen voelen zich niet veilig door… mannen.

Niet door álle mannen natuurlijk. Maar wel door mannen. En laat dat nu precies het soort constatering zijn waar een ridderlijk mannenhart een beetje van zou moeten gaan krimpen.

Wij mannen zijn toch ooit opgevoed met het idee dat je een vrouw beschermt? De deur openhoudt? Haar fietsband oppompt? Een zwaar boodschappentasje draagt?

Nou, laten we dan vooral ook zorgen dat zij 's avonds gewoon naar huis kan fietsen zonder eerst een veiligheidsanalyse van de route te moeten maken.

Daar zit volgens mij de echte uitdaging. Niet dat mannen massaal 's nachts achter vrouwen aan gaan fietsen om te bewijzen dat ze wél veilig zijn. Dat lijkt me ongeveer hetzelfde als een pyromaan inhuren als brandwacht.

Nee. Wij moeten als mannen beginnen bij onszelf. Bij hoe we ons gedragen. Bij wat we normaal vinden. Bij hoe we reageren wanneer een vriend een opmerking maakt die eigenlijk helemaal niet grappig is. Bij het moment waarop iemand zegt: "Ach, ze moet zich niet zo aanstellen."

Misschien moeten we dan juist wél iets zeggen. Niet omdat we de perfecte ridder op het witte paard moeten uithangen. Maar omdat fatsoen geen teamsport is.

En misschien moeten we onze zonen ook leren dat 'nee' gewoon nee betekent. Dat vrouwen geen wandelende openbare attractie zijn. Dat je iemand niet hoeft na te roepen omdat je toevallig beschikt over een stem en een matige woordenschat. En laten we vooral ophouden met dat merkwaardige mannenargument: *"Maar ik zou zoiets nooit doen."*

Fijn. Dan zijn we al met z'n tweeën. Nu nog zorgen dat anderen het ook niet doen. Want uiteindelijk zou de mooiste overwinning van 'Wij eisen de nacht op' zijn dat de actie zichzelf overbodig maakt. Dat vrouwen over een paar jaar zeggen: "Fietstocht? Waarom eigenlijk?"

Omdat niemand meer bang hoeft te zijn. Omdat je om twee uur 's nachts gewoon naar huis kunt fietsen. Omdat de straat van iedereen is. Omdat mannen hun verantwoordelijkheid hebben genomen. En omdat we eindelijk hebben begrepen dat een écht stoere man niet degene is voor wie anderen bang zijn.

Een écht stoere man is degene bij wie anderen zich veilig voelen. Dus, mannen… Laten we de nacht niet afpakken. Laten we ervoor zorgen dat vrouwen haar samen met ons kunnen beleven. Dat zou pas ridderlijk zijn.

En vooruit… Daar mogen we best eens een nachtje voor doorhalen.

DE BRASSERIE VAN HET HIERNAMAALS

Pieter las laatst een vacature en moest toch even twee keer met zijn ogen knipperen.

Niet omdat er een ingewikkelde functie werd aangeboden. Geen baan als raketgeleerde, kwantumfysica of professioneel Netflix-binger. Nee, het ging om een horecamedewerker.

Tot zover niets bijzonders. Maar toen Pieter verder las, zag hij waar deze horecamedewerker aan de slag mocht.

Crematorium Schollevaar in Capelle aan den IJssel.

Kijk. Dan wordt het ineens een ander kopje koffie.

Nu is het natuurlijk volkomen logisch. Tijdens een afscheid komen mensen samen. Er wordt koffie geschonken, thee gezet, soms een drankje aangeboden en er moet iemand zijn die ervoor zorgt dat de bitterballen niet spontaan een eigen uitvaart organiseren.

Sterker nog: juist op zo'n moment is goede horeca ontzettend belangrijk.

Want wie ooit een afscheid heeft meegemaakt, weet dat er na de plechtigheid vaak een merkwaardige overgang plaatsvindt. Je zit met verdriet in je hoofd en plotseling staat er iemand naast je met de vraag: 'Koffie?' Een volkomen alledaagse vraag op een allesbehalve alledaags moment.

En toch is het misschien wel een van de meest menselijke dingen die je kunt aanbieden. Een kop koffie zegt namelijk meer dan koffie. Het zegt: *ga nog maar even zitten. Neem de tijd. Je hoeft nu even helemaal niets.*

Dat is dus geen horeca zoals op een terras waar je na twintig minuten begint te kijken waar je cappuccino blijft omdat je anders je trein mist. Hier gaat het om rust, aandacht en respect.

Toch moest Pieter glimlachen om de vacature. Want de **koffiekamer** van vroeger heet tegenwoordig een **brasserie**. Brasserie!

Dat klinkt toch alsof je na een indrukwekkend afscheid nog even kunt vragen: 'Pardon, doet u ook iets met een plankje charcuterie?'

Vroeger ging je naar de koffiekamer. Tegenwoordig bezoek je de brasserie. En eerlijk gezegd ziet Pieter de ontwikkeling al voor zich.

Eerst krijgen we een menukaart. 'Wilt u de cappuccino met een vleugje afscheid, of liever een dubbele espresso met crematoriummelange?'

'Heeft u ook iets vegetarisch?' 'Jazeker. Een rouwsalade.' En ergens achter de bar staat een medewerker die vraagt: 'Wilt u er een koekje bij?'
Waarop de nabestaande zegt: 'Nee dank u.' 'Prima. Dan laat ik hem hier even liggen voor het geval u zich bedenkt.'

Natuurlijk is dat flauwekul. En juist daarom moeten we oppassen dat we het niet te grappig maken. Want achter die vacature schuilt iets wezenlijks: mensen moeten tijdens een afscheid professioneel en menselijk worden opgevangen. Dat vraagt misschien wel meer van een horecamedewerker dan werken in menig restaurant.

Je moet kunnen aanvoelen wanneer je moet praten. Maar vooral wanneer je beter even je mond kunt houden. Je moet vriendelijk zijn zonder vrolijk te gaan doen. Je moet gastvrij zijn zonder dat het een feestje wordt. En je moet vooral begrijpen dat een kop koffie soms geen consumptie is, maar een klein stukje troost.

Dat vind ik eigenlijk mooi.

Al blijft Pieter ondertussen wel wachten op de volgende vacature. 'DELA zoekt enthousiaste medewerker voor de afdeling Entertainment.'

En daarna weet Pieter het zeker. Op enig moment wordt de verbrandingsoven omgebouwd tot discotheek. **Disco Inferno.** Met lichtshow. Met rookmachine. En als klap op de vuurpijl een DJ die vraagt: 'En dan nu een verzoeknummer van de familie?'

Maar goed. Voorlopig houden we het gewoon bij koffie. En misschien is dat maar goed ook. Want soms is een warme kop koffie, een rustige ruimte en iemand die begrijpt wat een mens op zo'n moment nodig heeft, precies genoeg.

Daar hoeft geen disco aan te pas te komen. Zelfs Pieter begrijpt dat. En dat wil wat zeggen.

HET BOS DAT ZIJN EIGEN BENEN HEEFT

Pieter houdt van ideeën die eigenlijk helemaal niet nieuw zijn, maar waarvan je achteraf denkt: waarom doen we dit niet al honderd jaar?

Het nieuwste voorbeeld staat binnenkort in Schollevaar. Een bos. Op poten. Jawel.

Niet figuurlijk. Niet als metafoor. Niet als een gemeentelijke beleidsnota waarin ‘groen’ vooral bestaat uit vijftien pagina’s tekst en één foto van een boom.

Nee. Gewoon twintig bomen die daadwerkelijk op hun eigen poten staan. Nou ja, poten in de vorm van bakken. En als het ergens anders gezelliger, groener of noodzakelijker is, worden ze opgepakt en verplaatst.

Pieter vindt dat prachtig.

Hij moest meteen terugdenken aan de jaren tachtig. Buurtgroep Schollevaar organiseerde toen in het buurthuis aan de Gong een heuse natuurtentoonstelling: **Natuur je Buur**.

Dat was in de tijd dat Schollevaar nog zo ongeveer de nieuwste wijk van Capelle was en bewoners nog moesten ontdekken wat er behalve beton, bakstenen, parkeerplaatsen en kinderen met voetballen allemaal in een wijk kon groeien.

Wim en Toos van Jaarsveld, de ouders van de huidige eigenaar van het vermaarde tuincentrum in Capelle, richtten destijds een prachtige binnentuin in. In de kelder van basisschool De Contrabas, waar Buurtgroep Schollevaar huist.

Een groene oase midden tussen de mensen.

Niet omdat iedereen onmiddellijk tuinman moest worden, maar omdat groen iets doet met mensen. En dat wisten ze toen blijkbaar al.

Anno 2026 hebben we daar allerlei ingewikkelde woorden voor. Klimaatadaptatie. Biodiversiteit. Hittestress. Participatie. Pieter noemt het liever: **‘Zet eens een boom neer, joh.’**

Want laten we eerlijk zijn: een boom is een wonderlijk apparaat. Hij geeft schaduw. Hij verkoelt. Hij vangt fijnstof. Hij biedt vogels een woning zonder hypotheek. Hij maakt een straat mooier. En hij heeft geen wifi nodig.

Bovendien is een boom een buitengewoon sociaal wezen. Zet er één neer en mensen gaan er vanzelf omheen staan. En precies dát is het idee achter het **Bos op Poten**.

De twintig verplaatsbare bomen stonden de afgelopen maanden bij het sportplein van Het Baken en de Catamaran. Op 4 september verhuizen ze naar het Maria Danneels erf, vlak bij het wijkcentrum.

Pieter ziet het al voor zich. Twintig bomen op transport. Een soort groene volksverhuizing.
‘Waar gaat u naartoe?’ ‘Maria Danneels erf.’ ‘En waarom?’ ‘We vonden het daar gezelliger.’

Dat is misschien wel de charme van het project. Bewoners kunnen zelf nadenken over hoe hun omgeving eruitziet. In een lijn? In een cirkel? Misschien wel in de vorm van een enorme groene gehaktbal.

En als de bomen uiteindelijk groot genoeg zijn en de buurt eraan gewend is geraakt, kunnen ze de bakken uit en de grond in. Het is dus eigenlijk een soort **groen proefabonnement**.

Eerst proberen. Bevalt het? Dan houden. En als niemand de bomen water geeft, krijgen we over een paar weken twintig uitgedroogde stammetjes met een bordje: *“Wegens gebrek aan belangstelling retour afzender.’*

Daarom is het ook een experiment in verantwoordelijkheid. Want een groene stad maken is niet alleen een kwestie van stenen eruit en planten erin. Het gaat ook om zorgen. Om elkaar. Om een beetje omkijken naar de plek waar je woont.

Op 4 september kunnen bewoners daarom niet alleen kijken, maar ook helpen. Bomen verplaatsen, nadenken, ontwerpen, elkaar ontmoeten en daarna samen barbecueën.

Pieter vindt dat eigenlijk de mooiste combinatie.

Samen stad maken. Samen zorgen. Samen zijn.

En misschien begint een leefbare wijk inderdaad niet met een groot plan. Misschien begint het met twintig bomen. Een schep. Een paar buren. Een barbecue. En iemand die zegt: ‘Zullen we die boom daar eens neerzetten?’ Waarop een ander antwoordt: ‘Prima. Maar dan geef jij hem voortaan wel water.’

Kijk. Daar begint de beschaving.

DE GROTE AFVALRACE

Er zijn van die dingen waar een mens in zijn leven meerdere malen aan begint.
Afvallen bijvoorbeeld.

Het is een wonderlijk fenomeen. Zodra de broekriem een gaatje verder moet, ontstaat er een complete industrie die ons belooft dat het allemaal anders kan. Zonder honger. Zonder sporten. Zonder afscheid te nemen van de bitterballen.

Sommigen zweren bij een speciaal voetzooltje.

Ik heb mij altijd afgevraagd hoe zo'n voetzooltje precies weet dat er op mijn heupen nog drie kilo te veel zit. Misschien zit er een piepklein controlecentrum in. Met een mannetje achter een dashboard. "Jongens, we hebben een probleem. Pieter heeft gisteren twee stukken appeltaart gegeten." "Dan zetten we standje 4 aan!"

Anderen kiezen voor geheelonthouding. Geen suiker. Geen brood. Geen aardappelen. Geen alcohol. Geen gezelligheid. Uiteindelijk mag je nog slechts naar een komkommer kijken, mits die biologisch verantwoord is geteeld.

En dan zijn er de pillen. Of tegenwoordig: de injecties. Daar begint het pas echt spannend te worden. Want als je op internet een beetje verkeerd afslaat, kom je zomaar terecht bij een webshop die je belooft dat je binnen afzienbare tijd afscheid kunt nemen van je overtollige kilo's. Liefst zonder dat je daarvoor eerst je huisarts lastig hoeft te vallen.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft nu een verkoopverbod opgelegd aan de zogenoemde Peptidekoning. Op verschillende websites werden middelen verkocht die stoffen bevatten als

semaglutide en tirzepatide, geneesmiddelen die alleen op recept verkrijgbaar mogen zijn. Een ander middel, retatrutide, is nog helemaal niet goedgekeurd en geldt als experimenteel.
En daar wordt het ineens een stuk minder grappig.

Want afvallen is één ding. Je gezondheid op het spel zetten omdat iemand op internet beweert dat een potje poeder, pil of injectie dé oplossing is, is iets heel anders.

De inspectie ontdekte bovendien vervalste vormen van geneesmiddelen. Er waren meldingen van schadelijke gevolgen bij consumenten. En alsof dat nog niet genoeg is, bleek dat de verkoper niet beschikte over de benodigde vergunningen en registraties. Op de potjes stond zelfs dat de inhoud niet voor menselijk gebruik was. Dat is ongeveer hetzelfde als een snackbar waar op de deur staat: "Deze patat is uitsluitend bedoeld voor wetenschappelijk onderzoek." Waarna je binnenkomt en vraagt: "Doe mij maar een grote."

Het probleem is natuurlijk dat mensen graag geloven in een snelle oplossing. Zeker wanneer je al twintig keer hebt geprobeerd om die overtollige kilo's kwijt te raken.

We leven nu eenmaal in een tijd waarin alles sneller moet. Sneller internet. Sneller bezorgen. Sneller reizen. Sneller afvallen. Maar ons lichaam heeft helaas geen knopje waarop staat: SNELLE LEVERING. Daar komt nog iets bij. Volgens cijfers van het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum verdubbelde het aantal meldingen rond vergiftigingen door injecteerbare afslankmiddelen bijna: van 76 in 2024 naar 149 in 2025.

Dat zijn geen getallen meer waar je een grapje van kunt maken.

Achter ieder getal zit iemand die dacht: dit helpt mij. En juist daarom is de waarschuwing zo belangrijk. Wie wil afvallen, hoeft zich daar helemaal niet voor te schamen. Het verlangen om gezonder te leven is begrijpelijk. Maar gezondheid is geen koopje dat je bij de digitale drogist kunt afrekenen met een creditcard.

En misschien moeten we ook eens af van het idee dat ieder lichaam permanent aan de beurt is voor verbetering. Een mens is geen auto die ieder jaar naar de garage moet voor een nieuwe uitvoering. Dus beste mensen: kijk uit met wondermiddelen. Een webshop is nog geen apotheek. Een mooie verpakking is nog geen kwaliteitskeurmerk. En een meneer of mevrouw op sociale media met een indrukwekkend buikje minder is nog geen medisch specialist.

Wil je afvallen? Praat met je huisarts. Beweeg. Eet verstandig. Zoek begeleiding als je die nodig hebt. En heb je een keer een slagroomtaart gegeten? Ach. Daar ga je niet onmiddellijk van failliet. Althans…

Je weegschaal denkt daar misschien anders over. Maar die hoeft dan ook niet alles te weten.

MAANDAG IS HET WEER: PAS OP, DAAR KOMEN ZE!

Maandag is het zover.

De scholen gaan weer open.

Na weken van uitslapen, zwemmen, ijsjes eten, logeren, hutten bouwen en tot half elf 's avonds buiten spelen, worden maandagmorgen in duizenden Nederlandse huishoudens de wekkers weer op scherp gezet. En dat is voor sommige kinderen een grotere schok dan een onverwachte overhoring breuken.

06.45 uur.

"OPSTAAN!" Stilte.

"JONGENS, OPSTAAN!" Nog steeds stilte.

"ALS JE NU NIET OPSTAAT, BEN JE TE LAAT!"

En plotseling klinkt boven een geluid dat verdacht veel lijkt op een stervende grizzlybeer die ontdekt dat zijn ontbijt verdwenen is.

Het schooljaar is begonnen.

In Capelle aan den IJssel komen de fietsen weer uit de schuur. Rugzakken worden gevuld. Broodtrommels verdwijnen ergens onderin tassen. Ouders zoeken sleutels die ze gisteren nog in hun hand hadden en kinderen vragen waar hun gymspullen zijn.

"Je hebt ze zelf opgeborgen."

"Waar?"

“Dat weet ik niet.”

Een uitstekende start van het nieuwe schooljaar.

Maar er is iets waar we maandag allemaal even extra bij stil mogen staan: het verkeer.

Want terwijl kinderen met hun hoofd nog half in de vakantie zitten, rijden veel volwassenen met hun hoofd al bij de eerste vergadering, de mailbox, de deadline en die collega die maandagmorgen om 08.03 uur vraagt: “Heb jij dat rapport toevallig al gelezen?”

De een zit op de fiets. De ander in de auto. Een derde bromt op zijn bromfiets alsof hij persoonlijk door de Formule 1 is aangenomen.

En ergens daartussen fietst een kind dat misschien voor het eerst zelfstandig naar school gaat.

Dat kind heeft geen rijbewijs. Geen dashboard. Geen dodehoekspiegel. Geen navigatiesysteem dat zegt: *“Over 200 meter linksaf, maar pas op voor die idioot.”*

Het heeft gewoon een fiets. En soms nog niet zoveel verkeerservaring.

Daarom een vriendelijk, maar dringend verzoek aan alle automobilisten, bromfietsers, scooterrijders en andere gemotoriseerde weggebruikers:

Doe maandag een beetje rustig aan.

Sterker nog: doe dat iedere dag.

Want die paar seconden die je wint door nét iets harder te rijden, wegen niet op tegen wat er kan gebeuren als een kind onverwacht oversteekt.

En ja, kinderen zijn soms onvoorspelbaar. Ze kunnen ineens linksaf slaan. Ze kunnen vergeten uit te kijken. Ze kunnen met drie vriendjes naast elkaar fietsen alsof ze gezamenlijk de Tour de France rijden. En ze kunnen natuurlijk ook gewoon een beetje dromen.

Maar eerlijk is eerlijk: volwassenen kunnen dat óók. Alleen noemen wij het dan “even niet opletten omdat ik met mijn gedachten ergens anders zit”.

We hebben allemaal haast. We hebben allemaal afspraken. We moeten allemaal ergens naartoe. Maar een kind dat veilig op school aankomt, is toch een stuk belangrijker dan vijf minuten tijdwinst?

Maandag begint voor duizenden Capelse kinderen een nieuw schooljaar. Voor sommigen is het vertrouwd, voor anderen spannend en voor weer anderen is het de allereerste zelfstandige reis naar school.

Geef ze daarom letterlijk en figuurlijk de ruimte. Kijk vooruit. Rem op tijd. Leg die telefoon weg. En vooral: heb een beetje geduld.

Want uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde. Dat de kinderen ’s morgens veilig vertrekken… en ’s middags weer thuiskomen met verhalen over de meester, de juf, vriendjes, huiswerk en waarschijnlijk minstens één volkomen onbelangrijk maar voor hen buitengewoon belangrijk voorval.

En daar mogen we best een paar minuten langer over doen. Een schooljaar duurt lang. Een mensenleven nog veel langer. Dus maandag: rustig aan. De vakantie is voorbij. Maar de voorzichtigheid hoeft gelukkig nooit vakantie te nemen.

DE TAFEL DIE WIST HOE HET LEVEN WERKT

Er zijn van die dingen die je pas echt gaat waarderen als je ouder wordt.

Een goede stoel bijvoorbeeld. Een koelkast die niet midden in de nacht begint te grommen alsof er een boze beer in woont. Een auto waarvan de deuren gewoon opengaan als je aan het handvat trekt.

En een uitschuiftafel.

Op de Franse markten waar Pieter zo nu en dan rondstruint, zijn ze steevast te vinden: de tables extensibles. Tafels die je groter kunt maken als er onverwacht bezoek komt. Of als je vrouw ineens bedenkt dat er behalve jullie tweeën ook nog twaalf vrienden, drie buren en een verdwaalde Belg mee moeten eten.

In Nederland zijn die dingen ongetwijfeld ook te koop. Maar als Pieter de Nederlandse meubeladvertenties mag geloven, hebben wij daar een wat andere kijk op.

Wij verkopen tafels. Fransen verkopen tafels die kunnen groeien. En dat bracht Pieter terug naar zijn jeugd.

Want het gezin waarin Pieter opgroeide was eigenlijk één grote famille extensible.

Het begon overzichtelijk. Vader. Moeder. En een paar kinderen. Maar na verloop van enige jaren waren de vader, moeder en twaalf kinderen.

Twaalf. Dat is geen gezin meer. Dat is een kleine afdeling van een middelgroot ministerie. En dan was het gezin nog niet altijd compleet.

Want vader was hoofdmeester op de lagere school en in die tijd bestond het sociale team van een dorp uit een meester, een pastoor of dominee, een agent en de dokter.

Dat was het ongeveer. Geen wijkteam. Geen casusregisseur. Geen multidisciplinair overleg met twaalf deskundigen en een PowerPointpresentatie van 87 dia's.

Nee. De meester zei: "Volgens mij gaat het daar niet goed." De pastoor zei: "Dat dacht ik ook."

De agent knikte. En de dokter zei: "Zullen we eens kijken?" En dan werd er iets geregeld.

Soms betekende dat dat een kind uit een ander gezin een tijdje bij de familie Pottenkijker aan tafel aanschoof.

Geen ingewikkelde indicatie. Geen formulier in drievoud. Geen wachtlijst. Gewoon: "Eet maar mee."

En eerlijk is eerlijk: het werkte ook andersom. Want ook bij Pieter thuis liep niet altijd alles op rolletjes. Dus soms schoof een van zijn broers of zussen een tijdje bij de buren aan.

Zo ging dat. De ene dag had je twaalf kinderen. De volgende dag waren het er dertien. En een week later misschien weer elf. Het was eigenlijk een soort menselijke uitschuiftafel. Alleen zonder handleiding. En zonder garantie.

Maar juist daar zat iets bijzonders in. Niemand vroeg zich af of het kind officieel bij de tafel hoorde. Als je honger had, schoof je aan. Als je verdriet had, schoof je aan. Als het thuis even niet ging, was er ergens een andere tafel.

En misschien is dat wel een gedachte die we een beetje zijn kwijtgeraakt.

We hebben tegenwoordig prachtige voorzieningen. Sociale teams, jeugdhulp, scholen, huisartsen, professionals en allerlei organisaties die zich dagelijks inzetten voor kinderen en gezinnen.

Dat is belangrijk. Maar een kind groeit uiteindelijk niet op in een systeem.

Een kind groeit op tussen mensen. In een straat.

In een buurt. In een familie. Op school. Bij buren.

Bij mensen die soms helemaal geen professional zijn, maar gewoon weten dat een extra bord op tafel soms meer kan betekenen dan duizend woorden.

Daarom vindt Pieter die Franse tables extensibles eigenlijk prachtige dingen. Je koopt een tafel voor vier. Maar als het nodig is, maak je er een tafel voor acht van. Of tien. Of twaalf.

En na het eten schuif je hem weer terug. Alsof er niets bijzonders is gebeurd.

Misschien zouden we dat principe ook wat vaker op elkaar mogen toepassen. Niet meteen vragen: "Is dit mijn verantwoordelijkheid?" Maar eerst: "Hebben we nog een stoel?" Niet: "Hoort dit kind bij ons?" Maar: "Wil je mee-eten?" En niet: "Wie gaat dit oplossen?" Maar: "Wat kunnen wij samen doen?"

Want uiteindelijk hebben we allemaal wel eens een tafel nodig die wat groter kan worden. Pieter keek op de Franse markt nog eens naar zo'n table extensible.

"Mooi ding," zei hij. Zijn lief keek hem aan. "Wil je er een kopen?" Pieter dacht even na. "Alleen als we hem niet hoeven uit te schuiven voor twaalf kinderen." "Waarom niet?" "Dan moet ik de afwas doen." En daar bleek dan toch weer een grens aan maatschappelijke betrokkenheid te zitten.

Maar één ding weet Pieter inmiddels zeker: Een samenleving waarin altijd een stoel kan worden bijgeschoven, is misschien wel de mooiste uitschuiftafel die er bestaat. En die hoeft helemaal niet uit Frankrijk te komen. Die begint gewoon bij onszelf.

Aan onze eigen tafel.

Pieters' Daglicht over kinderen die niet in een draaiboek passen

Sommige berichten lees je en dan denk je: Nou ja… Je leest nog een keer. Nou ja… Je schenkt koffie in. En dan denk je: dit verzin je toch niet?

Een Australische vrouw is bevallen van een tweeling. Een jongen en een meisje. Alleen… ze zijn geen familie van elkaar.

Jawel. Een tweeling zonder gezamenlijke genetische geschiedenis. Dat is ongeveer alsof je twee fietsen bestelt, ze bij dezelfde fietsenmaker laat bezorgen en vervolgens ontdekt dat de ene een Gazelle is en de andere een opblaasboot.

Maar goed. Even terug naar het begin.

De vrouw van 27 had zich belangeloos als draagmoeder beschikbaar gesteld voor een stel dat zelf geen kind kon krijgen. Via IVF werd een embryo geplaatst. Alles volgens plan. Wensouders blij. Draagmoeder behulpzaam. Medische wetenschap op standje kijk ons eens geweldig zijn.

En toen kwam er een klein detail tussendoor. De draagmoeder bleek óók op natuurlijke wijze zwanger te zijn geraakt. Van haar partner.

Parallelle zwangerschap. Ik vind dat een prachtig woord voor iets waarvan je vroeger gewoon zei: oeps.

Het advies was kennelijk geweest om rond het begin van de zwangerschap geen onbeschermde seks

te hebben. Dat advies was blijkbaar blijven liggen tussen de gebruiksaanwijzing van de magnetron en de folder over bekkenbodemoefeningen.

En daar waren dus twee embryo's die niets met elkaar te maken hadden, maar wel samen in dezelfde buik aan het groeien waren.

De ene voor de wensouders. De andere voor de biologische ouders. En toen werden ze geboren. Een jongen. Een meisje. Een tweeling volgens de medische werkelijkheid. Geen tweeling volgens de genetica. En daar begon het juridische circus.

Want de wet had bedacht dat tweelingen bij draagmoederschap niet zomaar uit elkaar gehaald mogen worden. Logisch ook. Een tweeling heeft vaak een bijzondere band. Alleen was hier sprake van een situatie die zo uitzonderlijk was dat zelfs de wet even met de ogen stond te knipperen.

De rechter moest uiteindelijk bepalen of deze kinderen bij hun eigen biologische ouders mochten opgroeien.

De rechter vond van wel. En de vier volwassenen spraken af contact te blijven houden. Mooi. Menselijk. En hopelijk verstandig. Maar ergens bleef bij mij één vraag hangen.

Hebben we het eigenlijk nog wel over de kinderen? Niet over de wensouders. Niet over de draagmoeder. Niet over de biologische ouders. Niet over IVF. Niet over wetgeving. Niet over contracten. Maar over die twee kinderen.
Want voordat zij onderdeel werden van een medisch traject, een juridische constructie of een familiepuzzel waar zelfs Jan van Haasteren van zou zeggen: doe mij maar een eenvoudiger plaatje, waren het gewoon kinderen.

Kinderen die straks opgroeien met een verhaal dat zelfs een volwassene nauwelijks kan uitleggen. "Wie is je tweelingbroer?" "Nou, technisch gezien…" Daar krijg je als kind toch spontaan hoofdpijn van?

Ik ben helemaal niet tegen draagmoederschap. En ik begrijp heel goed dat mensen diep verlangen naar een kind en soms bereid zijn daar ongelooflijk veel voor te doen. Maar juist daarom moeten we oppassen.

Want als volwassenen heel graag iets willen, ligt het gevaar op de loer dat het kind langzaam verandert van mens met belangen in onderdeel van een oplossing.

En een kind is geen oplossing. Een kind is ook geen eindproduct van een geslaagd fertiliteitstraject. Geen juridisch dossier. Geen eigendomsdiscussie. Geen logistiek probleem. En al helemaal geen voetnoot onder een vonnis.

Het mooiste zinnetje uit het verhaal vond ik daarom misschien wel dat de rechter benadrukte dat er geen enkele suggestie was dat het zesde kind niet geliefd en welkom zou zijn.

Gelukkig.

Dat zou toch helemaal het toppunt zijn. "Gefeliciteerd met uw baby." "Dank u. Is er ook garantie?" Nee.

Liefde laat zich niet juridisch vastleggen. Maar verantwoordelijkheid wel.

En misschien is dat precies waar we steeds opnieuw naar moeten kijken wanneer volwassenen

ingewikkelde constructies rond kinderen bouwen: Wat betekent dit voor het kind? Niet morgen. Niet bij de geboorte. Maar over vijf, tien, vijftien en twintig jaar.

Want een kind kan niet vooraf meepraten over het contract. Kan niet tekenen. Kan geen advocaat meenemen. Kan niet zeggen: "Ik wil graag eerst even de kleine lettertjes lezen." Het enige wat een kind kan doen, is geboren worden. En daarna hopen wij volwassenen dat we verstandig genoeg zijn geweest.

Dus misschien moeten we bij al onze medische, juridische en technische mogelijkheden één ouderwetse vraag bovenaan blijven zetten: Is dit ook in het belang van het kind?

En als we daar niet onmiddellijk een helder antwoord op hebben? Dan misschien maar even niet doen.

Dat zou pas echt vrij veilig zijn.

SIYA: BOODSCHAPPEN DOEN MET EEN VLEUGJE BUURTGEVOEL

Er zijn van die plekken in een wijk waarvan je pas merkt hoe belangrijk ze zijn als ze er ineens niet meer zijn.

Het Maria Danneelserf in Schollevaar is zo'n plek.

Toen de MCD in 2025 vertrok, verdween er niet alleen een supermarkt. Er verdween ook een voorziening waar je voor een pak melk, een vergeten pakje boter of een noodvoorraad koekjes naartoe kon zonder eerst een expeditie naar de andere kant van Capelle te organiseren.

En laten we eerlijk zijn: voor sommige mensen was de afstand naar de dichtstbijzijnde supermarkt inmiddels ongeveer vergelijkbaar met die naar Parijs.

Maar er gloort licht aan het einde van het winkelpad.

SIYA komt naar Schollevaar.

Of beter gezegd: ondernemer Nzar gaat in het voormalige MCD-pand een nieuwe supermarkt beginnen. Als alles volgens planning verloopt, gaan eind september de deuren open. De verbouwing is inmiddels achter de rug en nu begint het spannendste onderdeel: de winkel vullen.

En daar komt nogal wat bij kijken.

Want een lege supermarkt is eigenlijk een soort toneelzaal zonder acteurs. Je kunt er prachtig staan, maar zonder producten gebeurt er weinig.

Nzar heeft in ieder geval ambitieuze plannen. Hij kijkt nadrukkelijk naar de samenstelling van de wijk. Dus verwacht straks niet alleen de vertrouwde Nederlandse boodschappen, maar ook Surinaamse, Iraanse en vooral Turkse producten. En er komt een slagerij.

Dat is goed nieuws voor mensen die graag weten waar hun stukje vlees vandaan komt, maar mogelijk slecht nieuws voor vegetariërs die na het lezen van dit verhaal plotseling hevig naar een courgette verlangen.

Ook aan het moderne gemak is gedacht. Pakketjes ophalen? Kan. Warme gerechten? Kan. Een kapsalon? Jazeker.

Dat laatste vind ik persoonlijk een prachtige ontwikkeling. Niet alleen omdat een kapsalon een gerecht is dat qua naamgeving al jarenlang voor verwarring zorgt bij buitenlandse toeristen, maar ook omdat het aantoont dat een supermarkt anno 2026 steeds meer een buurtvoorziening wordt.

En misschien komt er zelfs een pinautomaat. Dan is het plaatje compleet.

Je komt binnen voor een brood. Je gaat naar buiten met brood, vlees, een kapsalon, een pakketje, drie Turkse specialiteiten waarvan je de naam niet kunt uitspreken, €40 minder op je rekening en een ernstig voornemen om morgen écht alleen maar brood te halen.

Maar uiteindelijk draait het natuurlijk niet om de kapsalon. Ook niet om de pinautomaat. En zelfs niet om de vraag of de komkommers straks recht of krom in het schap liggen. Het gaat om **service, aanbod en betrokkenheid**.

Een supermarkt kan nog zo mooi verbouwd zijn, maar het succes wordt uiteindelijk bepaald door de mensen die er werken en de mensen die er komen. Is er een vriendelijk woord? Wordt er meegedacht? Is het assortiment goed afgestemd op de wijk? Kun je er terecht voor iets wat je elders niet vindt? En vooral: voelt de winkel als een voorziening van de wijk, in plaats van alleen als een kassa met schappen eromheen?

Dat is de echte uitdaging. Schollevaar heeft namelijk behoefte aan meer dan een winkel.

De wijk heeft behoefte aan plekken waar mensen elkaar tegenkomen. Waar een oudere bewoner niet alleen een pak melk koopt, maar ook even een praatje maakt. Waar een pakketje ophalen toevallig leidt tot een ontmoeting. Waar verschillende culturen niet tegenover elkaar staan, maar gewoon naast elkaar in hetzelfde winkelmandje belanden.

Een Surinaamse saus naast een Nederlandse beschuitrol. Iraanse kruiden naast Turkse kaas.
En ergens daartussen een Capellenaar die zich afvraagt waarom hij in vredesnaam alweer met zes tassen naar huis loopt.

Dat is misschien wel de mooiste gedachte achter de komst van SIYA. Een supermarkt kan voedsel verkopen. Maar een goede supermarkt kan ook **verbinding verkopen**.

En daar heeft Schollevaar na het vertrek van de MCD best een beetje behoefte aan.

Dus Nzar: succes met bestellen, vullen, prijzen, slagers, pakketjes, kapsalons en vooral met het temmen van de eerste bevoorradingswagen.

En bewoners van Schollevaar? Hou eind september maar een plekje vrij in de agenda. Niet voor een groot feest. Gewoon voor de eerste boodschappen. Want soms begint een beetje buurtgevoel heel simpel: Met een winkelmandje.

WAAR IS DIT GOED VOOR?

Soms is vooruitgang prachtig. Maar af en toe is een tandenborstel gewoon een tandenborstel.

Pieter stond die ochtend voor de spiegel.

Niet omdat hij zichzelf nou zo'n indrukwekkend verschijnsel vond, maar omdat tandenpoetsen zonder spiegel toch een beetje lijkt op behangen met je ogen dicht. Je weet ongeveer waar je moet zijn, maar voor je het weet zit de tandpasta op plekken waar je die helemaal niet had besteld.

Hij poetste zijn tanden en las ondertussen op zijn telefoon een bericht.

Dyson komt met een tandenborstel met camera.

Pieter stopte met poetsen. Hij keek naar zijn tandenborstel. De tandenborstel keek terug. Althans, zo voelde het. "Waar is dit goed voor?" vroeg Pieter aan zijn spiegelbeeld. Dat spiegelbeeld wist het ook niet.

Het apparaat blijkt namelijk een technisch hoogstandje te zijn. Een camera met een macro-lens van maar liefst 100.000 pixels, een antizwaartekrachtreservoir voor mondwater, mogelijkheden om te flossen én kleine straaltjes mondwater tussen je tanden te spuiten.

Aan dit wonder der mondhygiëne hebben 661 ingenieurs zes jaar gewerkt. Zeshonderdeenenzestig! Pieter rekende het even uit.

Als al die ingenieurs zes jaar lang uitsluitend hadden nagedacht over tandplak, dan moet er

inmiddels ergens een laboratorium bestaan waar een tandplakje persoonlijk wordt geïnterviewd.

„En waarom zit er een camera in?" vroeg Pieter. Nou, dat is eenvoudig. Omdat je dan live kunt zien wat er in je mond gebeurt. Live. Tijdens het tandenpoetsen.

Pieter stelde zich onmiddellijk voor hoe dat eruitziet.

Je staat 's morgens met je haren recht overeind, slaap nog half in je ogen, pyjama aan, en via de MyDyson-app krijg je op je telefoon een haarscherp beeld van je eigen kiezen.

„Goedemorgen, Pieter." "Goedemorgen." "U heeft zojuist uw rechterbovenmolaar gemist." "Dat meen je niet." "Jawel. U heeft hem zelfs tweemaal gemist."

Daar zit natuurlijk een kern van waarheid in. De camera kan ruimte tussen tanden detecteren en vervolgens automatisch een straaltje mondwater precies daarheen sturen.

Dat klinkt bijzonder handig. Maar Pieter vroeg zich toch af wanneer we eigenlijk zijn opgehouden gewoon onze tanden te poetsen.
Want vroeger had je een tandenborstel. Die deed het. Je deed er tandpasta op, je poetste twee minuten en daarna spoelde je je mond. Klaar.

Nu heb je een tandenborstel die meer technische capaciteiten heeft dan sommige auto's. Hij filmt. Hij analyseert. Hij flost. Hij sproeit. Hij geeft feedback. Hij communiceert met een app.

Waarschijnlijk is het slechts een kwestie van tijd voordat hij ook zegt: "Pieter, je hebt gisteren om 23.17 uur nog een stroopwafel gegeten. Daar hebben we het straks even over."

En dan die prijs. Ongeveer 490 euro. Voor een tandenborstel.

Pieter keek naar zijn eigen eenvoudige exemplaar. Dat kostte aanzienlijk minder en had één bijzonder voordeel: het wist helemaal niets van hem. Geen app. Geen cloud. Geen algoritme. Geen livebeelden van een kies die duidelijk een zwaar leven achter de rug had.

Maar eerlijk is eerlijk: technologie kan wel degelijk helpen. Want gezond tandvlees en schone tanden zijn belangrijk. En tussen de tanden reinigen met ragers, tandenstokers of flosdraad is verstandig. Ook de tong verdient af en toe wat aandacht.

Daar heb je geen 661 ingenieurs voor nodig. Een beetje discipline volstaat. Pieter keek nog eens in de spiegel. Hij glimlachte. "Ik ga voorlopig gewoon door met mijn ouderwetse tandenborstel."

Zijn telefoon gaf een melding. 'Uw mondhygiëne is vandaag nog niet geoptimaliseerd.'

Pieter pakte de telefoon op. "Bemoei je met je eigen zaken." Toen poetste hij verder. Zonder camera. Zonder app. En vooral zonder publiek. Want sommige dingen in het leven hoeven helemaal niet live gestreamd te worden. Zelfs je kiezen niet.

HET MEESTERWERK

Hoewel Pieter inmiddels al heel wat jaren in Capelle aan den IJssel woont, moet hij eerlijk bekennen dat zijn stadsgeheugen zo lek is als een vergiet. Er zijn straten waar hij blind de weg weet, pleinen waar hij moeiteloos een parkeerplek ruikt en winkels waarvan hij de etalage beter kent dan zijn eigen boekenkast.

Maar soms ontdekt hij ineens iets waarvan hij denkt: hoe kan het nou dat ik dit nog nooit heb gezien?

Zo ontdekte Pieter Het Meesterwerk.

En nee, beste lezer, dat is geen nieuw schilderij van Rembrandt dat na vier eeuwen opeens achter een boekenkast vandaan is gekomen. Het Meesterwerk bevindt zich gewoon in de Picassopassage. Midden in Capelle. En Pieter kende het niet.

Dat was even slikken.

Pieter die zichzelf toch graag ziet als een soort wandelende lokale encyclopedie, compleet met voetnoten, bijlagen en een enigszins eigenwijs voorwoord, had hier dus een hoofdstuk overgeslagen.

Het Meesterwerk blijkt namelijk een bijzondere winkel te zijn. Je kunt er koffie drinken, lunchen, cadeautjes kopen en zelfs vergaderen. Dat laatste vindt Pieter interessant. Vergaderen kan hij namelijk uitstekend. Vooral als er koffie bij zit. Zonder koffie verandert Pieter binnen zeven minuten in een deelnemer aan een uiterst onaangename vergadering over de vraag waarom er geen koffie is.

Maar het mooiste komt nog. Een bakje filterkoffie kost er één euro. Eén euro!

Pieter moest het bericht tweemaal lezen. Voor één euro krijgt hij koffie én wordt hij bediend door een enthousiaste leerling. Dat is wat Pieter noemt een win-win-win. De leerling leert, Pieter drinkt koffie en de wereld wordt er ondertussen een klein beetje beter van.

En daar zit precies het meesterwerk.

Het Meesterwerk is er namelijk niet alleen om koffie te schenken, broodjes te verkopen of leuke cadeautjes aan de man en vrouw te brengen. Het is een leeromgeving voor leerlingen van Accent Praktijkonderwijs en voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Een vertrouwde omgeving, maar wel levensecht.

Daar leren mensen wat het betekent om verantwoordelijkheid te nemen, klanten te helpen, samen te werken, fouten te maken en het vervolgens gewoon nog een keer te proberen.

En laten we eerlijk zijn: dat laatste zouden we allemaal nog wel eens kunnen gebruiken.

Want in onze samenleving hebben we het nogal eens over diploma's, cv's, competenties, ervaring en 'afstand tot de arbeidsmarkt'. Alsof iemand een meetlint om zijn nek krijgt en vervolgens keurig in centimeters kan aangeven hoeveel afstand hij heeft tot een baan.

Maar mensen zijn geen meetbare afstand. Soms hebben ze vooral iemand nodig die zegt: kom maar, probeer het maar.
Misschien gaat het de eerste keer mis met de cappuccino. Misschien wordt het broodje kaas een broodje zonder kaas. Misschien wordt de vergadering vijf minuten te vroeg afgebroken omdat de vergaderzaal ineens verdacht veel op een lunchruimte blijkt te lijken.

Nou en? Van fouten leer je. Van waardering groei je. En van een kans kan zomaar een baan ontstaan.

Dat maakt Het Meesterwerk wat Pieter betreft meer dan een winkel. Het is een plek waar mensen kunnen ontdekken dat ze wél iets kunnen. Dat ze ertoe doen. Dat een klant ook gewoon een mens is en dat een glimlach soms meer waard is dan een indrukwekkend LinkedIn-profiel.

Na zijn vakantie weet Pieter dan ook waar zijn voeten naartoe gaan. Richting Picassopassage 2. Hij gaat er een kopje koffie drinken. Voor één euro. En als hij dan wordt bediend door een enthousiaste leerling, zal Pieter waarschijnlijk zeggen: "Lekker bakkie!"

En misschien voegt hij er nog iets aan toe. "Enne… mag ik er nog eentje?" Want een meesterwerk moet je tenslotte niet alleen bewonderen.

Je moet er vooral van genieten.

En soms begint maatschappelijke vooruitgang gewoon met een kopje filterkoffie van één euro.

HET KIND DAT EEN KAMER KREEG

Pieter las het bericht en bleef even stil. Dat gebeurt niet vaak. Meestal heeft Pieter na drie regels al een mening, na vijf regels een vergelijking met de gemiddelde Nederlandse stoeptegel en na zeven regels een vermoeden dat de wereld dringend behoefte heeft aan koffie.

Maar dit bericht kwam binnen.

Ruim 2.300 jeugdigen verbleven op 1 mei van dit jaar in een één-op-één plaatsing of bij een niet-gecontracteerde aanbieder buiten hun eigen regio.

Drieëntwintighonderd en nog wat kinderen. Pieter rekende het nog eens na. Nee hoor. Het bleef 2.300.

En toen dacht hij: hoe kan het eigenlijk dat een kind zoveel zorg nodig heeft, dat wij uiteindelijk besluiten dat het kind vooral alleen moet zijn? Dat is ongeveer hetzelfde als tegen iemand die niet kan zwemmen zeggen: "We hebben een oplossing. We halen het zwembad weg."

Van de 39 jeugdzorgregio's die cijfers aanleverden, waren er 768 jeugdigen die één-op-één begeleiding kregen. Daarnaast waren er 1.557 kinderen en jongeren geplaatst bij een niet-gecontracteerde aanbieder buiten de eigen regio.

Het zijn geen getallen. Het zijn kinderen. Dat is misschien wel het eerste wat we onszelf moeten blijven herinneren. Achter die 768 zit een jongen die misschien al jaren van hulpverlener naar hulpverlener gaat. Een meisje dat trauma heeft meegemaakt en voor wie iedere nieuwe verandering voelt alsof de aarde onder haar voeten verschuift. Een jongere die niet meer past binnen een groep omdat de problemen te ingewikkeld zijn geworden.

En dan komt de noodoplossing.

Een vakantiehuisje. Een aparte ruimte. Een begeleider. De hele dag. Één kind. Één professional. En verder vooral… stilte.

Pieter ziet het al voor zich. “Goedemorgen!” Goedemorgen.” “Lekker geslapen?” “Ja.” “Mooi.” “Dank u.” En dan heb je als begeleider nog ongeveer twaalf uur en vijftig minuten over om te bedenken waar je het over gaat hebben.

Maar alle gekheid op een stokje: dit is geen vakantiehuisje. Dit is het leven van een kind.

Natuurlijk begrijpt Pieter dat één-op-één begeleiding soms noodzakelijk kan zijn. Er zijn situaties waarin veiligheid, rust en intensieve begeleiding simpelweg niet anders kunnen.

De noodgreep is dan geen luxe. Maar als noodgreep een structurele voorziening wordt, hebben we een probleem. Want kinderen zijn geen pakketjes die je tijdelijk ergens neerzet totdat er een beter adres beschikbaar is.

Ze hebben vrienden nodig. Leeftijdsgenoten. Een omgeving. Een school of dagbesteding. Een buurvrouw die weet hoe ze heten. Een voetbalclub. Een juf. Een plein. Een beetje herrie. Soms zelfs een irritant klasgenootje.

Juist dat gewone leven kan onderdeel zijn van herstel. En daar zit voor Pieter de echte crux.

We praten in de jeugdzorg vaak over passend aanbod. Maar passend aanbod is meer dan een bed, een begeleider en een indicatie.

Passend betekent ook: kunnen meedoen. Kunnen groeien. Kunnen oefenen. Kunnen vallen zonder dat de hele wereld meteen zegt dat je niet meer mee mag doen. En als een jongere buiten de eigen regio wordt geplaatst bij een aanbieder die de gemeente niet zelf heeft gecontracteerd, wordt het bovendien ingewikkelder om zicht te houden op kwaliteit, veiligheid en het perspectief op terugkeer naar een duurzamere plek.

Pieter denkt daarom dat we niet alleen moeten vragen: “Hoe krijgen we die 2.300 omlaag?” Maar vooral: “Waarom zijn die 2.300 nodig?”

Want als we alleen het getal bestrijden, kunnen we volgend jaar trots melden dat het er nog maar 1.900 zijn.

Applaus. Confetti. Koffie. En ondertussen zitten er nog steeds 1.900 kinderen ergens te wachten op een oplossing.

Nee. Het echte meesterwerk zou zijn als we ervoor zorgen dat kinderen niet eerst hoeven vastlopen voordat er passend aanbod ontstaat. Dat we niet wachten tot een situatie explodeert om vervolgens met man en macht een brandblusser te zoeken. Dat we eerder kijken, beter samenwerken en gespecialiseerde hulp beschikbaar hebben wanneer die nodig is.

Zodat één-op-één weer wordt wat het zou moeten zijn: een tijdelijke uitzondering wanneer het echt niet anders kan. Niet een eindstation. Want ieder kind verdient meer dan een kamer met een begeleider. Ieder kind verdient een toekomst. En liefst eentje met andere mensen erin.

Want Pieter weet het inmiddels zeker: Jeugd heeft geen behoefte aan een noodoplossing voor het leven. Jeugd heeft behoefte aan een leven waarin de oplossing ruimte maakt voor jeugd.

HET MYSTERIE VAN HET STATIEGELDFLESJE

Pieter heeft een haat-liefdeverhouding met statiegeld.

Niet met het principe. Het principe vindt hij namelijk prachtig. Je koopt iets, je betaalt een beetje extra, je drinkt het op en vervolgens krijg je dat beetje extra terug als je de verpakking weer netjes inlevert.

Briljant. Een soort financiële opvoeding voor volwassenen.

Alleen heeft Pieter inmiddels ontdekt dat het systeem in de praktijk verdacht veel lijkt op een escape room. Zonder aanwijzingen. En met een automaat die soms meer persoonlijkheid heeft dan de gemiddelde deelnemer aan een gemeentelijke informatieavond.

Het begint al bij de supermarkt.

Pieter staat daar met een tas vol lege blikjes en flessen. Een hoeveelheid waarvan een buitenstaander zou kunnen denken dat hij zojuist een klein dorpsfeest heeft georganiseerd.
Dat heeft hij niet. Hij heeft gewoon een paar dagen dorst gehad.

Hij loopt naar de statiegeldautomaat. De eerste fles. *Biep.* De tweede. *Biep.* De derde. *Biep.* De vierde wordt geweigerd.

ONGELDIGE VERPAKKING.
Pieter kijkt naar het blikje. Het blikje kijkt terug. Voor zover een blikje kan terugkijken. Pieter draait het om. Geen deuk. Geen kauwgom. Geen verdachte inhoud. Niets. Hij probeert het nogmaals.

ONGELDIGE VERPAKKING.

Dan komt er iemand achter hem staan. Zo iemand die geen haast heeft, maar toch nadrukkelijk met zijn boodschappenkarretje tegen je kuiten begint te parkeren.

Pieter probeert het blikje onderste boven. Op z'n kant. Met een kleine aanmoediging. Niets. De automaat heeft gesproken. En een automaat spreekt tegenwoordig met het gezag van een opperrechter.

Uiteindelijk geeft Pieter het op. Het blikje verdwijnt in de afvalbak. En daar zit precies het probleem. Want statiegeld werkt. Dat staat buiten kijf. Als mensen weten dat er geld aan een verpakking zit én als het gemakkelijk is om die verpakking weer in te leveren, komt er aanzienlijk meer terug.

Minder zwerfafval. Meer recycling. Minder waardevolle grondstoffen die ergens langs een sloot liggen te wachten tot moeder natuur ze na ongeveer driehonderd jaar eindelijk een beetje heeft verwerkt.

Dat is winst. Maar gemak is geen luxe. Gemak is een voorwaarde. Want de consument is een merkwaardig wezen. Geef hem een statiegeldflesje en een inleverpunt op vijftig meter afstand en hij brengt het terug. Geef hem hetzelfde flesje en laat hem er drie kilometer voor omrijden, twee kwartier wachten en vervolgens ontdekken dat de automaat buiten gebruik is…

Dan ontstaat er ineens een heel andere vorm van milieubewustzijn. Dan denkt hij: *Ach, het is maar vijftien cent.* En daar gaat het flesje.

De nieuwe plannen willen daar verandering in brengen. Meer innamepunten. Meer duidelijkheid. Een bredere statiegeldplicht voor plastic flessen tot en met drie liter. En meer mogelijkheden om grote hoeveelheden in één keer in te leveren.

Dat laatste klinkt Pieter als muziek in de oren. Want er zijn huishoudens waar inmiddels complete logistieke processen zijn ontstaan.

In de garage staan zakken. In de bijkeuken staan zakken. In de auto liggen zakken. En ergens staat waarschijnlijk een statiegeldzak die niemand meer durft aan te raken omdat men vermoedt dat daar inmiddels een eigen ecosysteem in is ontstaan.

Bulkautomaten kunnen daar een uitkomst zijn. Gewoon alles erin. Geen flesje voor flesje alsof je een sollicitatiegesprek voert met een robot.

En misschien is dat wel de kern. Als we willen dat mensen ander gedrag vertonen, moeten we niet alleen zeggen wat ze moeten doen. We moeten het ook mogelijk en aantrekkelijk maken om het te doen. Dat is een les die verder reikt dan blikjes en plastic flessen.

In beleid wordt nogal eens gedacht dat de bedoeling vanzelf leidt tot het gewenste gedrag.
Dat is een gevaarlijke aanname. Mensen zijn geen beleidsnota's. Ze hebben haast. Ze hebben kinderen. Ze vergeten dingen. Ze hebben een tas die scheurt op het moment dat het absoluut niet uitkomt. En ze hebben soms een automaat tegenover zich die besluit dat een keurig leeg blikje niet bestaat.

Dus ja. Pieter juicht het nieuwe statiegeldbeleid toe. Maar hij heeft één dringend verzoek. Maak het systeem vooral zo eenvoudig dat zelfs Pieter het begrijpt. Want als een mens na drie pogingen nog steeds moet googelen of een verpakking wel of geen statiegeld heeft, is er iets mis.

De consument moet niet worden opgeleid tot statiegeldwetenschapper. Hij moet gewoon zijn lege

flesje kwijt kunnen. Dichtbij. Duidelijk. Snel. En liefst zonder dat er achter hem iemand met een winkelkarretje staat te zuchten.

Want uiteindelijk gaat het helemaal niet om die vijftien of vijfentwintig cent. Het gaat om iets veel waardevollers. Om de grondstoffen die we terugwinnen. Om de rommel die we níét achterlaten. En om de simpele gedachte dat we spullen niet automatisch als afval hoeven te beschouwen zodra ze leeg zijn.

Misschien moeten we het statiegeld daarom niet zien als een bedrag dat je terugkrijgt. Maar als een kleine beloning voor goed gedrag.

En als Pieter ergens vóór is, dan is het wel voor een systeem waarin goed gedrag niet alleen wordt gevraagd… maar ook een beetje makkelijker wordt gemaakt.

Pieter kijkt nog één keer naar zijn verzameling lege blikjes. Hij pakt zijn jas. De statiegeldzak mee. En loopt richting supermarkt. De automaat staat er nog. Pieter ook. De strijd om de vijftien cent kan beginnen.

ALS GEZOND VERSTAND EEN FUNCTIE-EIS WAS

Pieter ziet een vacature… en denkt: waarom eigenlijk niet?

Pieter heeft naast schrijven nog wat tijd over.

Dat is een gevaarlijke constatering. Want zodra een mens merkt dat hij vrije tijd heeft, gaan er dingen gebeuren. De een begint aan een moestuin. De ander koopt een racefiets. Een derde besluit eindelijk die zolder op te ruimen en komt daar vervolgens drie dagen later niet meer onderuit.

Pieter daarentegen kijkt naar vacatures. En toen viel zijn oog op eentje van de gemeente Capelle aan den IJssel.

Senior Toezichthouder Civiel.

Pieter las verder. Controle houden op projecten in de openbare ruimte. Wegen. Rioleringen. Kunstwerken. Herinrichtingen. Controleren of aannemers zich aan afspraken houden. Ogen en oren van de gemeente zijn.

Pieter stopte even met lezen. Ogen en oren. Kijk. Dat heeft hij. En hij gebruikt ze ook nog.

Sterker nog: Pieter heeft een uitstekend stel ogen en oren. Hij ziet dingen waarvan anderen zeggen: “Nou, dat was mij helemaal niet opgevallen.” En hij hoort dingen waarvan anderen later beweren: “Dat heb ik nooit gezegd.” Dat laatste kan overigens ook een nadeel zijn.

Vervolgens kwam Pieter bij de opleidingseis. Minimaal mbo niveau 4, bij voorkeur civiele techniek. Pieter knipperde even met zijn ogen. Civiele techniek. Tja. Daar heeft hij dan weer niet voor gestudeerd. Sterker nog: Pieter heeft eigenlijk helemaal niets gestudeerd.

Dat klinkt indrukwekkender dan het is, want uiteindelijk heeft hij natuurlijk wel van alles geleerd. Alleen niet altijd op de plekken waar men het officieel kan afvinken. Maar goed. Een mens kan niet alles hebben. Pieter kan bijvoorbeeld een fietspad herkennen.

Dat klinkt misschien simpel, maar wie zijn eerdere Daglicht over het fietspad langs de Schollevaartseweg heeft gelezen, weet dat dit tegenwoordig bijna een specialistische competentie is. Een fietspad blijkt immers voor sommige mensen ook een rijbaan, laad- en losplek, sluiproute en persoonlijk logistiek experiment te kunnen zijn. (Kunststukjes)

Pieter denkt daarom dat hij een zekere basiskennis heeft.

Dan hebben we nog de RAW-systematiek. Dat klinkt een beetje alsof je met een enorme hamer op een stuk beton moet slaan. RAW. Pieter ziet het al voor zich. "Goedemorgen aannemer. Heeft u de RAW-systematiek bij u?" "Eh… ja." "Mooi. Dan kunnen we beginnen."

En dan de UAV. Ook zo'n term waarvan Pieter eerst dacht dat het iets met drones te maken had.

Maar nee. Contractvoorwaarden. Afspraken. Verantwoordelijkheden. Wie wat doet, wanneer, hoe en onder welke voorwaarden.

Pieter denkt: Dat moet lukken. Want eerlijk is eerlijk: als er één ding is wat Pieter de afgelopen decennia heeft geleerd, dan is het wel dat afspraken op papier buitengewoon belangrijk zijn.
En dat je vooral moet controleren of mensen zich er vervolgens ook aan houden.

Daar komt zijn eerdere ervaring met het fietspad weer om de hoek kijken. Want een afspraak is een afspraak. Een fietspad is een fietspad. En een paaltje staat niet midden op de weg omdat iemand bij de gemeente dacht: "Laten we vandaag eens kijken of automobilisten kunnen slalommen."

Pieter begint inmiddels enthousiast te worden. Hij ziet zichzelf al staan. Veiligheidsschoenen aan. Helm op. Klembord onder de arm. Serieuze blik.

Een aannemer komt op hem af. "Goedemiddag." "Goedemiddag." "Alles volgens afspraak?"

Pieter kijkt naar links. Kijkt naar rechts. Kijkt naar het werk. Kijkt nog een keer. "Bijna." "Wat is er dan?" "Die stoeptegel." "Wat is daarmee?" "Die ligt drie millimeter verkeerd."

Stilte. De aannemer kijkt naar de tegel. Pieter kijkt naar de aannemer. De tegel ligt inderdaad drie millimeter verkeerd. "Maar meneer…" "Geen discussie. Ik heb ogen."

En dan komt misschien wel het leukste onderdeel van de vacature. Pieter mag tijdens het toezicht houden ook een beetje handhaven.

Nou. Dat is natuurlijk vragen om problemen. Want Pieter heeft al een hesje bedacht. Op de voorkant: TOEZICHTHOUDER Op de achterkant: IK HEB U GEZIEN. En ergens klein onderaan: Vergeven is mogelijk. Herstelwerk is noodzakelijk.

Want daar zit uiteindelijk de serieuze kant van dit verhaal.

Toezicht houden gaat niet over muggenziften. Niet over mensen betrappen om het betrappen. Niet over met een meetlat achter iedere aannemer aanlopen omdat Pieter toevallig een vrije woensdagmiddag heeft.

Het gaat over kwaliteit. Over veiligheid. Over zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld. Over een

openbare ruimte die er niet alleen vandaag goed uitziet, maar ook morgen, volgend jaar en over tien jaar nog functioneert.

En misschien is dát wel precies waarom Pieter zo door die vacature werd getriggerd. Hij heeft dan wel geen civiele techniek gestudeerd. Hij kent misschien nog niet iedere afkorting. En als iemand hem vraagt naar de RAW-systematiek, is zijn eerste gedachte nog altijd dat het waarschijnlijk iets met rauwe andijvie te maken heeft.

Maar Pieter kan kijken. Luisteren. Doorvragen. En vooral: gezond verstand gebruiken.

En mocht de gemeente Capelle denken: Die Pieter heeft geen diploma civiele techniek, maar hij ziet wel wat er gebeurt… Dan zegt Pieter: "Dat klopt." "En?" "Wanneer kan ik beginnen?" Want een mens moet tenslotte iets met zijn vrije tijd.

En eerlijk gezegd lijkt het Pieter best een aardige nieuwe hobby. Wegen controleren. Rioleringen bekijken. Aannemers scherp houden. Kunstwerken inspecteren. En ondertussen een beetje handhaven.

Pieter ziet het helemaal voor zich. Misschien krijgt hij na verloop van tijd zelfs een eigen paaltje. Maar dan wel midden op het fietspad. Want daar hoort het.
En daar kan Pieter inmiddels over meepraten. Een fietspad blijft een fietspad. En misschien geldt voor een goede toezichthouder wel precies hetzelfde:

Je hoeft niet alles gestudeerd te hebben om goed te kunnen zien wat er niet klopt.

DE ONDERBROEK ALS BODEMONDERZOEKER

Pieter las het bericht en moest het toch even twee keer lezen.

Een Nederlander heeft een Ig Nobelprijs gewonnen.

Dat is op zichzelf al bijzonder. Maar waarvoor? Voor duizenden begraven onderbroeken.

Pieter legde zijn telefoon neer, keek naar Adri en zei: “Ik wist dat wetenschappers ver gingen om de aarde te onderzoeken, maar dit is wel héél dicht bij de grond.”

Het onderzoek van hoogleraar Marcel van der Heijden en drie collega’s ging namelijk over de gezondheid van de bodem. En daarvoor werden meer dan tweeduizend witte katoenen onderbroeken begraven, verspreid over heel Zwitserland.

Niet per ongeluk. Niet omdat Zwitserland plotseling een enorm tekort aan textielcontainers had. Nee. Het was wetenschap.

Duizend vrijwilligers begroeven volgens een vaste procedure een witte katoenen onderbroek in de grond. Na twee maanden werd het textiele bewijsstuk weer opgegraven, gefotografeerd en onderzocht.

Pieter vraagt zich dan onmiddellijk af hoe zo’n vrijwilligersinstructie eruitziet.

“Beste deelnemer, graaf een kuil van exact zoveel centimeter. Plaats hierin uw onderbroek. Niet die van uw partner. Dek zorgvuldig af. Noteer de locatie. Over twee maanden ontvangt u een herinneringsmail.” En dan twee maanden later: Beste deelnemer, vergeet niet uw onderbroek op te graven.”

Je zult maar vrijwilliger zijn en op zaterdagmiddag met een schep door je tuin lopen terwijl de buren vragen: “Wat ben je aan het doen?” “Wetenschap.” “Ah.” Dat is meestal het moment waarop verdere uitleg niet meer nodig is.

De onderzoekers hadden eerder gedacht aan stukjes katoen of sokken. Maar onderbroeken bleken veel meer deelnemers te trekken. Dat begrijpt Pieter wel. Een sok begraven is een experiment. Een onderbroek begraven is een gespreksonderwerp.

Bovendien heeft het woord ‘onderbroek’ een wonderlijke aantrekkingskracht. Zet het op een poster en mensen willen weten waarom.

Het mooie is dat achter deze ogenschijnlijk hilarische onderneming een uiterst serieus verhaal zit.

De meeste onderbroeken waren na twee maanden grotendeels afgebroken door micro-organismen. En dat is goed nieuws. Want hoe sneller het katoen wordt afgebroken, hoe actiever het bodemleven.

En een gezonde bodem is geen decorstuk waar je toevallig een plant bovenop zet. In die bodem krioelt, leeft, werkt en samenwerkt een onvoorstelbare hoeveelheid leven. Schimmels, bacteriën, kleine bodemdiertjes en andere organismen zorgen samen voor vruchtbaarheid, structuur en een gezond ecosysteem.

Kortom: terwijl wij boven de grond druk bezig zijn met tegels, schuttingen, kunstgras en zorgvuldig aangeharkte borders, gebeurt onder onze voeten een complete wereld. En die wereld heeft geen Instagram-account nodig. Pieter vindt dat eigenlijk een prachtige gedachte.

Misschien zouden we wat vaker naar beneden moeten kijken. Niet alleen om te controleren of onze schoenen nog netjes zijn. Maar om ons te realiseren dat de aarde onder onze voeten leeft.
De Ig Nobelprijs is juist daarom zo aardig. Wetenschap hoeft niet altijd bloedserieus te worden gepresenteerd. Soms mag je erom lachen voordat je erover nadenkt.

En dat is misschien wel de kracht van een onderbroek. Eerst lach je. Dan vraag je je af waarom iemand in vredesnaam ondergoed begraaft. En vervolgens ontdek je dat het gaat over biodiversiteit, bodemkwaliteit en de vraag hoe wij met onze leefomgeving omgaan.
Pieter ziet daarin een mooie levensles.

Soms moet je iets geks doen om mensen naar iets belangrijks te laten kijken. Zelfs als dat iets een half vergane witte onderbroek is.

En eerlijk gezegd? Als Pieter morgen iemand met een schep door de wijk ziet lopen, vraagt hij voortaan niet meer: “Wat ben je aan het uitspoken?” Hij vraagt: “Is dit voor de wetenschap?”

Want tegenwoordig weet je het maar nooit. Misschien ligt er over twee maanden wel een wetenschappelijke onderbroek onder de stoep. En misschien is die dan wel het gezondste stukje bodem van de hele straat.

DE JACHT OP DE GOUDEN ROMMEL

Pieter heeft zaterdag 26 september met een dikke rode stift in zijn agenda geblokt. Niet omdat hij naar de dokter moet. Ook niet omdat hij een belangrijke vergadering heeft. En al helemaal niet omdat hij van plan is om die dag eindelijk eens de schuur op te ruimen.

Nee.

Op zaterdag 26 september is er de **grote Capelse Rommelmarkt op het Stadsplein**.

En Pieter gaat.

Sinds hij in Frankrijk het fenomeen *brocante* heeft ontdekt, is er namelijk iets fundamenteels in zijn karakter veranderd. Waar een normaal mens vroeger dacht: “Dat kan weg”, denkt Pieter tegenwoordig: “Wacht eens even… daar zit misschien nog een verhaal aan.” En soms zelfs een waarde.

Het rommelvirus heeft hem te pakken.

In Frankrijk is dat virus overigens bijzonder besmettelijk. Op een brocante kun je ongeveer alles tegenkomen wat ooit door een mens is aangeraakt. Van ondergoed tot oud roest. Van vergeelde romans tot bijzettafeltjes. Van een halfvergane tuinkabouter tot een koperen ding waarvan niemand meer weet waarvoor het ooit bedoeld was. Inclusief houtworm. Vooral inclusief houtworm. Dat maakt het juist authentiek.

Pieter heeft daar geleerd dat het begrip *rommel* buitengewoon relatief is. Wat voor de één een afgedankt voorwerp is dat zo snel mogelijk naar de kringloop moet, kan voor een ander precies dat ene ding zijn waar hij al jaren naar zoekt.

Neem nou die oude koekjestrommel. De één ziet een gedeukt blik met een afbeelding van een verbleekte molen. De ander ziet jeugdherinneringen. En een derde ziet misschien een verzamelobject waarvoor hij bereid is twintig euro neer te tellen.

Dat laatste is natuurlijk de categorie waarin Pieter zichzelf graag plaatst. Hij ziet geen rommel. Hij ziet investeringsobjecten met een zeer laag instapniveau.

Een euro investeren, duizend euro incasseren. Dat is geen rommelmarkt meer, dat is een beursvloer zonder stropdas.

Je kunt er zomaar iets kopen voor één of twee euro en vervolgens thuis, tijdens een aflevering van *Tussen Kunst & Kitsch*, ontdekken dat je de nieuwe Rembrandt van de bijzettafeltjes hebt aangeschaft.

Althans, dat is de theorie. In de praktijk is Pieter vooral de trotse eigenaar geworden van een aantal voorwerpen waarvan de financiële waarde vooral bestaat uit de hoop dat iemand anders ze ooit wil hebben.

Maar dat mag de pret niet drukken. Want de rommelmarkt draait natuurlijk helemaal niet alleen om geld. Sterker nog: de echte waarde zit vaak ergens anders. In hergebruik bijvoorbeeld.
Spullen die bij de één overbodig zijn geworden, krijgen bij een ander een tweede leven. En dat is eigenlijk een prachtig idee in een tijd waarin we nogal gemakkelijk iets vervangen zodra er een krasje op zit, een nieuwer model bestaat of de kleur uit de mode is.

De Capelse Rommelmarkt doet daar nog een schepje bovenop. De opbrengst gaat namelijk volledig naar het goede doel. En daarmee krijgt die oude puzzel waarvan bij thuiskomst blijkt dat er twee stukjes ontbreken, ineens een extra dimensie. Misschien was hij niet compleet. Maar hij heeft wél bijgedragen.

Ook de **Capelse Voedselbank** staat tijdens de markt met een kraam. Bezoekers kunnen daar houdbare levensmiddelen inleveren.

Kijk. Dát is nou precies waarom Pieter zo van dit soort evenementen houdt. Je komt voor een oud boek, een koperen vaasje of een bijzettafeltje waarvan je vrouw onmiddellijk zegt dat het absoluut niet mee naar huis mag.

En je gaat naar huis met een glimlach, een paar euro minder, misschien een onverwachte schat onder je arm én het besef dat je met iets kleins ook iets voor een ander kunt betekenen.

En dan is er nog een andere vorm van waarde. De menselijke. Want op een rommelmarkt kom je zomaar iemand tegen die je al twintig jaar niet hebt gezien. Een oude klasgenoot. Een voormalige collega. Een buurvrouw die inmiddels drie straten verderop woont. En voor je het weet sta je midden tussen de afgedankte boeken en overtollige huishoudelijke spullen herinneringen op te halen alsof je elkaar gisteren nog hebt gesproken.

Pieter noemt dat geen rommel. Pieter noemt dat sociaal hergebruik.

En zo blijkt de rommelmarkt uiteindelijk helemaal geen markt van rommel te zijn. Het is een markt van tweede kansen. Voor spullen. Voor verhalen. Voor herinneringen. En soms zelfs voor mensen.

Pieter zet zaterdag 26 september dus alvast zijn wandelschoenen klaar. Zijn portemonnee houdt hij angstvallig in de gaten. Want je weet tenslotte maar nooit. Misschien ligt daar op het Stadsplein wel een voorwerp van twee euro dat volgens *Tussen Kunst & Kitsch* duizend euro waard is.

En mocht dat niet zo zijn? Dan heeft Pieter in ieder geval weer een prima excuus om thuis uit te leggen waarom er tóch een oude houten eend mee naar binnen is gekomen.

“Lief,” zal hij zeggen, “dit is geen rommel.” “Wat is het dan?” Pieter kijkt ernstig. “Een toekomstige klassieker.”

En ergens op zolder begint de houtworm alvast te lachen.

KIJK EENS DOOR MIJN OGEN

Van 26 oktober tot en met 1 november is het de Week van de Opvoeding. Het thema van dit jaar klinkt eenvoudig: Kijk eens door mijn ogen.

Een prachtige oproep.

Hoewel Pieter onmiddellijk een praktisch probleem ziet. Door wiens ogen precies?

Want als Pieter door de ogen van een kind kijkt, ziet hij waarschijnlijk een wereld waarin een boterham met hagelslag een volwaardige maaltijd is, naar bed gaan een ernstige schending van mensenrechten en een bezoek aan de tandarts een vorm van georganiseerde marteling.

Kijkt Pieter door de ogen van een ouder, dan ziet hij vooral een kind dat dringend naar bed moet, zijn kamer moet opruimen, zijn huiswerk moet maken en vooral moet ophouden met datgene wat het vijf minuten geleden nog wél mocht.

Kijkt Pieter door de ogen van een leerkracht, dan ziet hij dertig kinderen, zestig ouders, vierentachtig meningen, een volle agenda en ergens onder in een verdwaalde nietmachine.

En kijkt hij door de ogen van een pedagogisch professional, dan ziet hij waarschijnlijk vooral een enorme hoeveelheid formulieren waarin moet worden aangetoond dat er daadwerkelijk naar iemand is gekeken.

Pieter heeft ooit geleerd dat opvoeden begint met luisteren.

Dat klinkt prachtig. Maar luisteren is iets anders dan wachten tot de ander is uitgepraat. Dat laatste kunnen we namelijk allemaal. We knikken erbij, kijken ernstig en zeggen: “Ja, ik begrijp je.” Waarna

we vervolgens gewoon doorgaan met wat we zelf al van plan waren. Dat is geen luisteren. Dat is wachten met antwoorden. En precies daar zit misschien wel de kern van Kijk eens door mijn ogen.

Een kind vertelt bijvoorbeeld dat het niet naar school wil. De eerste reactie van een volwassene kan zijn: ”Je moet gewoon gaan.”

Logisch. Want school is belangrijk. Maar misschien is de betere eerste vraag: ”Waarom wil je niet?”

Misschien is het antwoord onbenullig. Misschien is het huiswerk niet af. Misschien is er ruzie. Maar misschien ook niet. Misschien ligt er iets onder dat je pas ziet als je bereid bent om even niet meteen te repareren.

Dat geldt trouwens niet alleen voor kinderen.

Ook ouders kunnen het gevoel hebben dat ze voortdurend beoordeeld worden. Alsof er ergens een geheim nationaal comité bestaat dat precies bijhoudt hoeveel groente een kind heeft gegeten, hoe laat het naar bed ging en of er gisteren misschien iets te veel schermtijd is geweest.

Pieter vermoedt dat dit comité gewoon in een kelder zit. Met Excel. En een stempel.

ONVOLDOENDE OPVOEDKUNDIGE VERANTWOORDELIJKHEID.
Ook leraren verdienen soms een blik door hún ogen. Want achter die leerkracht staat geen onderwijsrobot met ingebouwde geduldmodule. Daar staat een mens. En achter iedere ouder staat óók een mens. Met zorgen, onzekerheden, verwachtingen en soms gewoon een ontzettend slechte dinsdag.

Misschien is dat wel wat deze week ons wil leren.

Dat opvoeden geen wedstrijd is tussen ouders, kinderen en professionals. Het is ook geen estafette waarbij de één het stokje zo snel mogelijk aan de ander moet doorgeven.

Het is samen zoeken. Samen proberen. Samen soms hopeloos falen. En daarna opnieuw beginnen. Want opvoeden is geen exacte wetenschap.

Als het dat wel was, zouden we inmiddels allemaal een handleiding hebben van 846 pagina’s, inclusief QR-code voor de nieuwste firmware.

Maar kinderen zijn geen apparaten. Ouders zijn geen uitvoerders van protocollen. En professionals zijn geen lopende band met een BIG-registratie en een laptop.

Het zijn mensen. En mensen hebben verhalen. Dus misschien moeten we deze week eens iets eenvoudigs proberen.

Niet meteen oplossen. Niet meteen oordelen. Niet meteen zeggen hoe het moet. Maar gewoon vragen: “Hoe is het voor jou?”

En dan werkelijk luisteren naar het antwoord. Ook als dat antwoord ons ongemakkelijk maakt.

Want pas wanneer we proberen te kijken door de ogen van een ander, zien we soms dingen die vanuit onze eigen stoel onzichtbaar blijven.

En misschien ontdekt Pieter dan wel dat opvoeden uiteindelijk helemaal niet gaat over het perfecte antwoord. Maar over elkaar blijven aankijken. Van mens tot mens. Van ouder tot kind. Van professional tot gezin.

En soms gewoon van Pieter tot zijn kleinkind, dat hem met grote ogen aankijkt en zegt: “Opa, jij snapt er echt helemaal niks van.”

Pieter glimlacht dan. Want misschien heeft dat kind wel gelijk.

En dát is misschien de mooiste vorm van opvoeden: durven ontdekken dat je niet altijd gelijk hoeft te hebben.

Zeker niet als je even door de ogen van een ander kijkt.

HET GESPREK DAT JE LIEVER NIET VOERT

Er zijn gesprekken die je gemakkelijk begint. “Lekker weertje hè?” “Heb je de wedstrijd gezien?” “Wat staat de koffie eigenlijk lang te pruttelen.”

En dan zijn er gesprekken waarbij je eerst drie keer naar je schoenen kijkt, vervolgens naar het plafond en uiteindelijk besluit dat de kat eigenlijk ook best interessant is.

“Hoe gaat het écht met je?”

En dan bedoel ik niet het antwoord dat we meestal geven.

“Goed hoor.”

Dat antwoord is in Nederland ongeveer net zo betrouwbaar als een weerbericht voor drie weken vooruit.

Deze week, van 7 tot en met 13 september, is de Wereld Suïcide Preventie Week. Een week waarin extra aandacht wordt gevraagd voor iets waar we liever niet over praten: gedachten aan zelfdoding. Op donderdag 10 september is het Wereld Suïcide Preventie Dag.

Pieter kent de andere kant van dat verhaal.

In zijn leven heeft hij meerdere keren meegemaakt dat iemand die hij kende door zelfdoding om het leven kwam. Een tante. Een klasgenoot. Een jongen uit de buurt, die letterlijk aan de overkant woonde.

Dat zijn geen gebeurtenissen die je netjes in een mapje stopt met het etiket afgehandeld. Ze blijven ergens. Soms jarenlang. En misschien is dat precies waarom praten zo belangrijk is.

Want achteraf kun je gemakkelijk denken: "Had ik maar gevraagd hoe het werkelijk met hem ging." Of: "Had ik maar wat langer geluisterd." Of, de klassieker onder de menselijke gedachten: "Had ik maar geweten wat ik nu weet."

Maar zo werkt het leven helaas niet. We krijgen geen afstandsbediening met een knop TERUG. En dus moeten we het vooral nú anders proberen te doen.

Dat betekent niet dat je ineens psycholoog moet worden.

Pieter ziet het al voor zich. "Goh, je kijkt een beetje somber. Zal ik even een diagnostisch verantwoord gesprek met je voeren?"

Nee. Gewoon mens zijn is meestal al ingewikkeld genoeg. Je kunt beginnen met een eenvoudige vraag. "Denk je weleens dat je niet meer wilt leven?"

Dat klinkt misschien ontzettend zwaar. Maar soms is juist die duidelijkheid een opluchting.

113 Zelfmoordpreventie benadrukt deze week precies dat: de vraag stellen kan een leven redden. Je hoeft het gesprek niet perfect te voeren. Je hoeft niet de juiste woorden uit een therapeutisch handboek te trekken. Je moet vooral durven vragen, luisteren en aanwezig blijven.
En nee, daarmee stop je iemand niet zomaar een idee in het hoofd. Dat is een hardnekkige misvatting. Praten over zelfdoding maakt het onderwerp juist bespreekbaar en kan ruimte geven aan iemand die zich gevangen voelt in zijn eigen gedachten.

Misschien is dat wel het belangrijkste woord van deze week: beschikbaar. Niet alles oplossen. Niet meteen met zeven hulpverleners, drie instanties en een formulier van twaalf pagina's aankomen.

Eerst gewoon blijven. Luisteren. Zeggen: "Ik ben er. En vervolgens niet verdwijnen omdat het gesprek ongemakkelijk wordt.

Juist mannen tussen de 40 en 70 jaar vormen een belangrijke risicogroep. 113 start deze week daarom ook een campagne die zich specifiek op hen richt: mannen die gewend zijn hun problemen zelf op te lossen en daarmee soms zo lang doorgaan dat er nauwelijks nog ruimte overblijft om hulp te vragen.

Pieter kent dat type mens wel. Sterker nog: hij heeft er weleens eentje in de spiegel gezien.

"Zelf oplossen." Een prachtige eigenschap. Totdat je ontdekt dat sommige problemen helemaal niet bedoeld zijn om alleen op te lossen.

Daarom zijn er deze week ook Walk into the Light-wandelingen: samen van het donker naar het licht. Niet noodzakelijk met grote woorden. Soms gewoon wandelend. Stil. Met een gesprek. Een knikje. Misschien een arm om een schouder.

Want uiteindelijk gaat suïcidepreventie misschien minder over de perfecte zin dan over menselijke nabijheid. Omkijken. Even stoppen. Niet denken: Hij redt zich wel. Maar vragen: "Hoe gaat het écht met je?"

En dan blijven staan voor het antwoord. Ook als het antwoord je even stil maakt.

Want soms kan één vraag het verschil maken tussen iemand die denkt dat niemand hem ziet en iemand die ontdekt: er is iemand die naar mij luistert. Ik doe ertoe.

En als Pieter daar één ding van heeft geleerd, dan is het dit: Je hoeft niet altijd te weten wat je moet zeggen. Maar je kunt wel zorgen dat de ander er niet alleen voor staat. En soms begint dat met een vraag waar je zelf eigenlijk een beetje bang voor bent.

“Denk je weleens aan zelfdoding?”

Stel hem. Luister. Blijf. Want wegkijken is soms veel gemakkelijker. Maar omkijken kan een wereld van verschil maken.

Als iemand zelf met gedachten aan zelfdoding worstelt of je je zorgen maakt om iemand: 113 Zelfmoordpreventie is 24/7 bereikbaar via 113 of gratis via 0800-0113, en via chat.

TEGELTJESWIJSHEID

Pieter heeft een mooie tuin. Dat mag ook weleens gezegd worden.

Niet omdat hij zichzelf graag op de borst klopt – daarvoor heeft hij thuis voldoende andere oppervlakken – maar omdat er groen in zit. Planten. Struiken. Een paar bloemen. En zelfs hier en daar iets waarvan Pieter geen idee heeft hoe het heet, maar dat volgens zijn vrouw vooral „heel leuk staat".

En daar ging het mis. Want Pieter las een bericht over het NK Tegelwippen.

Voor wie het fenomeen nog niet kent: het is een soort nationale competitie waarbij Nederlanders elkaar proberen af te troeven in het verwijderen van tegels uit hun tuin. Niet met een scheidsrechter, gele kaarten of een VAR, maar met een schop, een kruiwagen en de oprechte overtuiging dat één vierkante meter extra groen de wereld een stukje beter maakt.

En eerlijk gezegd: Pieter werd er enthousiast van. Want er kunnen hier en daar best nog een paar tegeltjes minder.

Hij keek eens naar zijn terras. Toen naar de tegels. Toen weer naar het terras. "Die kunnen eruit", mompelde hij.

Zijn vrouw keek op. "Welke?" Pieter wees.

"Die." "Dat zijn er ongeveer honderd." "Dan begin ik met één."

Dat vond Pieter zelf ook wel een verstandige benadering. Je moet bij het tegelwippen immers niet meteen over één nacht ijs gaan. Voor je het weet zit je tot je knieën in de aarde en vraagt iemand waarom de halve tuin verdwenen is.

Maar het mooie nieuws komt uit Capelle aan den IJssel.

Capellenaren die tegels uit hun tuin halen en daarvoor groen terugbrengen, kunnen via Duurzaam Capelle een gratis plantenpakket aanvragen. Eén pakket per inwoner. Aanvragen kan tot en met 17 september. Op zaterdag 26 september kunnen de pakketten tussen 10.00 en 14.00 uur worden opgehaald op het Stationsplein.

Prachtig initiatief. Tegels eruit. Plantjes erin. Minder hitte. Meer groen. En bij hevige regen kan het water wat gemakkelijker de bodem in. Allemaal winst.

Pieter zag echter één klein praktisch probleempje. Want stel nou dat heel Nederland ineens enthousiast wordt? Dat iedere Nederlander denkt: weg met die stenen, leve de hortensia! Dan hebben we straks niet alleen een NK Tegelwippen, maar ook een Nationaal Kampioenschap Tegelafvoer. Want waar laten we die tegels?

Pieter stelde zich het tafereel al voor. Duizenden Nederlanders staan op zaterdagmorgen met een kruiwagen voor hun huis. “Goedemorgen. Ik kom mijn overbodige tegels brengen.” “Hoeveel heeft u?” “Zevenentachtig.” “En u?” ”Honderdvier.” “En die meneer daar?” “Die heeft zijn oprit gewipt.” De gemeenteambtenaar verbleekt. “Hoeveel?”

“De hele oprit.” Er ontstaat paniek. Er wordt een noodnummer geopend. De minister wordt gebeld. Rijkswaterstaat krijgt een telefoontje. En ergens in Den Haag wordt een commissie opgericht: Tegels uit de Tuin: Van Steen naar Stroom?

Pieter vindt daarom dat er vooraf goed moet worden nagedacht over een centraal inleverpunt voor tegels. Een Tegelhotel misschien. Of een Tegelasiel. “Heeft u nog een bestemming voor deze tegel?” “Nee.” “Dan krijgt hij hier tijdelijk onderdak.”

Pieter ziet ook mogelijkheden voor hergebruik. Oude tegels kunnen misschien opnieuw worden ingezet op plekken waar verharding wél nodig is. Of worden verwerkt in nieuwe projecten. Want wegwippen is natuurlijk prachtig, maar circulariteit begint waar de tegel niet automatisch eindigt als afval.

En daar zit volgens Pieter de echte boodschap.

Een groenere tuin is niet alleen leuk voor de tuinbezitter. Het helpt tegen hitte, geeft ruimte aan insecten en planten en zorgt ervoor dat regenwater minder snel allemaal tegelijk richting straat, riool en kelderbox verdwijnt.

Een tegel minder lijkt misschien een kleinigheid. Maar als duizenden mensen één tegel wippen, wordt het ineens een beweging. En als iedereen een stukje doet, verandert uiteindelijk de hele omgeving. Pieter pakte zijn schop. “Ik ga beginnen.” “Waarmee?” “Met één tegel.” Zijn vrouw knikte goedkeurend. “En waar laat je die?” Pieter keek naar de tegel. Toen naar de schuur. Toen naar de straat. “Dat,” zei hij ernstig, „is de volgende uitdaging.”

En zo begint iedere duurzame revolutie waarschijnlijk. Met een goed idee. Een schop. En een heleboel tegels waar niemand vooraf over heeft nagedacht.

Tegeltjeswijsheid 2.0: wie groen wil, moet eerst steen kwijt. Maar daarna moet je natuurlijk nog wel weten waar die steen gebleven is.

DE LIST VAN PIETER

Pieter las het bericht nog eens. En daarna nog een keer. Dat was bij dit onderwerp natuurlijk al winst.

De leesvaardigheid van Nederlandse jongeren is opnieuw gekelderd. Bijna veertig procent van de vijftienjarigen haalt het vereiste basisniveau niet meer. De kloof met het Europese gemiddelde is groter dan ooit.

Pieter zuchtte.

Hij zag het al voor zich: een vijftienjarige met een telefoon in de ene hand, een energiedrankje in de andere en een boek op tafel dat inmiddels dienstdeed als onderzetter.

Niet omdat die jongere dom was. Integendeel. Maar lezen vraagt iets wat tegenwoordig schaars begint te worden: aandacht.

En aandacht is een lastig beestje. Je moet het namelijk voeren. Pieter wist dat uit eigen ervaring. Hij was een verwoed lezer én schrijver. Geef hem een goed boek en hij verdween erin alsof hij door een draaideur een andere wereld binnenstapte. Een paar uur later kon hij zomaar weer verschijnen met de verbaasde blik van iemand die zojuist ontdekte dat de woonkamer veranderd was.

Maar toen keek hij naar zijn kleinkinderen. Ook zij lazen minder.

Pieter besloot daarom dat klagen over de jeugd voorlopig maar even moest wachten. Hij bedacht een list. Niet zomaar een list. Een grootvaderlijke list.

Want als je kinderen wilt laten lezen, moet je ze misschien niet eerst vertellen dát ze moeten lezen. Je moet ze iets geven dat ze willen lezen.

Voor de ene kleinzoon schreef Pieter een boek over voetbal. Geen ingewikkeld verhaal over de geopolitieke betekenis van de buitenspelval, maar gewoon: voetbal, spanning, helden, blunders en een keeper die waarschijnlijk beter had kunnen blijven slapen.

Voor een andere kleinzoon schreef hij over wintersport. Sneeuw, snelheid, bergen en een afdaling waarbij je als lezer voortdurend denkt: *dit gaat niet goed.*

En voor weer een andere kleinzoon kwam Pieter met een verhaal dat zich afspeelde bij de Spar. Daar werkte zijn kleinzoon in zijn vrije tijd.

En dus moest er iets gebeuren. Drugs bijvoorbeeld. Niet dat Pieter daar nou dagelijks mee experimenteerde. Hij was tenslotte vooral geïnteresseerd in koffie, boeken en de vraag waarom sommige vergaderingen langer duren dan een gemiddelde Europese winterslaap.

Maar in zijn verhaal was de Spar plotseling het centrum van een mysterieuze drugshandel. Er waren verdachte klanten. Rare pakketjes. Een medewerker die nét iets te veel wist. En natuurlijk een grootvader die zich ermee bemoeide. Want wat is een detectiveverhaal zonder een bemoeizuchtige opa?

Het wonderlijke gebeurde. Ze gingen lezen. Niet omdat Pieter had gezegd dat lezen goed voor je was. Niet omdat er een beleidsnota over was verschenen. Niet omdat een commissie had vastgesteld dat jongeren minimaal twintig minuten per dag met een boek moesten worden geconfronteerd. Nee. Ze lazen omdat het hun verhaal was.

Daar zit misschien wel de kern van het probleem.

Het recente PISA-onderzoek laat zien dat de leesvaardigheid van Nederlandse vijftienjarigen opnieuw sterk is gedaald. Bijna vier op de tien leerlingen halen het basisniveau niet. Tegelijkertijd nemen motivatie en concentratie af. Een flink deel van de leerlingen vindt school tijdverspilling en haakt af wanneer huiswerk te veel tijd kost.

Dat zijn cijfers waar je behoorlijk somber van kunt worden.

Maar misschien moeten we oppassen dat we niet uitsluitend reageren met nóg een programma, nóg een aanpak, nóg een interventie en nóg een werkgroep met een naam die langer is dan het gemiddelde hoofdstuk uit *Oorlog en Vrede*.

Want lezen leer je niet alleen door te zeggen dat lezen belangrijk is. Je leert lezen door te willen weten hoe het verdergaat. Door nieuwsgierig te zijn. Door een verhaal te vinden waarin je jezelf herkent. Door spanning. Door humor. Door verwondering. Door iemand die zegt: *"Kom, lees dit eens. Ik denk dat jij dit leuk vindt."*

En ja, natuurlijk moeten scholen investeren in goed onderwijs, bevoegde leraren en taalvaardigheid. Natuurlijk moeten ouders betrokken zijn. En natuurlijk moeten we kritisch kijken naar de eindeloze stroom digitale prikkels die om aandacht schreeuwen.

Maar misschien ligt er thuis ook een eenvoudige sleutel. Geef een kind geen boek omdat het moet lezen. Geef een kind een boek waarvan het baalt als het uit is.

Pieter keek nog eens naar het nieuwsbericht.
Hij glimlachte. Misschien was zijn list helemaal niet zo gek.

En ergens vroeg hij zich af: Zou hij ook een boek moeten schrijven over een mysterieuze ontvoering tijdens een ouderavond? Met een verdachte intern begeleider, een verdwenen koffiekan en een conciërge die alles weet?

Pieter pakte zijn pen. De eerste zin stond al vast:
"Het begon allemaal toen iemand zei dat er nog maar drie minuten over waren voor de mededelingen."

Hij wist genoeg. Dit kon een bestseller worden.

149 NAMEN, ÉÉN GESCHIEDENIS

Sommige monumenten bestaan uit steen, brons of staal. Andere bestaan vooral uit verhalen. En dan zijn er monumenten die je eigenlijk niet alleen moet bekijken, maar vooral moet lezen.

Zo'n monument krijgt Capelle erbij.

Op zaterdag 19 september wordt bij het Molukse kerkgebouw Bethel het monument **AMA INA** onthuld. Daarop staan 149 Molukse familienamen. AMA verwijst naar vaders en voorvaders, INA naar moeders en voormoeders. Eigenlijk staat er dus: kijk eens goed naar waar we vandaan komen.

En daar kan Pieter Pottenkijker, die doorgaans al bij een losse stoeptegel een historische aanleiding vermoedt, natuurlijk niet zomaar aan voorbijlopen.

Capelle heeft namelijk een lange geschiedenis met de Molukse gemeenschap. Een geschiedenis met mooie herinneringen, maar ook met momenten waarop de spanning zo hoog opliep dat je er met een thermometer bij had kunnen gaan staan.

Pieter herinnert zich vooral de gastvrijheid. En het eten. Want wie ooit bij een Moluks feest heeft mogen aanschuiven, weet dat gastvrijheid daar niet per se begint met de vraag: "Wilt u koffie?" Nee, daar begint het eerder met: "Eet."

En als je na een bord zegt dat je echt niets meer kunt hebben, wordt dat opgevat als een lichte vorm van beleefdheidsweerstand.

"Eet." Dus eet je. En vervolgens komt er nog iets. Heerlijke maaltijden, warme ontmoetingen en een gemeenschap die wist wat samenleven betekent. Dat zijn de herinneringen die blijven hangen.

Maar er waren ook andere herinneringen.

In 1984 leerde Pieter Ge Derksen kennen, een van de voormannen van D66 in Capelle. Juist in een periode waarin de spanningen in de Molukse wijk in Oostgaarde hoog opliepen, bleef Ge contact houden met de Molukse gemeenschap.

Dat was niet vanzelfsprekend.

In januari 1984 kwam het in Oostgaarde tot een ernstige confrontatie tussen Molukse jongeren en politie en ME. Er was geweld, er vielen gewonden en de situatie dreigde volledig te ontsporen.

Juist dan wordt zichtbaar wat bestuurlijke moed eigenlijk betekent.

Niet alleen achter een bureau zitten met een dossier waarin staat dat "partijen met elkaar in gesprek zijn". Maar naar mensen toe gaan. Luisteren. Contact houden. Ook als het ongemakkelijk wordt. Ook als je weet dat niet iedereen blij zal zijn met wat je doet.

Ge deed dat. En Pieter heeft daar nog altijd bewondering voor. Want soms is contact houden geen oplossing. Soms is contact houden de voorwaarde om überhaupt ooit tot een oplossing te kunnen komen.
De geschiedenis van de Molukkers in Capelle begon overigens al veel eerder. Vanaf 1958 kwamen Molukse gezinnen naar Capelle en werden zij ondergebracht in IJsseloord, een speciaal gebouwd woonoord achter de IJsseldijk. Later verhuisden veel gezinnen naar de Molukse wijk in Oostgaarde. Wat ooit als tijdelijk verblijf was bedoeld, werd een permanent bestaan.

Daar zit misschien wel de kern van het verhaal.

Mensen kwamen naar Nederland met het idee ooit terug te keren. Die terugkeer kwam niet. Een tijdelijk verblijf werd een leven. Een nieuwe generatie werd geboren. Kinderen kregen kinderen. En kleinkinderen groeiden op in Capelle.

Een geschiedenis die je dus niet kunt wegzetten als "iets van vroeger".

Dat brengt ons terug bij die 149 namen. Want achter iedere naam zit een familie. Achter iedere familie zitten herinneringen. Liefde. Verdriet. Hoop. Teleurstelling. Doorzettingsvermogen. En waarschijnlijk ook een indrukwekkende hoeveelheid recepten.

AMA INA maakt die geschiedenis zichtbaar.

Niet alleen voor de eerste generatie, maar juist ook voor de generaties daarna. Vijf generaties nemen bij de onthulling gezamenlijk deel aan het officiële moment. Mooier kun je de boodschap eigenlijk niet verbeelden.

Van AMA en INA naar kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Van herinnering naar toekomst. Pieter vindt dat belangrijk.

Want een stad is meer dan asfalt, bakstenen, verkiezingsprogramma's en een gemeentelijke belastingaanslag waar je spontaan je leesbril voor afzet.

Een stad bestaat uit mensen. Uit hun verhalen. Uit wat zij meebrengen. En uit de vraag of we bereid zijn elkaars geschiedenis te kennen.

Daarom is AMA INA meer dan een monument voor 149 familienamen. Het is een uitnodiging.

Om stil te staan. Om te luisteren. En misschien vooral om elkaar niet alleen te ontmoeten wanneer er problemen zijn.

Want wie elkaar kent voordat het spannend wordt, heeft bij spanning een veel grotere kans om elkaar vast te houden.

En dat is misschien wel de belangrijkste naam die op dit monument zou kunnen staan.

Verbondenheid.

WIE IS PIETER POTTENKIJKER

Kroniekschrijver van het alledaagse ongezien

Pieter Pottenkijker is het soort man waar je niet zozeer kennis mee maakt, maar waar je langzaam in rolt: eerst een glimlach, dan een gedachte, en voor je het weet zit je midden in een mysterie dat nét buiten je blikveld begon.

Pieter Pottenkijker is onderzoeksjournalist en chroniqueur van het onwaarschijnlijke, een penvoerder die liever langs de rafelranden wandelt dan over de keurige middenstrook. Zijn werkgebied loopt van campings tot raadhuizen in het sociaal domein: overal waar rook is, is Pieter – niet om te blussen, maar om te kijken wat er eigenlijk smeult.

Hij werkt voor De Kolderkrant, zonder vaste redactie, zonder deadline en zonder gêne, en dat is precies waarom hij de wonderlijke logica van beleid, praktijk en menselijk gedrag zo trefzeker weet te vangen. Met milde spot en scherpe pen legt hij het verhaal onder de steen bloot: nooit om mensen te kijk te zetten, altijd om ze een beetje dichter bij zichzelf te brengen.

PIETERS' DAGLICHT OVER DENKDINGEN

Elke dag schuift Pieter een denkraam open in zijn blog "Pieters' Daglicht over Denkdingen", een eigenwijze blog voor grote en kleine gedachten. Hier verschijnen verhalen met een glimlach, een rafelrand en altijd een streepje daglicht: het soort teksten dat beleid vergelijkt met een plank waar je weer eens tegenaan loopt, om vervolgens liefdevol uit te leggen waar de spijker eigenlijk zit.

"Pieters' Daglicht over Denkdingen" is geen meningenmachine maar een lichtlaboratorium: hij bundelt daglicht rondom Denkdingen, zodat je beleid, vrijwilligerswerk, ego's en kleine dagelijkse beslommeringen net even anders ziet dan je gewend bent. De toon is vrolijk, cabaretesk en soms heerlijk over de top, maar altijd met een serieuze onderstroom die uitnodigt tot nadenken, niet tot wegkijken.

MYSTERIES VOOR DE KOLDERKRANT

Voor De Kolderkrant is Pieter de vaste speurder naar het onwaarschijnlijke: hij onderzoekt mysteries op het snijvlak van sport, absurditeit en de menselijke geest, zoals de Knikkersaga op camping Domaine Sainte Marie en het raadsel van de Vreemde Kostgangers in de bovenkamer. Met een vergrootglas vol verwondering en een knipoog loopt hij over campings en door raadhuizen, op zoek naar fenomenen die iedereen ziet maar niemand echt bekijkt.

In reeksen als "Het mysterie van het ego – Pieter Pottenkijker en het raadsel van de grootspraak" fileert hij grootspraak, machtsvertoon en egotische slaapuren alsof het een detective gaat om een spoor van menselijke kwetsbaarheid. Zijn stijl is ongepolijst maar onontkoombaar: observeren, vragen stellen, opnieuw vragen stellen en dan onthullen – of op z'n minst stijlvol suggereren.

VROLIJK, CABARETESK ÉN RESPECTVOL

Wie Pieter leest, merkt al snel dat de lach nooit goedkoop is: achter elke cabaretzin schuilt een serieuze vraag over hoe we met elkaar samenleven, besturen en zorgen. Hij is een fijnproever van rafelranden, maar geen sloper: hij prikt luchtballonnen door, niet mensen; hij zet systemen te kijk, niet de levens die daarin gevangen raken.

Zo wordt zijn werk een uitnodiging om mee te kijken: naar beleid dat soms plank voelt, naar vrijwilligersacties die twee dagen deugd in zich dragen, naar ego's die een hele telefooncentrale kunnen vullen en naar knikkers die meer vertellen over ons mens-zijn dan menig beleidsnota. Wie met Pieter kennismaakt, maakt eigenlijk kennis met een manier van kijken: vrolijk, licht over de top, maar altijd met een diepe buiging voor de werkelijkheid en de mensen die daarin hun weg zoeken.

BIBLIOGRAFIE

9789080412538	Peter Paul J. Doodkorte	Als ik stil ben / versjes, gedichten op de dood / druk 1	De Overkant
9789080412521	Peter Paul J. Doodkorte	Even stilstaan / lichtpuntjes en vreugdevuurtjes van en voor mensen / druk 1	De Overkant
9789080412545	Peter Paul J. Doodkorte	Kunststukjes / overwegingen en ver-dichtjes naar aanleiding van kunst(-beleving) / druk 1	De Overkant
9789080412576	Peter Paul J. Doodkorte	In ongewone stilte / ver-dichtjes in dagen van coronapandemie / druk 1	De Overkant
9789080412552	Peter Paul J. Doodkorte	Van harte jarig zijn / ver-dichtjes bij een verjaardag / druk 1	De Overkant
9789080412507	Peter Paul J. Doodkorte	Het stille ervaren / ver-dichtjes bij de dood / druk 1	De Overkant
9789080412583	Peter Paul J. Doodkorte	Met hart en Ziel / Het mysterie van niks en oneindig genot / druk 1	De Overkant
9789080412590	Peter Paul J. Doodkorte	Scheefpoepen / Pieter Pottenkijker en Het mysterie van het vreemdgaan / druk 1	De Overkant
9789083348308	Peter Paul J. Doodkorte	De magie van Domaine Sainte Marie / Pieter Pottenkijker op zoek naar magie / druk 1	De Overkant
9789083348315	Peter Paul J. Doodkorte	De stilte fluistert / ver-dichtjes over onvergetelijk leven / druk 1	De Overkant
9789083348322	Peter Paul J. Doodkorte	Oud, maar zeker niet out! / Het mysterie van de Krasse Knarren / druk 1	De Overkant
9789083348346	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende overdenksels / Pieters gebundelde kijk op de zaak | 2 / druk 1	De Overkant
9789083348360	Peter Paul J. Doodkorte	Pieters' prikkelspraak / Pieter's provoking speech | Le discours Provocateur de pieter / druk 1	De Overkant
9789083348339	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende gedachten / stimulating thoughts | pensées stimulantes / druk 1	De Overkant
9789083348384	Peter Paul J. Doodkorte	De Knikkerkronieken / Pieters' tractaat over tactiek en tranen / druk 1	De Overkant
9789083348353	Peter Paul J. Doodkorte	Geen vergeefs beroep / Een hulpverleningsvorm dreigde te verdwijnen. De daarop geattendeerde Tweede Kamer der Staten-Generaal voorkwam dat. / druk Heruitgave	De Overkant
9789083348377	Peter Paul J. Doodkorte	Het Mysterie van het Ego / Pieter Pottenkijker en het raadsel van de grootspraak / druk 1	De Overkant
9789083348391	Peter Paul J. Doodkorte	Noa 18 / 17 augustus 2025 / druk 1	De Overkant
9789083609409	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van het bonzend hart / druk 1	De Overkant
9789083609416	Peter Paul J. Doodkorte	Gebundeld daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / druk 1	De Overkant
9789080412569	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van de en het Lot / Pieter Pottenkijker en de speling van het lot / druk 1	De Overkant
9789083609423	Peter Paul J. Doodkorte	De avonturen van Binkie Toto	De Overkant
9789083609430	Peter Paul J. Doodkorte	Boaz – Dromen tussen straat en stadion	De Overkant
9789083609447	Peter Paul J. Doodkorte	Tussen beleid en leefwereld – Verruim de horizon	De Overkant
9789083609454	Peter Paul J. Doodkorte	Team Glans – Avonturen op de piste	De Overkant

9789083609461	Peter Paul J Doodkorte	Verzameld Daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen	De Overkant
9789083609478	Peter Paul J. Doodkorte	Benthe's Quirk	De Overkant
9789083609485	Peter Paul J. Doodkorte	Het meel van de waarheid	De Overkant
9789083723235	Peter Paul J. Doodkorte	Vier het Daglicht – Pieters' Daglicht over Denkdingen – 4	De Overkant

RECENSIES

DE PUBER

"Eindelijk een boek dat niet doet alsof volwassenen alles snappen"

Ik dacht eerst dat dit zo'n boek zou zijn met heel veel moeilijke meningen over politiek en het leven, waar je na twee bladzijden al afhaakt. Maar *Vier het Daglicht* leest eigenlijk best lekker. De stukjes zijn niet superlang en er zitten grappige dingen in over bijvoorbeeld telefoons, ouders, treinen, vakantie, rare woorden en mensen die overal meteen een crisis van maken.

Soms gaat het over dingen waarvan ik niet meteen alles weet, zoals beleid, mantelzorg of gemeentegedoe. Maar de schrijver legt het niet uit alsof je dom bent. Hij maakt er vaak een grap van, maar je merkt wel dat hij het ergens serieus over heeft. Bijvoorbeeld dat mensen niet alleen nummers, dossiers of problemen zijn.

Mijn favoriete stuk was dat over de Tienertoer. Niet omdat ik zelf met een papieren spoorboekje wil gaan reizen – echt niet – maar omdat het wel grappig klinkt dat je vroeger gewoon kon verdwalen zonder dat iedereen meteen in paniek raakte. Het boek laat je soms lachen en daarna denk je ineens: ja, eigenlijk is dat best waar.,

Mijn oordeel: 8/10. Vooral goed als je korte teksten wilt lezen die niet saai zijn, maar wel iets te zeggen hebben.

DE VOLWASSEN VROUW

"Een bundel die lichtvoetig leest, maar niet lichtzinnig is"

Vier het Daglicht is een bundel die je gemakkelijk tussendoor oppakt, maar die je vervolgens geregeld langer bezighoudt dan je verwacht. Pieter Pottenkijker schrijft over de kleine absurditeiten van alledag – een boodschappenkar, een thermostaat, een wachtmoment, een buurtborrel - en verbindt die met grotere vragen over zorg, beleid, eenzaamheid, herinnering, taal en samenleven.

Wat mij aanspreekt, is de combinatie van humor en mededogen. De schrijver heeft oog voor mensen die zorgen, wachten, worstelen of zich staande proberen te houden in een wereld die vaak sneller en harder lijkt te worden. Hij maakt grapjes over bureaucratie en bestuurlijke haast, maar zonder neer te kijken op de mensen die er middenin werken of ervan afhankelijk zijn. Juist daardoor voelt de humor warm.

Niet ieder stuk heeft dezelfde diepgang; soms is een column vooral een amusante observatie of een nostalgische terugblik. Maar samen vormen de teksten een herkenbaar portret van deze tijd: vol haast, beeldschermen, grote woorden en ingewikkelde systemen – en tegelijk vol kleine gebaren die het verschil maken.

De bundel is geschikt voor wie houdt van columns met een duidelijke stem: soms scherp, soms weemoedig, vaak geestig en bijna altijd menselijk. Het is een boek dat je niet per se in één ruk hoeft uit te lezen. Eerder een boek voor op tafel, om af en toe open te slaan en jezelf te betrappen op een glimlach of een nadenkend stilvallen.

Mijn oordeel: 4 van de 5 sterren. Een betrokken, toegankelijke bundel die de lezer eraan herinnert dat aandacht misschien wel de meest onderschatte vorm van zorg is.

DE HEER OP LEEFTIJD

“Een schrijver die nog weet dat een verhaal ook gezelschap kan zijn”

Ik ben van een generatie die nog heeft geleerd dat je niet voor ieder wissewasje een app, een meldpunt of een deskundigenteam nodig had. Misschien is het daarom dat ik deze bundel met zoveel plezier heb gelezen. Pieter Pottenkijker kijkt naar de wereld zoals je dat vanaf een bankje in de straat zou kunnen doen: aandachtig, een tikje verwonderd en met een gezonde dosis wantrouwen tegenover al te veel gewichtigdoenerij.

Hij schrijft over vroeger zonder voortdurend te zeggen dat vroeger beter was. Dat vind ik een verdienste. Natuurlijk, bij het verhaal over de Tienertoer, de radio, de cassettebandjes en het reizen zonder mobiele telefoon werd ik aangenaam naar mijn jeugd teruggebracht. Maar de schrijver blijft niet hangen in nostalgie. Hij gebruikt herinneringen om iets te zeggen over vrijheid, zelfstandigheid en de vraag wat we onderweg misschien zijn kwijtgeraakt.

Ook de hedendaagse onderwerpen komen aan bod: zorg, schulden, gemeentelijke regels, sociale omgangsvormen en de neiging om elk probleem onmiddellijk tot nationale crisis uit te roepen. Daarover schrijft hij met humor, maar nooit helemaal vrijblijvend. Onder de lach zit een serieus pleidooi: laten we de mens niet vergeten achter het systeem, de regel, het dossier en het grote woord.

De taal is beeldend en vlot. Soms schiet hij heerlijk door in zijn vergelijkingen – een ijsbeer op een barbecue, een spoorboekje zo dik als het Oude Testament – maar dat hoort bij zijn stijl. Je hoort als het ware iemand vertellen aan de keukentafel. Iemand die goed heeft gekeken, goed heeft geluisterd en nog altijd nieuwsgierig genoeg is om vragen te stellen.

Mijn oordeel: zeer aanbevolen. Deze bundel biedt geen pasklare oplossingen, maar wel iets wat tegenwoordig minstens zo waardevol is: herkenning, relativering en het aangename gevoel dat je na het lezen nog even wilt napraten.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083723235

VIER HET DAGLICHT

PIETERS' DAGLICHT OVER DENKDINGEN

In *Vier het Daglicht* kijkt Pieter Pottenkijker met een scherp oog, een warm hart en een licht scheef hoedje naar de wereld van alledag.

Van bushalte tot buurtborrel, van smartphone tot spoorboekje, van beleidsregel tot bitterbal: nergens is het leven helemaal gewoon. Achter de grote woorden, de haast en de systemen blijken steeds weer mensen schuil te gaan – mensen die zorgen, wachten, zoeken, mopperen, hopen en soms gewoon even willen lachen.

Deze vierde bundel *Pieters' Daglicht over Denkdingen* is vol herkenbare verhalen, milde spot, nostalgie en betrokkenheid. Voor iedereen die graag even stilstaat, om vervolgens met een glimlach anders verder te kijken.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083723235